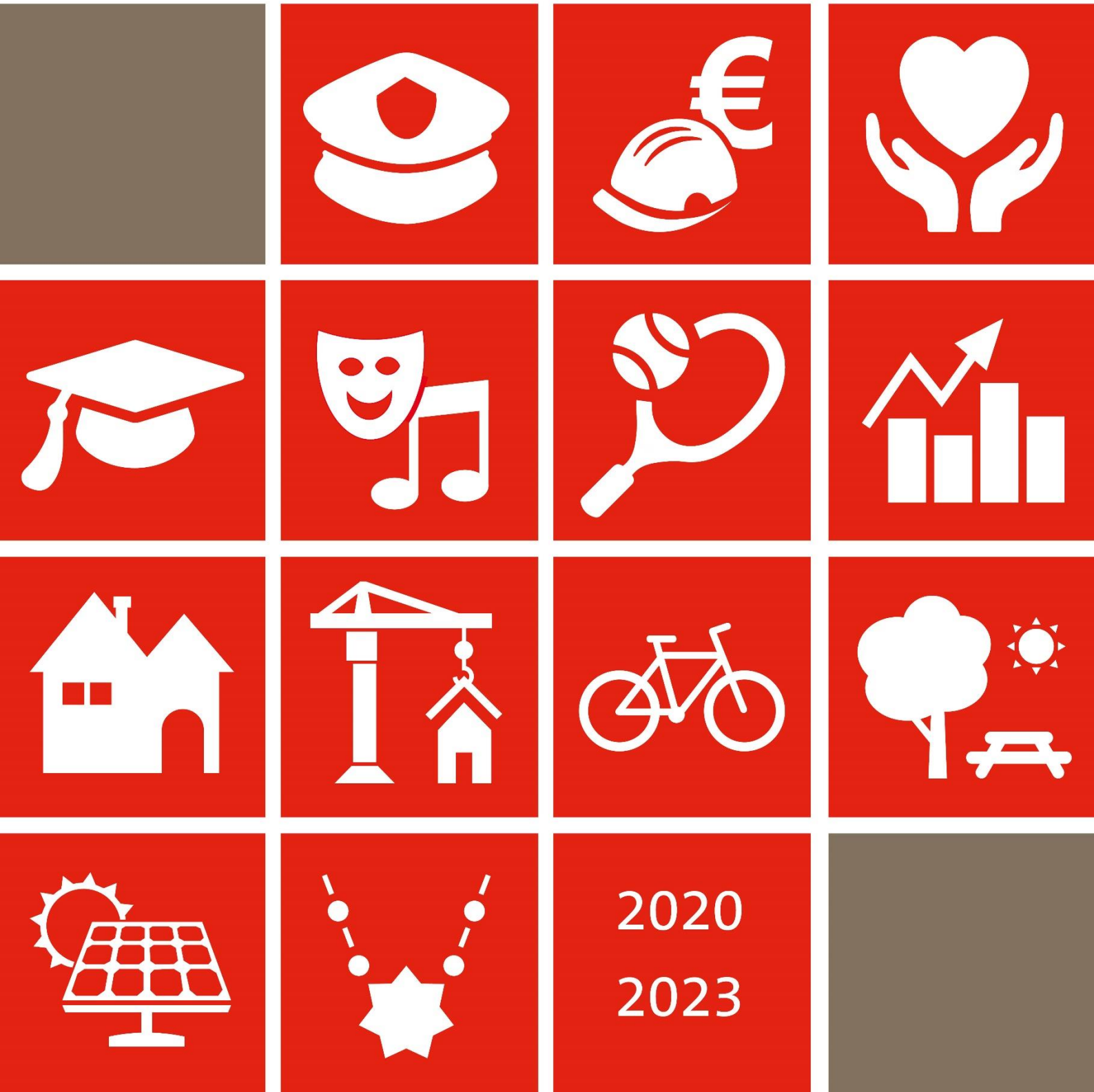

Programmabegroting 2020-2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Met Lef & Durf richting de Toekomst	2
1.2	Beleidsprogramma's in 1 oogopslag	7
1.3	Financiële begroting in 1 oogopslag	10
2	Budgettair kader en financiële ontwikkelingen	12
2.1	Grondslagen begroting	14
2.2	Budgettair kader	14
2.3	Beschikbare ruimte	16
2.4	Besteding beschikbare ruimte	20
2.5	Investeringen	22
2.6	Meerjarenraming	24
2.7	Hoofdpunten weerstandsvermogen en grondbedrijf	26
3	Beleidsprogramma's	27
3.1	Programma 01: Veiligheid en handhaving	27
3.2	Programma 02: Werk en inkomen	31
3.3	Programma 03: Zorg en welzijn	36
3.4	Programma 04: Jeugd en onderwijs	40
3.5	Programma 05: Cultuur, toerisme en recreatie	44
3.6	Programma 06: Sport en bewegen	48
3.7	Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid	51
3.8	Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	57
3.9	Programma 09: Stedelijke vernieuwing	62
3.10	Programma 10: Verkeer en mobiliteit	66
3.11	Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming	70
3.12	Programma 12: Milieu	74
3.13	Programma 13: Bestuur en organisatie	80
3.14	Algemene dekkingsmiddelen	85
4	Verplichte paragrafen	89
4.1	Lokale heffingen	89
4.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	97
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	107
4.4	Financiering	111
4.5	Bedrijfsvoering	117
4.6	Verbonden partijen	123
4.7	Grondbeleid	140
5	Bijlagen	147
5.1	EMU-saldo	147
5.2	Overzicht structureel lasten en baten	148
5.3	Overzicht incidentele lasten en baten	149
5.4	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	156
5.5	Reserves en voorzieningen	157
5.6	Investeringsprogramma (IVP)	159
5.7	Kansrijke investeringen 2021-2023	160
5.8	BBV Indicatoren	161
5.9	Overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld	165
5.10	Taakvelden per programma	167
5.11	Financiële positie	171

1 Inleiding

1.1 Met Lef & Durf richting de Toekomst

Voor u ligt de programmabegroting 2020, inclusief een sluitende meerjarenbegroting tot en met 2023. Via deze begroting geven we u een diepere inzicht in de weg die we de komende jaren in en met Helmond willen bewandelen. We nemen u mee in de uitdagingen waarvoor we staan en de resultaten die we - samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners - willen boeken. Alle plannen, projecten, programma's en initiatieven die u in deze programmabegroting terugvindt, zijn gestoeld op een concrete visie. Onze visie op de toekomst van Helmond.

Als college streven we ernaar Helmond te verduurzamen. Natuurlijk, door in te spelen op dé uitdaging van deze tijd rondom de energietransitie en klimaatadaptatie. Zonder andere groepen uit het oog te verliezen, genieten de komende generaties onze specifieke aandacht. Zij zijn de toekomst. Sterker nog: zij maken de toekomst. Duurzaamheid en leefbaarheid zijn voor ons twee kanten van dezelfde medaille. Of het nu om de inrichting van ons centrum gaat, de manier waarop nieuwe woningen worden gebouwd of de wijze waarop we ons in de toekomst bewegen: verduurzaming staat hierin centraal, waarmee we elke dag weer werken aan het verbeteren van de leefbaarheid voor onze inwoners en bezoekers.

Die leefbaarheid is een sleutelbegrip in de wijze waarop we kijken naar onze wijken. Die vormt een belangrijk aspect in de verkeersvisie die in 2020 zal worden vastgesteld. We leven in een periode van economische groei en van nieuwe mogelijkheden. Wij vinden het belangrijk dat iedereen hiervan kan profiteren. Dat vooruitgang niet alleen iets voor de bovenste laag in de samenleving is, maar ook voor de zogenaamde middengroepen. Daarnaast maken wij ons er hard voor dat mensen met een geestelijke of fysieke beperking en/of zij met een kleinere portemonnee ook volwaardig mee kunnen doen. Via maatwerk richten wij ons op deze groepen, en geven we de zorg, begeleiding en aandacht aan hen die dat hard nodig hebben. Maar bovenal proberen we deze mensen in positie te brengen om steeds vaker ook echt te kunnen participeren. Dit doen we met ziel en zakelijkheid. De mens staat centraal, maar de ondersteuning moet wel betaalbaar blijven.

Wat we ook doen, we trekken samen op met onze partners in de stad. Bijvoorbeeld met het bedrijfsleven. Samen met hen willen we de economie van Helmond toekomstbestendig maken en inrichten voor de komende decennia. We ontwikkelen werklocaties, waarbij we ons rond

bedrijventerreinen vooral richten op schone, innovatieve bedrijven, die klaar zijn voor de toekomst. We werken aan een verbeterde bereikbaarheid, zonder daarbij de leefbaarheid in onze wijken te vergeten. En het Helmondse centrum ontwikkelt zich tot een steeds aantrekkelijker gebied. Waarin wonen, werken en winkelen steeds beter hand in hand gaan. Een belangrijk maar kritiek aandachtspunt op economisch vlak is de arbeidsmarkt. Talent is schaars in onze regio, bedrijven schreeuwen om goed personeel. Tegelijkertijd biedt de economie geen zekerheden. Daarom investeren we, samen met ondernemers (vooral het MKB) en onderwijs, in een arbeidsmarkt die nu maar ook straks voldoet.

We zetten, kortom, in op een duurzaam, sociaal en economisch vitaal Helmond. Op al deze vlakken heeft u in ons coalitieakkoord 'Helmond. Stad in Beweging.' kunnen lezen via welke route we Helmond daadwerkelijk in beweging willen houden. Inmiddels zijn we anderhalf jaar op weg en zien we het resultaat van onze inspanningen. In vrijwel elk gedeelte van de stad zijn (nieuwe) locaties in ontwikkeling: het aantal bouwkransen groeit met de maand. De zorg en ondersteuning voor inwoners organiseren we dichterbij, op maat en in overleg met de mensen die we willen bedienen. Met volle overgave werken we aan de vergroening en aan het verbeteren van de gezondheid in wijken die op dat gebied een achterstand hebben in te halen. En economisch zien we nog altijd groei, zowel in het aantal banen als in het aantal bedrijven dat zich in Helmond vestigt. Daarbij blijven de sectoren Automotive, Food en de Slimme Maakindustrie belangrijke blikvangers voor onze stad.

Onze visie komt terug in majeure projecten

Veel van onze speerpunten komen terug in een aantal grote projecten. Projecten die bijdragen aan de toekomst, het perspectief én de uitstraling van onze stad.

- De Multifunctionele Sport- en Beleefcampus (MFSA) De Braak is hiervan een belangrijk voorbeeld. Op het eerste oog een stadion, maar in de praktijk zoveel meer. Op De Braak gaan gezondheid, onderwijs, sport en duurzaamheid straks hand in hand en bovendien wordt met deze ontwikkeling een boost gegeven aan de ontwikkeling van de omliggende wijken. Vanwege innovatieve sport- en gezondheidsconcepten zullen ook inwoners uit gemeenten om ons heen van deze nieuwe parel profiteren. Na het aanleggen van de eerste velden zal in 2020 de eerste echte bouwfase ingaan, met de aanleg van het Dr. Knippenbergcollege.
- Ook in Brainport Smart District (BSD) combineren we alle aspecten die een samenleving voor ons succesvol maken, zoals inclusiviteit, gezondheid en duurzaamheid. Het aantal partijen waarmee we deze wijk en daarmee het wonen van de toekomst inrichten neemt nog altijd toe. In BSD worden nieuwe technologieën uitgetest en ontwikkeld. En het mooie is dat wij zo min mogelijk bepalen: inwoners zijn (mede) zelf verantwoordelijk voor de invulling van de wijk. Het komend jaar zullen de fysieke contouren van de wijk verder zichtbaar worden gemaakt.
- Zoals de digitalisering in BSD een belangrijke driver wordt, geldt dat ook in de rest van Helmond. Als gemeente zijn we begonnen met de aanleg van een stadsbreed glasvezelnetwerk, wat in 2020 verder wordt uitgerold. Dit, gekoppeld aan geavanceerde applicaties zorgt ervoor dat Helmond op het gebied van zorg, educatie en veiligheid écht het verschil kan gaan maken.
- Tot slot verwachten we een stimulerend effect van het nog te bouwen Huis van de Stad, waarvoor in 2020 een definitief ontwerp moet worden gekozen. Door diverse locaties van de gemeente budgetneutraal op één plek samen te brengen ontstaat een eigentijdse, moderne, meer slagvaardige gemeente. Zo kunnen we onze ambities beter realiseren. Goed voor inwoners, goed voor onze partners en ook goed voor onze eigen ambtenaren.

Nieuwe opgaven, nieuwe oplossingen

Naast deze toonaangevende projecten zijn we de afgelopen maanden geconfronteerd met enkele wezenlijke uitdagingen. Dit zijn onvoorziene ontwikkelingen die om een adequaat antwoord vragen, dan wel relatief nieuwe ontwikkelingen die we als een kans zien om onze visie verder vorm te geven.

- Tot de eerste categorie behoren de financiële ontwikkelingen rondom de uitvoering van de Participatiewet. Voornamelijk door teruglopende BUIG-middelen vanuit de Rijksoverheid zijn we als gemeente genoodzaakt om een deel van de begrote tekorten door Senzer over te nemen. Dit doen we. Immers, alleen dan kan deze organisatie (waarvan we samen met zes andere gemeenten aandeelhouder zijn) op een verantwoorde en beoogde wijze invulling blijven geven aan onze visie op de Participatiewet.
- Ook de tekorten binnen het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijsinstellingen vragen om een adequate reactie. Als college staan wij voor een stad waarin kinderen goed kunnen opgroeien en de educatie krijgen die zij nodig hebben. Dit valt niet los te zien van het belang van goede, toekomstbestendige onderwijslocaties. Het vlot trekken van het IHP, wat we in overleg doen met de schoolbestuurders, is daarvoor van eminent belang, daarom lossen wij dit op.
- Voor de toekomst van Helmond is ons voorzieningenniveau eveneens bepalend. Of het nu om de ontwikkeling van onze eigen inwoners gaat of het aantrekken van talentvol personeel: veel hangt samen met wat we als stad kunnen bieden, bijvoorbeeld op cultureel gebied. Na eerder extra geld te hebben uitgetrokken voor het evenementenaanbod, investeren we nu extra in overige culturele voorzieningen. Hiermee jagen we nieuwe ontwikkelingen in de stad aan.
- Zoals genoemd: het is de digitale snelweg die naar de toekomst leidt. De aanleg van het glasvezelnetwerk is een eerste stap, maar om dat straks echt optimaal te kunnen benutten is het van belang te investeren en participeren in nieuwe ontwikkelingen. Daarbij valt te denken aan een dataplatform en aan applicaties voor speciale diensten. De 'Smart City' heeft betrekking op veel van onze centrale speerpunten, zoals het sociaal domein, de centrumontwikkeling en de duurzaamheidsopgave. Thema's die in de ene wijk worden getest kunnen na een succesvolle pilot ook bijdragen aan de sociale ontwikkeling elders in de stad.

In onze ogen zijn bovenstaande opgaves heel belangrijk om Helmond solide, modern en toekomstgericht te houden of te maken. Vandaar dat we in deze meerjarenbegroting geld uittrekken om óf een financiële uitdaging op te lossen (in de voorbeelden van de Participatiewet en het IHP) óf extra te investeren in onze voorzieningen (zoals cultuur en de digitalisering).

Ambitieuw en realistisch

Naast ambitieus zijn we ook realistisch. Ontwikkelingen om ons heen nopen ons als gemeente om behoedzaam te opereren. Een verantwoord, solide financieel beleid is en blijft ons uitgangspunt. Dat betekent dat we rekening houden met de veranderingen in het economisch tij en onzekerheden waarmee we de komende jaren zullen worden geconfronteerd. Concreet voorbeeld waar we hoe dan ook mee te maken krijgen zijn de oplopende bouwkosten. Hoewel de laatste indexcijfers aantonen dat de stijging hiervan inmiddels afvlakt, worden we als gemeente geconfronteerd met meerkosten die we bij de start van sommige projecten niet konden incalculeren. Hiervoor hebben we de komende jaren speelruimte nodig, waarvan we de benodigde grootte nu nog niet kunnen inschatten. Ook de hoogte van de middelen die we in de (nabije) toekomst vanuit de Rijksoverheid ontvangen en ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein vragen om flexibiliteit. Dat is deze zomer wel gebleken met de afnemende BUIG-middelen. Tot slot is Helmond onderdeel van een veel bredere context. De wereldeconomie fluctueert en is gevoelig voor mondiale ontwikkelingen. Golven daar zijn ook in onze stad voelbaar. Het zijn deze onzekerheden waarom we ook creatief moeten zijn. Onze positie als tweede stad van de Brainport regio brengt veel kansen met zich mee. Zeker op domeinen als (Slimme) Mobiliteit en Food spelen we een hoofdrol, en binnen de thema's in de Regiodeal en de Nationale Actieagenda is Helmond goed vertegenwoordigd. Dit versterkt ons vestigingsklimaat en ons voorzieningenniveau. Tegelijkertijd schept het ook verplichtingen. Als stad willen we blijven doorgroeien, onze ambities zijn

niet begrensd. Echter: het moet ook kunnen. Zowel qua ambtelijke organisatie als qua financiële middelen is het daarom belangrijk om inventief en creatief te zijn. Om nieuwe paden te bewandelen. Om kansen te zien waar sommige anderen niet durven. Vanuit die gedachte richten we ons de komende tijd op nieuwe vormen van verdienvermogen. Op constructies die misschien minder voor de hand liggen, maar wel nieuwe kansen bieden. En op het nog scherper voor het voetlicht brengen waar we in onze stad van 92.000 inwoners goed in zijn. Natuurlijk altijd met behoud van onze democratische legitimiteit en uitgaande van verantwoord bestuur. Maar wel altijd met als doel om Helmond verder te helpen. Via lef en durf is Helmond de afgelopen decennia in beweging gekomen. Vanuit die eigenschappen willen we ook de komende tijden het verschil (blijven) maken.

Behandelprocedure

De bestuurlijke behandelprocedure van de Programmabegroting 2020-2023 is als volgt:

- College van Burgemeester en wethouders 16 september 2019;
- Hooravond + technische vragen 29 & 30 oktober 2019;
- Raad 5 november 2019.

Autorisatie en opzet begroting

Met deze begroting autoriseert de raad het college op programmaniveau om uitgaven te doen. Dit geldt voor het totale begrotingsbudget per programma, het investeringsbudget per programma en de bijbehorende mutaties over reserves. Het college is daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de doelstellingen van het betreffende programma. Voorwaarde daarbij is dat het college bij de besteding van de budgetten binnen de grenzen van de geautoriseerde budgetten blijft. Binnen deze grenzen is het college bevoegd om de wijze van besteding van een programmabudget aan te passen (uiteraard wel met inachtneming van de te bereiken resultaten van het betreffende programma). Bij de jaarverantwoording legt het college verantwoording af aan de raad over de uitvoering (zijnde de besteding van de budgetten en de bereikte resultaten) van het betreffende programma. Tussentijds wordt hierover gerapporteerd door middel van bestuursrapportages (Beraps). De Programmabegroting voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording (hierna BBV).

Portefeuilleverdeling

Burgemeester Elly Blanksma

Openbare Orde & Veiligheid, Integriteit, Bestuurs- Juridische Zaken en Kabinet & Protocol.

Wethouder Erik de Vries

Sociale Zaken (inclusief Participatiewet), Armoedebeleid, Stedelijk Beheer (inclusief riolering), Natuur en Water

Projectwethouder Centrumontwikkeling (inclusief kermis en markt)

Wethouder Jos van Bree

Economische Zaken en Innovatie (inclusief Brainport, Automotive, Food Tech), Arbeidsmarkt, Financiën (inclusief inkoop), Grondzaken, Burgerzaken en Digitalisering (ICT)

Projectwethouder Glasvezelnetwerk

Wethouder Antoinette Maas

Duurzaamheid (inclusief energie en milieu), Mobiliteit (inclusief parkeren), Cultuur (inclusief evenementen), Communicatie (inclusief stadsmarketing) en Toerisme & Recreatie

Projectwethouder Energietransitie

Wethouder Harrie van Dijk

Zorg en Welzijn (inclusief Wet maatschappelijke ondersteuning), Ouderen, Wijken (incl. wijkgericht werken, wijkaccommodaties), Sport en Personeel & Organisatie

Projectwethouder Sport en (be)Leefcampus De Braak

Wethouder Gaby van den Waardenburg

Stedelijke Ontwikkeling, Ruimte, Wonen, Arbeidsmigranten, Vergunningen & Handhaving, Vastgoed, Afval en Regionale Samenwerking & Public Affairs

Projectwethouder Omgevingswet

Wethouder Cathalijne Dortmans

Jeugd (inclusief jeugdhulp, kindvriendelijke stad en actieplan jongeren), Onderwijs, Gezondheid, Diversiteit & Inburgering en Global Goals

Projectwethouder Brainport Smart District

1.2 Beleidsprogramma's in 1 oogopslag

	<p>Veiligheid en handhaving Samen met DITSS werkt de gemeente Helmond aan het project "Inbraakvrije wijk Helmond Noord". De aanleg van glasvezel speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast zullen er nieuwe, meer moderne initiatieven op het terrein van buurtpreventie worden ontplooid en wordt er een stuurgroep zorg en veiligheid ingericht om de samenwerking tussen beide domeinen te versterken. Uiteraard houden we onze geïntensiveerde aanpak tegen drugscriminaliteit in stand.</p>
	<p>Werk en inkomen In 2020 gaan we aan de slag met diverse pilots. Met de pilot "Iedereen mag meedoen" onderzoeken we onder meer of en op welke manier het Stadsleerbedrijf een rol kan spelen voor mensen met een loonwaarde tot 30%. Daarnaast is het stimuleren van mensen om (weer) aan het werk te gaan een belangrijk doel. We verbeteren de toegang tot de schulddienstverlening en gaan aan de slag met een pilot vroegsignalering om zware schuldenproblematiek te voorkomen.</p>
	<p>Zorg en welzijn Met de Helmondse scholen werken we samen aan het project 'Gezonde Scholen'. Daarnaast komt er een Lokaal preventieakkoord met focus op bewegen, voeding en roken. We realiseren informele inloopplekken voor kwetsbare inwoners en investeren in een persoonsgerichte aanpak om de ondersteuning van mensen met verward gedrag te verbeteren. Er vindt een herijking plaats van de subsidiering van maatschappelijke organisaties en er komt een regeling voor de subsidiering van inwonersinitiatieven.</p>
	<p>Jeugd en onderwijs Vanuit Kindvriendelijke Stad ligt er in 2020 een actieplan om kind- en jongerenparticipatie verder vorm te geven. Daarnaast maken we samen met kinderen wijkspeelplannen voor alle wijken. In 2020 geven we uitvoering aan de Helmondse Educatieve Agenda waarbij de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs verder vorm wordt gegeven. Met betrekking tot jeugdhulp richten we o.a. contractmanagement in, om zo de uitgaven voor de specialistische Jeugdhulp beter te beheersen.</p>
	<p>Cultuur, toerisme en recreatie We spelen in op initiatieven vanuit de stad, waarbij het centrum een belangrijk strategisch speerpunt is. In 2020 vieren we het Lucas Gasseljaar. Museum Helmond presenteert een overzichtstentoonstelling en de stichting Lucas Gassel realiseert in samenwerking met de stad diverse activiteiten. We zetten regionaal in op middelen uit de Brainport Regiodeal voor Brainport Podia. Op het vlak van cultuur liggen ook provinciaal kansen die we willen benutten.</p>

Sport en bewegen Sport en beweging hebben een positief effect op de leefbaarheid in en ontwikkeling van de stad. Sport- en Beleefcampus De Braak ontwikkelen we de komende jaren tot een dagelijks bruisend sport-, onderwijs- en gezondheidspark. We starten de aanbesteding voor een nieuwe en duurzame zwemvoorziening. Met een Lokaal Sportakkoord Helmond 2020-2021 én een nieuwe sportvisie voor de komende 5 jaar geven we een impuls aan het sport en beweegaanbod.

Economisch beleid en werkgelegenheid Het stimuleren van de speerpunten Automotive, Food Technology en Slimme Maakindustrie wordt gecontinueerd. Dat doen we in samenhang met de markt, waarbij we als gemeente vooral aanjager zijn. We zetten vol in op de kansen die digitalisering ons biedt. Via onze Helmondse uitvoeringsagenda werken we aan 'talent voor ieder werk en werk voor ieder talent'. We zetten in op realisatie van voldoende aanbod van duurzame en kwalitatief hoogwaardige werklocaties, zeker ook voor het MKB.

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening staat (ook richting de organisatie) sterk in het teken van de invoering van de Omgevingswet in 2021. De omgevingsvisie wordt opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd. Ter uitvoering van de Woondeal die het SGE met het Rijk heeft gesloten zal de woningbouwproductie voor Helmond worden versneld naar 700 tot 800 woningen per jaar. Er wordt een pilot uitgevoerd om te komen tot een standaard sociale huurwoning. Dit leidt tot kostenverlaging en meer aanbod.

Stedelijke vernieuwing De ontwikkeling van het centrum wordt doorgezet. Aan de noordzijde van het winkelgebied ronden we het Burgemeester Geukerspark af en aan de randen van dit nieuwe park ontwikkelen we appartementen en een horecapaviljoen. De openbare ruimte in De Waart wordt opnieuw ingericht en in Suytkade starten we met de bouw van drie waterburchten en appartementenblokken. De fysieke en maatschappelijke uitdagingen van wijken verwerken we in integrale plannen per wijk. Al onze ambities komen daarnaast samen in de ontwikkeling van Brainport Smart District.

Verkeer en mobiliteit Via een studie naar de lokale verkeersstructuur formuleren we een antwoord op de geconstateerde knelpunten uit de studie Bundelroutes. Daarbij hebben we oog voor het openbaar vervoersysteem in onze stad en voor nieuwe mobiliteitsconcepten. Immers: niet alleen infrastructuur maakt het verschil, ook het gedrag van mensen. Als vervolg op de visie bereikbaarheid en parkeren Centrum volgt in 2020 een voorstel voor het nieuwe parkeerbeleid voor het Centrum. Daarbij gaan we uiteraard uit van een de uitgangspunten 'autoluw' en 'smart'. We continueren de uitvoering van de fietsagenda.

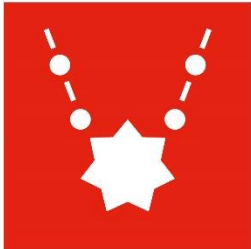
Openbare ruimte en natuurbescherming

In het beheer van de openbare ruimte staan steeds meer de maatschappelijke opgaven als gezondheid, klimaatadaptatie, recreatie en de energietransitie centraal. Ook de digitalisering heeft effect op de openbare ruimte en het beheer daarvan. We realiseren minimaal drie projecten in het kader van natuur- en onderhoudsvriendelijk groen. Voor de realisatie en uitbreiding van het Natuurnetwerk Brabant ontwikkelen we circa 45 hectare nieuwe natuur binnen het grondgebied van de gemeente Helmond.

Milieu

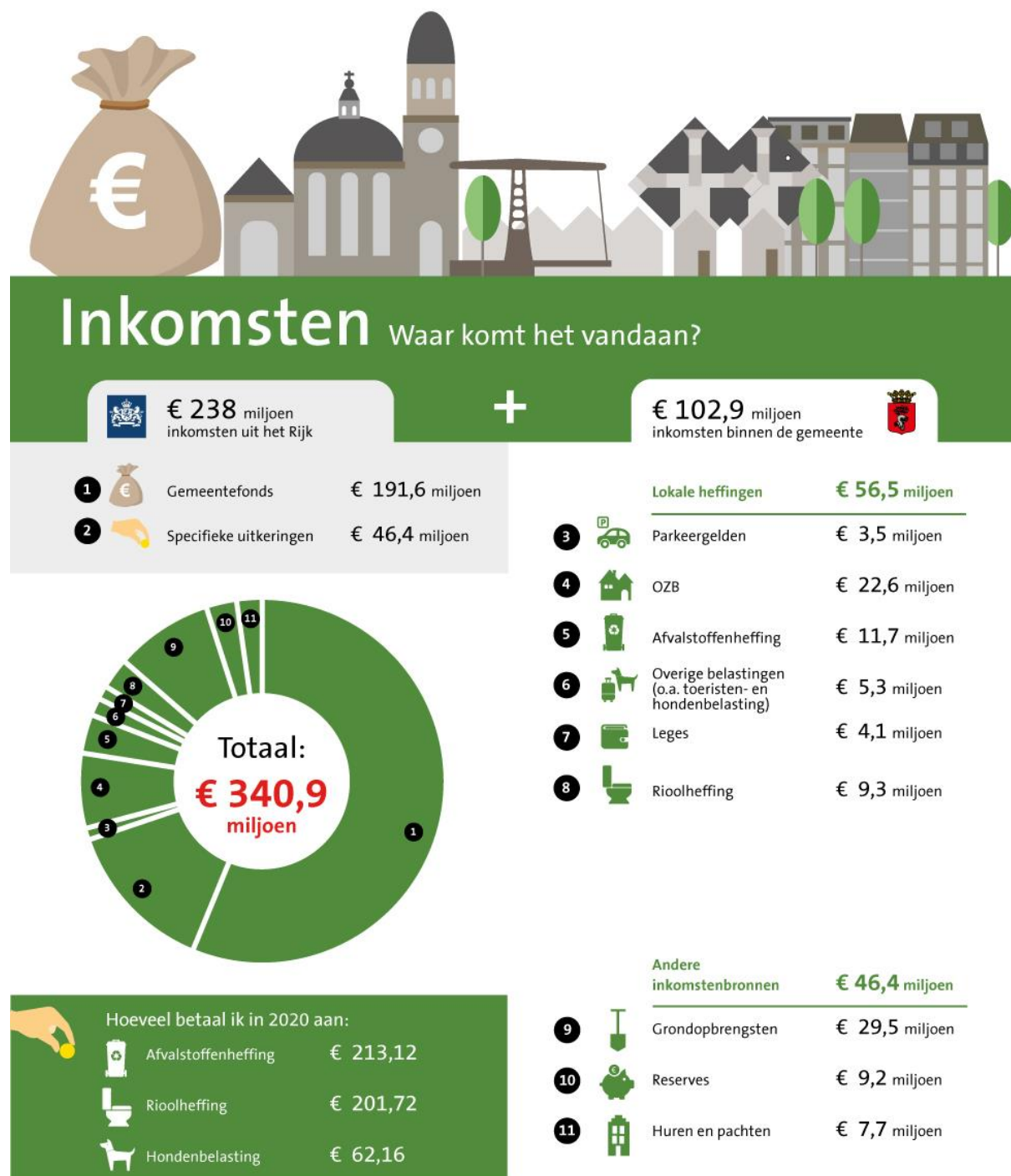
In 2020 zal de Regionale Energie Strategie worden vastgesteld en aangeboden aan het Rijk. We stellen een plan van aanpak voor klimaatadaptatie op en beginnen met warmteplannen voor de wijken. Om geurklachten te reduceren zetten we in op de verduurzaming van bedrijven(terreinen) en ook op het gebied van verduurzaming van gemeentelijk vastgoed worden vervolgstappen gezet. Samen met andere partijen voeren we een lobby tegen de verhoging van de risicoplafonds voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. Over de 2e fase van de Kadernota Afval vindt in 2020 besluitvorming plaats.

Bestuur en organisatie

We werken toe naar een toekomstgerichte ontmoetingsplek voor de organisaties en inwoners van de stad, ook bedoeld voor onze gemeentelijke medewerkers. In 2020 krijgen de inhoudelijke kaders meer vorm. Ook voor die tijd blijven we onze VIP-dienstverlening richting de stad optimaliseren. Daarnaast zetten we sterker in op lobby, Public Affairs en stadsmarketing om de belangen van Helmond, zowel in de regio als bij het Rijk, beter voor het voetlicht te krijgen.

1.3 Financiële begroting in 1 oogopslag

Waar gaat het naar toe? **Uitgaven**

€ 340,9 miljoen

1		Veiligheid en handhaving	€ 7,6 miljoen	8		Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 36,6 miljoen
2		Werk en inkomen	€ 78,9 miljoen	9		Stedelijke vernieuwing	€ 2,6 miljoen
3		Zorg en welzijn	€ 59,6 miljoen	10		Verkeer en mobiliteit	€ 2,7 miljoen
4		Jeugd en onderwijs	€ 48,6 miljoen	11		Openbare ruimte en natuurbescherming	€ 16,6 miljoen
5		Cultuur, toerisme en recreatie	€ 12,7 miljoen	12		Milieu	€ 18,8 miljoen
6		Sport en bewegen	€ 5,8 miljoen	13		Bestuur en organisatie	€ 11,8 miljoen
7		Economisch beleid en werkgelegenheid	€ 4,8 miljoen	14		Algemene dekkingsmiddelen	€ 33,8 miljoen

De begroting van de gemeente Helmond geeft een beeld van de inkomsten en uitgaven. Zo is inzichtelijk waar de inkomsten vandaan komen en waar we deze aan uitgeven. Hiervoor wordt het geld verdeeld over de 13 beleidsprogramma's en de Algemene dekkingsmiddelen. Deze 14 onderdelen worden toegelicht in hoofdstuk 3 van de begroting, waar per programma wordt ingegaan op wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen en wat het mag kosten.

2 Budgettaire kader en financiële ontwikkelingen

Algemeen

De gemeente Helmond staat al jaren voor een solide en gezond financieel beleid. Ontwikkelingen die zich om ons heen voordoen zorgen voor aantal (financiële) uitdagingen. Waar we bij de begroting 2019 nog konden uitgaan van een positieve bijstelling van de gemeentefondsuitkering door o.a. intensiveringen van het Rijk, oplopende ramingen voor loon-, prijs en volumeontwikkelingen en een verbreding van de normeringssystematiek, worden we bij de meicirculaire 2019 geconfronteerd met de negatieve effecten van het Rijksbeleid. Dit door andere lagere uitgaven bij het Rijk dan begroot en een negatieve bijstelling van de loon- en prijsontwikkeling. Ook hadden we in 2019 incidentele meevallers die voor extra ruimte zorgden.

Er zijn meerdere factoren die de toekomstige financiële situatie onzeker maken. Naast de negatieve gevolgen van de meicirculaire hebben we ook te maken met onvoorziene ontwikkelingen die leiden tot extra uitgaven. Dit als gevolg van oplopende kosten in de bouw, nieuwe wetten met een financiële impact, onzekerheid over toekomstige middelen vanuit het Rijk en de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. Een verantwoord, solide financieel beleid is en blijft daarom ons uitgangspunt.

Om ook voor de toekomst een verantwoord en solide financieel beleid te kunnen blijven voeren, zijn wij voornemens dit beleid te herijken. Wij kijken daarbij specifiek naar onze reserves en voorzieningen, conform de Nota reserve- en voorzieningenbeleid 2016-2019. Tevens betrekken we hierbij het totaal aan financiële ontwikkelingen, waar we ons als gemeente voor gesteld zien. Met de accountant en met u als gemeenteraad willen de komende maanden gebruiken om onze financiële uitgangspunten tegen het licht te houden. Hierbij hoort ook het doorlichten van onze reserves en voorzieningen. Vandaar dat we voorstellen om de huidige Nota reserve- en voorzieningenbeleid 2016-2019 met 1 jaar te verlengen en deze mee te nemen in de genoemde herijking. In de aanbiedingsbrief bij deze begroting gaan we uitgebreid in op dit voornemen.

De budgettaire ruimte in de voorgelegde exploitatiebegroting is beperkt, mede doordat in de Programmabegroting 2019 de ruimte voor de komende vier jaar al is benut. Incidenteel hebben we – vooruitlopend op het hiervoor geschetste proces – ten behoeve van een aantal belangrijke vraagstukken middelen kunnen vrijspelen door het afsluiten van kredieten, kritisch te kijken naar onze bestemmingsreserves en door uit te gaan van een realistische (de werkelijke) afschrijvingsraming van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs. Dit zorgt ervoor dat we incidenteel over € 13,7 miljoen kunnen beschikken. Een gedeelte van dit bedrag zetten we nu in; een ander gedeelte bestemmen we nog niet aangezien onze exploitatie, maar ook onze grote projecten financieel onder druk kunnen komen te staan. Zo borgen we dat we toekomstige meerkosten van reeds ingezet beleid te kunnen bekostigen.

Integraal Huisvestingsplan

Bij het IHP is inmiddels duidelijk geworden dat het door uw raad gevoteerde bedrag van € 14,2 miljoen voor fase 1 -die loopt tot en met 2022- niet toereikend is. Dit o.a. door prijsstijgingen in de bouw en aanvullende wensen vanuit de schoolbesturen. Om fase 1 toch te kunnen uitvoeren zijn extra investeringen tot een bedrag van € 9,75 miljoen nodig waardoor het totale investeringsbedrag ruim € 24 miljoen bedraagt. In dit bedrag is het uitgangspunt dat de gemeente niet bijdraagt aan de kosten voor huisvesting kinderopvang en/of investeringen aan de gymzalen, anders dan vanuit bouwkundige noodzaak. Om de extra kosten te kunnen financieren is het noodzakelijk om de uitvoering te temporiseren, waardoor fase 1 tot en met 2025 zal lopen. Bij deze begroting wordt voorgesteld om de 1e tranche van de extra kosten ad. € 3,25 miljoen in 2023 beschikbaar te stellen.

Sociaal Domein

De uitvoering van de Participatiewet door Senzer leidt tot een tekort in hun exploitatie, waarvoor een hogere bijdrage van onze gemeente gevraagd wordt. Dit wordt met name veroorzaakt door afnemende bijdrage van de BUIG-middelen die we van het Rijk ontvangen. Het structurele tekort bij Senzer was aanvankelijk ruim € 8,5 miljoen, maar door diverse maatregelen is dit teruggebracht naar € 2,25 miljoen. Voor onze gemeente leidt dit tot een structurele opgave van € 1,3 miljoen. In deze meerjarenbegroting wordt dit vooralsnog gedekt vanuit de algemene reserve i-deel. In de komende periode wordt bekeken wel maatregelen getroffen kunnen worden om dit tekort structureel op te lossen. Uitgangspunt bij het terugbrengen van het tekort is de aanname dat de korting op het BUIG-budget in de toekomst gedeeltelijk zal worden teruggedraaid door de voorgestelde wijzigingen in de verdelingsystematiek, met name het meetellen van loonkostensubsidie als variabele. In 2022 ramen we dan ook dat het budget BUIG voor Helmond stijgt met € 1.000.000 (een en ander in overeenstemming met Senzer). Als laatste maatregel hebben we in onze begroting de risico's gekwantificeerd welke Senzer in haar begroting prognosticeert. Aangezien Senzer haar weerstandsvermogen volledig inzet ter afdekking van de tekorten in 2019-2021 is zij zelf niet in staat eventuele risico's op te vangen en zijn wij verplicht deze af te dekken. Hierdoor zakt de ratio van ons weerstandsvermogen, maar is deze nog steeds ruim boven de door u gestelde norm van 1,5.

Het Sociaal Domein staat meerjarig financieel onder druk. De oorzaak hiervan ligt in de toename van de uitgaven op jeugdzorg, gecombineerd met diverse budgetkortingen vanuit het Rijk. Ook de Wmo-uitgaven nemen toe, door onder andere de invoering van het abonnementstarief en volumetoenames bij beschermd wonen. Alleen voor het abonnementstarief ontvangen we deels compensatie vanuit het Rijk. Wij ondernemen zelf acties om de financiële druk te verlichten. Hierbij kijken wij naar de uitgaven en de inkomsten. Concrete voorbeelden van acties die Helmond onderneemt, zijn:

- Aansturen op de overgang van cliënten van de Jeugdwet en de Wmo naar de wet langdurige zorg;
- Doorontwikkeling van de behandelings- en begeleidingstarieven in de Product Dienst Catalogus;
- Onderzoeken van mogelijkheden van aanvullende rijksmiddelen.

Budgettair beeld

Gezien bovenstaande onzekere ontwikkelingen worden in deze begroting slechts intensiveringen voorgesteld voor het jaar 2020. Dit geldt niet voor de onontkoombare ontwikkelingen. De incidentele middelen ad. € 13,7 miljoen worden daarom voor slechts circa € 6,6 miljoen ingezet, namelijk ruim € 1,9 miljoen ter dekking van de exploitatie in de jaren 2020 en 2022 en € 4,65 miljoen voor investeringen. Na deze inzet is nog ruim € 7,1 miljoen beschikbaar. Deze ruimte zetten we nu niet in, maar houden we achter de hand om de komende jaren de mogelijkheid te hebben om flexibel in te kunnen spelen op de eerder genoemde onvoorziene ontwikkelingen.

De begroting is meerjarig sluitend met in 2023 een structureel saldo van € 1,4 miljoen. Daar tegenover staat dat we in 2020 en 2022 reserves in hebben moeten zetten. Dit voordeel van € 1,4 miljoen is niet vrij inzetbaar en moet in het perspectief van genoemde financiële ontwikkelingen gezien worden. Door deze ruimte nu niet in te zetten houden we dit beschikbaar, zodat we in de toekomst meer armslag hebben om bijvoorbeeld het tekort bij Senzer structureel op te lossen.

Verder voldoet deze begroting, naast de wettelijke eisen, aan de financiële spelregels die bij de Voorjaarsnota 2019 zijn vastgesteld.

2.1 Grondslagen begroting

Grondslagen

Voor de begroting 2020 hebben we de onderstaande grondslagen en uitgangspunten gehanteerd.

Omschrijving	Grondslagen
Lonen en sociale lasten	3%
Prijzen	2,2%
Algemene uitkeringen	Meicirculaire 2019
Onroerendezaakbelasting	WOZ-waarde en tariefindex 1,8%
Overige lokale heffingen: - Afvalstoffenheffingen - Overige heffingen	- Kostendekkend - Zie paragraaf Lokale heffingen
Tarieven	Kostendekkend
Omslagrente	1%
Aantal inwoners	92.045
Aantal woningen (exclusief recreatie)	40.919

2.2 Budgettaire kader

In deze paragraaf wordt een totaaloverzicht gegeven van alle beschikbare middelen en de inzet hiervan voor onontkoombare ontwikkelingen en beleidsintensivering. Het vertrekpunt is de door uw raad vastgestelde Programmabegroting 2019 waarin de ambities uit het Coalitieakkoord meerjarig financieel tot en met 2022 zijn verwerkt en is geactualiseerd met de wijzigingen die via de Berap en afzonderlijke raadsvoorstellen aan u zijn voorgelegd.

De actualisatie van het budgettaire kader leidt tot het volgende budgettaire beeld:

- is negatief / (bedragen x € 1.000)				
Actuele begroting 2019-2022	2020	2021	2022	2023
Budgettaire beeld				
	Begroting	Meerjarenbegroting		
Oorspronkelijke begroting 2019-2022	0	0	0	0
Verwerkte raadswijzigingen	0	0	0	0
Saldo actuele begroting 2019-2022	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen begroting 2020-2023				
Beschikbare ruimte				
Algemene uitkering	323	-489	-995	606
Vrije budgetruimte	3.508	4.162	5.441	5.151
Totaal beschikbare ruimte	3.831	3.673	4.446	5.757
Besteding beschikbare ruimte tbv onontkoombare ontwikkelingen				
Onontkoombare knelpunten	-2.836	-3.353	-4.406	-4.284
Beleidsintensivering	-995	-40	-40	-40
Overige technische mutaties	0	0	0	0
Totaal besteding beschikbare ruimte	-3.831	-3.393	-4.446	-4.324
Saldo nieuwe ontwikkelingen begroting 2020-2023	-0	280	0	1.433
Programmabegroting 2020-2023				
Saldo actuele begroting 2019-2022	0	0	0	0
Saldo nieuwe ontwikkelingen begroting 2020-2023	0	280	0	1.433
Saldo programmabegroting 2020-2023	0	280	0	1.433

Toelichting

Het startpunt van het budgettaire kader is het saldo van de vorige begroting. Aangezien de meerjarenbegroting in 2019 sluitend was, is dit saldo € 0 voor alle begrotingsjaren.

Beschikbare ruimte: Ruimte ontstaat enerzijds door externe ontwikkelingen, zoals het gemeentefonds en anderzijds door meevallers of het vrijmaken van budgetten. In paragraaf 2.3 is een specificatie en een toelichting opgenomen van de beschikbare ruimte.

Besteding beschikbare ruimte ten behoeve van onontkoombare ontwikkelingen: onderscheid wordt gemaakt in onontkoombare knelpunten, beleidsintensivering en overige technische mutaties. Een toelichting hierop is opgenomen in paragraaf 2.4.

In het saldo programmabegroting 2020- 2023 zijn alle ontwikkelingen verwerkt, waarna het saldo meerjarig sluitend is met een positief saldo van € 1,4 miljoen in 2023.

2.3 Beschikbare ruimte

2.3.1. Beschikbare ruimte gemeentefonds

Bij de Voorjaarsnota 2019 hebben wij u geïnformeerd over financiële gevolgen die voortkomen uit de september- en decembercirculaire 2018. Dit leidde tot een negatieve bijstelling van de beschikbare ruimte in de jaren 2020 en 2021 en een positieve bijstelling in de jaren 2022 en 2023. Conform onze spelregels ramen wij de algemene uitkering bij de begroting op basis van de meicirculaire 2019.

In onderstaande tabel zijn de effecten van de drie circulaires verwerkt.

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Beschikbare ruimte		2020	2021	2022	2023	I/S
Algemene uitkering						
14	Beschikbare ruimte / tekort meicirculaire gemeentefonds 2019	598	-270	-1.295	306	S
14	Beschikbare ruimte/ tekort decembercirculaire 2018	61	63	64	64	S
14	Beschikbare ruimte/tekort septembercirculaire gemeentefonds	-337	-281	236	236	S
Subtotaal beschikbare ruimte algemene uitkering		323	-489	-995	606	

1. Circulaire(s)

De raming van de algemene uitkering voor de jaren 2020 en verder is gebaseerd op de meicirculaire 2019. Hierin is een aantal ontwikkelingen opgenomen die zorgen voor een lagere uitkering:

- Lagere uitgaven bij het Rijk, waardoor de algemene uitkering daalt (accres);
- Een verlaging van de percentages voor loon- en prijscompensatie (accres);
- Hogere claims op het BTW-compensatiefonds waardoor er minder wordt toegevoegd aan het gemeentefonds.

Een deel van deze ontwikkelingen kunnen we opvangen door een bedrag wat we gereserveerd hebben voor loon- en prijscompensatie, vrij te laten vallen. Dit zorgt ervoor dat we het tekort kunnen beperken, waardoor we alleen in 2021 en 2022 een tekort hebben.

Accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap op – trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de indexering van de algemene uitkering. Over de periode 2020 - 2024 wordt het accres neerwaarts bijgesteld en de belangrijkste verklaring hiervoor ligt in de lagere ontwikkeling van de lonen en prijzen.

Wijziging systematiek BTW-compensatiefonds (BCF)

Gemeenten kunnen betaalde BTW declareren bij het BCF. Hiervoor is wel een plafond ingesteld. Wanneer het totaal van de BCF-claims van gemeenten onder dit plafond blijft, wordt het resterende deel toegevoegd aan het Gemeentefonds. Stijgt het totaal boven het plafond uit, dan vindt de aanvulling van het BCF plaats door een uitname uit het Gemeentefonds. Tot nu toe kregen gemeenten van het Rijk een voorschot op de inschatting in welke mate de declaraties onder het plafond blijven. Met ingang van uitkeringsjaar 2019 is deze systematiek gewijzigd en op advies van het Rijk mag in de begroting 2020 en latere jaren een maximale raming ter hoogte van de afrekening 2018 opgenomen worden. Voor Helmond betekent dit dat we hier € 210.000 voor hebben opgenomen. De verwachting is dat het totaal van de gemeentelijke declaraties op korte termijn kan omslaan in een overschrijding van het plafond, wat dan een uitname uit het gemeentefonds tot gevolg heeft.

Sociaal Domein

Voor de periode 2019 tot en met 2021 heeft het Rijk incidenteel € 1 miljard beschikbaar gesteld voor de Jeugdzorg. Voor Helmond betekent dit een bijdrage van € 1,9 miljoen in zowel 2020 als 2021. Echter hebben Binnenlandse Zaken, de VNG en de provinciale toezichthouders in een richtlijn afgesproken dat deze middelen voor de jaren 2022 en 2023 in de begroting als stelpost opgenomen mogen worden. In onze begroting is deze richtlijn gevolgd en zijn de inkomsten gemeentefonds via een stelpost opgehoogd met € 1,9 miljoen.

2. Inzet taakmutaties

In de meicirculaire zijn ook middelen opgenomen die voor een bepaalde taak beschikbaar worden gesteld. Omdat deze gekoppeld zijn aan een zeker doel worden deze middelen - maar ook eventuele kortingen op deze uitkeringen - conform ons beleid doorvertaald naar de betreffende producten. Het effect hiervan op het budgettaire beeld is daardoor nihil.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van alle taakmutaties, waarbij is aangegeven voor welk programma de middelen worden gebruikt.

Mutaties IU Sociaal Domein

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Progr.	Inzet taakmutaties integratie-uitkeringen Sociaal Domein	2020	2021	2022	2023	I/S
2	Participatie WSW	122	29	-160	-37	S
3	Wmo onderdeel Beschermd Wonen	651	703	703	703	S
4	Jeugd Voogdij 18+	-1.551	-1.551	-1.551	-1.551	S
Totale verhoging budget t.b.v. oplossen knelpunten		-778	-819	-1.008	-885	

De afzonderlijke onderdelen Wmo, Jeugd-voogdij 18+ en participatie WSW worden gecompenseerd met loon- en prijsbijstelling 2019, waardoor de budgetten toenemen. Echter door een gewijzigde berekeningssystematiek van het Rijk voor de verdeling van de middelen Voogdij 18+ ontvangt de gemeente Helmond ruim € 1,6 miljoen minder.

Overige taakmutaties

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Progr.	Overige taakmutaties en doeluitkeringen	2020	2021	2022	2023	I/S
2	Verhoging Taalniveau Statushouders	106				I
2	Loon- en prijscompensatie Participatie	80	78	76	75	S
3	Geweld hoort nergens Thuis	75	75			I
3	WvGGZ	112	112	112	112	S
3	Vrouwenopvang	25	25	25	25	S
3	Loon- en prijscompensatie Wmo	446	449	448	448	S
3	Loon- en prijscompensatie HO	247	255	255	255	S
3	MO mutaties	-4	-4	-4	-4	S
4	Gezinshuizen	39	50	60	63	S
4	Jeugdhulp	1.881	1.881	1.881	1.881	I
4	Loon- en prijscompensatie Jeugd	695	700	700	700	S
4	Verrekening Voogdij 18+	-78	-78	-78	-78	S
6	Gezond in de Stad	23	23			I
8	Landelijke vreemdelingen voorzieningen	140	78			I
Totale verhoging budget t.b.v. oplossen knelpunten		3.787	3.644	3.475	3.477	

- *Verhoging taalniveau statushouders*: In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel hebben Rijk en gemeenten bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. Hiervoor is in 2019 en 2020 extra geld beschikbaar gesteld waarmee ook beoogd wordt dat gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd.
- *Loon- en prijscompensatie Participatie WSW (Wmo 2015, Wmo huishoudelijke ondersteuning en Jeugd)*: betreft de loon- en prijsbijstelling 2019 voor die onderdelen van het sociaal domein die met ingang van 2019 zijn overgeheveld naar de algemene uitkering. Vanaf 2020 ontvangen we geen aparte compensatie meer, maar lopen deze onderdelen mee in het accres.
- *Geweld hoort nergens thuis* : Het programma 'Geweld hoort nergens thuis' stelt per centrumgemeente vrouwenopvang /geweld in huiselijke kring een vergoeding van € 75.000 beschikbaar voor het aanstellen van een regionale projectleider.
- *Invoering wet verplichte GGZ*: Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz in werking. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte ggz ontvangt onze gemeente een uitkering uit het gemeentefonds.
- *Vrouwenopvang en maatschappelijke opvang MO mutaties*: Voor het jaar 2019 zijn ten opzichte van de septembercirculaire 2018 de aantallen eenheden van de maatstaven van het objectieve verdeelmodel geactualiseerd wat leidt tot aanpassingen op de budgetten.
- *Gezinshuizen* : In navolging van de afspraak om vanaf 1 juli 2018 pleegzorg standaard te verlengen wanneer een pleegkind 18 jaar wordt, worden momenteel afspraken uitgewerkt over verruiming van de verlengde jeugdhulp voor kinderen in gezinshuizen. Vooruitlopend op de precieze afspraken zijn extra financiële middelen aan het jeugdhulpbudget toegevoegd.
- *Jeugdhulp* : Betreft de extra middelen van € 1 miljard die het Rijk heeft toegevoegd aan het jeugdhulpbudget voor de jaren 2019 - 2021. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. Vooruitlopend hierop is op basis van de eerder genoemde richtlijn het bedrag wat we in 2021 ontvangen ook opgenomen in 2022 en 2023.
- *Gezond in de stad* : Betreft de 1^e tranche van de impuls Kansrijke Start. De 2^e tranche volgt bij de decembercirculaire 2019.
- *Landelijke vreemdelingen voorzieningen*: Rijk en gemeenten hebben samenwerkingsafspraken gemaakt voor de ontwikkeling van Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) waar vreemdelingen zonder recht op verblijf of rijksopvang begeleid worden naar een bestendige oplossing voor hun situatie, waarbij hen onderdak wordt geboden.

2.3.2. Overige beschikbare ruimte

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Beschikbare ruimte		2020	2021	2022	2023	I/S
Progr.	Overige beschikbare ruimte					
2	Bijdrage uitvoeringskosten Senzer ivm verlaging aantal uitkeringsgerechtigden	152	-	-	-	I
2	Inzet reserve i-deel		524	1.637	1.029	I
12	Dekking verhoging tarieven afval	423	789	1.088	1.088	S
12	Dekking uit reserve afval, afvalstoffenheffing	665	299	-	-	S
13	Ruimte kapitaallastenplafond 2020	446	534	129	-	I
13	Doorschuiven kredieten	814	1.388	591	-	I
13	Indexering kapitaallasten	40				I
14	Verschuiving onderhoud van exploitatie naar investering	-	-	-	2.100	S
14	Dekking uit accres gemeentefonds	40	80	120	160	S
14	Dekking externe rente	300	300	300	300	S
14	Opbrengsten belastingen				226	S
14	Inzet vrijval reserves	628		1.328		I
14	Beschikbare middelen loon- en prijscompensatie		248	248	248	S
Totaal vrije budgetruimte		3.508	4.162	5.441	5.151	

- *Verlaging bijdrage uitvoeringskosten Senzer:* De financiering van de uitvoeringskosten van de Participatiewet geschiedt op basis van de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden. In 2018 is het uitvoeringsbudget voor drie jaar opgehoogd in verband met een stijgend aantal uitkeringsgerechtigden. Naar verwachting neemt het aantal uitkeringsgerechtigden af, waardoor het eerder beschikbaar gestelde budget niet meer nodig is en incidenteel als ruimte kan worden ingezet.
- *Inzet reserve i-deel:* De tekorten voor de uitvoering van de participatiewet worden gedekt uit de reserve i-deel.
- *verhoging tarieven afval:* niet beïnvloedbare ontwikkelingen leiden tot hogere uitgaven in het domein afval. Conform voorjaarsnota worden deze extra kosten gedekt door een stijging van het tarief voor afvalstoffenheffing, een tariefverhoging voor de milieustraat van € 6,- naar € 8,- voor het storten van afval tot 1 m3 en een onttrekking aan de reserve afvalstoffenheffing.
- *Ruimte kapitaallastenplafond:* Het actualiseren van de ruimte binnen het kapitaallastenplafond leidt tot vrij beschikbare ruimte in 2020 - 2022.
- *Doorschuiven kredieten:* De reële raming van grote kredieten voor bijv. de Braak leidt tot incidentele ruimte vanuit de kapitaallasten.
- *Verschuiving onderhoud van exploitatie naar investering:* Extra ruimte is ontstaan doordat bij de jaarrekening 2017 een aantal investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd zijn. Dit op basis van een aanpassing in de verslaggevingsvoorschriften voor gemeenten Besluit begroting en verantwoording (BBV); concreet notitie Materiële vaste activa. Hierdoor vindt een verschuiving plaats van exploitatiebudgetten naar investeringen, wat incidenteel ruimte oplevert die in de begroting 2019 - 2022 al is ingezet. Jaarschijf 2023 komt nu beschikbaar.
- *Dekking externe rente:* de huidige renteontwikkelingen leiden tot een beschikbare ruimte van € 300.000 binnen de totale rentekosten.
- *Opbrengsten belastingen:* de extra ruimte in 2023 ontstaat door de verwachte stijging van de OZB-opbrengsten als gevolg van de toegenomen waarde van de stad.
- *Inzet reserves:* De incidentele beschikbare middelen van € 13,7 miljoen bestaan voor € 6,3 miljoen uit vrijval van reserves. In deze begroting wordt hiervan € 1,9 miljoen ingezet in de jaren 2020 en 2022.
- *Beschikbare middelen loon- en prijscompensatie:* beschikbare ruimte vanuit het gemeentefonds voor loon- en prijscompensatie.

2.4 Besteding beschikbare ruimte

In voorgaande paragraaf is inzicht gegeven in de financiële uitgangspositie voor de begroting 2020-2023 en de budgettaire ruimte die we beschikbaar hebben. In deze paragraaf gaan we in op de besteding van deze ruimte. De mutaties die aangeduid zijn met I zijn incidenteel en met S zijn structureel.

2.4.1 Besteding beschikbare ruimte voor oplossen van knelpunten

In onderstaande tabel zijn de kosten opgenomen die uit de beschikbare, budgettaire ruimte worden bekostigd. Het gaat hierbij om onontkoombare ontwikkelingen die niet via een maatregel op het betreffende beleidsterrein te compenseren of te vermijden zijn en/of knelpunten die worden veroorzaakt door externe factoren. Deze zijn ook benoemd in de Voorjaarsnota 2019. Een nadere toelichting op deze kosten is opgenomen in het betreffende programmahoofdstuk.

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Besteding ruimte t.b.v. oplossen knelpunten		2020	2021	2022	2023	S/I
Progr.	Verhogen budget t.b.v. oplossen knelpunten					
2	Aandeel gemeente Helmond uitvoering participatiewet	-	772	1.885	1.277	S
8	Omgevingswet	225	100	-	-	I
8	Wegvallen dekking reserve volkshuisvesting	-	-	-	220	S
11	Stijging kosten wegen reiniging	283	283	283	283	S
11,14	Areaalontwikkeling	-	-	-	226	S
12	Verlaging riool- en afvalstoffenheffing (netto rente BBV)	600	600	600	600	S
12	Stijging kosten afval	1.088	1.088	1.088	1.088	S
13	Indexering kapitaallasten	40	80	120	160	S
14	Automatisering (verschuiving van investering naar exploitatie)	430	430	430	430	S
14	Stijging personeelskosten door nieuwe wetgeving	170	pm	pm	pm	I
Totale verhoging budget t.b.v. oplossen knelpunten		2.836	3.353	4.406	4.284	
Ten laste van de besteedbare ruimte		-2.836	-3.353	-4.406	-4.284	

2.4.2 Besteding beschikbare ruimte voor beleidsintensivering

De beschikbare, budgettaire ruimte wordt, naast het oplossen van knelpunten, ook benut om extra ambities te realiseren op enkele beleidsterreinen. Deze intensiveringen zijn opgenomen in onderstaande tabel. Een nadere toelichting op deze kosten is opgenomen in het betreffende programmahoofdstuk.

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Besteding ruimte t.b.v. beleidsintensivering		2020	2021	2022	2023	S/I
Progr.	Verhogen budget t.b.v. beleidsintensivering					
5	Cultuur	225	-	-	-	I
7	Digitale Stad	500	pm	pm	pm	I
7	Arbeidsmigranten	100	pm	-	-	I
10	Openbaar vervoer in Helmond	100	-	-	-	I
12	Luchtmeetnetwerk Zuidoost-Brabant	30	-	-	-	I
13	Notuleren Griffie	15	15	15	15	S
14	Digitale toegankelijkheid websites	25	25	25	25	S
Totale verhoging budget t.b.v. beleidsintensivering		995	40	40	40	
Ten laste van de besteedbare ruimte		-995	-40	-40	-40	

2.4.3 Overige technische mutaties

Overige technische mutaties komen voort uit diverse wijzigingen uit de autonome mutaties in de individuele begrotingsjaren en zijn budgettair neutraal. De voornaamste mutaties hebben betrekking op de volgende elementen:

- Ramen van de mutaties in de diverse grondexploitatieprojecten;
- De inzet van de diverse door uw raad geautoriseerde bestemmingsreserves in de meerjarenbegroting. In bijlage 5.5 Reserves en voorzieningen is een overzicht opgenomen van alle verrekeningen met reserves;
- Kapitaallasten voortkomend uit investeringen;
- Nominale ontwikkelingen (loon- en prijscompensatie);
- Herziening van de doorbelaste uren over de diverse programma's.

2.5 Investerings

De onderstaande investeringsvoorstellen voor de jaarschijf 2020 worden opgenomen in het Investeringsprogramma 2020 (verder IVP). De investeringsvoorstellen m.b.t. de jaren daarna komen op de lijst met "kansrijke investeringen", de hieruit volgende kapitaallasten zijn bij deze begroting wel volledig en meerjarig gedekt. Definitieve besluitvorming hierover vindt pas plaats nadat de voorstellen uitgewerkt zijn ten tijde van de Voorjaarsnota 2020.

Ten opzichte van de kansrijke investeringen die in de begroting 2019 voor de jaarschijf 2020 waren opgenomen, zijn een tweetal nieuwe investeringen toegevoegd:

- Wijkontwikkelingsplannen € 1 miljoen in 2020 en latere jaren PM. Deze middelen worden ingezet voor de revitalisering van wijken, waarbij gestart zal worden met Helmond-Oost en Helmond-Noord;
- Cacaofabriek/museum € 400.000.

Toelichtingen op de investeringen uit het IVP zijn te vinden in de desbetreffende programma's.

(bedragen x €1.000)

Progr. Investerings	2020	2021	2022	2023	Totaal
Ruimte kapitaallasten binnen kapitaallastenplafond	IVP 2020	Kansrijke investeringen			
Vervangingsinvesteringen					
4 Speelvoorzieningen	250	250	250	250	1.000
5 Cacaofabriek / Museum	400	0	0	0	400
9 Wijkontwikkelingsplannen	1.000	PM	PM	PM	1.000
11 Openbaar groen	150	150	150	150	600
11 Opwaarderen openbare verlichting	700	700	700	700	2.800
11 Vervanging verkeerregelinstanties (VRI's)	400	400	400	400	1.600
11 Wegen asphalt	2.200	2.200	2.200	2.200	8.800
12 Afvalcontainers de Veste	125	0	0	0	125
12 Rioleringszorg	2.856	1.640	1.690	1.746	7.932
12 Vervanging containers	60	60	60	60	240
Vervangingsinvesteringen Bedrijfsvoering					
AD Regulier vervanging systemen automatisering	1.350	150	600	1.500	3.600
AD Vervanging huisvesting	0	1.400	1.400	0	2.800
AD Vervanging door nieuwe digitalisering	600	600	600	600	2.400
Nieuw beleid					
6 Knelpunten uitvoering voetbalvisie *	0	500	0	0	500
7 Doorontwikkeling Food Tech Brainport	500	500	500	0	1.500
7 Impuls innovatieve concepten vitalisering bedrijventerreinen	250	250	250	0	750
9 Vergroten aantrekkelijkheid Centrum	1.000	0	0	0	1.000
10 Flankerende maatregelen N279	1.000	1.000	1.500	0	3.500
10 Regionale Bereikbaarheidsagenda	2.000	2.000	2.000	2.000	8.000
10 Uitvoering Fietsagenda Helmond	400	400	400	0	1.200
12 Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod	500	500	500	0	1.500
13 Toekomstgericht werken **	bn	bn	bn	bn	0
AD Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	500	500	500	0	1.500
Totaal	16.241	13.200	13.700	9.606	52.747

* Jaarschijf 2020 verschoven naar 2019

** Budgettair neutraal (bn)

Bij de begrotingen 2018 en 2019 zijn de onderstaande investeringen reeds vastgesteld. Uitzondering daarop is de investering Programma onderwijshuisvesting deze is vastgesteld voor de periode 2018-2022 en voor de ophoging fase 1 is in de jaarschijf 2023 € 3,25 miljoen opgenomen welke in deze begroting aanvullend wordt vastgesteld. De nieuwe investeringen voor de wijkontwikkelingsplannen en cacao fabriek/museum in 2020 en de jaarschijf 2023 voor het IHP (totale lasten € 4,65 miljoen) worden gedekt uit de eerder genoemde incidentele middelen van € 13,7 miljoen.

(bedragen x €1.000)

Meerjarig vastgestelde investeringen uit begroting 2018 en 2019		Investeringsplanning				
Progr.		2020	2021	2022	2023	Totaal
Vanuit programmabegroting 2018-2021						
4	Programma onderwijshuisvesting periode 2018-2022 € 14,4 mln. *	2.750	2.500	2.500	3.250	11.000
6	Investering Sportpark de Braak € 24,95 mln.	4.000	8.500	9.000	0	21.500
12	Verduurzaming sportaccommodaties € 0,43 mln.	300	130	0	0	430
Vanuit programmabegroting 2019-2022						
6	Nieuwe zwemvoorziening € 13,5 mln.	12.800	0	0	0	12.800
11	Vervanging sluis 9 € 7,3 mln.	7.300	0	0	0	7.300
Totaal (lasten reeds afgedekt)		27.150	11.130	11.500	3.250	53.030

* De investeringen voor de jaarschijven t/m 2022 zijn reeds vastgesteld voor ophoging Fase 1 wordt voor de jaarschijf 2023 € 3,25 miljoen toegevoegd.

2.6 Meerjarenraming

Meerjarenbegroting		2020	2021	2022	2023
Lasten (excl. stortingen reserves)					
01	Veiligheid en handhaving	7.641	7.619	7.515	7.414
02	Werk en inkomen	78.928	78.640	80.296	79.408
03	Zorg en welzijn	59.556	57.881	57.804	57.480
04	Jeugd en onderwijs	48.611	48.711	48.802	48.733
05	Cultuur, toerisme en recreatie	12.685	12.259	12.213	12.175
06	Sport en bewegen	5.824	7.115	7.062	7.582
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	4.776	3.854	2.907	2.656
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	36.608	33.419	21.117	23.277
09	Stedelijke vernieuwing	2.648	2.838	2.727	2.591
10	Verkeer en mobiliteit	2.707	2.776	2.469	2.063
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	16.512	16.765	17.021	17.071
12	Milieu	18.833	18.897	18.895	18.144
13	Bestuur en organisatie	11.644	11.120	12.649	13.436
14	Algemene dekkingsmiddelen	33.743	36.270	38.906	41.129
Totaal lasten		340.716	338.164	330.383	333.159
Baten (excl. onttrekkingen reserves)					
01	Veiligheid en handhaving	758	758	654	654
02	Werk en inkomen	39.325	39.325	40.325	40.325
03	Zorg en welzijn	3.566	3.566	3.566	3.566
04	Jeugd en onderwijs	6.069	6.069	6.069	6.069
05	Cultuur, toerisme en recreatie	2.765	2.755	2.754	2.754
06	Sport en bewegen	753	1.156	1.528	1.777
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	246	246	246	246
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	35.250	32.328	20.345	23.053
09	Stedelijke vernieuwing	135	135	135	135
10	Verkeer en mobiliteit	129	129	129	129
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	3.939	3.964	3.964	3.964
12	Milieu	20.949	21.497	21.796	21.796
13	Bestuur en organisatie	1.236	1.395	1.395	1.395
14	Algemene dekkingsmiddelen	216.554	218.600	221.098	225.275
Totaal baten		331.674	331.922	324.004	331.138
Resultaat programma's		-9.042	-6.241	-6.379	-2.021

Verrekeningen met reserves				
Stortingen in reserves	204	24	13	7
Onttrekkingen aan reserves	9.246	6.546	6.392	3.461
Totaal verrekeningen met reserves	9.042	6.522	6.379	3.454
Totaal resultaat programma's	0	281	0	1.433

2.7 Hoofdpunten weerstandsvermogen en grondbedrijf

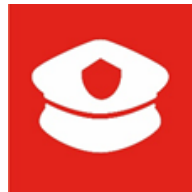
2.7.1 Ontwikkeling weerstandsvermogen

Bij deze begroting worden zowel het risicoprofiel als de beschikbare weerstandscapaciteit geactualiseerd ten opzichte van de jaarrekening 2018. In onderstaande tabel is het verloop van het weerstandsvermogen weergegeven. Een verdere toelichting hierop komt terug in de paragraaf weerstandsvermogen. De berekende ratio van 1,54 voldoet aan de streefwaarde van minimaal 1,5 zoals opgenomen in de financiële verordening.

	(bedragen x € 1.000)	
Beschikbare weerstandscapaciteit	1-1-2019	1-1-2020
Incidentele weerstandscapaciteit	70.928	69.601
Structurele weerstandscapaciteit	1.330	1.630
Totale weerstandscapaciteit	72.258	71.231
Totaal aan specifieke risico's	43.100	46.254
Weerstandsvermogen	1,68	1,54

2.7.2 Grondbedrijf

De commissie BBV heeft onlangs een nieuwe notitie voor het grondbeleid gepubliceerd. Daarin is nader uitgewerkt wat de inhoud van de paragraaf grondbeleid moet zijn. De paragraaf grondbeleid in deze programmabegroting is volgens deze opzet opgebouwd waarbij inzicht wordt gegeven in de kaders en de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd. De prognose van de verwachte eindresultaten van de Bouwgronden in Exploitatie (BIE) en de te verwachten winstneming in 2020 zijn gebaseerd op de berekeningen van de laatste uitgebreide herziening bij de jaarrekening 2018. Sinds de vaststelling van de jaarrekening 2018 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die mogelijk kunnen gaan leiden tot vertragingen in de uitgifte van de gronden zoals die gepland zijn voor 2019 en 2020. De verwachting is vooralsnog dat dit niet zal leiden tot een bijstelling van de verwachte eindresultaten op de BIE's zoals die bij de jaarrekening 2018 zijn bepaald. Bij de jaarrekening 2019 zal opnieuw een uitgebreide herziening van de BIE's plaatsvinden en dan wordt inzichtelijk wat het eventuele effect is op de jaarschijven en dus ook de jaarschijf 2020. Eventuele aanpassingen op de jaarschijf 2020 zullen we alsdan voorleggen bij de Beraps in 2020.

3 Beleidsprogramma's

3.1 Programma 01: Veiligheid en handhaving

3.1.1 Wat willen we bereiken?

We willen een stad zijn waar men graag woont, werkt en verblijft. En waar iedereen meedoet en zich veilig voelt. Dit vereist een stevige basis op het gebied van veiligheid, 'dichtbij', in en rond de woning, in de straat en in de buurt. Maar ook in het centrum van de stad, in winkelgebieden en op bedrijventerreinen. We werken hard en voortvarend aan het zo goed mogelijk voorkomen van veiligheidsproblemen en het vergroten van het veiligheidsgevoel. Problemen die zich tóch voordoen, pakken we zoveel mogelijk integraal aan. Samen met onze partners zoals politie, Openbaar Ministerie, welzijnsinstellingen, onderwijs en andere gemeenten. En vooral ook samen met onze inwoners en ondernemers. Want in die samenwerking ligt de sleutel om te komen tot een veilige stad, een veilige regio.

Het gaat echter niet alleen om het betrekken van de inwoners en ondernemers maar ook om hen medeverantwoordelijk te laten zijn. En dat veronderstelt ook dat zij zelf keuzes moeten kunnen maken in- en voor een aanpak. Met de overheid in een faciliterende rol. Want de inwoners en ondernemers kennen hun stad op hun duimpje. Zo zeggen we al: 'de buurt weet het altijd'. En zo is het.

De volgende highlights doemen op:

- We creëren een compleet, actueel, integraal en dynamisch beeld van de stad, zodat we snel op ontwikkelingen kunnen inspelen. We gebruiken daarvoor hoogstaande informatietechnologie die ons 24/7 in staat stelt de ontwikkelingen te volgen. De technologisch hoogstaande oplossingen die in de Brainportregio worden ontwikkeld, kunnen met het oog op veiligheid hun meerwaarde bewijzen;
- In de aanpak van criminaliteit zijn we hard en duidelijk; we tolereren geen inbreuken op de openbare orde, geen zogenaemde wijk- of straatkoningen. Maar bovenal staat preventie centraal. Preventie op korte en lange termijn. We investeren in het voorkomen dat jeugdigen kiezen om 'onder aan de ladder' in te stromen in de criminele industrie. Dat doen we door integraal met alle mogelijke partners te werken aan het bieden van een goed alternatief aan de jongeren: op school, in kerk of moskee, op straat;
- We verhogen de betrokkenheid van inwoners door onder andere initiatieven uit de wijken zoals buurtpreventieteams te stimuleren. We trekken samen op met woningcorporaties, scholen, de LEV-groep en veiligheidspartners zoals de politie en het Openbaar Ministerie;
- We willen een vergroting van het algemene veiligheidsgevoel in Helmond. Het aantal misdrijven (gewelddelicten, woninginbraken, diefstallen) moet verder omlaag, maar ook de ervaren overlast van verstorend gedrag. Als preventieve maatregelen niet meer helpen en de situatie daarom vraagt wordt samen met de politie en het Openbaar Ministerie ingegrepen. Slim cameratoezicht kan dit stevig ondersteunen. Deels door de preventieve werking van de aanwezigheid van camera's maar ook door het effect van repressief optreden naar aanleiding van opgenomen beeldmateriaal;
- Georganiseerde criminaliteit werkt als een 'hindermacht' op de positie van de overheid. Nationaal maar zeker lokaal. Deze hindermacht remt het behalen van de doelstellingen en resultaten van ons (lokaal) bestuur. Zicht krijgen en houden op de parallelle economie die de criminele wereld vormt, is daarom evident voor een effectieve aanpak. Dat doen we door informatie te delen tussen alle relevante regionale partners en het versterken van ons Informatieknoppunt. Dat moet leiden tot effectieve interventies en harde klappen aan het adres van criminele netwerken & -structuren en sleutelfiguren. Vooral de facilitators in de bovenwereld zullen van ons horen. Zij

spelen immers een bepalende rol in de vermenging van onder- en bovenwereld. Verder blijven we samen met de andere Brabantse steden optrekken inzake het doorbreken, frustreren en wegsnijden van de criminele industrie.

Meerjarig beleidsperspectief

We werken conform het Masterplan Integrale Veiligheid 2019-2022 Helmond en de Helmondse Visie op Naleving, waarbij de volgende drie integrale veiligheidsthema's centraal staan:

Prioriteit 1: Veilige en leefbare wijken en buurten;

Prioriteit 2: Problematische jeugd en jeugdgroepen;

Prioriteit 3: Ondernijning.

Met de elf Wijkagenda's verwachten we de leefbaarheid en veiligheid in alle wijken van Helmond te kunnen verbeteren. In de nabije toekomst zullen de bedrijventerreinen de 'twaalfde' wijk zijn. Ook maken we gebruik van nieuwe technologieën die ons in staat stellen om op een andere wijze effectief in het veiligheidsvraagstuk te zijn. Aangezien innovatie wordt versterkt door samenwerking, versterken we ons en elkaar met partners als het 'Dutch Institute for Technology, Safety & Security' (DITSS), Brainport Development, de grote Brabantse steden (B5) en de regio Oost-Brabant en de Peelgemeenten.

Verder zetten we met kracht in op de verbinding tussen zorg en veiligheid.

De wereld waarin we leven wordt complexer en de gevolgen daarvan zien we in het veiligheidsdomein. Overlast rond problematische personen en/of gezinnen is vaak hardnekkig en leidt regelmatig tot geweld. Door een goede, proactieve verbinding tussen zorg en veiligheid zullen situaties minder gemakkelijk escaleren en wordt een duurzaam veiligheidsresultaat bereikt.

We blijven inzetten op actieve deelname van inwoners en ondernemers bij de bevordering van de veiligheid. Stichting Bedrijventerreinen Helmond (SBH) is hier een belangrijke partner in. Vooral voor preventie en het veiligheidsgevoel is dit cruciaal, want veiligheid begint bij onze inwoners en ondernemers zelf.

Tenslotte zal een onderzoeksbureau onderzoek doen naar de verhouding tussen de Helmondse veiligheidsproblematiek en de investeringen die Helmond daar momenteel in doet.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij;

- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje "wat gaan we ervoor doen" van dit programma.

3.1.2 Wat gaan we ervoor doen?

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Doorontwikkeling buurtpreventie

Buurtpreventie gaan we evalueren en willen we brengen naar de huidige tijd. Immers, nieuwe technologieën maken andere vormen van buurtpreventie mogelijk. Dit betekent dat we gezamenlijk nieuwe initiatieven gaan ontplooiën, waaronder de samenvoeging van buurtpreventieteams en WhatsApp-preventiegroepen, alsmede het creëren van informatiegestuurde inzet van de 'vernieuwde' buurtpreventieteams.

Brede aanpak ter voorkoming van afglijden jongeren

We zien dat sommige jongeren al vroeg 'kiezen' voor een criminele carrière, het snelle geld en de daarbij behorende verkeerde rolmodellen. We willen jongeren (een ander) perspectief bieden en duidelijke grenzen stellen. Hiertoe zetten we in op een integrale samenwerking waarin we met relevante partners samen zorgen dat Helmondse jongeren niet afglijden naar een crimineel circuit. Dit vraagt een intensievere samenwerking tussen zorg en veiligheid. Wij stellen hiertoe ook een Sturingsdriehoek Zorg en Veiligheid in, bestaande uit de burgemeester, de wethouder Zorg en Welzijn en de wethouder Jeugd, om hier sturing aan te geven.

Inrichten fieldlab in Helmond-Noord

Samen met het DITSS werkt gemeente Helmond aan het project "Inbraakvrije wijk Helmond-Noord". De basis vormt de aanleg van glasvezel door de gehele gemeente. Dit biedt nieuwe innovatieve mogelijkheden op het terrein van veiligheid. Het doel van dit project is het terugdringen van het aantal woninginbraken en de verdere aanpak van de High Impact Crimes en ondermijning. Hiervoor richten we, naast het fieldlab op de Automotive Campus, in de wijk een fieldlab in. Dit is een fysieke en inspirerende plek waar, samen met partners van het project "Inbraakvrije wijk", innovatieve oplossingen in de praktijk worden getoetst op effectiviteit en toegevoegde waarde. We werken hierbij samen met de wijkbewoners, bedrijven, woningbouwcorporaties, OM, maatschappelijke instellingen, de politie etc. Deelname van wijkbewoners is op vrijwillige basis.

3.1.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	6.883	7.627	7.641	7.619	7.515	7.414
Baten	451	536	758	758	654	654
Saldo	-6.432	-7.092	-6.883	-6.862	-6.861	-6.759
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	80					
Onttrekking	216	125	24	4	4	4
Saldo	-6.296	-6.967	-6.859	-6.858	-6.857	-6.755

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
110 Integraal veiligheidsbeleid algemeen	1.422	547	-875
120 Handhavingsbeleid	1.186		-1.186
125 Integraal veiligheidsbeleid en horeca	161		-161
140 Brandweer	4.871	235	-4.637
Totaal Veiligheid en handhaving	7.641	782	-6.859

3.2 Programma 02: Werk en inkomen

3.2.1 Wat willen we bereiken?

- We zetten in op het meedoen, rondkomen en vooruitkomen van onze inwoners.
- Helmond wil een inclusieve stad zijn, waar iedereen een fatsoenlijk bestaan kan opbouwen. Dit kan via een betaalde baan, vrijwilligerswerk of op school.
- We stimuleren en faciliteren een betere aansluiting van het onderwijs op de vraag vanuit werkgevers en de samenleving.
- We streven ernaar dat alle jongeren een startkwalificatie hebben. Ook hebben we aandacht voor scholing. Zodat mensen kunnen doorgroeien naar een baan die beter past bij de huidige arbeidsmarkt.
- We zetten in op het versterken van de positie van arbeidsmigranten en benutten de arbeidspotentie van statushouders.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor een maatschappelijke baan voor mensen met een bijstandsuitkering.
- We zorgen voor een goed sociaal vangnet voor mensen die hun baan verliezen of het vanwege andere redenen financieel niet redden.
- We zetten sterker in op preventie om problematische schulden te voorkomen.
- Armoede bestrijden we met een meer integrale, preventieve en effectieve aanpak.

Meerjarig beleidsperspectief

Net als andere gemeenten profiteert Helmond nog steeds van de economische voorspoed van de afgelopen jaren. Onze economische speerpunten zijn Automotive, Foodtech en de slimme maakindustrie (zie programma 7). Er is meer vraag naar arbeidskrachten en in verschillende sectoren is er nog altijd sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Het aantal banen blijft groeien, maar het aantal WW-uitkeringen neemt in 2020 naar verwachting weer toe. Het aantal bijstandsuitkeringen bevindt zich nog in een dalende lijn, maar vlakt wel af.

Daarnaast sluit vraag en aanbod van werklozen en werkgevers nog onvoldoende aan. We blijven de komende jaren daarom aansturen op een nog beter functionerende arbeidsmarkt.

Vanuit het programma Vitale Economie wordt via de uitvoeringsagenda's onderwijs- en arbeidsmarkt en werkgelegenheidsimpuls gewerkt aan "talent voor ieder werk" en "werk voor ieder talent". Dit doen we samen met onze partners vanuit de regiegroep onderwijs- en arbeidsmarkt. De regiegroep geeft op strategisch-tactisch niveau sturing aan de relevante (hoofd)opgaven op het gebied van onderwijs- en arbeidsmarkt in de regio Helmond- de Peel. Dit is verder uitgewerkt in programma 7, Economisch beleid en werkgelegenheid.

Ook zorgen we voor een adequaat vangnet voor inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van een passende werkplek en/of het realiseren van bestaanszekerheid. Deze inwoners kunnen terecht bij een van de sociale teams in onze stad. Deze teams bestaan uit Wmo-consulenten, gezins- en jongerencoaches en maatschappelijk werkers. Deze professionals zijn specialist op hun eigen terrein en hebben tegelijkertijd dezelfde integrale werkwijze, waarbij de persoonlijke situatie centraal staat.

Integrale aanpak armoede en schulden

In 2019 zijn de Kadernota sociaal domein 2019-2022 en het Uitvoeringsplan Aanpak armoede en schulden vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe we armoede de komende jaren meer integraal, preventief en effectief gaan aanpakken. Onderdeel hiervan is budgetbeheer en coaching. Binnen de aanpak van armoede en schulden zetten we middels het Kindpakket in op gelijke kansen voor kinderen. We verkleinen hiermee de kans dat zij later ook in armoede terechtkomen. Het Kindpakket is in 2018 geïmplementeerd en wordt jaarlijks geëvalueerd, waarbij er aandacht is voor bereik, gebruik en ervaringen. Waar nodig stellen we de inhoud bij om dit beter aan te laten sluiten op de behoeften van de doelgroep.

In 2019 is de armoederegisseur gestart. De armoederegisseur zet zich in om de samenwerking voor de aanpak van armoede te verbeteren. Ze legt hierbij verbindingen en stimuleert samenwerking tussen de partners en initiatieven in de stad. Een meer integrale aanpak leidt ertoe dat inwoners die moeilijk kunnen rondkomen beter bereikt worden. Daarnaast stuurt de armoederegisseur op een betere toegang tot voorzieningen, zodat meer mensen die in armoede leven hiervan gebruik gaan maken.

We zetten sterker in op preventie, vroegsignalering en nazorg om (ergere) schulden te voorkomen. Tijdige en effectieve ondersteuning bij problematische schulden is belangrijk, omdat schulden tot andere problemen kunnen leiden zoals uitval op werk, psychische problemen en huiselijk geweld. Landelijke cijfers laten echter zien dat slechts 15% van de mensen ondersteuning vraagt. In 2019 is een start gemaakt met de inzet van extra mensen, betere aansluiting bij de (werkwijze van de) sociale teams en andere werkwijzen om de doelgroep beter te kunnen bereiken en onze dienstverlening te verbeteren.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij;

- Senzer

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.2.2 Wat gaan we er voor doen?

Ontwikkelingen

Verandering op Inburgering / Benutten arbeidspotentie van statushouders

De regie op inburgering gaat vanaf 2021 terug van het Rijk naar gemeenten. We gaan afspraken maken met taalaanbieders en de inburgeraar over het te volgen traject. Door te zorgen voor een aanpak waarbij werk en inburgering parallel lopen, creëren we oplossingen die op lange termijn zowel voor de mensen zelf als voor onze stad positief zijn. Daarin werken we onder andere samen met Senzer, de LEVgroep, onderwijsinstellingen en werkgevers en zetten we in op het daadwerkelijk benutten van capaciteiten. Het Stadsleerbedrijf is een goed voorbeeld van de integrale werkwijze die de minister zoekt met de nieuwe Wet inburgering. Binnen het Stadsleerbedrijf leren statushouders te participeren in de samenleving, krijgen ze extra taallessen en worden ze voorbereid op het arbeidsproces.

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Regierol inburgering

Voor de implementatie van de nieuwe Wet inburgering is samenwerking gezocht met de gemeenten uit de arbeidsmarktregio Helmond - De Peel. Momenteel zijn de financiële kaders en effecten van de nieuwe wet nog niet bekend. Via verschillende gremia waarin Helmond vertegenwoordigd is (VNG, G40) wordt druk gezet op de minister om nauw op te trekken met de gemeenten om deze kaders helder te krijgen, maar vooral ook realistisch.

In 2020 bereiden we de gemeente voor op de nieuwe regierol. Hierbij worden onder andere afspraken gemaakt met aanbieders van inburgeringstrajecten. Daarnaast wordt de gemeentelijke infrastructuur ingericht op de intake en het volgen van inburgeraars.

Re-integratie van werkloze inwoners met een bijstandsuitkering

De komende jaren blijven we met Senzer inzetten op re-integratie van werkloze inwoners met een bijstandsuitkering. Senzer heeft zichzelf als prestatieafspraken opgelegd het aantal uitkeringsdossiers structureel met 50 per jaar terug te dringen.

Pilot "Iedereen mag meedoen"

Middels de pilot "Iedereen mag meedoen" onderzoeken we onder meer of en op welke manier het Stadsleerbedrijf een rol kan spelen voor mensen met een loonwaarde tot 30%. Met behulp van de pilot onderzoeken we op welke wijze een integrale, ketengerichte aanpak (door)ontwikkeld kan worden, die zoveel mogelijk aansluit bij reguliere werkprocessen, dienstverlening en voorzieningen. Met behulp van de pilot proberen we de doelgroep in beeld te krijgen. Dit evalueren we in 2020.

Pilot voor maatschappelijke baan

We overwegen in 2020 te starten met een pilot om mensen te stimuleren (weer) aan het werk te gaan, zonder dat ze daarbij de zekerheid van een uitkering verliezen. Met ruimte voor keuzevrijheid, waardering en zelfontplooiing. Internationaal en landelijk zien wij vergelijkbare ontwikkelingen vanuit het gedachtegoed van basisbanen. Daarbij wordt de bijstandsuitkering door de werkgever aangevuld tot het minimumloon. We onderzoeken hierbij de doelgroep, de mogelijkheden op de arbeidsmarkt en het financiële plaatje. Ook wordt bekeken hoe het Stadsleerbedrijf kan ondersteunen.

Vroegsignalering

Om zware (schulden)problematiek te voorkomen is in 2019 de pilot Vroegsignalering gestart. Deze pilot loopt door in 2020 en zal dan ook geëvalueerd worden. Op basis van de resultaten wordt vroegsignalering ingebed in de reguliere aanpak.

Toegang en nazorg schulddienstverlening

We verbeteren de toegang tot de schulddienstverlening door een andere werkwijze toe te passen waarmee we onze (potentiële) klanten beter kunnen bereiken. Daarnaast verbeteren we de schulddienstverlening aan ondernemers. Naar aanleiding van de evaluatie van de pilot "opkopen schulden" eind 2019 zal er in 2020 een voorstel volgen over de voortzetting hiervan. Om ervoor te zorgen dat inwoners na een schulddienstverleningstraject weer zelf verder kunnen en niet opnieuw in de schulden raken, is het belangrijk om goede nazorg te bieden. In 2019 is hier een start mee gemaakt en in 2020 bedden we dit structureel in.

Evaluatie Senzer

In 2020 besluiten we hoe we omgaan met de uitkomsten van de evaluatie uit 2019.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2020	2021	2022	2023
602	Aandeel gemeente Helmond uitvoering Participatiewet		772	1.885	1.277
Totaal Beleidsintensivering Werk en inkomen			772	1.885	1.277

Aandeel gemeente Helmond uitvoering Participatiewet

Aanvankelijk vertoonde de conceptbegroting van Senzer een structureel begrotingstekort. Het tekort is het directe gevolg van de bijstelling rijksbudgetten voor de uitvoering van de Participatiewet. Hierdoor is het begrotingsproces bij Senzer ernstig vertraagd en heeft de provincie uitstel verleend voor wat betreft de indiening. Voor 2019 en 2020 worden de begrotingstekorten bekostigd uit de algemene reserves van Senzer. Daarnaast heeft Senzer in samenwerking met de deelnemende gemeenten diverse maatregelen genomen om het tekort te verkleinen. De getroffen maatregelen hebben met name betrekking op bezuinigingen op de bedrijfsvoering en het vergroten van de eigen inkomsten. Dit heeft ertoe geleid dat, samen met de deelnemende gemeenten, Senzer een bijgestelde meerjarenbegroting heeft opgemaakt die vanaf 2023 structureel en reëel sluitend is. Een deel van het begrotingstekort is opgelost middels verhoging van de gemeentelijke bijdragen vanaf 2021. In Helmond wordt dit in deze meerjarenbegroting vooralsnog gedekt vanuit de reserve i-deel.

3.2.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting				
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Lasten	80.770	80.196	78.928	78.640	80.296	79.408	
Baten	44.515	41.247	39.325	39.325	40.325	40.325	
Saldo	-36.255	-38.949	-39.603	-39.315	-39.971	-39.083	
<i>Verrekening met reserves</i>							
Storting	1.200						
Onttrekking	2.639	1.240	950	1.094	2.207	1.199	
Saldo	-34.816	-37.709	-38.653	-38.221	-37.764	-37.884	

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
602 Uitvoering uitkeringsregelingen	44.618	38.106	-6.511
603 Bijzondere bijstand	7.581	207	-7.374
604 Schulddienstverlening	1.483	655	-828
618 Werkgelegenheidsbeleid	16.997		-16.997
619 Minima beleid	1.483	10	-1.474
621 Participatie	6.767	1.297	-5.470
Totaal Werk en inkomen	78.928	40.275	-38.653

3.3 Programma 03: Zorg en welzijn

3.3.1 Wat willen we bereiken?

- We zetten in op het meedoen, rondkomen en vooruitkomen van onze inwoners.
- We zetten meer dan voorheen in op eigen regie en preventie ter voorkoming van zwaardere zorg.
- Kwalitatief goede en betaalbare zorg en ondersteuning.
- Extra aandacht voor mensen met verward gedrag, door te investeren in preventie en een persoonsgerichte aanpak.
- Het bevorderen van de gezondheid, met name in de armste wijken van Helmond waar de problematiek het grootst is.
- Meer gebruik maken van innovatieve oplossingen voor activiteiten en projecten binnen het Sociaal Domein, waaronder domotica.

Meerjarig beleidsperspectief

We blijven inzetten op goede, kwalitatieve en betaalbare zorg en ondersteuning door zaken beter te organiseren. De kadernota sociaal domein die in 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld vormt onze leidraad. De beweging naar laagdrempelige ondersteuning die doet wat nodig is staat hierbij centraal. We benutten hiervoor het brede netwerk met maatschappelijk partners waaronder: de LEVgroep, scholen, woningcorporaties en politie. Met de Sociale Teams die elk een deel van de stad bestrijken ontwikkelen we de integrale aanpak, waarbij de cliënt centraal staat, verder door. We organiseren zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij huis volgens het principe één gezin, één regisseur, één plan. Samen met huisartsen verkennen we hoe de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein verbeterd kan worden.

Noodzakelijke zorg en ondersteuning moet toegankelijk en tijdig beschikbaar zijn en niet belemmerd worden door onder andere financiële drempels. Ook onderzoeken we samen met mantelzorgers hoe ondersteuning verbeterd kan worden. Daarnaast hebben we oog voor een goede behandeling en betaling van alle zorgaanbieders.

Door schulden, armoede en multiproblematiek binnen het gezin staat een gezonde leefstijl meestal niet hoog op de prioriteitenlijst bij mensen in aandachtswijken. Pas als gezondheidsklachten ontstaan gaat men handelen. In sommige wijken in Helmond leven mensen gemiddeld zelfs 7 jaar korter. Met wijkpreventieplannen zal er daarom gericht gewerkt worden aan de gezondheid en het perspectief van mensen. Hierbij volgen we het spoor van Gezonde Leefstijl én Gezonde Leefomgeving. Dit doen we in principe voor alle wijken in Helmond maar met extra aandacht voor de aandachtswijken.

We maken, samen met onze partners in de stad, werk van slimme internet- en domoticatoepassingen die de zelfregie en het langer zelfstandig thuis wonen ondersteunen. Helmond heeft daarom gekozen voor de aanleg van een glasvezelnetwerk als nutsvoorziening. Hiermee borgt de gemeente dat de digitale snelweg voor iedereen bereikbaar is, ook voor lagere inkomensgroepen. Ook versterken we de toepassingsmogelijkheden voor het sociaal domein. Digitalisering van (onder andere) het sociaal domein is niet alleen een strategische keuze van de gemeente, het is ook dringende noodzaak voor de zorgaanbieders zelf.

Tot slot blijven we inzetten op gesubsidieerde multifunctionele wijkaccommodaties en andere ontmoetingspunten om de sociale samenhang in de wijken te versterken.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij;

- GGD Brabant Zuidoost

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.3.2 Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Werken aan ‘Gezonde Scholen’

Door in te zetten op de certificering van de Gezonde Schoolvignetten, gaan we in samenwerking met de Helmondse scholen werken aan ‘Gezonde Scholen’, naast het verduurzamen van de scholen en de aanpak van het binnenklimaat. Daarmee wordt onderwijs aangeboden waar gezonde omgeving, gezonde voeding, sporten en bewegen, natuur en milieu en weerbaarheid centraal staan.

Opstellen lokaal preventieakkoord

In aansluiting op het Nationaal preventieakkoord leggen we de focus op bewegen, voeding en roken en nemen we tevens het thema drugs mee in de aanpak. Dit resulteert in een lokaal preventieakkoord. Het lokaal preventieakkoord geldt voor de hele gemeente Helmond. Hierbij wordt de focus gelegd op wat er allemaal al gebeurt in de stad én worden de stakeholders aan elkaar verbonden. Vanuit de aanpak preventieve Gezondheid hebben een aantal wijken in de gemeente Helmond daarbij meer aandacht voor een gezonde levensstijl nodig. We zien dat er grote gezondheidsverschillen zijn tussen wijken met een lage sociale economische status (SES) versus een hoge(re). Om die reden stellen we, mede op basis van ‘wijkfoto’s’ en data-analyses, voor alle wijken wijkpreventieplannen op. Hier is reeds geld voor beschikbaar gesteld. In zowel het preventieakkoord als de wijkpreventieplannen, zetten we in op een gezonde levensstijl én een gezonde leefomgeving die tevens uitnodigt tot bewegen. Het verbeteren van de (ervaren) gezondheid gaat uit van meerdere pijlers, waaronder een gezond lichaam maar juist ook meedoen in de maatschappij, educatie en werk. Dit draagt niet alleen bij aan gezondheid, maar ook aan de leefbaarheid en zelfredzaamheid van onze inwoners.

Verbeteren ondersteuning mensen met verward gedrag.

Het aantal mensen met verward gedrag groeit. We willen daarom dat in onze wijken expertise op het gebied van verwardheid 24/7 beschikbaar is. Lokaal en regionaal investeren we in een personsgerichte aanpak, goede opvang en vervoer. Dit kan veel leed voor de persoon en omgeving voorkomen en is daarmee ook kostenbesparend.

Daarnaast evalueren we de implementatie van de Wet Verplichte GGZ (Wvvggz) en de Wet Zorg en Dwang (Wzd). Deze wetten worden per 1 januari 2020 ingevoerd. De Wvvggz en Wzd richten zich op een specifieke groep mensen die verplichte zorg nodig hebben.

Bovendien zetten we de cursus ‘Mental Health First Aid’ in voor onze professionals en inwoners om de kennis en vaardigheden met betrekking tot psychische gezondheid te vergroten. Op deze manier ondersteunen we de doelgroep ook om niet verder verwijderd te raken van onze maatschappij. Daarmee geven we invulling aan de raadsnotie ‘eerste hulp bij psychische problemen’.

Informele inlooplekken

In 2020 realiseren we informele inlooplekken voor kwetsbare inwonersgroepen. Dit doen we door bestaande ontmoetingsplekken in de diverse wijken te benutten. Dergelijke plekken leveren een bijdrage aan het voorkomen/bestrijden van eenzaamheid, bevorderen de sociale participatie en bieden ontlasting aan mantelzorgers.

Plan van aanpak Decentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Naar aanleiding van de aanstaande wetswijziging stellen we een plan van aanpak vast met daarin een voorstel hoe we omgaan met de herpositionering (middelen en taken) van onze centrumfunctie Beschermd Wonen. Over de eventuele doordecentralisatie van de Maatschappelijke Opvang naar alle gemeenten zal op basis van een evaluatie in 2023 een beslissing worden genomen.

Streven naar passende woonruimte

We streven naar passende woonruimte voor al onze inwoners. Vanuit de inclusiegedachte is het uitgangspunt dat ook onze kwetsbare inwoners over een goede woonplek beschikken. Vanuit het Bestuurlijk Overleg Wonen-Zorg is een plan van aanpak vastgesteld, dat in 2020 moet uitmonden in concrete voorstellen ten aanzien van de huisvesting van:

- de (intramurale) doelgroep Beschermd Wonen die moet afschalen naar zelfstandig wonen,
- de doelgroep 18 - 27 die zelfstandig moet/wil wonen maar waar wel begeleiding nodig is,
- een groep van overlast gevende Helmonders die steeds "rond gaan" binnen de zorg.

Start herijking subsidies

Eén van de opdrachten uit de kadernota Sociaal Domein is het herijken van de subsidiëring van de maatschappelijke organisaties uit de stad en het invoeren van een structurele regeling voor incidentele subsidiëring van inwonerinitiatieven. Deze laatste regeling is voor 1 juli 2020 gerealiseerd. Daarnaast starten we met het herijken van de structurele subsidies in het kader van het (jaarlijkse) subsidieprogramma Versterken Lokale Netwerken.

3.3.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

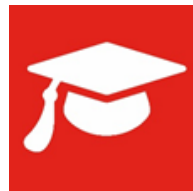
	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	53.447	40.984	59.556	57.881	57.804	57.480
Baten	3.085	3.533	3.566	3.566	3.566	3.566
Saldo	-50.361	-37.451	-55.990	-54.315	-54.238	-53.914
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	2.879					
Onttrekking	2.594	1.342	2.129	342	342	22
Saldo	-50.646	-36.108	-53.861	-53.973	-53.895	-53.891

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
640 Sociale Netwerken	774		-774
642 Basisvoorzieningen accommodaties	2.932	1.322	-1.610
673 Basisvoorzieningen overig	1.778		-1.778
674 Maatschappelijke ondersteuning	5.156	971	-4.185
675 Specialistische ondersteuning	4.412	170	-4.243
677 Sociaal innovatief fonds	1.264	1.144	-120
690 Wmo individuele voorzieningen	4.218	485	-3.733
695 Wmo persoonlijke ondersteuning	38.972	1.603	-37.369
700 Wmo subsidieregelingen	40		-40
720 Lijkbezorging	9		-9
Totaal Zorg en welzijn	59.556	5.695	-53.861

3.4 Programma 04: Jeugd en onderwijs

3.4.1 Wat willen we bereiken?

- Meedoen, rondkomen en vooruitkomen is onze leidraad, ook voor kinderen en jongeren.
- Werken aan een kindvriendelijke stad, waarin kinderen en jongeren zich gehoord voelen, kunnen meepraten en het fijn vinden om op te groeien.
- Versterken van kansen van kinderen en jongeren, zodat zij hun talenten ontwikkelen en veilig en gezond opgroeien.
- We voorkomen schooluitval en bevorderen actief het aantal jongeren met een startkwalificatie.
- Waar kinderen of jongeren in de knel komen, zorgen we samen met onze partners voor een integrale aanpak bij preventie, onderwijs en (specialistische) jeugdhulp.
- Jongeren met jeugdhulp ondersteunen we bij een soepele overgang naar volwassenheid.
- Huiselijk geweld en (kinder)mishandeling hebben we zo vroeg mogelijk in beeld en proberen we zoveel mogelijk te voorkomen.

Meerjarig beleidsperspectief

We willen ervoor zorgen dat de kinderen en jongeren in onze stad meedoen, rondkomen en vooruitkomen en zich verbonden voelen aan onze stad. De Kadernota sociaal domein 2019-2022 is hierbij onze leidraad. Er is een doorlopende ontwikkellijn waarin een kind en zijn ouder op het juiste moment de juiste ondersteuning krijgt om zich optimaal te ontplooien. Kinderen en jongeren moeten de mogelijkheid krijgen hun talenten te ontwikkelen en veilig en gezond op te groeien in Helmond om zich zo optimaal voor te bereiden op de (toekomstige) samenleving. We spelen alert in op veranderende omstandigheden die leiden tot mogelijke belemmeringen of juist nieuwe kansen wat betreft de ontwikkeling van kinderen en jongeren. We zetten sterker in op preventie bij kinderen en jongeren. Het versterken van de weerbaarheid van jongeren blijft een belangrijk thema.

Met de Sociale Teams die elk een deel van de stad bestrijken, ontwikkelen we de integrale aanpak, waarbij de cliënt centraal staat, verder door. We organiseren zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij huis volgens het principe één gezin, één regisseur, één plan. Samen met huisartsen verkennen we hoe de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein verbeterd kan worden.

We geven uitvoering aan de nieuwe regionale inkoopstrategie jeugdhulp. In Helmond staat kwalitatief goede zorg voor inwoners voorop, conform de vastgestelde transformatiedoelen.

In Helmond willen we kindermishandeling en huiselijk geweld zoveel mogelijk voorkomen. We faciliteren twee keer per jaar een bijeenkomst voor de Aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, zodat zij van elkaar leren en met elkaar reflecteren. Als huiselijk geweld plaatsvindt dan hebben we dat zo vroeg mogelijk in beeld, stoppen we dat zo snel mogelijk en zorgen voor een duurzame oplossing. Het regionale projectplan inclusief speerpunten naar aanleiding van het actieprogramma "Geweld hoort nergens thuis" is gereed. Komende jaren wordt hier uitvoering aan gegeven. Onderdeel daarvan is het versterken van de samenwerking met Veilig Thuis.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partijen;

- Stichting Zorg en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost
- GGD Brabant Zuidoost

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.4.2 Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Start uitvoering Helmondse Educatieve Agenda (HEA)

In 2020 starten we met de uitvoering van de HEA zoals afgesproken in de Kadernota sociaal domein. Dit betekent dat we in 2020 de volgende zaken verder vorm gaan geven:

- De verbinding tussen de jeugdhulp, sociale teams en de kinderopvang en het onderwijs.
- We weten welke collectieve onderwijs-zorgarrangementen (OZA's) we gaan faciliteren;
- De uitbreiding van de Verlengde Schooldag-aanpak naar andere kwetsbare wijken.

Kindvriendelijke stad

Een kindvriendelijke stad is een stad waarin kinderen en jongeren zich gehoord voelen, kunnen meepraten en het fijn vinden om op te groeien. In 2020 ligt er een actieplan over de manier waarop de gemeente samen met organisaties in de stad, de kind- en jongerenparticipatie kan voortzetten. We starten met het inzichtelijk en bereikbaar maken van het bestaande aanbod voor kinderen en jongeren (denk aan cultuur, zorg, sport en spel) op een manier die voor hen aantrekkelijk is.

Opstellen meerjarenuitvoeringsprogramma Spelen

Bij het vaststellen van de nota Natuurlijk buiten spelen! is besloten tot het opstellen van wijkspeelplannen voor alle wijken. Aankomend jaar zijn de wijkspeelplannen geïntegreerd tot een meerjarenuitvoeringsprogramma Spelen. En maken we een begin we met de uitvoering. Kinderen en buurtbewoners nodigen we in het hele proces uit om mee te denken en te doen.

Samenwerking huisartsen en sociaal team

We evalueren gestarte pilots waarin de Sociale Teams (Gezins- Jongerencoaches) samenwerken met huisartsen. Vanuit deze evaluaties besluiten we over het vervolg van deze samenwerking.

Implementeren Actieplan duurzaam ouderschap

In 2020 worden de acties uit het actieplan geborgd in bestaande werkwijze of verder doorontwikkeld.

Duurzame, gezonde en toekomstbestendige scholen

Met het Integrale Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) zetten we in op duurzame, gezonde en toekomstbestendige scholen, passend bij het toekomstige leerlingenaantal, ambities en binnen de beschikbare financiële middelen. Voorstel aan de Raad zal zijn om de investeringsbedragen op te hogen en fase 1 getemporeerd uit te voeren (van 2018-2021 naar 2018-2025). Op basis van de eerder uitgevoerde energiescans worden duurzaamheidsmaatregelen toegepast bij de scholen die in Fase 1 van het IHP aan de beurt komen.

Inkoopstrategie jeugdhulp

Voor de ondersteuning aan onze kinderen en jongeren willen we, onder andere, dat deze integraler en dichterbij georganiseerd wordt. Om dit te realiseren hebben we een regionale inkoopstrategie jeugdhulp opgesteld. In 2020 worden de eerste stappen hiervoor gezet. Dit betekent dat we de jeugdhulp voor de meest complexe doelgroep in 2020 op een andere manier gaan inkopen, waardoor er meer samengewerkt wordt tussen aanbieders onderling, maar ook met de gemeente. Dit leidt

concreet tot nieuwe contracten met een beperkt aantal aanbieders voor de meest complexe doelgroep en tot nieuwe contracten voor aanbieders die woonplekken bieden, zoals pleegzorg en gezinshuizen. Daarnaast richten we het contractmanagement jeugd in. Doel van het contractmanagement Jeugd is om een bijdrage te leveren aan de beheersing van de uitgaven voor de specialistische Jeugdhulp. Verdere maatregelen t.b.v. kostenbeheersing jeugdhulp zijn onder andere:

- Focus op afschaling van zorg waar dat mogelijk is;
- Inzetten op overgang van cliënten vanuit de Jeugdwet naar de Wet langdurige zorg;
- Aanscherpen declaratieproces zorgaanbieders.

Jeugdgezondheidszorg GGD Brabant-Zuidoost

In 2020 loopt de investering van de integrale jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar bij de GGD, waarbij het kind centraal staat en een grote mate van betrokkenheid van ouders is. Doelstelling is om de integrale jeugdgezondheidszorg per 1 januari 2021 te realiseren. Aan 21 raden zal het besluit worden voorgelegd.

21voordejeugd in Zuidoost-Brabant

In 2020 wordt een nieuwe Dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst met de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant (DVO21) gesloten rondom jeugdbescherming- en jeugdreclassering, Veilig Thuis, Spoed Eisende Zorg en JeugdzorgPlus.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
404	Speelvoorzieningen	250	0	250
Totaal Jeugd en onderwijs		250	0	250

Speelvoorzieningen

De speelvoorzieningen in de stad leveren een bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving en de gezonde ontwikkeling van kinderen. Een impuls is noodzakelijk om deze in stand te houden en aan te laten blijven sluiten op de behoefte van de stad. Daarom investeren we jaarlijks € 250.000 in speelvoorzieningen.

3.4.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	51.218	58.782	48.611	48.711	48.802	48.733
Baten	9.146	4.423	6.069	6.069	6.069	6.069
Saldo	-42.072	-54.359	-42.542	-42.642	-42.733	-42.664
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting						
Onttrekking	3.331	369	360	360	346	346
Saldo	-38.742	-53.990	-42.182	-42.282	-42.388	-42.319

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct		2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
403	Sociale Netwerken	239		-239
404	Basisvoorzieningen accommodaties	815	820	5
405	Basisvoorzieningen overig	2.714		-2.714
406	Maatschappelijke ondersteuning	9.748	4.309	-5.439
409	Specialistische ondersteuning	28.030		-28.030
410	Huisvesting onderwijs	6.157	925	-5.232
478	Techniekeducatie	84		-84
575	Openbare speelgelegenheden	406	4	-402
681	Voortijdig Schoolverlaten/Leerplicht/RMC	418	370	-48
Totaal Jeugd en onderwijs		48.611	6.429	-42.182

3.5 Programma 05: Cultuur, toerisme en recreatie

3.5.1 Wat willen we bereiken?

- We sturen op meer (beeldbepalende) evenementen in Helmond en meer evenementen die aantrekkelijk zijn voor jeugd/jongeren. Ook stimuleren we kleinere evenementen in de wijken.
- We zorgen voor adequate huisvesting van de Helmondse cultuurhistorische collecties, waarmee goed beheer en toonbaarheid worden geborgd.
- We gaan zorgvuldig om met cultureel erfgoed.
- Helmond voert met de andere Brabantse steden en de Brainportregio een actieve lobby voor de gelden die het Rijk op het gebied van cultuur ter beschikking stelt.
- Samen met partners binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Peel werken we aan profilering en versterking van ons aanbod van voorzieningen en evenementen.
- Aanvullend op de culturele doorontwikkeling hebben we extra aandacht voor cultuur voor de jeugd.

Meerjarig beleidsperspectief

Voor een hoogwaardig vestigings- en woonklimaat zijn cultuur en vrijetijdsvoorzieningen van belang. Het Helmondse aanbod willen we zowel kwantitatief als kwalitatief laten passen bij de omvang en ambities van de stad. Zo binden we bestaande bewoners, bedrijven en bezoekers aan de stad en trekken we nieuwe bewoners, bedrijven en bezoekers aan. We spelen in op initiatieven vanuit de stad. Het centrum is een belangrijk speerpunt.

Evenementen

Evenementen zijn van grote betekenis voor Helmond. Ze zijn goed voor het leefklimaat, de saamhorigheid in de stad, maar ook voor de uitstraling van Helmond naar buiten toe. We willen daarom ruim baan geven aan evenementen, zowel beeldbepalende evenementen met regionale uitstraling als kleinere initiatieven vanuit de wijken. Daarbij vinden we het van belang dat onze jeugd en jongeren zich voldoende herkennen in het evenementenaanbod. We stimuleren en faciliteren, waarbij we de balans bewaken tussen levendigheid en leefbaarheid, duurzaamheid en veiligheid. Het beschikbare subsidiebudget voor evenementen bedraagt in 2020 € 405.000. Dit bedrag geldt tevens als het subsidieplafond voor evenementen.

Doorontwikkeling instellingen

De samenwerking tussen Cacaofabriek, Museum Helmond, Kunstkwartier, Bibliotheek en Speelhuis is gerealiseerd. Bij de doorontwikkeling werken we aan talentontwikkeling, gezamenlijke festivals en productie-initiatieven. De culturele instellingen zetten in op verdere professionalisering en kwaliteitsverbetering met aandacht voor regionale samenwerking.

Jeugd en Cultuureducatie

In Helmond ligt de focus van het cultuuronderwijs op de basisscholen. Met de culturele partners bezien we actief hoe we jongeren meer en beter kunnen bereiken, juist gericht op actieve cultuurparticipatie. Bijvoorbeeld door middel van bibliotheekpunten in scholen.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij;

- Metropoolregio Eindhoven

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.5.2 Wat gaan we er voor doen?

Ontwikkelingen

Binnen de Regiodeal van Brainport wordt ingezet op gelden voor Brainport Podia (waaronder Theater Speelhuis), binnen de Nationale Actieagenda moet ook de bredere gebiedsontwikkeling een plek krijgen. Op het vlak van cultuur liggen er provinciaal kansen. Thema's als Urban, culturele broedplaatsen en de ontwikkeling van talent staan hoog op de provinciale agenda en goede ideeën kunnen via onder meer Brabant-C rekenen op financiële ondersteuning. Hier liggen kansen voor de (culturele) doorontwikkeling richting Centrum Plus. Op rijksniveau krijgt het cultuurbeleid 2021-2024 vorm.

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Lucas Gasseljaar

In 2020 eren we Lucas Gassel. Museum Helmond presenteert een overzichtstentoonstelling in de Kunsthal. De stichting Lucas Gassel realiseert in samenwerking met partners diverse activiteiten.

Cultuurvisie

We werken de Cultuurvisie verder uit met de stad en uw raad. Daarvoor organiseren we een cultuur café; bestaande ontwikkelingen worden geactualiseerd en doorontwikkeld, we onderzoeken nieuwe kansen.

Actualiseren erfgoedbeleid

We actualiseren het beleid op het gebied van erfgoed, monumentenzorg en archeologie om dit goed te borgen binnen de omgevingsvisie.

Actualiseren vrijetijdsbeleid

We actualiseren de nota De klok op Leisure: tijd voor vrije tijd.

Stedelijk Gebied Regio Eindhoven

Met onze partners in het Stedelijk Gebied Eindhoven stellen we op basis van een inventarisatie van het aanbod van regionale- en topvoorzieningen en evenementen in 2020, een gezamenlijke toekomststrategie op voor voorzieningen en evenementen in het stedelijk gebied.

BrabantStad

Met onze partners in BrabantStad concretiseren we acties uit het regioprofiel 'BrabantStad maakt het'.

Beleidsintensiveringen

Op basis van de ontwikkelingen in de culturele infrastructuur in de stad en de uitwerking van de cultuurvisie gaan we met elkaar in gesprek over de toekomstige vraag naar structurele voorzieningen.

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2020	2021	2022	2023
542	Eenmalige impuls cultuur	225			
Totaal Beleidsintensivering Cultuur, toerisme en recreatie		225			

Eenmalige impuls cultuur

De afgelopen jaren is er, onder meer vanwege bezuinigingen binnen het budget voor cultuur, een aantal knelpunten ontstaan. Er wordt een eenmalig bedrag van € 225.000 in 2020 beschikbaar gesteld om een aantal van de lopende, maar ook nieuwe culturele activiteiten te ondersteunen. Het bedrag zal onder meer worden ingezet voor de opening van de museale collecties in het Van Gend en Loos gebouw, ten behoeve van incidentele ondersteuning van het Annatheater en ter ondersteuning van de beoordeling van museale collecties.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
542/510	Cacaofabriek / Museum	400	0	400
Totaal Cultuur, toerisme en recreatie		400	0	400

Cacaofabriek / Museum

Voor een hoogwaardig vestigings- en woonklimaat is cultuur van belang. In de afgelopen jaren heeft de gemeente bezuinigd, onder andere op het programma cultuur. We zien de exploitatie van onze culturele instellingen (Cacaofabriek, het Speelhuis en het Museum) onder druk staat in relatie tot de culturele ambities. De grotere vervangingsinvesteringen zijn geen onderdeel van de exploitaties van deze culturele instellingen. Derhalve is voor 2020 een nieuwe investering opgenomen van € 400.000 om noodzakelijke vervangingen te kunnen uitvoeren en daarmee de huidige kwaliteit te borgen.

3.5.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening			Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Lasten	12.905	12.371	12.685	12.259	12.213	12.175	
Baten	3.242	2.694	2.765	2.755	2.754	2.754	
Saldo	-9.663	-9.678	-9.920	-9.504	-9.458	-9.421	
<i>Verrekening met reserves</i>							
Storting	1.228						
Onttrekking	2.054	436	347	241	221	221	
Saldo	-8.837	-9.242	-9.574	-9.263	-9.238	-9.200	

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
502 Stichting kunstkwartier	1.719		-1.719
505 Beeldende kunst en vormgeving	47		-47
510 Museum	1.778	286	-1.492
515 Speelhuis	2.315	1.085	-1.230
520 Bibliotheek Helmond-Peel	2.616	794	-1.822
522 Amateur.kunstbeoefening	446		-446
525 Evenementen festiviteiten	772	278	-494
530 Monumentenzorg en archeologie	549	11	-538
540 Toeristische aangelegenheden	598	102	-497
542 Overige culturele aangelegenheden	1.845	556	-1.289
Totaal Cultuur, toerisme en recreatie	12.685	3.112	-9.574

3.6 Programma 06: Sport en bewegen

3.6.1 Wat willen we bereiken?

- We streven naar een eigentijdse en duurzame infrastructuur, met sterke verenigingen, voor sport en beweging.
- Sport en sportieve recreatie dragen bij aan een gezonde, inclusieve en positieve stad. We stimuleren en ondersteunen gezond gedrag, bewegen en/of ontmoeten.

Meerjarig beleidsperspectief

Het bevorderen van sport- en bewegingsactiviteiten draagt bij aan de realisatie van de speerpunten op het terrein van jeugd, onderwijs, gezondheid en participatie.

Goede sportinfrastructuur

Sport- en Beleefcampus De Braak ontwikkelen we de komende jaren tot een dagelijks bruisend sport-, onderwijs- en gezondheidspark midden in de stad. Het gaat als katalysator dienen voor een gezond leefklimaat waarin sport, gezondheid en leren samen gaan. Een combinatie van onderwijs, gezondheid, breedtesport en topsport in een multifunctioneel, duurzaam en innovatief complex. Met grote sociale en maatschappelijke meerwaarde voor omliggende wijken (drie van de vier omliggende wijken zijn aandachtswijken in het gezondheidsbeleid), maar ook voor de hele stad en regio.

We zetten in op robuuste sportparken conform onze eerder vastgestelde sportvisie, waarin meerdere maatschappelijke functies samenkomen en die ook buiten de piekuren kunnen worden gebruikt. Via het programma Duurzame en Gezonde stad investeren we in het verduurzamen van sportaccommodaties en zetten we in op gezonde(re) sportkantines. In samenwerking met het onderwijs, de wijkraad en sportverenigingen zoeken we naar voldoende sportmogelijkheden in de wijken.

Met onze partners in BrabantStad maken we ons sterk voor meer grote, aansprekende sportevenementen in Brabant. Daarmee versterkt sport de aantrekkelijkheid van de regio, die zo aan concurrentiekracht wint als kennis- en innovatieregio. De opwaardering van Urban Sports naar een Olympische sport zorgt voor meer exposure en dynamiek. In Helmond zoeken we hiervoor naar synergie met bestaande sportparken.

Sterke sportverenigingen

Vitale sportverenigingen zijn het uitgangspunt. We ondersteunen daarom vernieuwende concepten binnen sportverenigingen en sportinfrastructuren. De gemeente stimuleert verenigingen om naast een sportieve functie ook een maatschappelijke functie te vervullen. Samenwerken is hierin belangrijk. We intensiveren de samenwerking tussen verenigingen onderling. Daarnaast blijven we de voetbalverenigingen ondersteunen door inzet van een voetbalcoördinator om intensiever samen te werken aan het versterken van het voetbalklimaat.

Leven lang sporten en bewegen

Heel Helmond Sport! We bevorderen dat zoveel mogelijk inwoners van Helmond - jong en oud - georganiseerd en ongeorganiseerd kunnen sporten en bewegen. We stimuleren onze inwoners om met (nieuwe) sporten kennis te maken. Dat doen we via sportactiviteiten georganiseerd door onder andere Stichting Jibb+ en sportverenigingen. In de aandachtswijken bieden we via het programma Duurzame en Gezonde Stad extra interventies aan om bewegingsarmoede tegen te gaan. We hebben ook ruimte voor anders georganiseerde sporten en bewegingsactiviteiten. We stimuleren laagdrempelig bewegen in de eigen wijk door middel van beweegroutes en buurtsportcoaches.

3.6.2 Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Sport- en Beleefcampus De Braak

De ontwerpfase van Sport- en Beleefcampus De Braak leggen we begin 2020 aan uw raad voor. We starten de aanbesteding voor een nieuwe en duurzame zwemvoorziening. Via aansluiting op de Regiodeal en de Brainport Nationale Actieagenda willen we met Sport- en Beleefcampus De Braak aanspraak maken op landelijke gelden, waarbij vooral de unieke campusgedachte rondom gezondheid, duurzaamheid én inclusiviteit de inzet is.

Lokaal Sportakkoord Helmond 2020-2021

Middels een uitvoeringsprogramma Lokaal Sportakkoord Helmond 2020-2021 geven we in samenwerking met sport- en beweegaanbieders en partners op lokaal- en waar mogelijk regionaal niveau een impuls aan het sport en beweegaanbod.

Nieuwe sportvisie

We leveren een nieuwe sportvisie op voor de komende 5 jaar als opvolger van de Strategische Sportnota 2013-2020.

3.6.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	6.525	6.177	5.824	7.115	7.062	7.582
Baten	689	736	753	1.156	1.528	1.777
Saldo	-5.836	-5.441	-5.071	-5.959	-5.534	-5.805
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	380					
Onttrekking	774	358	116	1.179	179	179
Saldo	-5.442	-5.083	-4.955	-4.780	-5.354	-5.626

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
550 Sport en bewegen	5.750	864	-4.886
570 Groenvoorzieningen - recreatie	41		-41
572 Recreatiegebieden	33	6	-27
Totaal Sport en bewegen	5.824	869	-4.955

3.7 Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid

3.7.1 Wat willen we bereiken?

- De ambitie van de gemeente Helmond is een verbinding leggen tussen een competitieve economie en maatschappelijke opgaven. Een meer circulaire economie, waar hergebruik van producten, reststromen en grondstoffen centraal staat.
- Een schone, wendbare en toekomstgerichte industrie.
- In een tijd van transitie door digitalisering en robotisering kansen verzilveren en nieuwe banen ontwikkelen, met name door stimulering van ondernemerschap en aandacht voor (om)scholing. Ondersteund door de Brainport Nationale Actieagenda.
- Kansen creëren door een extra inzet op sterke economische speerpunten in onze stad: 'Automotive', 'Food Tech', 'Slimme Maakindustrie' en het breed aanwezige MKB.
- Er is een betere aansluiting nodig tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- De economische structuur van Helmond blijven we versterken met het reguliere economisch beleid.

Meerjarig beleidsperspectief

Economische groei en rendement moeten hand in hand gaan met duurzaamheid en daarom wordt nadrukkelijk ingezet op circulaire economie. Het stimuleren van de economische speerpunten Automotive, Food Technology en Slimme Maakindustrie wordt gecontinueerd. De Brainport Nationale Actieagenda geeft mogelijkheden om sneller kansen te verzilveren en de (regionale) economische structuur te versterken. Om de economische groei van de afgelopen jaren te handhaven moet er nog meer gezocht worden naar een betere balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Het onderwijs moet opleiden voor huidige en toekomstige banen in samenwerking met het bedrijfsleven en hierin gezamenlijk blijven investeren gedurende de gehele loopbaan (Leven Lang Ontwikkelen). Het is daarom van belang om een zo divers mogelijk aanbod aan MBO, HBO en universitaire opleidingen te verbinden aan onze stad en het bedrijfsleven. Dit versterkt tevens het economisch profiel van Helmond.

Vanuit het Strategisch programma Vitale Economie wordt via de uitvoeringsagenda's onderwijs- en arbeidsmarkt en werkgelegenheidsimpuls gewerkt aan "talent voor ieder werk" en "werk voor ieder talent". Dit doen we samen met onze partners vanuit de regiegroep onderwijs- en arbeidsmarkt De regiegroep geeft op strategisch-tactisch niveau sturing aan de relevante (hoofd)opgaven op het gebied van onderwijs- en arbeidsmarkt in de regio Helmond- de Peel om zo te komen tot een duurzame optimalisatie van de arbeidsmarkt. De recent ingestelde themagroepen van de regiegroep gaan uitvoering geven aan de verschillende speerpunten die in gezamenlijkheid zijn vastgesteld. De regiegroep pakt thema's aan op Helmond-de Peel niveau, maar altijd binnen de context van de Brainportregio. Belangrijke thema's zijn o.a. een leven lang ontwikkelen, strategische arbeidsmarkt-vraag werkgevers en de uitvoering van Perspectief op Werk. Deze thema's zijn bedoeld om mensen die werkfit zijn op innovatieve wijze naar werk toe te leiden, zodat snel antwoord kan worden gegeven op de huidige personeelsvraag van de werkgevers.

Automotive Campus

De dynamiek van de ontwikkeling van de Automotive Campus moet worden doorgezet met als doel groei richting 1000 arbeidsplaatsen in 2022. De combinatie van de campus, onderwijs- en kennisinstellingen, innovatieve automotive bedrijvigheid en testfaciliteiten, vormen hiervoor een goede basis. Voor de doorontwikkeling van de Automotive Campus geldt dat we vanuit de huidige basis

willen toewerken naar een volwaardig en zelfstandig campusconcept met parkmanagement, gedeelde faciliteiten en services en een commercieel verdienmodel. Hierbij moet de eenduidige sturing op de campusvorming versterkt worden. Samen met het bedrijfsleven, de provincie Noord-Brabant en het Rijk wordt gewerkt aan de versterking van het kennis- en innovatiecluster.

Food Tech Brainport

Food Tech Brainport doorontwikkelen tot een zelfstandig en internationaal kenniscluster voor slimme en duurzame technologieën op het gebied van circulaire voedselproductie en gezonde voeding. Dit doen we samen met het MKB en onderwijs- en kennisinstellingen in de food sector.

Toekomstbestendige maakindustrie

Met het economische speerpunt slimme maakindustrie richten we op het toekomstbestendig maken van de sterk aanwezige maakindustrie in Helmond. Samen met Brainport Development en het Innovatiehuis de Peel ondersteunen we proeftuinen en scholingsprojecten gericht op behoud en groei van de werkgelegenheid in de maakindustrie. Hiervoor is voldoende en adequaat geschoold personeel van cruciaal belang.

Stimulering ondernemerschap in MKB

Helmond wil een van de meest MKB vriendelijke steden van Nederland zijn. Dat vraagt om excellente dienstverlening aan ondernemers, proactief accountmanagement en het versterken van banden met externe partners. Zo worden goede relaties onderhouden met het gevestigde bedrijfsleven in Helmond en de regio, startende ondernemers en potentiële nieuwe bedrijven.

Vitale bestaande en nieuwe werklocaties

We zetten in op de realisatie van voldoende aanbod van duurzame en kwalitatief hoogwaardige werklocaties om de groei van het bedrijfsleven en de werkgelegenheid te faciliteren.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partijen;

- Metropoolregio Eindhoven
- Brainport Development NV
- Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding
- RAI AutomotiveNL BV
- Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties B.V.
- Stichting Automotive Campus Helmond

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.7.2 Wat gaan we er voor doen?

Ontwikkelingen

- De kansen om de campussen te verzelfstandigen nemen toe.
- Voortgang en actualisatie van de Brainport Nationale Actieagenda.
- Regionale samenwerking bedrijfslocaties.

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

- Uitvoering nieuw toekomstperspectief Automotive Campus.
- Start EIT Urban Mobility projecten en vestiging kantoor EIT Urban Mobility Innovation Hub West.
- Uitbreiding Food Tech Brainport.
- Operationeel maken fieldlab Datascience & Connectivity.
- Opstellen en start uitvoering actieplan startersbeleid.
- Start project Varenschut Noord.
- Besluitvorming over uitbreiding regionale bedrijventerreinen, implementatie nieuw relatiebeheer bedrijfsleven, uitvoering actieplan economische impuls bedrijventerreinen.
- Betere aansluiting creëren tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.

Automotive Campus

Voor de doorontwikkeling van de Automotive Campus geldt dat we vanuit de huidige basis willen toewerken naar toekomstperspectief voor een volwaardig en zelfstandig campusconcept met parkmanagement, gedeelde faciliteiten en services en een commercieel verdienmodel.

EIT Urban Mobility

Samen met steden als Barcelona en München is Helmond uitgekozen als centrale hub binnen het prestigieuze Europese project EIT Urban Mobility. Het EIT Urban Mobility is een consortium waarin zo'n 50 partijen samenwerken waaronder overheden, kennisinstellingen en bedrijven uit de mobiliteitssector. De hub krijgt een plek op de Automotive Campus. We willen de hub de komende jaren vooral verbinden met onze lokale en regionale mobiliteitsuitdagingen.

Food Tech Brainport

Vanaf 2019 is men gestart met het gefaseerd overhevelen van de publieke financiële betrokkenheid naar de private sector. De governance structuur wordt aangepast zodat de regie meer bij de markt komt te liggen. Bij een aantal initiatieven blijven we actief betrokken, zoals de landelijke Taskforce Circulair Economy en het Sustainable Food Initiative. Rondom het thema Food Tech zien we veel kansen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De samenwerkingsovereenkomst tussen Food Tech Brainport, de HAS en Fontys is getekend. Samen ontwikkelen we een leeromgeving met een foodgerelateerd onderwijsprogramma op de campus.

Fieldlab Datascience & Connectivity

Het Innovatiehuis moet helpen om het bewustzijn rondom Smart Industry te vergroten. Samen met 11 bedrijven uit de Peel is een fieldlab voor 'Industrie 4.0' gestart. Het fieldlab "Datascience & Connectivity is een experimentele praktijkomgeving, waarin bedrijven en kennisinstellingen doelgericht Smart Industry oplossingen ontwikkelen, testen en implementeren en werknemers leren deze oplossingen toe te passen. Op deze manier wordt gewerkt aan kennisontwikkeling, kennisdeling en samenwerking met het onderwijs.

Bedrijfslocaties

- Realiseren van nieuwe bedrijventerreinen, met als beoogde locaties Varenschut Noord en BZOB Zuid.
- Toewerken naar een regionaal bedrijventerrein, samen met de partners in de Peel.
- Toekomstbestendig maken en verduurzamen van de bestaande bedrijventerreinen.

Regiegroep onderwijs- en arbeidsmarkt

Middels de ingerichte themagroepen wordt verdere uitvoering gegeven aan de verschillende benoemde speerpunten op de Helmondse uitvoeringsagenda onderwijs- en arbeidsmarkt, evenals de prioritaire thema's op basis van de opgeleverde Human Capital Agenda. In 2020 worden vanuit de

themagroepen projectvoorstellen opgeleverd en gestart met de uitvoering ervan. Het gaat dan om onderwerpen binnen de thema's:

- Stagestad Helmond- de Peel;
- Techniekeducatie;
- Aanpak (voorkomen van) jeugdwerkloosheid;
- Leven lang ontwikkelen;
- Strategisch arbeidsmarktbeleid.

Perspectief op Werk

De actuele stand van zaken van de uitvoeringsagenda onderwijs en arbeidsmarkt wordt jaarlijks aan uw raad teruggekoppeld.

Integrale aanpak arbeidsmigranten

Goede huisvesting en integratie van arbeidsmigranten in onze samenleving is van groot belang. Samen met andere gemeenten in de regio wordt gekeken naar een integrale aanpak. Met werkgevers, uitzendbureaus en partijen die voor woonruimte zorgen vindt overleg plaats over goede huisvesting, locatiekeuze en spreiding over de stad en verantwoorde arbeidsomstandigheden.

Beleidsintensiveringen

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2020	2021	2022	2023
340	Arbeidsmigranten	100	pm		
025	Digitale Stad	500	pm	pm	pm
Totaal Beleidsintensivering Economisch beleid en werkgelegenheid		600	pm	pm	pm

Arbeidsmigranten

Hoewel de primaire verantwoordelijkheid bij de werkgever/uitzendorganisatie ligt, willen we mede verantwoordelijkheid dragen, in de vorm van faciliteren. Te denken valt aan het planologisch mogelijk maken van woonvoorzieningen, het stimuleren van integratie en het bevorderen van taalonderwijs. Dit moet samen met werkgevers/uitzenders opgezet worden. Voor intensivering van toezien op wantoestanden/ uitbuiting zijn er extra kosten. Tevens is communicatie over arbeidsmigranten van belang, zoals het activeren van social media of het organiseren van welkombijeenkomsten.

Digitale Stad Helmond

Onze samenleving digitaliseert in hoog tempo. Sterker nog, al onze strategische thema's zoals energietransitie, slimme mobiliteit, ontsluiting van kwetsbare groepen, zijn alleen te realiseren als daarvoor een goed doordacht digitaal fundament is gelegd in en voor de stad. Met digitaal fundament bedoelen we de infrastructuur (glasvezel) inclusief BrabantRing, sensoren in de openbare ruimte (onder toezicht van overheid en met borgen van privacy) en het beschikbaar stellen van open data, op basis waarvan nieuwe diensten kunnen worden ontwikkeld. Dit vraagt van de gemeente dat zij regie neemt en ontwikkelingen in gang brengt (denk aan zorgdiensten). Dit gaat in totaal circa € 1 miljoen vragen, waarvan de helft voor het ontwikkelen van digital twins, dataplatforms en cofinanciering van projecten. De overige circa € 500.000 is voor personele inzet en expertise.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
340	Doorontwikkeling Food Tech Brainport	500	0	500
340	Impuls innovatieve concepten vitalisering bedrijventerreinen	250	0	250
Totaal Economische beleid en werkgelegenheid		750	0	750

Doorontwikkeling Food Tech Brainport

Food Tech Brainport in Helmond wil doorgroeien naar een hoogwaardig ontwikkelcentrum voor het midden- en kleinbedrijf in de foodsector. Daarom investeren we t/m 2022 jaarlijks € 500.000 voor het aanjagen en faciliteren van ontwikkelingen, en het uitbouwen en versterken van het food-netwerk. Dit onder voorwaarden van substantiële cofinanciering, een breed gedragen businessplan en een sterke verbinding met het onderwijs.

Impuls innovatieve concepten vitalisering bedrijventerreinen

We geven ruimte aan ondernemers. In onze optiek liggen er nog veel kansen op bestaande bedrijventerreinen en in toekomstbestendige werklocaties. Om deze locaties vitaler te maken, stellen we in 2020 een bedrag van € 250.000 beschikbaar. Dit leidt tot innovatieve werkconcepten en het creëren van kansen op al bestaande bedrijventerreinen.

3.7.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	3.559	3.997	4.776	3.854	2.907	2.656
Baten	708	256	246	246	246	246
Saldo	-2.851	-3.740	-4.530	-3.608	-2.661	-2.410
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	1.079					
Onttrekking	2.944	1.000	1.126	1.126	181	181
Saldo	-986	-2.741	-3.404	-2.482	-2.480	-2.229

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct		2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
340	Economische en industriële zaken	4.570	1.151	-3.419
360	Markten	190	216	26
370	Energie opwekken	15	5	-10
Totaal	Economisch beleid en werkgelegenheid	4.776	1.372	-3.404

3.8 Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

3.8.1 Wat willen we bereiken?

Eén van de grootste uitdagingen voor de gemeente Helmond – met name binnen het fysieke domein - omvat de vergroening en verduurzaming van de stad. Dit vertaalt zich in de volgende ambities:

- Een verduurzaming van de woningvoorraad: aardgasvrij, energieneutraal ('nul op de meter') en circulair bouwen en vernieuwen.
- Naast de verduurzaming moet ook de verhoging van de beeldkwaliteit en verschijningsvariatie van woningen de kwaliteit van woonwijken en de leefomgeving verbeteren.
- Een substantiële versnelling van de woningbouwproductie
- Naast de opgave om in de bestaande woningvoorraad en in leegstaande kantoorgebouwen een flinke transformatie tot stand te brengen willen we meer bouwen voor de veranderende vraag op de woningmarkt en de opkomende doelgroepen. Dit doen we bijvoorbeeld via het inzetten op meer verscheidenheid - in grootte, uitstraling en prijs.
- Terugdringen van het aantal woningzoekenden door het realiseren van een passend aanbod.
- Met de ontwikkeling en realisatie van de meest innovatieve wijk van de toekomst, Brainport Smart District, wil Helmond het toonbeeld zijn van het 'wonen van straks' voor de eigen inwoners alsook voor de regio en heel Nederland.
- De invoering van de nieuwe Omgevingswet willen we aangrijpen om de beoogde integratie en modernisering van een breed terrein van wetgeving tot stand te brengen. Vooral om samen met inwoners en ondernemers een meer integraal en slagkrachtiger beleid in het fysieke domein tot stand te brengen.

Meerjarig beleidsperspectief

Ruimtelijke Ordening

De komende jaren staat de Ruimtelijke Ordening sterk in het teken van de invoering van de Omgevingswet in 2021. De Omgevingswet integreert een groot aantal wetten en regelingen in het fysieke domein. Daarmee is de wet veel breder dan de huidige Wet ruimtelijke ordening. De invoering van die nieuwe wet stelt hoge eisen op wettelijk en organisatorisch terrein. Tegelijkertijd moet deze benut worden om samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners een nieuwe, meer gemeenschappelijke, werkwijze te ontwikkelen met meer maatwerk en ruimte voor initiatief. Ook grote, nieuwe inhoudelijke opgaven (vergroening, duurzaamheid, energietransitie, gezondheid en meer inclusiviteit) worden in deze majeure operatie verwerkt. Door middel van een aantal pilots gaan de gemeente Helmond en haar partners zich in de aanloopjaren naar 2021 op deze omslag voorbereiden. De ervaringen uit deze pilots worden gebruikt bij het opstellen van de omgevingsvisie, het omgevingsplan en –programma, de veranderopgave in onze eigen organisatie, de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening en de externe participatie.

Samenwerkingsverbanden

Omdat Helmond sterk rekening moet houden met ontwikkelingen en afspraken op landelijk, provinciaal en regionaal vlak, vindt een voortdurende afstemming in de verschillende netwerken en op de verschillende schaalniveaus plaats. De komende jaren zijn de volgende samenwerkingsverbanden van belang:

- Rijksniveau: Nationale Omgevingsvisie (NOVI), Ruimtelijke Economische Ontwikkelstrategie (REOS), Meerjarenprogramma Infrastructuur en Ruimte en Transport (MIRT).
- Provinciaal niveau: Provinciale Omgevingsvisie en Stedelijke Agenda BrabantStad.

- Regionaal niveau: Metropoolregio Eindhoven (Integrale Strategie Ruimte), Ontwikkeldagen Regionaal Ruimtelijk Overleg (in samenwerking met de provincie), Stedelijk Gebied Eindhoven (diverse bestuurlijke werkgroepen en Programma Brainport City) en Ruimtelijke Agenda de Peel.

Wonen

De beschreven ambities op het gebied van wonen, de positie van Helmond op de woningmarkt en een aantal actuele ontwikkelingen vragen om een actueel beleidskader en een strategisch programma. Daarom geven we vorm aan een aantal onderwerpen, te weten:

- Met de vaststelling van de Woonagenda 2019 – 2021 hebben we een actueel beleidskader op het gebied van Wonen. Als gevolg van dit beleidskader zal in Helmond de komende jaren de woningbouw oplopen van 500 naar gemiddeld 700 tot 800 woningen per jaar. Samen met maatschappelijke partners en de woningcorporaties besteden we extra aandacht aan de huisvesting van bijzondere doelgroepen, een evenwichtige opbouw van de bevolking en de samenstelling van de woningvoorraad in wijken en buurten;
- In de prestatieafspraken met de woningcorporaties staan de thema's beschikbaarheid, betaalbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid centraal. Gezamenlijk zorgen we voor voldoende betaalbare huisvesting voor de doelgroep van beleid en werken we aan het voorkomen van woonoverlast en huisuitzettingen;
- Nadat een actueel beleidskader is vastgesteld schenken we aandacht aan kwantitatief en kwalitatief afdoende huisvestingsvormen voor arbeidsmigranten;
- Met de transformatie van de bestaande woningvoorraad en een betere spreiding van sociale huurwoningen leveren we een bijdrage aan de vergroting van de differentiatie en daarmee een evenwichtiger bevolkingsopbouw in wijken en buurten;
- Verduurzaming van de totale woningvoorraad: zowel het particuliere aanbod als de sociale woningvoorraad (in nauwe samenspraak met woningcorporaties);
- Brainport Smart District dient als een living lab voor allerhande innovatieve oplossingen voor de problemen van nu en de toekomst. Het Brainport Smart District wordt daarmee een visitekaartje voor Helmond;
- Groei in aanbod van koop- én huurwoningen voor de middengroepen en continueren van voldoende aanbod van sociale woningbouw;
- We scheppen met het continueren van de duurzaamheids-, starters- en blijverslening een positief klimaat voor duurzame woningbouw en de vestiging en doorstroming van inwoners.

Vergunningen

Bij vergunningverlening vereenvoudigen we de processen om de klanten (inwoners, bedrijven en instellingen) beter en sneller te helpen. Naast de implementatie van de Omgevingswet staat onze visie op VIP-dienstverlening centraal. We sturen op optimale inzet van digitale zelfservice waar het kan en persoonlijk maatwerk waar nodig.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partijen;

- Metropoolregio Eindhoven
- Stichting Brainport Smart District

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje "wat gaan we ervoor doen" van dit programma.

3.8.2 Wat gaan we er voor doen?

Ontwikkelingen

Wet private kwaliteitsborging

Tegelijk met de invoering van de Omgevingswet zal de Wet private kwaliteitsborging worden ingevoerd. Dit houdt in dat landelijk de technische toets en het toezicht op bouwwerken gefaseerd wordt overgelaten aan de markt.

Woondeal BZK

Ter uitvoering van de Woondeal: BZK, Stedelijk Gebied Eindhoven en provincie Noord Brabant, zal de woningbouwproductie worden versneld (voor Helmond naar 700 tot 800 woningen per jaar). Tevens wordt de bouw van tijdelijke woningen onderzocht en wordt in samenwerking met de woningcorporaties onder andere de verruiming van het aanbod middensegment huur en de vermindering van woonoverlast uitgewerkt.

Brainport Smart District / Afwikkeling Brandevoort

Met onze partners werken we het komende jaar aan de uitvoering van de plannen voor BSD. Daarnaast gaan we in de wijk Brandevoort de Liverdonk afronden en start hier de bouw van de onderdelen van Hazenwinkel.

Ons Middelbaar Onderwijs (OMO) - inbreidingslocaties

Als gevolg van de eerder aangegane grondruil met OMO zullen we in 2020 de planvorming van de in ruil voor de grond van de Knippenberg (De Braak) verkregen gronden in ontwikkeling nemen.

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

De recente uitspraak van de Raad van State over de Programma Aanpak Stikstof (PAS) heeft gevolgen voor de voortgang van Helmondse projecten. Het Rijk ontwikkelt in het najaar van 2019 een nieuwe beleidslijn en berekeningsmethodiek. Op basis hiervan zullen we de Helmondse plannen opnieuw doorrekenen en eventueel aanpassen.

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Vorbereiden op Wet private kwaliteitsborging

We bereiden een bestuurlijk besluit voor over de wijze waarop de Wet private kwaliteitsborging (2021) in onze gemeente wordt ingevoerd. Daarbij besteden we onder andere aandacht aan de consequenties voor de dienstverlening en de financiële gevolgen.

Implementatie Omgevingswet

In 2020 leveren we de volgende resultaten op:

- Aanpak en implementatie veranderopgave voor de eigen organisatie;
- Het opstellen van en de besluitvorming over de omgevingsvisie. We stellen de visie op volgens de uitgangspunten van de Omgevingswet;
- Opstellen van en besluitvorming over de plan-MER voor de omgevingsvisie;
- Opstellen van en besluitvorming over het omgevingsplan voor een proefgebied (Mierlo-Hout)
- Inregelen van alle noodzakelijke applicaties en programma's om aan te kunnen sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO);
- Onderzoek naar de structurele financiële consequenties van implementatie en hoe we die op kunnen vangen. Besluitvorming hierover vindt plaats in 2021.

In afwachting van de omgevingsplannen worden de huidige geldende bestemmingsplannen conform de richtlijn van het Rijk niet meer geactualiseerd.

Deelname pilot standaard sociale huurwoning

Samen met corporaties en de negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven voeren we een pilot uit om te komen tot een standaard sociale huurwoning om kostenverlaging te realiseren via collectieve aanbesteding van woningbouw.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2020	2021	2022	2023
825	Omgevingswet	225	100		
850	Wegvallen dekking reserve volkshuisvesting				220
Totaal knelpunten Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		225	100		220

Omgevingswet

We kunnen het opstellen van een omgevingsvisie, -plan en –programma niet (volledig) opvangen binnen de bestaande financiële middelen en formatie. We gaan hier nieuwe instrumenten ontwikkelen, waarvoor nog geen beproefde werkwijze beschikbaar is. Daarom is extra budget nodig in 2020 en 2021.

Wegvallen dekking reserve volkshuisvesting

Omdat we een eerdere bezuinigingstaakstelling van € 220.000 niet konden realiseren, is in 2012 besloten om gedurende 10 jaar een onttrekking ter hoogte van dit bedrag te doen aan de reserve Volkshuisvesting zodat de begroting gedekt is. Met ingang van 2023 is deze reserve echter volledig voor dit doel ingezet en is er geen dekking meer beschikbaar, waardoor aanvullend budget nodig is.

3.8.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	21.170	72.601	36.608	33.419	21.117	23.277
Baten	16.855	69.212	35.250	32.328	20.345	23.053
Saldo	-4.316	-3.389	-1.358	-1.091	-772	-224
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting						
Onttrekking	865	1.326	289	289	253	33
Saldo	-3.450	-2.063	-1.068	-801	-519	-191

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct		2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
820	Ruimtelijke ordening stafafdelingen	109		-109
825	Ruimtelijke ordening algemeen	979	82	-897
830	Planproductie PBH	599		-599
840	Bouw- en woningtoezicht	2.760	3.112	352
850	Volkshuisvesting	1.007	223	-784
880	Grondexploitatie	28.347	28.347	
885	Facilitair grondbeleid	1.168	1.168	
890	Exploitatie gemeentelijke eigendommen	1.638	2.606	968
Totaal	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	36.608	35.539	-1.068

3.9 Programma 09: Stedelijke vernieuwing

3.9.1 Wat willen we bereiken?

- Met dit programma willen we in Helmond voor een aantal kwetsbare wijken een duurzame, aantrekkelijke en gezonde woonomgeving creëren door in te (blijven) zetten op een langjarig en intensief proces van herstructurering en transformatie.
- Voor het centrum van onze stad staat een centrale opgave: een compacte, groene en aantrekkelijke ontmoetings- en verblijfplaats voor alle bewoners en bezoekers bevorderen, met goede voorzieningen, goede bereikbaarheid en zo min mogelijk leegstand.
- Om de levendigheid van het centrum te vergroten en om de leegstand (verder) terug te dringen zijn nieuwe bestemmingen en functies in het centrum essentieel: via transformatie van (kantoor)gebouwen, bouw van extra woningen en bevorderen van wonen boven winkels, maar ook door het aantrekken van nieuwe winkels en horecagelegenheden en het stimuleren van ondernemerschap.

Meerjarig beleidsperspectief

De komende jaren werken we aan de doorontwikkeling van het Centrum inclusief De Waart en Suytkade. Daarnaast zijn er tot nu toe drie wijkontwikkelingsplannen waar integrale herstructurering of transformatie aan de orde is: Binnenstad-Oost, Helmond-West en de Annawijk.

Buiten de afronding van deze herstructureringswijken hebben we de ambitie om de komende jaren samen met de corporaties en andere stakeholders in de overige wijken een kwaliteitsslag in gang te zetten. Op basis van de strategische agenda wordt ingezet op actieve sturing op differentiatie binnen wijken. Daarbij kijken we zowel naar inkomens als naar bijzondere doelgroepen. Binnen de wijkontwikkelingsplannen is dit een belangrijk aandachtspunt.

3.9.2 Wat gaan we er voor doen?

Ontwikkelingen

Centrum

Met het in 2017 vastgestelde centrumperspectief is de basis gelegd voor de ontwikkelingsrichting van ons centrum. Het coalitieakkoord borduurt daarop voort én voegt daaraan toe. De ambitie om het centrum aan te pakken is daarmee ook gestegen.

Helmond is de 2e stad in de Brainportregio en vervult in die rol ook een centrumfunctie. Een positie die kansen biedt, maar ook vraagt om het vasthouden aan ambities en doorpakken op lopende ontwikkelingen. Helmond is de laatste jaren flink gegroeid, onder andere op het gebied van cultuur en de uitstraling van het centrum. Dat dit zijn vruchten begint af te werpen zien we ook terug in de (licht) stijgende bezoekersaantallen van het centrum. Om deze positie vast te houden en te versterken mogen we een aantal uitdagingen niet uit de weg gaan.

Helmond is een stad in beweging: op tal van thema's zetten we in om de centrumfunctie van Helmond voor de regio te versterken en te verankeren. We hebben ambities, maar zijn wel realistisch. In de komende coalitieperiode zetten we in op de volgende thema's: Helmond heeft een aantrekkelijk en levendig centrum; Helmond heeft een groen en klimaatadaptief centrum; Helmond heeft een kindvriendelijk centrum; Helmond heeft een bereikbaar centrum, ook in de toekomst.

Verdienmodellen

Bij een integrale gebiedsontwikkeling ontstaan er mogelijkheden voor het genereren van opbrengsten voor de gemeente. Inventarisatie van de mogelijkheden kan een beter beeld geven van de potentie.

Deze middelen kunnen een bijdrage leveren aan de dekking van de te maken kosten voor de integrale gebiedsontwikkeling.

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Centrum

- Op het voormalige Obragasterrein aan de noordzijde van het winkelgebied ronden we het Burgemeester Geukerspark (voormalig Havenpark) af.
- Aan de rand van dit nieuwe park ontwikkelen we appartementen aan de noordzijde en een horecapaviljoen aan de zuidzijde.
- De openbare ruimte in De Waart wordt opnieuw ingericht.
- In Suytkade starten we met de bouw van waterburcht 4, 5 en 6 en de appartementenblokken van een corporatie.
- De eerste pilots met betrekking tot bereikbaarheid en parkeren in het centrum worden uitgerold.
- Als vervolg op de visie bereikbaarheid en parkeren Centrum stellen we in 2020 het nieuwe parkeerbeleid voor het Centrum op.

Binnenstad-Oost / Leonardusbuurt

- In de Weverspoort / Heistraat worden in 2020 63 woningen opgeleverd. De nieuwbouw van 17 appartementen start op de hoek Heistraat/ Wolfstraat.
- Resterende snipperlocaties werken we in 2020 tot plannen uit.
- In de Leonardusbuurt is in 2020 de Cajuit verbouwd tot 13 appartementen.
- De corporaties besluiten per complex of renovatie of nieuwbouw plaatsvindt.
- Blijven we werken aan de groei van het maatschappelijke klimaat door voortzetting van het project “achter de voordeur gesprekken”.

Helmond-West

- Op het terrein van houthandel Raaymakers, aan het Goorlooppark, starten we met de bouw van 110 woningen.
- In 2020 start de nieuwbouw van ‘Hulschbos’, de herontwikkeling van ‘de Boemerang’ en de bouwlocatie bij de voormalige Ifterestraat.
- De openbare ruimte wordt verder heringericht, waaronder afronding van het plein bij ‘t Patronaat en het restant van de 2^e Haagstraat.
- We starten met de 2^e tranche “achter de voordeur gesprekken”, met als doel het maatschappelijke klimaat te verbeteren.

Annawijk

- 21 nieuwe woningen worden opgeleverd aan de Postelstraat en Hoogeindseweg.
- De openbare ruimte in Overspoor wordt opnieuw ingericht.
- Tientallen woningen in diverse straten worden verduurzaamd en energiezuinig gerenoveerd.
- In 2020 wordt het project “achter de voordeur gesprekken” voortgezet, zo werken we aan een groei van het maatschappelijke klimaat.

Helmond-Oost en Helmond-Noord

- Nadat einde 2019 het Wijkontwikkelingsprogramma voor Helmond-Oost is vastgesteld, starten we in 2020 met de uitvoering van de fysieke en maatschappelijke ingrepen.
- In 2020 stellen we voor de wijk Helmond-Noord, in samenwerking met onze professionele partners en belanghebbenden, een wijkontwikkelingsplan op. Na afronding bieden we dit aan de raad aan, ter vaststelling.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
815	Wijkontwikkelingsplannen	1.000	0	1.000
310	Vergroten aantrekkelijkheid Centrum	1.000	0	1.000
Totaal Stedelijke vernieuwing		2.000	0	2.000

Wijkontwikkelingsplannen

Voor het eerste jaar van de uitvoering van deze wijkontwikkelingsprogramma's wordt € 1 miljoen gereserveerd en de latere jaren PM. Deze middelen worden ingezet voor de revitalisering van wijken, waarbij gestart zal worden met Helmond-Oost en Helmond-Noord. We bezien vanaf 2020 jaarlijks hoeveel middelen nodig en beschikbaar zijn en we bekijken ook de mogelijkheid van fondsvorming, om wijkontwikkelingsplannen voor de wijken structureel voor de toekomst te financieren.

Vergroten aantrekkelijkheid Centrum

Na uitvoering Centrumperspectief bestaat er behoefte aan doorontwikkeling: invoering programma Centrum Plus. In sterke samenhang met programma's Vitale Economie (incl. Bereikbaarheid), Duurzaamheid, Wonen & Wijken, als ook met thematiek Cultuur. Inhoudelijk ligt daarbij de focus op een groen en klimaatadaptief centrum, met tevens de nadruk op het kindvriendelijke karakter. Wonen wordt belangrijker en op vlak van mobiliteit kiest Helmond voor een smart en autoluw centrum. Om dit uit te voeren is in 2019 € 1 miljoen geïnvesteerd en zal in 2020 € 1 miljoen ingezet worden.

3.9.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	4.149	4.571	2.648	2.838	2.727	2.591
Baten	278	264	135	135	135	135
Saldo	-3.871	-4.307	-2.513	-2.702	-2.591	-2.456
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	4.121	500				
Onttrekking	4.619	809	277	112	17	17
Saldo	-3.372	-3.997	-2.236	-2.591	-2.575	-2.439

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
310 Centrum	706	135	-571
805 Stadsvernieuwing visie en strategie	118		-118
810 Stadsvernieuwing wijk en buurtbeheer	710		-710
815 Stadsvernieuwing algemeen	1.113	277	-837
Totaal Stedelijke vernieuwing	2.648	412	-2.236

3.10 Programma 10: Verkeer en mobiliteit

3.10.1 Wat willen we bereiken?

- Realiseren van een goede bereikbaarheid in combinatie met leefbaarheid en de verkeersveiligheid in de stad, met waar mogelijk toepassing van smart mobility.
- Hoogwaardige, betrouwbare, flexibele en betaalbare mobiliteitsdiensten. De uitvoering van de Bereikbaarheidsagenda is daarbij leidend.
- Via deelname in Europese projecten participeren we actief in de ontwikkeling van innovatieve mobiliteitsoplossingen. Die bieden een oplossing voor onze eigen mobiliteitsopgaven en genereren ook een duidelijke economische spin-off in relatie tot de economische ontwikkeling op de Automotive Campus.

Meerjarig beleidsperspectief

Het strategisch mobiliteitsbeleid is vastgelegd in Helmond Verbonden 2016-2025. Dit beleid zet sterk in op het verbinden van verschillende vervoersvormen om te komen tot een beter en duurzaam mobiliteitssysteem in Helmond. De verkeersstructuur van de stad houden we opnieuw tegen het licht in het kader van de regionale en lokale bereikbaarheid en leefbaarheid. We zetten hierbij met name in op Slimme en Groene Mobiliteit. Voor de realisatie van beleid is samenwerking noodzakelijk. Dit gebeurt met MRE, ZOSlimBereikbaar (Bereikbaarheidsagenda) Smartwayz, BrabantStad en EIT Urban Mobility en vele andere lokale en regionale partners (waaronder werkgevers).

Op het gebied van bereikbaarheid ligt de focus op:

- Het realiseren van de maatregelen in de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant.
- De verbetering van de randstructuur rondom Helmond (A67 – N279 – N612 – N270);
- Het uitwerken van de Verkeersvisie Helmond ten behoeven van het verbeteren van de doorstroming en het aanpakken van overlast op de lokale en regionale wegen in het gebied tussen Helmond en Eindhoven;
- Inzetten op de uitrol van smart mobility toepassingen, zowel voor de auto als voor de fiets;
- Inzetten op hoogfrequent openbaar vervoer tussen Helmond en Eindhoven, bij voorkeur via een vaker rijdende sprinter tussen beide steden;
- Extra impuls voor de fiets door uitwerking van de Fietsagenda;
- Innovatief OV om de kwaliteit van het OV in Helmond te verbeteren.

Regionale bereikbaarheid

Een goede bereikbaarheid binnen de Brainportregio, maar ook de verbinding met beide andere Nederlandse mainports en met het Duitse achterland, is van essentieel belang voor verdere economische groei in onze regio. Daarom werkt Helmond onder de vlag van SmartwayZ.nl samen met andere overheden, markt- en kennispartijen. Veranderend mobiliteitsgedrag en het belang van gezondheid en leefbaarheid van de mensen in de regio vragen om aangepaste plannen en creatieve maatregelen. We laten smart mobility zoveel mogelijk een rol spelen bij de oplossingen waar we voor kiezen. Dat is ook belangrijk om Helmond economisch sterker te profileren als 'city of smart mobility'.

Voor een betere benutting van de netwerkcapaciteit werkt Helmond actief mee aan pilots en demonstratieprojecten op het gebied van innovatieve verkeerstechnologieën. Hierdoor bevorderen we de ontwikkeling van deze technologieën en leveren we ook vanuit het mobiliteitsbeleid, een bijdrage aan de profilering van onze stad als innovatieve automotive locatie binnen de Brainport regio. We participeren in diverse (Europese) projecten rondom verkeers- en mobiliteitsmanagement. Deze

projecten dragen bij aan het oplossen van Helmondse mobiliteitsvraagstukken en ze stimuleren de smart mobility sector in stad en regio.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij;

- Metropoolregio Eindhoven

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.10.2 Wat gaan we er voor doen?

Ontwikkelingen

We maken deel uit van de dynamische Brainport regio die op dit moment sneller groeit dan voorzien in de regionale en lokale beleidsprognoses. Dit maakt dat de wegen en het spoor sneller de grenzen van hun capaciteit bereiken. In combinatie met de duurzaamheidsdoelstellingen vergt dat een innovatieve aanpak waarbij naast de infrastructurele kant ook de gedragskant wordt meegenomen.

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

N279

In 2020 wordt het provinciaal inpassingsplan voor de verbetering van de N279 definitief. We sluiten met de provincie een overeenkomst over de flankerende maatregelen. Dit in het kader van een verdere bovenwettelijke verbetering van de leefbaarheid, onder andere geluid en natuur, langs deze weg.

Studie verkeerstructuur Helmond

Uit de regionale Studie Bundelroutes, die als onderdeel van de Bereikbaarheidsagenda is uitgevoerd, is gebleken dat in Helmond met het huidige pakket aan maatregelen er toch knelpunten ontstaan op het gebied van doorstroming en leefbaarheid. Daarom leveren we in 2020 een studie op naar de lokale verkeersstructuur die een antwoord moet geven op de geconstateerde knelpunten.

Visie nieuwe (openbaar) vervoerconcepten

Naast de fiets bieden ook openbaar vervoer en nieuwe innovatieve vervoerconcepten kansen om de groei van het autogebruik terug te dringen. Hoogfrequent spoor, een metroachtige openbaar vervoerverbinding tussen Helmond en Eindhoven, bussen (al dan niet zelfrijdend), OV voorzieningen zoals flexbussen en nieuwe mobiliteitsdiensten kunnen hier onderdeel van uitmaken. Om hier een samenhangend en kansrijk concept van te maken stellen we in 2020 een visie op voor nieuwe concepten en het openbaar vervoerssysteem in de stad.

Beleidsnota verkeersveiligheid

We stellen in 2020 nieuw verkeersveiligheidsbeleid op – ter vervanging van de beleidsnota 2005. Landelijk en binnen Helmond stijgt het aantal verkeersongevallen. Verkeersveiligheid is een belangrijk onderdeel van leefbaarheid in de stad. Met name onder kwetsbare deelnemers, zoals fietsers, e-bike en voetgangers vallen veel slachtoffers. We willen het langzaam verkeer stimuleren als alternatief voor het autogebruik. Dat lukt alleen als ook de verkeersveiligheid voor deze categorie op een hoog niveau staat.

Uitvoering Fietsagenda Helmond

- Fietspad tussen Kanaaldijk N.W. en Verlengde Stationsstraat, inclusief een nieuwe fietsbrug over de Zuid Willemvaart.
- Onderzoek naar een nieuwe fietsroute Gemert-Helmond.
- Onderzoek naar verbetering fietsroute Helmond-Geldrop-Eindhoven langs het Eindhovens kanaal en via de Goorsebaan.
- Verbetering van de doorstroming op kruispunten op bestaande fietsroutes.
- Stimuleren van de fiets en gedragsverandering, door voorlichting, educatie en campagnes.

Beleidsintensiveringen

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2020	2021	2022	2023
250	Openbaar vervoer in Helmond	100			
Totaal Beleidsintensivering Verkeer en mobiliteit		100			

Openbaar vervoer in Helmond

In het openbaar vervoer zien we diverse ontwikkelingen. Om hierop te kunnen anticiperen en het lokaal openbaar vervoer in Helmond door te ontwikkelen wordt € 100.000,- gereserveerd voor 2020.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
250	Flankerende maatregelen N279	1.000	0	1.000
250	Regionale Bereikbaarheidsagenda	2.000	0	2.000
090	Uitvoering Fietsagenda Helmond	400	0	400
Totaal Verkeer en mobiliteit		3.400	0	3.400

Flankerende maatregelen N279

De N279 maken we, op basis van de bestuursovereenkomst van december 2017 met onder meer de provincie Noord-Brabant, toekomstbestendig. We investeren daarbij in 2020 € 1 miljoen (van in totaal € 3,5 miljoen) voor flankerende maatregelen in het kader van de verbetering van de leefbaarheid en innovatie van het gedeelte van deze weg tussen Asten en Veghel. Dit bedrag is ook bestemd voor natuurontwikkeling.

Regionale Bereikbaarheidsagenda

We geven voortvarend uitvoering aan de Bereikbaarheidsagenda van Zuidoost-Brabant. Hiervoor reserveren we jaarlijks € 2 miljoen euro (2019-2030). Voor concrete uitvoeringsprojecten en de eventueel uit de Studie Bundelroutes benodigde aanvullende maatregelen voor het oplossen van knelpunten die ontstaan op het gebied van doorstroming en leefbaarheid.

Uitvoering Fietsagenda Helmond

Bovenop de afgesproken fietsmaatregelen in de regionale Bereikbaarheidsagenda zijn er in de periode 2019-2022 jaarlijks € 400.000 aan extra middelen beschikbaar voor de uitvoering van de Fietsagenda Helmond.

3.10.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.791	2.874	2.707	2.776	2.469	2.063
Baten	689		129	129	129	129
Saldo	-1.103	-2.874	-2.578	-2.647	-2.340	-1.934
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	1.905					
Onttrekking	2.083	215	480	480	180	180
Saldo	-925	-2.658	-2.098	-2.166	-2.160	-1.753

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
090 Regionale aangelegenheden BrabantStad	108	108	
250 Verkeer en vervoer beleid	2.599	502	-2.097
Totaal Verkeer en mobiliteit	2.707	609	-2.098

3.11 Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming

3.11.1 Wat willen we bereiken?

- We realiseren een veilige, prettige, gezonde en duurzame openbare ruimte, die aansluit bij de behoeften van inwoners en bedrijven.
- Verduurzaming en vergroening is daarbij de belangrijkste ambitie voor de komende jaren en is nodig op alle fronten; groen is geen keuze maar de norm.
- Het inzetten op een kindvriendelijke stad gaat ook via een kindvriendelijke openbare ruimte, waarin kinderen onbekommerd en veilig kunnen spelen en opgroeien.

Meerjarig beleidsperspectief

Beheer openbare ruimte

In het beheer van de openbare ruimte staan steeds meer de maatschappelijke doelen centraal. Naast beheerstechnische afwegingen spelen beleidsdoelen op het gebied van gezondheid ('meer bewegen, meer beweegruimte'), klimaatmitigatie en -adaptatie, recreatie, stedelijk groen en water- en rioleringsbeleid een belangrijke en urgente rol. Op basis van deze maatschappelijke doelen maken we keuzes in het beheer en onderhoud. De keuzes die we maken worden meer integraal en systeemgericht: 'hoe functioneert de totale openbare ruimte in relatie tot behoefte en duurzame toekomstbestendigheid?' en minder objectgericht: 'hoe ligt de weg erbij?'. Het inzetten op een meer kindvriendelijke omgeving, zoals in de openbare ruimte met goede speelvoorzieningen, krijgt de komende jaren nadrukkelijk meer aandacht (zie ook programma 4 Jeugd en onderwijs).

Natuur in en om de stad

De ambitie om een grootschalige vergroening van Helmond door te voeren heeft een relatie met de plaats van natuur en landschap en het vergroten van de biodiversiteit in en om onze stad. De kwaliteit (inclusief onderhoud) en omvang daarvan vormt een belangrijke basis. Een goede balans tussen natuur, rust en recreatie is belangrijk. De gemeente Helmond helpt samen met de vier andere grote steden in Noord-Brabant de provincie bij de realisatie en uitbreiding van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De gemeente Helmond versterkt en ontwikkelt binnen het B5 bod circa 45 hectare nieuwe natuur binnen ons grondgebied. Bij natuurherstel liggen nadrukkelijke relaties met de opgaven voor energietransitie, recreatie en klimaatadaptatie; bestrijding van droogte, hitte en wateroverlast.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij;

- Metropoolregio Eindhoven

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje "wat gaan we ervoor doen" van dit programma.

3.11.2 Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Realisatie natuur- en onderhoudsvriendelijk groen

We starten met de realisatie projecten in het kader van natuur- en onderhoudsvriendelijk groen, waaronder Park Ashorst (gedeelte grenzend aan Brandevoort) en 't Peppellaantje.

Helmond vindt het belangrijk om de biodiversiteit in en om de stad te verhogen. Daarvoor zijn een aantal locaties gevonden in het stedelijk gebied. Het is de wens deze locaties met stedelijke groenvoorzieningen om te vormen naar meer natuurlijker groen. De twee genoemde locaties worden eind 2019 aanbesteedt en het eerste kwartaal van 2020 uitgevoerd. Concreet betekent dit het vervangen van planten door ander soorten (inheems) die beter passen in het gebied en die voor meer biodiversiteit gaan zorgen. Het aantrekken van insecten en vogels. Waar mogelijk worden grasterreinen welke nu intensief worden onderhouden en waar ook weinig biodiversiteit aanwezig is omgevormd naar gras/kruiden/bloemen terreinen die extensief onderhouden kunnen worden. Dit is tevens goed voor de biodiversiteit en ook het beeld van de parken wordt veel aantrekkelijker, passender bij de omgeving.

Ontwikkelvisie Gulbergen

In regionaal verband (MRE) werken we verder samen aan het beheer/ behoud en de inrichting van Gulbergen als groene long tussen Eindhoven en Helmond. Uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling is dat de huidige exploitant en de Metropoolregio gezamenlijk het ontwikkelproces in gang zetten en zoeken naar een nieuwe exploitant om de ontwikkelvisie verder uit te werken. Besluitvorming over de nazorg en sluiting is voorzien in de loop van 2020.

Visie Landelijk Gebied

In MRE verband wordt een regionaal Streefbeeld opgesteld voor de transitie van het landelijk gebied. Dit zal begin 2020 worden vastgesteld. Voor Helmond is met name de verbinding tussen het landelijk en stedelijk gebied hierin van belang. De mogelijkheden om deze verbinding te versterken, bijvoorbeeld door een aanvulling op het B5 bod, worden in 2020 verder onderzocht. Dit sluit ook aan bij het BrabantStad initiatief "Het Volgend Landschap van BrabantStad".

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2020	2021	2022	2023
210	Stijging kosten wegen reiniging	85	85	85	85
225	Stijging kosten wegen reiniging	198	198	198	198
225	Areaalontwikkeling				20
580	Areaalontwikkeling				21
Totaal knelpunten Openbare ruimte en natuurbescherming		283	283	283	324

Stijging kosten wegen reiniging

Een aantal ontwikkelingen leiden tot hogere uitgaven voor het product 'wegen reiniging', te weten:

- Indexering personeel en materieellasten bij de uitvoerende partijen;
- Toename van het areaal voor de strooiroutes;
- De verwachting dat het aanbestedingsvoordeel voor onkruidbeheersing namens Blink komt te vervallen bij de nieuwe aanbesteding.

Areaalontwikkeling

Jaarlijks wordt de begroting bijgesteld voor areaalontwikkelingen. Hierdoor kan de gemeente de toegenomen kosten in verband met bevolkingsgroei, groei van het aantal woningen enzovoorts opvangen. Tot en met 2022 is deze toename voorzien in het meerjarenperspectief en voor de nieuwe jaarschijf 2023 wordt de jaarlijkse toename van € 41.000 toegevoegd.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
580	Openbaar groen	150	0	150
210	Opwaarderen openbare verlichting	700	0	700
260	Vervanging verkeerregelinstantaties (VRI's)	400	0	400
210	Wegen asfalt	2.200	0	2.200
Totaal Openbare ruimte en natuurbescherming		3.450	0	3.450

Vervanging verkeerregelinstantaties (VRI's)

De komende jaren willen we VRI's vervangen via vervangingsinvesteringen, voor een structureel jaarlijks bedrag van € 400.000. Zo blijven we bij in technische ontwikkelingen en dit draagt bij aan het realiseren van de ambitie van Brainport/Automotive/Bereikbaarheidsagenda.

Investerings openbare ruimte

1. Wegen asfalt
2. Openbaar groen
3. Opwaarderen openbare verlichting

Om het areaal in de gemeente Helmond in stand te houden investeren we jaarlijks in de openbare ruimte. Hiermee zorgen we voor een veilige en bereikbare openbare ruimte die daarnaast ook bijdraagt aan het realiseren van de ambitie van Brainport/Automotive/Bereikbaarheidsagenda.

3.11.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	17.802	16.609	16.512	16.765	17.021	17.071
Baten	5.141	3.793	3.939	3.964	3.964	3.964
Saldo	-12.661	-12.816	-12.573	-12.801	-13.057	-13.108
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	253	50	50			
Onttrekking	318	357	483	283	283	283
Saldo	-12.597	-12.508	-12.140	-12.519	-12.774	-12.825

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct		2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
210	Wegen	5.507	384	-5.123
225	Wegen - reiniging	2.422	42	-2.380
230	Parkeervoorzieningen	2.177	3.480	1.303
260	Verkeer en vervoer uitvoering	858	26	-832
270	Binnenhavens en waterwegen	699	47	-652
580	Groenvoorzieningen & natuur excl.recrea.	4.799	443	-4.355
595	Groenvoorzieningen & natuur , fontein	95		-95
722	Begraafplaatsen	6		-6
Totaal	Openbare ruimte en natuurbescherming	16.562	4.422	-12.140

3.12 Programma 12: Milieu

3.12.1 Wat willen we bereiken?

- In het streven naar duurzaamheid, voor huidige en toekomstige generaties, wil Helmond voorop lopen en daarmee op een aantal vlakken een voorbeeldgemeente zijn.
- Verduurzaming is op alle fronten nodig om de grote opgaven van energietransitie, klimaatadaptatie, gezondheid en een gezonde en veilige leefomgeving op te kunnen oppakken. Wij leggen het fundament en de richting vast voor een Helmond dat in 2035-2045 klimaatneutraal is.
- Samenwerking met partners in de stad en in de regio stellen we voorop om het verschil te kunnen maken.

Meerjarig beleidsperspectief

Programma Duurzame en Gezonde stad

De focus van de Helmondse duurzaamheidsambities verschuift steeds meer van enkel energiebesparing naar een veel bredere insteek, waarbij ook aspecten als sociale duurzaamheid en gezondheid moeten bijdragen aan een duurzame samenleving. Niet voor niets hebben we in dit programma de volgende ambities verankerd: in 2035-2045 klimaatneutraal zijn, alle mensen en alle betrokken stakeholders kunnen meedoen en de innovatieve en creatieve kracht van Helmond wordt ingezet voor maatschappelijke en technologische vernieuwing.

Voor het programma Duurzame en Gezonde Stad wordt uitgegaan van de kaders zoals deze in de Versnellingsagenda Duurzaamheid zijn opgenomen. Er wordt gekeken hoe het beleid en de individuele projecten bijdragen aan het doel om klimaatneutraal te zijn in 2035-2045 en klimaatadaptief in 2050.

Energietransitie

In het programma blijft een belangrijke focus liggen op de opgave energietransitie, zoals bedoeld in de intentieovereenkomst 'Helmond Aardgasvrij', de vier bijbehorende pilots en het aardgasvrij bouwen, kansen ontwikkelen voor geothermie en het realiseren van duurzame warmtenetten. Voor alle Helmondse wijken zullen warmteplannen op het gebied van energietransitie worden opgezet. Een belangrijke mijlpaal zal de Regionale Energie Strategie zijn.

Klimaatadaptatie

Zowel landelijk als regionaal is klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt. Voor de komende decennia worden nattere winters en drogere zomers met extremer weer voorspeld. Dit zal leiden tot meer 'water op straat'-situaties en mogelijk ook tot waterschade en tot grotere droogteperiodes in de zomer. De meest doelmatige manier om wateroverlast aan te pakken ligt in aanpassingen in de openbare ruimte. Dit vraagt een goede afstemming met andere beheerdisciplines en met ruimtelijke ontwikkelingen. Een ander gevolg van de klimaatontwikkelingen is een toename van hittestress in bebouwde gebieden. Dit leidt tot significant hogere temperaturen in een verstedelijkte omgeving ten opzichte van het omringende buitengebied, met allerlei mogelijke gevolgen van dien: hogere sterfte onder kwetsbare groepen, meer agressie, afname arbeidsproductiviteit, verschuiving dagritme enzovoort. De aanpak van deze problematiek is onderdeel van een gezonde en duurzame verstedelijking.

Gezonde leefomgeving

Duurzaamheid, klimaatadaptatie en gezondheid zijn begrippen die elkaar overlappen op het gebied van leefbaarheid, gezonde leefomgeving, participatie, groen-water in de stad, gezonde leefstijl en

welbevinden. Deze begrippen zijn ook onlosmakelijk verbonden bij het ontwerpen van een stad die uitnodigt tot een lang, gezond en gelukkig leven in een gezonde en duurzame omgeving. Er is de laatste jaren steeds meer aandacht voor gezonde verstedelijking en gezond ontwerpen. Gezondheid, klimaatadaptatie en duurzaamheid zijn ook onderdeel van de doelstellingen van de Omgevingswet, waarin verschillende wetten worden ondergebracht. Anticiperen op en implementatie van dit thema in de Omgevingswet in 2020 is één van de belangrijkste doelstellingen.

Luchtkwaliteit

Belangrijk aandachtspunt is de verbetering van de luchtkwaliteit. Om geurklachten te reduceren zetten we in op de verduurzaming van bedrijventerreinen. Voor de problematiek van de intensieve veehouderij, vooral aanwezig in aangrenzende gemeenten, wordt met name op regionaal niveau samengewerkt. Bij grote nieuwe ontwikkelingen, zoals infrastructurele projecten, streven wij de WHO normen op het gebied van fijnstof na. Voor het vraagstuk van de (particuliere) houtstook volgen we de landelijke ontwikkelingen en via campagnes werken we aan bewustwording rond de gevolgen hiervan.

Transport gevaarlijke stoffen

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is van plan om de risicoplafonds voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor te verhogen. Samen met een groot aantal Brabantse spoorgemeenten, de provincies Noord-Brabant, Limburg en Zuid-Holland voeren wij lobby om dit niet verder te laten toenemen. Tevens voeren we een blijvende lobby om het indicatieve buisleidingentracé voor ondergronds vervoer van gevaarlijke stoffen definitief niet door Helmond te laten lopen.

Huishoudelijke afvalstoffen

We streven naar meer hergebruik en verdere afvalscheiding. Als uitwerking van de Kadernota Afval is de afgelopen jaren een sterk vernieuwde aanpak van de huishoudelijke afvalstromen tot stand gekomen.

Rioleringen

De doelstellingen ten aanzien van rioleringen zijn vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In het GRP is opgenomen hoe we omgaan met het onderwerp wateroverlast in relatie tot klimaatadaptatie. In het GRP zijn de onderstaande gemeentelijke beleidslijnen opgenomen met betrekking tot de wettelijke taken:

1. Zorgen voor doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater: hierbij zorgen we dat het systeem zo doelmatig mogelijk functioneert, dat we duurzame technieken inzetten en dat de volksgezondheid niet in het geding komt;
2. Zorgen voor een doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater: wij houden bij de (her)inrichting van de openbare ruimte rekening met de verwerking van extreme neerslaghoeveelheden. Hemelwater wordt zo lokaal mogelijk verwerkt en benut voor het aantrekkelijk maken van de leefomgeving;
3. Zorgen dat, voor zover mogelijk, het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert: een gezonde grondwaterhuishouding is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van particulieren, gemeente, waterschap en provincie. Samen streven we naar het voorkomen van verdroging en grondwateroverlast. We streven ernaar om de natuurlijke situatie intact te houden.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij(en);

- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
- Reiniging Blink

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.12.2 Wat gaan we er voor doen?

Ontwikkelingen

De recente uitspraak van de Raad van State over de Programma Aanpak Stikstof (PAS) heeft gevolgen voor de voortgang van Helmondse projecten. Een nieuwe beleidslijn en berekeningsmethodiek is vanuit het Rijk ontwikkeld in het najaar van 2019. Op basis hiervan worden de Helmondse plannen opnieuw doorgerekend en eventueel aangepast.

In juli 2019 is aan de Tweede Kamer een tijdelijk handelingskader aangeboden voor PFAS-houdende gronden. Deze wordt als gevolg van de zorgplicht gehanteerd bij het verzet van grond en baggerspecie in afwachting van een beleidskader. PFAS is zoals bekend gekwalificeerd als zeer zorgwekkende stof en komt vrijwel overal in de Nederlandse bodem voor. Omdat daarin, vanwege een gebrek aan achtergrondwaarden, in de normen de detectiegrens hanteert, verwachten we een stagnatie in grondverzet- en transport, in afwachting van onderzoek op PFAS.

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Verduurzaming bedrijventerreinen en gemeentelijk vastgoed

In navolging van de nota verduurzaming bedrijventerreinen deel 1, energietransitie & circulair ondernemen, wordt in samenwerking met het bedrijfsleven deel 2 opgesteld over luchtkwaliteit (inclusief uitstoot van geur). Ook op het gebied van verduurzaming gemeentelijk vastgoed worden vervolgstappen gezet.

Plan van aanpak luchtkwaliteit

In 2019 stelt het Rijk een luchtverbeteringsplan op met maatregelen om de luchtkwaliteit snel te verbeteren. Hiermee moet de uitstoot van stikstofdioxide en fijnstof in de lucht worden teruggedrongen. Helmond streeft de WHO-norm na. Om deze doelstelling te bereiken zal een plan van aanpak worden opgesteld. Ook de komst van de Omgevingswet vraagt om meer rekening te houden met het gezondheidsaspect van onze bewoners. Door milieuaspecten te monitoren wordt deze kwaliteit meer inzichtelijk gemaakt. Vooruitlopend op het op te stellen plan van aanpak luchtkwaliteit wordt aangehaakt aan het regionaal luchtmeetnetwerk waarbij in Zuidoost-Brabant ca. 50 luchtkwaliteitssensoren, waarvan vier in Helmond, zullen worden geplaatst.

Huishoudelijke afvalstoffen

De 2^e fase van de Kadernota Afval omvat de verdere uitwerking op het terrein van onder andere restafval, GFT en de Milieustraat. Hierover vindt in 2020 besluitvorming plaats.

Plan van aanpak klimaatadaptatie

In 2019 zijn de Peelgemeenten gestart met de klimaatstresstesten. Deze worden opgevolgd met risicodialogen en in 2020 zal Helmond een plan van aanpak voor klimaatadaptatie opstellen, hoe te komen tot de juiste strategie voor de korte en lange termijn richting een klimaatadaptief Helmond in 2050. De stresstesten en dialogen worden hiervoor als basis gebruikt. In 2020 wordt begonnen met het opstellen van warmteplannen voor de wijken.

Metropoolregio Eindhoven – Energietransitie

Onderdeel van het Klimaatakkoord is dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. In 2020 zal de RES worden vastgesteld door alle gemeenteraden in de regio en worden aangeboden aan het Rijk. De RES leidt tot besluitvorming in het omgevingsbeleid (omgevingsvisie, omgevingsplannen, omgevingsprogramma's en omgevingsverordeningen). Daarnaast is de inzet van de MRE gericht op ondersteuning en opschaling van initiatieven in de productie van (grootschalige) duurzame energie, de versnelling van de verduurzaming van de gebouwde omgeving zoals woningen, utiliteitsbouw en bedrijfspanden, en het verkrijgen van draagvlak voor gedrag en maatregelen, en het komen tot testomgevingen voor innovatieve concepten voor de opwekking van duurzame energie.

Knelpunten

Hoofd product	Knelpunten	2020	2021	2022	2023
730	Stijging kosten afval	1.088	1.088	1.088	1.088
760	Verlaging riool- en afvalstoffenheffing (netto rente BBV)	600	600	600	600
Totaal knelpunten Milieu		1.688	1.688	1.688	1.688

Stijging kosten afval

Een aantal (niet beïnvloedbare) ontwikkelingen leiden tot hogere uitgaven in het domein afval. Ten eerste een verhoging van de afvalverbrandingsbelasting door het Rijk, stijging van de verwerkingskosten, hogere indexeringen personeel en materiële lasten bij uitvoerende partijen en lagere opbrengsten reststromen door dalende papierprijzen wereldwijd. Deze extra kosten worden gedekt door een stijging van het tarief afvalstoffenheffing, gelijktrekken tarieven milieustraat met de omliggende Blink-gemeenten en een onttrekking aan de reserve afvalstoffenheffing.

Verlaging riool- en afvalstoffenheffing (netto rente BBV)

In het BBV is de aanbeveling opgenomen om geen rentekosten meer toe te rekenen over de inzet van eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen). Het volgen van deze aanbeveling leidt tot een verlaging van het renteomslagpercentage van 3,25% naar 1%. Dit resulteert in lagere rentelasten op het product riolering. Het product riolering mag maximaal kostendekkend zijn, de lagere lasten leiden hierdoor tot een verlaging van het heffingstarief en daarmee lagere baten.

Beleidsintensiveringen

Hoofd product	Beleidsintensiveringen	2020	2021	2022	2023
780	Luchtmeetnetwerk Zuidoost-Brabant	30			
Totaal Beleidsintensivering Milieu		30			

Luchtmeetnetwerk Zuidoost-Brabant

In 2020 sluiten we aan op het regionaal luchtmeetnetwerk door incidenteel € 30.000 in te zetten.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
730	Afvalcontainers de Veste	125	0	125
760	Rioleringszorg	2.856	-2.856	5.712
730	Vervanging containers	60	0	60
780	Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod	500	0	500
Totaal Milieu		3.541	-2.856	6.397

Afvalcontainers de Veste

In de Veste zullen in 2020 weer nieuwe huizenblokken van ondergrondse containers voorzien moeten worden. Dit willen we combineren met het gelijktijdig 'omzetten' van een paar ondergrondse containers naar containers voor oud papier. Daarmee komt in die delen een einde aan het los aanbieden van oud papier.

Rioleringszorg

Het betreft de reguliere jaarlijkse investeringen om te kunnen voldoen aan de wettelijke gemeentelijke zorgplichten op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater ('rioleringszorg'). De bedragen komen uit Gemeentelijk RioleringsPlan 2019-2023.

Vervanging containers

Bij de oudste afvalvoorzieningen in met name de Veste komen nu de eerste vervangingen in verband met de technische levensduur in zicht. Willen we ons containerbestand de komende jaren tijdig kunnen vervangen, dan zullen we met ingang van 2020 jaarlijks € 60.000 aan middelen nodig hebben.

Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod

Door een investering van in totaal € 2 miljoen (verspreid over de periode 2019-2022) voor de uitvoering van het B5-Bod in Varenschut Zuid en de Bundertjes, het Brabants Natuurnetwerk in Groot Goor, de invulling van landschapspark Kloostereind en een ontwikkelplan voor de Brouwhuissche Heide wordt Helmond zichtbaar een groenere stad.

3.12.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	18.388	20.016	18.833	18.897	18.895	18.144
Baten	18.911	22.489	20.949	21.497	21.796	21.796
Saldo	523	2.473	2.116	2.599	2.900	3.652
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	1.048	520	36			
Onttrekking	1.241	410	742	355	56	47
Saldo	716	2.363	2.821	2.954	2.956	3.699

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
730 Huishoudelijke afvalstoffen	8.173	11.528	3.355
750 Ontsmettingen en ov.reinigingen	295		-295
755 Reinigingen graffiti	191	129	-62
760 Rioleringen	6.697	9.255	2.558
780 Milieubeheer	3.513	778	-2.735
Totaal Milieu	18.869	21.690	2.821

3.13 Programma 13: Bestuur en organisatie

3.13.1 Wat willen we bereiken?

- Helmond wil een omgevingsbewuste stad zijn, die anticipeert en snel en strategisch kan schakelen. Daarbij werken we nauw samen met partners, zowel binnen de stad als daarbuiten. In die samenwerking handelen we altijd vanuit onze eigen kracht en de inhoudelijke opgaven waarvoor we staan, onder meer genoemd in onze Strategische Agenda.
- Door sterker in te zetten op lobby & public affairs willen we de belangrijkste Helmondse dossiers beter over het voetlicht brengen, ook buiten onze stad. Een goede lobby en public affairs kost tijd, maar levert uiteindelijk wel revenuen op. In deze missie zoeken we ook naar een sterkere samenwerking met Helmond Marketing. Onze stad heeft meer moois te bieden dan veel mensen nu nog weten, hier is absoluut winst te behalen.
- De stedenband met Mechelen willen we continueren. Vanuit de Global Goals die vastgesteld zijn door de Verenigde Naties voelen we zowel verantwoordelijkheid voor inwoners in onze eigen stad als in andere landen, zoals voor de stad San Marcos in Nicaragua waarmee we al langer een bijzondere band onderhouden.
- Vanuit het oogpunt van 24-uurs VIP-dienstverlening (Vriendelijk, Innovatief & Persoonlijk) gaan we om met onze inwoners. Daarbij hoort een open, transparante en actief communicerende gemeente. We maken inzichtelijk wat we doen en voor wie. Dit past bij het wijkgericht werken, wat ook terugkomt in de wijksprekuren die onze bestuurders houden.
- We hebben een moderne, wendbare, integere en dienstbare organisatie nodig. Een gezonde basis en realistische ambities gaan daarbij hand in hand. Om dit te realiseren maken we gebruik van de kansen die digitalisering ons biedt. Deze toekomstgerichte benadering is ook een van de pilaren onder het Huis van de Stad waarvan de plannen in 2020 verder vorm moeten krijgen.

Meerjarig beleidsperspectief

Bestuurlijke samenwerking

De regio biedt kansen aan Helmond. Maar wij dragen ook actief bij aan die regio. Conform onze visie “Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst” stellen wij de inhoud voorop, en kijken we op basis van de uitdaging waar zich onze meest natuurlijke samenwerkingspartners bevinden. Goed netwerken biedt ons, vanuit onze prioritaire dossiers, nieuwe kansen. Die zijn (bijvoorbeeld op het vlak van ons verdienvermogen) nodig om Helmond verder te kunnen laten groeien. Bij de nieuwe toekomstvisie van Brainport, de uitvoering van het werkprogramma van de vernieuwde MRE en de gefocuste inzet binnen BrabantStad borgen we de aansluiting met de Helmondse agenda. Daarnaast spelen we in op de (financiële) kansen die ook Den Haag en Brussel bieden.

Global Goals

In het Coalitieakkoord is bepaald dat er stevig ingezet wordt op de uitvoering van de Global Goals. Daarbij ziet Helmond zowel een verantwoordelijkheid voor de inwoners van Helmond als inwoners van andere landen. De steun voor San Marcos, partnerstad in Nicaragua, blijft intact. De ambities op het gebied van Global Goals zullen nader worden ingevuld en verbonden aan bestaande en nieuwe beleidsterreinen. In 2020 moeten deze speerpunten ook zichtbaar worden in de stad.

Dienstverlening

Vanuit onze Helmondse visie op dienstverlening (en klantcontact) leggen we de lat hoog. We streven naar VIP-dienstverlening, waarbij de kenmerken ‘Vriendelijk’, ‘Innovatief en ‘Persoonlijk’ de belangrijkste uitgangspunten zijn. Iedere inwoner en elk bedrijf of instelling moet in al haar

dienstverleningscontacten ervaren dat de gemeente Helmond er voor hem of haar is, dat we maatwerk leveren en meedenken waar dat mogelijk is. De behoeften en vragen van de klant staan centraal. Binnen dit streven zijn we sterk toekomstgericht. Dit komt terug in de wens om onze dienstverlening zoveel mogelijk digitaal in te richten. Tegelijkertijd moet onze basis op orde zijn en blijven. Dat houdt in dat de kwaliteit en actualiteit van de gegevens die we als gemeente bijhouden en verstrekken up-to-date moet zijn. Tevens moeten de verschillende onderdelen van de gemeentelijke informatievoorziening nauw op elkaar aangesloten zijn, waarbij de klant telkens ervaart dat hij of zij met één gemeente schakelt.

Communicatie en participatie

Communicatie anno nu is heel anders dan twintig, tien of zelfs vijf jaar geleden. Dat geldt voor de hele samenleving, en dus ook voor de gemeente. Het feit dat vrijwel iedereen aangesloten is op snel internet (wat met glasvezel alleen maar sneller wordt), en onze inwoners vrijwel de gehele dag gebruik maken van een smartphone of tablet vraagt ook een andere houding van de gemeente. Meer en meer vormt digitaal de norm. Dit stelt eisen, maar biedt zeker ook kansen. Door 'big data' te verzamelen weten we beter dan ooit wat er leeft in de stad, en dat real-time. Hierop willen we anticiperen. In 2020 maken we een volgende slag in de digitale communicatie naar én van de gemeente, door onze diverse kanalen (social media, web, telefoon en fysieke communicatie) nog beter te koppelen.

De ingezette koers van wijkgericht werken zetten we door. We delen onze kennis en halen informatie op. In dat kader onderhouden we ook sterk contact met de wijkraden. Daarbij staat voorop dat we willen laten zien wat we als gemeente doen, en hiervoor gebruiken we actief onze eigen kanalen. Het verder vormgeven van de richtlijnen achter de Omgevingswet leidt ertoe dat we als gemeente nog meer naast de inwoner komen te staan in de vormgeving van onze stad.

Stadsmarketing

Helmond Marketing zet in op een verdere versterking van haar positie als centrale stadsmarketingorganisatie voor Helmond. Qua thema's is onze Strategische Agenda daarbij leidend. Als opdrachtgever vinden wij het belangrijk dat Helmond Marketing via aandacht voor belangrijke evenementen (zoals in 2020 het Lucas Gasseljaar) én focus op onze prioritaire ambities bijdraagt aan de branding van de stad. Zelf doen we dit ook, via een versterkte aandacht voor lobby & public affairs.

Integriteit

We blijven actief werken aan bewustwording vanuit het thema 'aandacht voor integriteit'. Jaarlijks organiseren we dilemmatrainingen voor het college en de gemeenteraad. Ook in het ambtelijke traject, waarin directie en management werken aan de organisatiecultuur, is integriteit een blijvend onderwerp. Het integriteitsbeleid zoals dat is vastgesteld, wordt verder verankerd in de organisatie via de bestaande integriteitstrainingen voor alle medewerkers en de onboardingprogramma's voor nieuwe medewerkers.

Organisatie

Om onze ambities samen met de stad te kunnen verwezenlijken, hebben we een moderne, wendbare en dienstbare organisatie nodig. Onze kernnormen geven richting aan de bouw van een dergelijke cultuur. Daarin werken we samen vanuit een gedeelde visie, stellen we – waar nodig – kaders en spelregels én is plaats voor innovatie. Om de ambities van de stad met bijbehorende grote projecten te kunnen uitvoeren, is eveneens een solide basis nodig. Bijvoorbeeld op het vlak van Financiën en ICT. Tegelijkertijd vraagt een gemeente met lef om een organisatie met durf. Bestaande uit medewerkers die zichzelf constant door ontwikkelen. Door soms de ongebaande paden te bewandelen, vergroten we onze eigen kracht. Zeker in dossiers waarop we het verschil willen maken,

willen we daarvoor ruimte bieden. Wij verwachten dat het Huis van de Stad onze organisatie straks ook van een boost voorziet, passend bij de uitdagingen waarvoor Helmond als stad staat.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partij(en);

- Metropoolregio Eindhoven
- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Enexis Holding NV
- Glasvezel Helmond B.V.

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.13.2 Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we het aankomende jaar doen?

Beleidskader Global Goals

Voor de uitvoering van de Global Goals doen we onderzoek naar de Helmondse Fairtrade-ambities en -mogelijkheden. De verantwoordelijkheid voor de besteding van de beschikbare budgetten wordt verlegd van raad naar college, waarbij een duidelijk transparant beleidskader wordt vastgesteld.

Plan van aanpak duurzaamheidstoevoegingen eigen accommodaties, sport en onderwijs

Vanuit het gebudgetteerde duurzaamheidskrediet is er geïnvesteerd en gepland tot 2021, een en ander nauwlettend geïntegreerd met de lopende meerjaren onderhoudsplanningen. Zowel isolerende als energie genererende maatregelen zijn getroffen of staan klaar voor uitrol. Slimme energiemeters zijn geïnstalleerd en groene daken en gevels gerealiseerd of gepland.

Stadsmarketing

Als opdrachtgever zien we erop toe dat het door ons voor Stadsmarketing ingezette geld (via een subsidie aan Helmond Marketing) concreter en meer gericht wordt besteed. De lat gaat omhoog en dit moet resulteren in een sterkere positionering en profilering van onze stad, vooral op de thema's 'Slimme Mobiliteit/Automotive', 'Food' en de kracht van ons centrum.

Identiteitsfraude

Het voorkomen van identiteits- en adresfraude krijgt landelijk steeds meer aandacht. Gemeenten hebben een belangrijke taak om dergelijke fraude te voorkomen. Samen met onze interne en externe ketenpartners gaan wij extra maatregelen treffen om fraude bij aanvragen te voorkomen.

Metropoolregio Eindhoven - RHCE

In 2019 is in regionaal verband gekozen om de uitvoering van taken op het gebied van archiefzorg en toezicht te blijven opdragen aan het RHCE. Aansluitend daarop wordt in 2020 verder gewerkt aan een visie op de mogelijke ontvlechting van MRE en RHCE en kan de eventuele impact hiervan voor onze gemeente worden vastgesteld.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2020	2021	2022	2023
930	Indexering kapitaallasten	40	80	120	160
Totaal knelpunten Bestuur en organisatie		40	80	120	160

Indexering kapitaallasten

Jaarlijks bij de Voorjaarsnota wordt vanuit de vrijval van kapitaallasten bepaald wat de vrij beschikbare ruimte is om in te zetten voor nieuwe (onrendabele) investeringen. Omdat het totale volume aan kapitaallasten jaarlijks nagenoeg gelijk blijft, kan op termijn met eenzelfde budget minder geïnvesteerd worden. Om ervoor te zorgen dat het investeringsvolume in de pas blijft lopen met de prijsstijgingen wordt de vrije ruimte vanuit de kapitaallasten voortaan jaarlijks geïndexeerd. De indexering wordt toegevoegd aan de ruimte van het kapitaallastenplafond.

Beleidsintensiveringen

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2020	2021	2022	2023
010	Notuleren Griffie	15	15	15	15
Totaal Beleidsintensivering Bestuur en organisatie		15	15	15	15

Notuleren Griffie

De kosten voor notuleren van raadscommissies werden tot 2019 gedragen door de organisatie. Vanaf 2019 worden de kosten voor het notuleren van podiumbijeenkomsten en van de opinie- en adviescommissies gedragen door de griffie. Het betreft aldus een verschuiving van kosten. Voor het verwerken van deze bijeenkomsten tot een samenvattend verslag is structureel € 15.000 nodig. Ten overvloede zij er op gewezen dat deze kosten geen betrekking hebben op het uitzenden van de vergaderingen van raadscommissies.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
991	Toekomstgericht werken *	bn	0	0
Totaal Bestuur en organisatie		bn	0	0

* Budgettair neutraal (bn)

Toekomstgericht werken

Streven is om een toekomstgerichte ontmoetingsplek te creëren voor de organisaties en inwoners van de stad, die tevens fungeert als werkplek voor onze gemeentelijke medewerkers. Einddoel is een eigentijds huisvestingsconcept, waarin de accenten uit het coalitieakkoord (duurzaam, sociaal en economisch vitaal) zijn meegenomen. Wij willen dit Huis voor de Stad budgetneutraal realiseren, met andere woorden: passend binnen de huidige beschikbare budgetruimte. Nadere inhoudelijke en

financiële uitwerking vindt naar verwachting plaats tot en met Q1-Q2 2020. Daarna zal de raad specifiek verzocht worden om in te stemmen met een inhoudelijk ontwerp en bijbehorend investeringskrediet. Feitelijke bouw van het Huis voor de Stad zal voornamelijk plaats vinden in 2021.

3.13.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening			Begroting		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	11.597	12.047	11.644	11.120	12.649	13.436
Baten	2.173	1.379	1.236	1.395	1.395	1.395
Saldo	-9.423	-10.667	-10.408	-9.725	-11.254	-12.041
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	1.592	108	108	22	22	22
Onttrekking	4.247	347	112	30	150	
Saldo	-6.769	-10.429	-10.404	-9.718	-11.126	-12.063

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
003 College van B&W	1.677	1	-1.675
010 Raad en raadscommissies	1.479		-1.479
020 Regionale aangelegenheden	1.728		-1.728
025 Bestuursondersteuning	1.616		-1.616
050 Voorlichting communicatie stadspromotie	162	6	-156
060 Beheer Basisregistraties	769	1	-767
070 Stadswinkel	3.003	1.339	-1.664
930 Nieuwe investeringen	854		-854
935 Centrum- en regiofunctie	465		-465
Totaal Bestuur en organisatie	11.752	1.348	-10.404

3.14 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. In dit hoofdstuk zijn de onderdelen opgenomen die deel uitmaken van de algemene dekkingsmiddelen en deze worden kort toegelicht. Dit met uitzondering van die onderdelen waarvan de besteding van lokale heffingen gebonden is aan de opbrengsten - zoals bijv. bij rioleringen, afvalstoffen, leges, markten, parkeren en dergelijke.

3.14.1 Financieel overzicht

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2020	2021	2022	2023
910	Areaalontwikkeling				185
910	Stijging personeelskosten door nieuwe wetgeving	170	pm	pm	pm
991	Automatiseringskosten	430	430	430	430
Totaal knelpunten Algemene dekkingsmiddelen		600	430	430	615

Areaalontwikkeling

Jaarlijks houden we rekening met een organisatiegroei/kwaliteitsimpuls van € 185.000. Hiervoor geldt dat de nieuwe jaarschijf 2023 moet worden toegevoegd. De areaalontwikkeling wordt gefinancierd uit de extra OZB-opbrengst uit de accresontwikkeling (toename waarde onroerend goed) en uit de bijstelling van het gemeentefonds.

Stijging personeelskosten door nieuwe wetgeving

Hoewel de Wnra niet direct leidt tot veranderingen in arbeidsvoorwaarden (en daarmee gemoede kosten), zijn er wel regelingen binnen het arbeidsrecht die mogelijk tot kosten kunnen leiden. Dit betreft de transitievergoeding en de aanzegvergoeding. De hiermee gepaard gaande kosten ramen wij vooralsnog op € 170.000. Dit is echter een schatting, omdat we niet exact weten hoe vaak deze vergoedingen in de toekomst daadwerkelijk uitgekeerd gaan worden; deze vergoedingen worden alleen uitgekeerd als de arbeidsovereenkomst op initiatief van de werkgever niet wordt verlengd of wordt beëindigd.

Automatiseringskosten

Als gevolg van recente wijziging in verslagleggingsregels zijn we genoodzaakt een aantal kosten in de exploitatie verantwoord. Deze lasten werden voorheen geactiveerd. De vrijval van kapitaallasten ten gevolge van deze wijziging weegt niet op tegen de stijging van de exploitatielasten. Daarnaast zien we een stijging in o.a. de structurele licentielasten, consultancykosten en vervangingskosten (hardware). In het verleden konden we deze ontwikkelingen binnen de ICT-budgetten oplossen. Als gevolg van eerder genoemde wijziging voorzien wij een tekort komende jaren.

Beleidsintensiveringen

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2020	2021	2022	2023
991	Digitale toegankelijkheid websites	25	25	25	25
Totaal Beleidsintensivering Algemene dekkingsmiddelen		25	25	25	25

Digitale toegankelijkheid websites

Het digitaal toegankelijk maken én houden van websites heeft te maken met nieuwe wetgeving vanuit het Rijk. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor onze directe eigen websites, als ook voor websites van enkele gelieerde organisaties en instellingen. De structurele ophoging is nodig voor het aantrekken van expertise, digitale tools en voor het regelmatig laten uitvoeren van checks naar de stand van de toegankelijkheid.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2020

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
991	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	500	0	500
AD	Regulier vervanging systemen automatisering	1.350	0	1.350
AD	Vervanging door nieuwe digitalisering	600	0	600
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		2.450	0	2.450

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

In het streven naar de duurzaamheid willen we als gemeente vooroplopen. Het gemeentelijk vastgoed wordt daarom voor de periode 2019-2022 jaarlijks met € 500.000 vergoed via een impuls van € 2 miljoen. Via cofinanciering motiveren we ook scholen om hun gebouwen te vergroenen waar ze zelf willen investeren, investeren wij mee.

Regulier vervanging systemen automatisering

We hechten veel waarde aan up-to-date ICT-faciliteiten. Met een investering van € 3,6 miljoen over vier jaar, gaan we verouderde systemen vervangen. In 2020 bedraagt de investering € 1,35 miljoen. De investering met betrekking tot de reguliere vervanging systemen zijn noodzakelijk om de bestaande ICT infrastructuur in stand te houden en daarmee de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Vervanging door nieuwe digitalisering

Wij vinden dat onze medewerkers in een eigentijdse werkomgeving moeten kunnen functioneren, die bovendien aansluit bij de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en inclusiviteit. De gemeente Helmond is daarom sinds 2015 aan het investeren in- en opwaarderen van de dienstverlening en digitalisering. Dit op basis van de Landelijke Digitale Agenda 2020 en de organisatievisie. De investering voor digitalisering is nodig om de ingezette professionalisering en innovatie op het gebied van dienstverlening en digitalisering van de organisatie verder door te zetten. Projecten op dit gebied zijn bijvoorbeeld informatiebeveiliging/privacy, het ontwikkelen van een dataplatform (onder andere voor open data), de digitalisering met betrekking tot de nieuwe Omgevingswet en het organisatie breed zaakgericht werken.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	40.037	38.722	33.743	36.270	38.906	41.129
Baten	210.663	216.369	216.554	218.600	221.098	225.275
Saldo	170.627	177.647	182.811	182.330	182.192	184.146
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	23.601	9	10	2	-9	-15
Onttrekking	25.154	3.495	1.812	651	1.974	748

Saldo	172.179	181.132	184.613	182.978	184.175	184.910
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2020 Lasten	2020 Baten	2020 Saldo
910 Organisatie algemeen	1.197	675	-522
991 Overhead	30.854	1.383	-29.471
944 Overige financiële middelen	-211	1.124	1.335
970 Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds	3.338	191.646	188.308
992 Doorbelasting overhead	-3.106		3.106
940 Post Onvoorzien	500		-500
950 Onroerend zaak belasting	443	22.578	22.135
960 Overige belastingen	737	959	221
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	33.752	218.366	184.613

3.14.2 Lokale heffingen

Bij dit onderdeel wordt een totaalbeeld gegeven van de opbrengsten uit lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is aan de opbrengsten. In de paragraaf "overzicht lokale heffingen" wordt naast de geraamde inkomsten uit lokale heffingen ook aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van lokale heffingen, lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid.

(bedragen x € 1.000)

Soort heffing	Raming 2020
Onroerende zaakbelasting	22.578
Hondenbelasting	570
Precariobelasting	305
Totaal lokale heffingen	23.453

3.14.3 Algemene uitkeringen

Algemeen

Het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten en de ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. De gemeentefondsmiddelen zijn in principe vrij besteedbaar; het is een algemeen dekkingsmiddel. Het Helmondse beleid is dat de taakmutaties, decentralisatie- en integratie-uitkeringen één op één worden ingezet voor de betreffende beleidsterreinen.

Herijking verdeling gemeentefonds

BZK is bezig met een herziening van het totale gemeentefonds per 2021. Het doel hiervan is te komen tot een volledige en integrale herijking van het gemeentefonds, waarbij alle uitgavenclusters betrokken worden evenals de manier waarop de inkomsten van gemeenten verevend worden. De herijking is opgedeeld in twee onderdelen: 1) het 'klassieke' gemeentefonds (de overige onderdelen van het gemeentefonds niet zijnde het sociaal domein) en 2) de verdeelmodellen sociaal domein. De planning is dat de Tweede Kamer in het voorjaar van 2020 geïnformeerd wordt over de voorstellen voor de nieuwe verdeling en de uitkomsten worden opgenomen in de meicirculaire 2020.

Voor een inhoudelijke toelichting op het gemeentefonds wordt verwezen naar paragraaf 2.3 beschikbare ruimte - onderdeel gemeentefonds.

3.14.4 Kosten van overhead

Om inzicht te krijgen in de kosten moeten gemeenten op grond van het BBV de baten en lasten op het niveau van de programma's presenteren en worden deze centraal begroot en verantwoord. De kosten van de overhead worden afzonderlijk opgenomen, denk daarbij aan ondersteunende afdelingen zoals financiën, communicatie, personeelszaken en automatisering maar ook huisvesting en managementkosten.

Het BBV schrijft voor, dat overheadkosten enkel nog doorberekend mogen worden aan de investeringen en aan de grondexploitatie. De overheadkosten op heffingen worden niet doorberekend, maar wel in de paragraaf lokale heffingen extracomptabel in beeld gebracht.

3.14.5 Vennootschapsbelasting

Belastingplicht

Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente Helmond belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De aangiften over de jaren 2016 en 2017 zijn inmiddels ingediend.

Verschuldigde vennootschapsbelasting:

De resultaten van de ingediende aangiften leiden niet tot te betalen vennootschapsbelasting. Het blijft mogelijk dat de belastingdienst bij het definitief vaststellen van de aanslagen over 2016 en 2017 correcties zal toepassen op de ingediende aangiften. Mocht dat het geval zijn dan is nog steeds de verwachting dat dit niet zal leiden tot een bedrag aan te betalen vennootschapsbelasting

Ook over de eerstkomende jaren is het niet de verwachting dat vennootschapsbelasting is verschuldigd.

3.14.6 Ruimte Onvoorziene uitgaven

In onze begroting nemen we jaarlijks ruimte op voor het opvangen van onvoorziene zaken (post onvoorzien). De omvang van de post onvoorzien bedraagt voor 2020 € 0,5 miljoen. Deze post wordt alleen gebruikt in geval van calamiteiten en onontkoombare knelpunten, die niet voorzien zijn en zich in de loop van 2020 voor doen.

4 Verplichte paragrafen

Deze paragrafen geven een beeld van enkele onderwerpen die van belang zijn voor de inschatting van de positie van onze gemeente. In deze paragrafen beschrijven we relevante cijfers en voorgenomen activiteiten voor 2020 op het gebied van, lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid van de gemeente Helmond.

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Uitgangspunten tarievenbeleid

Het inflatiecorrectiepercentage voor belastingtarieven voor 2020 bedraagt 1,8%. Daar waar een afwijkend percentage van toepassing is wordt dit vermeld in de onderstaande tekst. Daarnaast mogen de tarieven van rechten die vallen onder een wettelijke beperking (met name leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing) maximaal kostendekkend zijn.

4.1.2 Ontwikkeling woonlasten

Vanuit het coalitieakkoord wordt als uitgangspunt genomen dat van de componenten die de gemeentelijke woonlasten bepalen de Onroerendzaakbelasting (OZB) met ten hoogste de inflatiecorrectie mag stijgen. Voor het jaar 2020 wordt hiervoor als percentage 1,8% gehanteerd. De riool- en afvalstoffenheffing blijven kostendekkende heffingen. De woonlasten kunnen worden bekeken vanuit het perspectief van de gebruiker van een woning (meestal de huurder), maar ook vanuit dat van de eigenaar van dat pand.

Belastingen die tot woonlasten voor gebruikers leiden (in €)

Jaar	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2017	225,96	198,96	424,92	-4,81%
2018	212,28	199,80	412,08	-3,02%
2019	210,00	203,40	413,40	0,32%
2020	201,72	213,12	414,84	0,35%

Als er sprake is van een woning waarvan de eigenaar ook gebruik maakt, betaalt deze ook OZB. Voor het jaar 2020 wordt voorgesteld om de OZB te verhogen met het percentage van de inflatiecorrectie. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de jaren vanaf 2017 zichtbaar. Hier is duidelijk te zien, dat de meerjarige ontwikkeling gematigd is, waarbij de gemiddelde stijging beperkt blijft tot de inflatiecorrectie. Vanaf 2017 tot en met 2020 zijn de gemiddelde woonlasten met 2,0% gestegen.

Belastingen die tot woonlasten voor eigenaren/gebruikers leiden (in €).

Jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2017	321,00	225,96	198,96	745,92	0,47%
2018	336,50	212,28	199,80	748,58	0,36%
2019	340,00	210,00	203,40	753,40	0,64%
2020	346,00	201,72	213,12	760,84	0,99%

* Voor de bepaling van de OZB-lasten is uitgegaan van de gemiddelde waarde van een woning van € 197.000 in 2017, tegen € 228.000 voor het belastingjaar 2020.

Wijziging woonlasten voor eigenaren/gebruikers bij verschillende woningwaardes (in €).

Woningwaarde 2019 / 2020	Uitsluitend gebruiker	213.000 / 228.000*	300.000 / 321.000	600.000 / 642.000
Rioolheffing 2019	210	210	210	210
Afvalstoffenheffing 2019	203,4	203,4	203,4	203,4
Gebruikers	413,4	413,4	413,4	413,4
OZB 2019		340	478,5	957,5
Eigenaar/ gebruiker		753,4	891,9	1.370,90
Rioolheffing 2020	201,72	201,72	201,72	201,72
Afvalstoffenheffing 2020	213,12	213,12	213,12	213,12
Gebruikers	414,84	414,84	414,84	414,84
OZB 2020		346	488	976
Eigenaar/ gebruiker		760,84	902,84	1.390,84
Wijziging t.o.v. 2019	0,35%	0,99%	1,23%	1,45%

* De gemiddelde woningwaarde is tussen 2019 en 2020 gestegen met ongeveer 7,0% van € 213.000 naar € 228.000.

4.1.3 Uitgangspunten tarieven 2020

Onroerende zaakbelastingen

Het inflatiepercentage voor 2020 is vastgesteld op 1,8%. Bij de tariefbepaling voor 2020 is uitgegaan van een totaalopbrengst, gebaseerd op de OZB-opbrengsten over 2019 vermeerderd met de gevolgen van areaaluitbreidingen en inflatiecorrectie. De waardeontwikkeling van de onroerende zaken als gevolg van de jaarlijkse herwaardering wordt gecompenseerd in de tarieven voor het jaar 2020, conform de afgesproken systematiek. Voor de woningen is er sprake van een stijging van de gemiddelde waarde met 7,0%, wat wordt gecorrigeerd door het tarief te verlagen. Bij de niet-woningen is sprake van een gemiddelde stijging van de WOZ-waarden met 2,0%. Per saldo dalen de tarieven voor niet-woningen na inflatiecorrectie licht.

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing geldt naast het beginsel van 100% kostendekking, het principe “de vervuiler betaalt”, wat tot uiting komt in een tarief dat afhankelijk is van de grootte en het aantal van de afvalcontainer(s), waarvan men gebruik maakt.

Op het gebied van de afvalinzameling zijn de kosten door allerlei ontwikkelingen gestegen, te weten:

- Verhoging afvalverbrandingsbelasting door het Rijk;
- Stijging verwerkingskosten voor afval (GHRA en andere stromen van de milieustraat);
- Indexering personeel en materiële lasten bij de uitvoerende partijen;
- Lagere opbrengsten voor de reststromen door onder andere dalende papierprijzen wereldwijd.

Ten opzichte van het belastingjaar 2019 is het daarom noodzakelijk om de komende jaren het tarief voor deze heffing te verhogen met 3% boven het inflatiepercentage van 1,8%, wat overeenkomt met 4,8%, zijnde € 213,12 op jaarbasis per huishouden. Het verschil zal worden opgevangen middels een onttrekking aan de reserve.

(bedragen x € 1.000)

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing		
Kosten taakveld afval	8.100	70%
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Kwijtschelding	670	6%
Handhaving Stichting Stadswacht	110	1%
Heffing en invordering belastingen	80	1%
Toe te rekenen BTW	1.550	13%
Overhead	230	2%
Blink Reiniging	763	7%
Totale kosten	11.499	100%
Opbrengst taakveld Afvalstoffenheffing	10.834	94%
Onttrekking reserve afvalstoffen	665	6%

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsheffing, waarmee de kosten die noodzakelijk zijn voor een doelmatig werkende riolering alsmede overige maatregelen ten aanzien van het beheer van hemelwater en grondwater kunnen worden verhaald. In het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is het meerjarig tarievenbeleid vastgelegd. Het nieuwste GRP beslaat de periode 2019-2023 waarin ook de kostenonderbouwing is opgenomen.

Vanuit de opzet van de kostentoe rekening blijkt, dat het tarief verlaagd zal/kan worden, omdat met name de toe te rekenen rentekosten lager uitvallen. Hiermee blijft Helmond op het maximaal toegestane niveau van 100% kostendekking.

Helmond kent twee categorieën tarieven, namelijk een basistarief dat behoort bij een waterverbruik van minder dan 1.200 m³ en een aantal (degressieve) tarieven gebaseerd op een waterverbruik van meer dan 1.200 m³.

(bedragen x € 1.000)

Kostendekkendheid Rioolheffing	(in €)	(in %)
Kosten taakveld Riolering	6.638	72%
Dotatie aan voorziening riolering	-3.441	-37%
<i>Netto kosten product</i>	3.197	35%
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Kwijtschelding	802	9%
Reinigingskosten	10	0%
Heffing en invordering belastingen	105	1%
Toe te rekenen BTW	1.098	12%
Overhead	497	5%
Waterlopen	75	1%
Totale kosten*	5.784	63%
Opbrengst heffingen	9.255	100%

*Totale kosten zijn exclusief de dotatie aan de spaarvoorziening voor toekomstige investeringen.

Hondenbelasting

Voor het houden van een hond binnen de gemeente wordt hondenbelasting geheven. Deze algemene belasting wordt ingezet voor de bestrijding van de gevolgen van hondenoverlast. Alleen de perceptiekosten van de heffing van hondenbelasting worden hierop in mindering gebracht. In de gemeente worden per 1 januari 2019 bijna 8.400 honden gehouden. Controle op het hondenbezit wordt sinds 2019 uitgevoerd door een externe dienstverlener.

Parkeren, naheffingen

Als bij het parkeren van voertuigen op aangewezen plaatsen voor betaald parkeren niet aan de betalingsplicht voor de parkeerbelasting wordt voldaan kan hiervoor een naheffingsaanslag worden opgelegd door de parkeercontroleurs. De opbrengsten uit deze "parkeerboetes", zoals ze in de volksmond bekend staan mogen de kosten van parkeercontroles niet overschrijden. Daarom is hier een tabel met de mate van kostendekkendheid hiervan opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

Kostendekkendheid Naheffingen parkeren		
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Uitvoeringskosten externe controleurs	150	68 %
Heffing en invordering belastingen	44	20 %
Overhead	22	10 %
Overige kosten	4	2 %
Totale kosten	220	100%
Opbrengst Naheffingen	220	100%

Overigens is er een wettelijk maximumtarief voor de kosten van een naheffingsaanslag door de minister van BZK vastgesteld. Voor het jaar 2020 is dat maximum € 64,50.

Precariobelasting

Deze belasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op of boven gemeentegrond. Deze belasting geldt als algemeen dekkingsmiddel. Op grond van ervaringen van de laatste jaren is gebleken dat de precariobelasting tot wisselende opbrengsten kan leiden; de mate van gebruik van de openbare ruimte is moeilijk te voorspellen. Het merendeel van de inkomsten uit precariobelasting is afkomstig van gebruik gemeentegrond voor terrassen en standplaatsen. Via regelmatige controles wordt het gebruik van gemeentegrond gevolgd, waarna bij constatering van belastbare feiten een aanslag precariobelasting volgt. Voor precariobelasting wordt een breed scala aan tarieven gehanteerd, dat te uitgebreid is om in de tarieventabel aan het einde van deze paragraaf op te nemen.

Toeristenbelasting

Sinds 2017 kent de gemeente Helmond toeristenbelasting. Het betreft een belasting voor accommodaties die tegen betaling verblijfsmogelijkheden aanbieden aan (zakelijke) toeristen. Het standaardtarief is vastgesteld op € 1,50 per persoon per nacht voor deze accommodaties, waarmee het gelijk blijft aan het voorgaande jaar. Er gelden vrijstellingen voor onder andere arbeidsmigranten, verblijf in zorginstellingen en scouting. De opbrengsten worden gebruikt voor de verdere versterking van de toeristische en recreatieve aantrekkingskracht van Helmond. De ervaringen over de eerste jaren zijn positief, waarbij de medewerking vanuit de ondernemers soepel verloopt en de raming gerealiseerd is.

Marktgelden

De tarieven marktgelden worden verhoogd met de algemene inflatiecorrectie van 1,8%.

De promotiegelden worden uitsluitend voor de zaterdagmarkt opgelegd. Dit tarief is geïndexeerd met bovenstaand percentage. Dit bedrag wordt door de gemeente geïncasseerd voor de marktreamcommissie.

Verder wordt er gewerkt met geprivatiseerde markten, waarbij wel marktgelden in rekening worden gebracht, die vervolgens worden uitgekeerd aan de organisatoren van de betreffende markten, die ook de lasten ervan dragen. Het gaat daarbij uitsluitend om de kleinere markten op woensdag (centrum) en vrijdag (Brouwhuis en Brandevoort).

Ondernemersfonds: Reclamebelasting en opslag OZB niet-woningen

De tarieven Reclamebelasting worden jaarlijks aangepast bij het opstellen van de begroting voor het volgende jaar, waarbij wordt gekeken naar de kosten, verbonden aan het activiteitenprogramma van het centrummanagement resp. van de winkelboulevard Engelseweg, verhoogd met de perceptiekosten van de gemeente, die samenhangen met deze heffing. De tarieven voor de reclamebelasting worden voor 2020 verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,8%.

De activiteiten van de winkelboulevard Engelseweg zijn opgenomen in het programma van de Stichting Bedrijventerreinen. Deze stichting zorgt ook voor een aparte administratie van kosten en opbrengsten.

Met ingang van 2013 is een gemeente breed Ondernemersfonds ingesteld, waaruit allerlei activiteiten ter bevordering van het ondernemersklimaat in de stad kunnen worden gefinancierd. Dit is een initiatief van de gezamenlijke ondernemersverenigingen, te weten de Stg. Centrummanagement, de Stg. Bedrijventerreinen en de FOH (de federatie van buurt- en wijkwinkelcentra), die het gemeentebestuur hier nadrukkelijk om gevraagd hebben. Het gaat hier om een opslag op de al bestaande Onroerendezaakbelasting, die alle niet-woningen over de gehele stad aangaat. De extra OZB-inkomsten (ongeveer 8% van de totale OZB-inkomsten van niet-woningen) worden als subsidie verstrekt aan de Stichting Ondernemersfonds, die zorgt voor de verdeling van de gelden via zogenaamde trekkingsrechten over alle partijen.

Leges

Voor de Legesverordening moet het uitgangspunt van maximaal kostendekkende tarieven nauwlettend in de gaten worden gehouden. Overschrijding hiervan leidt tot onnodige risico's voor de gemeente. Wel is kruissubsidiëring mogelijk waarbij een onder dekking op het ene product uit de legesverordening mag worden gecompenseerd met een surplus aan inkomsten op een ander product. Dit naar aanleiding van een uitspraak hierover van de Hoge Raad van 13 februari 2015.

Van rijkswege zijn de laatste jaren maximumtarieven voor een aantal producten ingevoerd, zoals o.a. reisdocumenten en rijbewijzen. Gemeente Helmond hanteert deze maximumtarieven. De gemeente Helmond maakt gebruik van een geautomatiseerd systeem - Kostendekking.nl - om de mate van kostendekking van de leges in beeld te brengen. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de onderstaande tabel.

Legesverordening	Taakveld	Overhead	Totale kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking titel 1 (o.a. reisdoc./rijbewijzen)	833	410	1.243	1.104	89%
Kostendekking titel 2 (o.a. omgevingsvergunning)	1.837	1.365	3.202	2.943	92%
Kostendekking titel 3 (o.a. horeca/evenementen)	75	63	138	41	30%
Kostendekking totale tarieventabel	2.745	1.838	4.583	4.088	89%

Voor een verdere uitwerking wordt verwezen naar de legesverordening 2020 met bijbehorende tarieventabel.

4.1.4 Overige belastingaangelegenheden

Uitvoering kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet en Invorderingswet bevoegd kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In Helmond zijn voor 2020 alleen de onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en afvalstoffenheffing in de kwijtschelding betrokken. Op landelijk niveau zijn er in de afgelopen periode ontwikkelingen geweest ten aanzien van uitbreiding van de beleidsvrijheid voor decentrale overheden voor wat betreft het verlenen van kwijtschelding.

Zo kent de Gemeente Helmond al jaren het beleid om de kosten van bestaan te stellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm (de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 stelt de norm op 90% van de bijstandsnorm). Daarnaast is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om kwijtschelding aan kleine ondernemers te verlenen voor wat betreft gemeentelijke privé-belastingen (raadsbesluit 10 januari 2012). De gemeente Helmond maakt maximaal gebruik van de geboden beleidsvrijheid.

Ongewijzigd is de mogelijkheid voor kwijtscheldingsgerechtigden om middels geautomatiseerde bestandsvergelijking kwijtschelding toegewezen te krijgen. De gemeente maakt sinds 2011 van deze mogelijkheid gebruik, wat zowel voor de burger als voor de gemeente onnodige administratieve lasten voorkomt, dan wel zoveel mogelijk beperkt. De gemeente toetst hierbij ambtshalve via het Inlichtingenbureau of belastingschuldige nog in aanmerking komt voor kwijtschelding.

Sociaal invorderingsbeleid

Nieuw is de beleidskeuze om de te hanteren beslagvrije voet bij invordering te verhogen naar 95% van de bijstandsnorm, waardoor mensen met schulden minder snel in een problematische schulden situatie terecht zullen komen. Dit als eerste aanzet om te komen tot een sociaal invorderingsbeleid, waarbij niet alleen het spoor van dwanginvordering wordt opgegaan, maar juist meer naar behoeften en mogelijkheden van de inwoner wordt gekeken.

Verduurzaming gemeentelijke belastingen

Vanuit de VNG is aandacht gevraagd voor de mogelijkheden om de gemeentelijke belastingen te verduurzamen. Hierbij kan met name worden gedacht aan vrijstelling van leges voor (Wabo-) vergunningen om een woning of bedrijf te verduurzamen of bijvoorbeeld maatregelen om rioolheffing te gebruiken voor betere verdeling van de kosten van opvang van hemelwater. In het gemeentelijke coalitieakkoord wordt met het voorstel om de gevolgen van maatregelen voor klimaatadaptatie zoveel mogelijk op te vangen binnen de rioolheffing hierbij aangesloten.

In de komende periode zal hier verder aandacht aan worden besteed.

Ontwikkelingen WOZ

Op het terrein van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) is er een aantal ontwikkelingen. Zo moeten met ingang van 2022 alle WOZ-woningtaxaties gebaseerd zijn op de gebruiksoppervlakte van de woning. Nu gebruiken gemeenten (waaronder Helmond) nog vaak de bruto inhoud van de woning om woningen met elkaar te vergelijken of een andere maatstaf om een woning op te meten. Vanaf 2022 moet iedere gemeente de woningen op dezelfde manier meten.

Naast het voordeel van uniformiteit heeft het gebruik van de gebruiksoppervlakte voor het meten van woningen voor de WOZ meer inhoudelijke voordelen. De belanghebbenden zullen de gemeten gebruiksoppervlakte herkennen, wanneer ze deze bijvoorbeeld vergelijken met informatie in de markt. Het meetvoorschrift dat bij Funda gehanteerd moet worden, is immers exact hetzelfde meetvoorschrift dat voor de WOZ-taxaties gebruikt wordt. Verder biedt het hanteren van de gebruiksoppervlakte gemeenten ook meer mogelijkheden om de activiteiten gericht op het bijhouden en kwaliteitsverbetering voor de WOZ-administratie en de Basisregistraties adressen en gebouwen meer op elkaar af te stemmen, dan wel verder te integreren. Het project om deze omzetting te realiseren loopt inmiddels voorspoedig, waarbij we op schema zitten om bovengenoemde termijn te halen. Daarnaast worden vanaf het jaar 2016 de aanslagbiljetten / WOZ-beschikkingen digitaal ontsloten via Mijn Overheid. Hierdoor ontvangt een groot deel van de burgers op digitale weg zijn aanslagbiljetten in een beveiligde omgeving, waar deze ook opvraagbaar blijven.

Bij de versturing van de aanslagen Gemeentelijke Heffingen 2019 zijn ongeveer 20.000 van de 43.000 aanslagbiljetten op deze wijze verzonden, jaarlijks neemt dit aantal met enkele procenten toe.

4.1.5 Overzicht tarieven

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de belangrijkste en meest voorkomende tarieven, waarmee inwoners en bedrijven te maken hebben.

	2018	2019	2020
Onroerende Zaakbelastingen (in %)			
- tarief eigenaren woningen	0,1665%	0,1596%	0,1520%
- tarief eigenaren niet-woningen	0,2355%	0,2319%	0,2314%
- tarief gebruikers niet-woningen	0,1884%	0,1855%	0,1851%
Afvalstoffenheffing (in lt (liter))			
- basistarief 2 x 140 lt	199,80	203,40	213,12
- tarief 1 x 140 lt & 1 x 240 lt	231,24	235,44	246,72
- tarief 2 x 240 lt	262,68	267,48	280,32
- tarief extra bak van 140 lt	44,94	44,88	47,04
- tarief extra bak van 240 lt	75,48	76,92	80,64
Rioolheffing			
- basistarief per jaar	212,28	210,00	201,72
Hondenbelasting (in €)			
- tarief 1e hond	60,24	61,08	62,16
- tarief 2e hond en volgende	120,48	122,16	124,32
- kenneltarief	301,20	305,40	310,80
Marktgeden (in €)			
- Zaterdagmarkt (per m2 per kwartaal)	9,50	9,70	9,90
Reclamebelasting (basis)			
- Centrumgebied per jaar	435,60	442,80	451,20
- Engelseweg per jaar	440,40	447,60	456,00
Leges (meest voorkomende producten)			
- Paspoorten jonger dan 18 jaar *	52,00	53,95	53,95 *
- Paspoorten 18 jaar en ouder *	6,30	71,35	71,35 *
- ID-kaarten jonger dan 18 jaar *	29,05	29,95	29,95 *
- ID-kaarten 18 jaar en ouder *	51,05	56,80	56,80 *
- Rijbewijzen *	38,95	38,95	Volgt *
- Wabo / bouwactiviteiten (t/m € 500,000)	35 ‰	35 ‰	35 ‰
- Wabo / bouwactiviteiten (> € 500,000)	26,5 ‰	26,5 ‰	26,5 ‰

* De maximumtarieven voor de reisdocumenten en rijbewijzen worden nog door het Rijk vastgesteld.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente zijn onvermijdelijk risico's verbonden. Hiertegen zijn diverse maatregelen te treffen, zoals verzekeren (overdragen van risico's) en voorzien in interne beheersingsmaatregelen (voorkomen en beheersen van het risico). Voor de dan resterende risico's is het nodig middelen vrij te houden om eventuele schade op te vangen.

Conform het BBV bevat deze paragraaf weerstandsvermogen de volgende informatie:

- Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en risico's;
- Een inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de benodigde weerstandscapaciteit (risico's);
- De relatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit;
- De basis set van voorgeschreven 5 financiële kengetallen.

4.2.1 Definities

De volgende begrippen staan in deze paragraaf centraal:

Risico: De kans van het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.

Beschikbare weerstandscapaciteit: Alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Helmond beschikt of kan beschikken om de risico's te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Voor de gemeente Helmond gelden op begrotingsbasis de volgende posten als beschikbare weerstandscapaciteit:

- Algemene reserve
- Algemene reserve Grondbedrijf
- Post onvoorzien
- Onbenutte belastingcapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit: Dit zijn de middelen die de gemeente Helmond nodig heeft om haar risico's financieel op te vangen en betreft feitelijk een financiële vertaling van de risico's.

Weerstandsvermogen: Geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om risico's te dekken) en benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt) van de gemeente Helmond. Deze relatie wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risicoprofiel)}}$$

4.2.2 Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Risicomangement is een middel om op een gestructureerde manier risico's in beeld te brengen, te evalueren en beter te beheersen door er proactief mee om te gaan. Door al in een vroeg stadium na te denken over de mogelijke risico's van bepaald beleid zijn deze te voorkomen of kunnen mogelijk ernstige gevolgen worden beperkt.

Risico's worden geïnventariseerd, voor zover mogelijk worden de financiële gevolgen bepaald en, als dat mogelijk is, worden beheersmaatregelen getroffen. De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de aard en omvang van de risico's. Ook bij goed financieel beheer kunnen

onverwachte financiële gevolgen optreden. Dergelijke risico's kan de gemeente dragen door het achter de hand hebben van voldoende weerstandsv Vermogen.

Naast het aanhouden van weerstandscapaciteit zijn er andere manieren om de financiële gevolgen van risico's op te vangen:

- Bepaalde gebeurtenissen zijn onverwacht, maar doen zich regelmatig voor in de loop van de tijd. Hiervoor neemt de gemeente de financiële gevolgen op in de begroting of in voorzieningen;
- Een aantal risico's worden opgevangen door specifieke bestemmingsreserves;
- Interne beheermaatregelen;
- Bij investeringsprojecten nemen we een onvoorziene post mee;
- Risico's kunnen we beperken door het afsluiten van verzekeringen. De gemeente Helmond heeft bijna alle verzekeringen in huis die gewenst, noodzakelijk of verplicht zijn. Het eigen risico op deze verzekeringen is relatief laag. Door de mondige inwoner, juridisering van de samenleving (claimcultuur) en cybercrime staan verzekeraars onder druk. Hierdoor is de tendens dat premies worden verhoogd en service/dekking wordt geminimaliseerd. Om hierop in te spelen sluit de gemeente Helmond minder verzekeringen af of verhoogt de gemeente het eigen risico. Daarmee vangen wij deze risico's meer in eigen beheer op. Bovendien onderzoeken we de mogelijkheid om gebruik te maken van een franchiseconstructie op de polis.

Binnen het risicomanagement van de gemeente Helmond worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Van ieder risico wordt een inschatting gemaakt van de financiële impact en de kans van optreden;
- Niet alle onderzochte risico's zijn te vertalen in een financiële omvang of breedte. Deze risico's worden wel benoemd, maar niet in euro's uitgedrukt;
- Conform onze financiële verordening is de ratio weerstandsv Vermogen minimaal 1,5. Dat wil zeggen dat alle risico's voor 1,5 maal gedekt kunnen worden vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit;
- De benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit worden bij de jaarrekening en begroting geactualiseerd.

4.2.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is gedefinieerd als alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om risico's te dekken, zonder dat de begroting en het beleid hiervoor aangepast dienen te worden. De beschikbare weerstandscapaciteit kent zowel een incidentele als een structurele component.

(bedragen x € 1.000)	
Beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve vrij aanwendbaar	26.511
Algemene reserve grondbedrijf	42.590
Post onvoorzien incidenteel	500
<i>Incidentele weerstandscapaciteit</i>	69.601
Onbenutte belastingcapaciteit	1.630
<i>Structurele weerstandscapaciteit</i>	1.630
Totale weerstandscapaciteit	71.231

Incidentele weerstandscapaciteit € 69,6 miljoen

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve, de algemene reserve grondbedrijf en de post voor onvoorzien. De algemene reserves waarover de gemeente Helmond beschikt ten aanzien van Sociaal Domein en I-deel worden, gezien de onzekerheden als gevolg van de decentralisatie, buiten de beschikbare weerstandscapaciteit gehouden.

Omvang onbenutte belastingcapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente Helmond kan haar belastingen verhogen of haar heffingen kostendekkend maken om financiële tegenvallers op te vangen. De omvang van de onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de feitelijke opbrengst uit het totaal van de onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffingen enerzijds en de opbrengst die de gemeente zou moeten realiseren als zij een beroep zou doen op een aanvullende bijdrage op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (de zogenaamde artikel 12-norm) anderzijds. Volgens die norm moeten de afvalstoffenheffing en de rioolheffing 100% kostendekkend zijn, of zou de onderdekking gecompenseerd mogen worden door een hoger OZB-tarief.

Uit de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit blijkt dat de gemeente Helmond nog een ruimte van € 1,63 miljoen heeft (tot het redelijk peil 2020 op basis van artikel 12 = 0,1853%). De toets aan de artikel 12- norm geeft derhalve het volgende beeld:

Berekening onbenutte belastingcapaciteit		(bedragen x € 1 miljoen)		
Belastingcapaciteit (x € 1.000)	Huidige inkomsten	Maximale inkomsten	Onbenutte capaciteit	
OZB	22,58	24,21	1,63	
Afvalstoffenheffing	9,23	9,23	0,00	
Rioolheffing	9,25	9,25	0,00	
Totaal	41,06	42,69	1,63	

Gemeenten zijn in principe vrij om de hoogte van de OZB-tarieven te bepalen. Tot dusverre werd als instrument om de tariefstijging te matigen een landelijk macroniveau gehanteerd. Deze was voor 2019 vastgesteld op 4%.

Vanaf 2020 wordt een benchmark woonlasten ingevoerd om de jaarlijkse ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken, waardoor het lokale debat over de ontwikkeling van de autonome keuzes over de heffingen bevorderd wordt. In de benchmark worden alle drie de bovenstaande woonlasten vergeleken. Met de invoering hiervan wordt afgestapt van de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm onroerende zaakbelasting.

4.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van de risico's en daarmee de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit geschiedt binnen de Gemeente Helmond door de specifieke risico's financieel te kwantificeren en algemene risico's te benoemen. De specifieke risico's zijn risico's die van toepassing zijn op Helmond. Allereerst wordt een inschatting gemaakt van de kans dat dit risico zich voordoet. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Zeer klein (factor 0,1);
- Klein (factor 0,25);
- Midden (factor 0,5);
- Groot (factor 0,7);
- Zeer groot (factor 0,9).

Voor een aantal risico's zijn reeds beheersmaatregelen genomen. De kwantificering van deze beheersmaatregel brengen we in mindering op het risico. Per saldo ontstaat dan een restrisico. Het totaal aan restrisico resulteert dan in de benodigde weerstandscapaciteit. Naast de specifieke risico's kennen alle gemeenten ook algemene risico's. De verschillende risico's lichten we in de volgende paragraaf toe.

Specifieke risico's

In onderstaand overzicht staan de gekwantificeerde risico's en hiermee de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente Helmond.

Specifieke risico's						(bedragen x € 1.000)	
Nr.	Risico's	I/S	Kans	Grondslag	Beheersing	Dekking	Restrisico
				risico's			
1.	Juridische claims	I	0,50	200			100
2a.*	3-Decentralisaties	I	0,50	6.700	Reserve sociaal domein	3.350	0
2b.*	Participatiewet BUIG	S	0,50	5.617			2.809
3a.*	Verstrekke geldleningen	I	0,05	19.700			985
3b.*	Borgstellingen	I	0,05	42.600			2.130
4.	Leegstand Vastgoed	I	0,10	7.000			700
5.	Vennootschapsbelasting	I/S	0,10	1.000			100
6.	Regeling specifieke uitkering sport	S	0,25	200			50
7.	Fiscale claims	I	0,50	PM			PM
8.	Calamiteiten	I	0,10	6.000			600
9.*	Extra onderhoud door degeneratie	I	0,50	300			150
10.	Claim afval	I	0,50	1.900	Reserve Afvalstoffen	950	0
Risico's Algemeen							7.624
11.	Grondbedrijf			38.630			38.630
				Risico's Grondbedrijf	38.630		38.630
Totale restrisico Algemeen en Grondbedrijf							46.254

Risico's algemeen

Ad 1. Juridische claims

Binnen de gemeente Helmond dreigen er enkele juridische risico's, deze afzonderlijke risico's betreffen de juridische claims en worden samengevoegd tot één juridische risico. Het gaat daarbij in totaal om een mogelijk risico van afgerond € 200.000.

Ad 2a. Sociaal domein

De programma's Zorg & Welzijn en Jeugd & Onderwijs staan in het kader van de decentralisaties Sociaal Domein. De uitvoering hiervan brengt risico's met zich mee die lastig zijn te kwantificeren. De grootste risico's hebben betrekking op de uitgaven in het kader van Jeugdzorg. In 2018 was sprake van een financieel tekort. Dit is gedekt vanuit incidentele middelen. Vanwege onzekerheden over rijksinkomsten en bestedingen, in combinatie met een hoge tarievenstructuur, is sprake van een verhoogd risicoprofiel.

Het financieel resultaat van het sociaal domein wordt met de algemene reserve Sociaal Domein verrekend. Deze reserve is de eerste financiële buffer voor onzekerheden op korte en middellange termijn. De stand van de algemene reserve is voldoende om de risico's voor de komende 2 a 3 jaar op te vangen. Inmiddels zijn aanvullende maatregelen in gang gezet om meer grip te krijgen op de

uitgaven. Een van deze maatregelen is het verstevigen van het contractmanagement binnen de gemeente.

Ad 2b. Participatiewet BUIG

Met ingang van 1 januari 2016 voert de gemeenschappelijke regeling Senzer de participatiewet uit voor de zeven deelnemende gemeenten. De verstrekking van bijstandsuitkeringen (BUIG) maakt onderdeel uit van deze uitvoering. Gezien de BUIG het karakter heeft van een open eindregeling is het risico op een overschrijding van het budget aanwezig. Na inzet van het eventuele weerstandsvermogen van Senzer, blijft de eindverantwoordelijkheid voor dit risico bij de afzonderlijke gemeenten. In de begroting en meerjarenraming 2020-2023 wordt Senzer geconfronteerd met begrotingstekorten waarbij een beroep gedaan is op het eigen weerstandsvermogen. Dit betekent dat bij extra tegenvallers, Senzer direct terugvalt op financiële ondersteuning van de deelnemende gemeenten. Het risico bij Senzer komt uit op ruim € 10 miljoen. Het aandeel van Helmond betreft 56%. De waardering van dit structurele risico is 50%.

Ad 3a/b. Verstrekte geldleningen en borgstellingen

Het volume van verstrekte geldleningen is ten opzichte van vorig jaar afgenomen, doordat de aflossingen hoger waren dan de nieuw aangegane leningen. Hierdoor is ook het risico afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

Het totaal aan verstrekte geldleningen bedraagt € 19,7 miljoen en de gewaarborgde geldleningen € 42,6 miljoen. Op basis van het vastgestelde leningen- en borgstellingenbeleid bedraagt het risico 5% van de totaal uitstaande geldleningen. Het waarschijnlijke risico is dan € 2,13 miljoen.

Ad 4. Leegstand vastgoed

De totaal geraamde huuropbrengsten bedragen ongeveer € 7 miljoen. Het risico van leegstand vangen we voor de relatief lage huren op binnen de exploitatie. Enkele panden staan nog leeg, waarmee leegstandskosten gepaard gaan. Hiernaast gaat het om gedeeltelijke en veelal tijdelijke leegstand in verzamelgebouwen. Mede afhankelijk van het economische klimaat kan de vraag naar huisvesting in relatie tot het totale aanbod beperkt zijn, waardoor huur- en koopprijzen onder druk kunnen komen te staan. Ook de verkoop van lege panden blijft moeilijk. Uiteraard zetten we ons veel in om de ruimtes/panden te verhuren. Zo mogelijk verkopen we panden voor zover ze een minder prominente maatschappelijke functie hebben en de biedingen marktconform zijn. Door het planmatig aangepakte onderhoud in de gemeentelijke gebouwen in de afgelopen jaren en de uitgevoerde maatregelen op veiligheidsgebied (brand, legionella, wateraccumulatie, elektra-keuringen e.d.) lijken de risico's op technisch gebied wat beperkter, maar dat neemt niet weg dat zich altijd een calamiteit kan voordoen. Het uitgangspunt is dat we tegenvallende verhuurinkomsten en leegstand afdekken binnen de exploitatie Vastgoed. Het risico wordt ingeschat op € 700.000, waarmee we een eerste jaar van leegstand kunnen opvangen.

Ad 5. Vennootschapsbelasting

De gemeente is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Inmiddels zijn de aangiften over 2016 en 2017 bij de belastingdienst ingediend. Over 2016 gaf de aangifte een fiscaal verlies van € 1,8 miljoen en over 2017 een fiscaal verlies van € 3 miljoen. Hierdoor ontstaat een fiscaal verlies van 4,8 miljoen. Dit verlies kan worden verrekend met eventueel toekomstige fiscale winsten. De verwachting is dat over de eerstkomende jaren geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Het risico blijft bestaan dat de belastingdienst de aangiften over 2016 en 2017 niet zal volgen en correcties zal toepassen waardoor het fiscaal resultaat positief zal worden. Hierdoor blijft het mogelijk dat alsnog vennootschapsbelasting betaald zal moeten worden.

Ad 6. Regeling Specifieke Uitkering Sport

Per 1 januari 2019 is de BTW-sportvrijstelling uitgebreid. Daardoor vervalt het recht op aftrek van voorbelasting bij investerings- en exploitatiekosten bij sportaccommodaties, waardoor de gemeente in een financieel nadeligere positie terecht komt. Voor de schade die daardoor ontstaat, is een compensatieregeling getroffen in de vorm van een specifieke uitkering. Het risico bestaat dat de hogere kosten niet geheel gecompenseerd worden omdat er landelijk slechts een vast bedrag is gereserveerd voor de specifieke uitkering. Wanneer de claims van gemeenten het gereserveerde bedrag overstijgen zal de uitkering naar evenredigheid worden verlaagd.

Ad 7. Fiscale claims

Ten aanzien van diverse (fiscale) onderwerpen is het mogelijk dat er een claim van de belastingdienst kan ontstaan. Dit wordt veroorzaakt door de complexiteit van de fiscale wetgeving en de verwevenheid

daarvan in alle (financiële) processen binnen de gemeente. De afzonderlijke risico's worden samengevoegd tot één fiscaal risico. De belastingdienst kan eventuele fouten herstellen over de periode van de afgelopen 5 jaar waardoor het financieel risico aanzienlijk kan zijn.

Ad 8. Calamiteiten

Calamiteiten en (natuur)rampen hebben een grote impact en schade op de Helmondse bevolking. Hierbij kunnen grote schades ontstaan die niet door verzekering worden gedekt. Met calamiteitenplannen en overleg met de ketenpartners (politie, veiligheidsregio, GGD etc.) wordt dit risico zoveel mogelijk beheerst. De kans dat zich een calamiteit voordoet is zeer laag, maar heeft wel een grote impact, geschat op € 6 miljoen. Dit betekent een restrisico van € 600.000.

Ad 9. Extra onderhoud voor degeneratie

De gemeente Helmond ontvangt vergoedingen als bedrijven nieuwe kabels en leidingen gaan leggen. Hiervoor moet huidig areaal opengebroken worden. Dit leidt tot een verlies van de levensduur en hieraan zijn kosten verbonden. De vergoeding omslaat de kosten noodzakelijk om het areaal te herstellen (korte termijn) en de vergoeding voor de versnelde afschrijving als gevolg van een vermindering van de resterende levensduur (lange termijn). Een groot deel van de verplichting ligt dus verder in de toekomst dan één kalenderjaar. De verwachting is dat met de komende verglazing van de gemeente de ontvangsten sterk zullen toenemen terwijl de kosten op de langere termijn plaatsvinden. Het risico is aanwezig dat de continuïteit van het huidige kwaliteitsniveau van het areaal binnen de gemeente Helmond niet gehandhaafd kan worden. Wij schatten dit risico op € 300.000.

Ad 10. Claim afval

Door Attero is bij de gemeenten (via de Metropoolregio Eindhoven) een claim neergelegd in verband met het vermeend niet nakomen van de aanleververplichtingen. Door de gemeenten wordt deze claim betwist. Door het Nederlands Arbitrage Instituut is inmiddels een definitieve uitspraak gedaan over de periode t/m 2014. Hierin zijn de gemeenten in het gelijk gesteld. Uw raad is hierover tussentijds geïnformeerd. M.b.t. 2015 loopt momenteel nog een arbitragezaak en is in eerdere uitspraken Attero in het gelijk gesteld. Er is een gerechtelijke uitspraak geweest waarin de claim over de periode 2015 t/m 2017 is toegekend aan Attero. De omvang van de uiteindelijk te betalen som is op dit moment nog niet bekend. In eerste aanleg zal het eigen vermogen van de MRE ingezet moeten worden (hierover heeft binnen de MRE evenwel nog geen besluitvorming plaatsgevonden). Mocht dit eigen vermogen daarna niet langer meer toereikend zijn, dan zullen de in de MRE deelnemende gemeenten (waaronder Helmond) dan eventueel dus een aanvullende bijdrage aan de MRE moeten doen. In de reserve Afvalstoffenheffing zijn voldoende middelen opgenomen om dit risico af te dekken, tot het moment dat hierover volledige duidelijkheid is.

Risico's grondbedrijf

Ad 11. Grondbedrijf

Het grondbeleid van de gemeente Helmond is uitgewerkt in de nota grondbeleid 2017-2020. Voor een nadere onderbouwing en toelichting daarop wordt verwezen naar de Paragraaf Grondbeleid in deze programmabegroting.

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening een uitgebreide herziening gedaan van de te verwachten eindresultaten op de Bouwgronden in Exploitatie (BIE). Daarbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de op dit moment bekende omstandigheden en feiten. Naast deze omstandigheden en feiten zijn er echter ook nog onvoorziene risico's. Het grondexploitatieproces is namelijk een langlopend proces. De einddata van de langstlopende projecten (Brandevoort 2 1 januari 2031 en Automotive Campus 1 januari 2038) liggen nog ver weg.

De verhouding tussen deze onvoorziene risico's in de grondexploitatie en de middelen die we hebben om deze risico's op te vangen bepaalt de ratio van het weerstandsvermogen grondbedrijf.

Weerstandsvermogen Grondbedrijf

De stand van de reserve grondbedrijf inclusief het jaarrekening resultaat van 2018 is € 42,6 miljoen. Op de BIE's met een verwacht positief eindresultaat zit nog een winstpotentie van in totaal ruim € 21,6 miljoen (op eindwaarde). Deze winsten zullen in de komende jaren worden bepaald volgens de Percentage of Completion (POC) methode en worden toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.

Risicoanalyse op projectniveau

In maart 2019 is de Kadernota Risicomanagement vastgesteld. Daarin zijn doelstellingen voor risicomanagement geformuleerd en is een stappenplan gepresenteerd voor de implementatie. Daarbij zijn 10 materiële processen benoemd binnen de gemeente. De processen van het Grondbedrijf worden daarbij meegenomen en dit traject is inmiddels opgestart.

In afwachting van dit traject wordt vooralsnog vastgehouden aan de risico analyse zoals die onlangs bij de jaarrekening 2018 is uitgevoerd. Daarin is bepaald dat het totale risico voor de BIE's wordt ingeschat op € 38,6 miljoen.

Algemene risico's

Omgevingswet

De Omgevingswet bundelt en moderniseert in 1 wet alle wetten voor de leefomgeving. Vanaf 2021 treedt deze wet in werking. De gemeente krijgt hierdoor meer beleidsvrijheid. Het voorbereiden op de komst van de omgevingswet is een complex en intensief traject. Daarbij worden diverse risico's onderkend. Risico's kunnen zich voordoen ten aanzien van het proces, aanwezige kennis en kunde in de organisatie, samenwerking met onze ketenpartners, aansluiting digitale stelsel, betrokkenheid van de omgeving, gewenste en noodzakelijke besluitvorming. Het voorbereiden van de komst van de Omgevingswet is een complex en intensief traject.

WNRA

Op 1 januari 2020 treedt de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren in werking (WNRA).

Hiermee gaan ambtenaren over naar een nieuwe rechtspositie. Dit heeft o.a. de volgende gevolgen:

- Het reguliere arbeidsrecht wordt van toepassing op het merendeel van de overheidswerknemers.
- Arbeidsrechtelijke zaken zullen mee overgaan in 2020.

Deze omvangrijke transitie brengt juridische, financiële en personele risico's met zich mee.

Economische ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen leiden tot hogere aanbestedingslasten, die mogelijk een druk legt op zowel de exploitatielasten en de investeringslasten.

Daarnaast zijn de volgende algemene risico's te benoemen:

- Ontwikkelingen Gemeentefonds (incl. herverdeling) en aanvullende bezuinigingen
- Bezuinigingen en frictiekosten
- Planschades, fiscale claims en overige juridische geschillen
- Schade als gevolg van bestuurlijk of ambtelijk handelen

4.2.5 Relatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om risico's te dekken) en benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt) van de gemeente Helmond.

Deze relatie wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen. Voor de gemeente Helmond bedraagt deze ratio:

$$\frac{\text{€ 71,2 miljoen}}{\text{€ 46,3 miljoen}} = 1,54$$

Een ratio lager dan 1,0 duidt op een kwetsbare financiële positie omdat de beschikbare weerstandscapaciteit niet voldoende is om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Een ratio van bijvoorbeeld 2,0 of hoger geeft aan dat er meer middelen beschikbaar zijn dan er worden ingezet en kan erop duiden dat onnodig middelen in reserve worden gehouden, waardoor bijvoorbeeld ambities onnodig op de "reservelijst" blijven staan.

De ratio geeft een goed beeld van de verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit. Het is echter geen wetmatigheid dat bij een ratiowaarde kleiner dan 1,0 of groter dan 2,0 direct geanticipeerd moet worden op maatregelen in de middelensfeer. Niet alle geïdentificeerde risico's doen zich namelijk tegelijkertijd voor.

De berekende ratio van 1,54 voldoet aan de streefwaarde zoals opgenomen in de financiële verordening (minimaal 1,5).

4.2.6 Financiële kengetallen

Met financiële kengetallen kan de financiële toestand van de gemeente worden gemeten en beoordeeld. Kengetallen stellen het bestuur in staat snel inzicht te krijgen in de stand van zaken op een aantal deelgebieden.

Er worden 5 kengetallen berekend welke het volgende beeld geven. Onderstaand wordt een toelichting op deze kengetallen gegeven:

Financiële kengetallen	Jaarstukken	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.a Netto schuldquote	37,4%	48,2%	44,7%	46,3%	43,2%	36,7%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	31,2%	48,2%	44,7%	46,3%	43,3%	36,8%
2. Solvabiliteitsratio	49,4%	51,0%	45,2%	44,0%	45,6%	48,7%
3. Structurele exploitatieruimte	-2,2%	0,8%	1,2%	1,1%	0,4%	0,8%
4. Grondexploitatie	40,3%	39,9%	35,8%	26,3%	20,8%	18,6%
5. Belastingcapaciteit	104,1%	104,5%	102,8%	102,8%	102,8%	102,8%

De onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie geeft geen aanleiding tot bijsturing.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft aan hoeveel van de vermogensbehoefte van de gemeente zelf (dus exclusief derden) extern gefinancierd is.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen de 0% en 90%. Voorzichtigheid is geboden als de netto schuldquote tussen de 100% en 130% ligt, aldus de VNG. Helmond scoort hier goed, de druk van de rentelasten en aflossing kan opgevangen worden binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

Solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal aan. Een solvabiliteit van ongeveer 50% geeft aan dat de helft van het totale vermogen van de gemeente gefinancierd is met eigen vermogen. Er is geen probleem voor de financiële positie, tegenover de schulden staat voldoende eigen vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Bij de structurele exploitatieruimte betekent een positief percentage dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De Helmondse begroting is meerjarig in structureel evenwicht.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. In Helmond is het percentage 35,8% in 2020. Hoe hoger het percentage hoe groter het financieel risico gegeven de huidige marktomstandigheden.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In het beheer van de openbare ruimte gaan jaarlijks forse, grotendeels structurele, budgetten om. Dit zijn niet alleen budgetten voor dagelijks onderhoud, maar ook voor meer of minder grootschalige renovaties en reconstructies van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. De inzet van die budgetten wordt nog vaak als kostenpost gezien. De vraag is in hoeverre we die middelen meer kunnen inzetten om maatschappelijke doelen te realiseren. Met andere woorden; maatschappelijke meerwaarde creëren en meer aansluiting vinden bij de strategische agenda van Helmond.

De inzet van middelen voor het beheer van de openbare ruimte wordt nu vooral gestuurd vanuit een technische invalshoek. In de toekomst zal de prioritering en inzet van middelen meer op basis van maatschappelijke meerwaarde moeten gaan plaatsvinden, zoals bijvoorbeeld klimaatadaptatie, mobiliteit en Smart Cities. Ingrepen in de openbare ruimte worden dan afgewogen op basis van kosten, prestaties/maatschappelijke meerwaarde en risico's. Daarvoor gaan we het assetmanagement toepassen.

Eind 2017 zijn we gestart met de verdere doorontwikkeling en professionalisering van het beheer van de openbare ruimte. Dit gebeurt via de systematiek van het 'assetmanagement'. Dat vraagt een andere benadering dan de meer technisch-levensduur-gerelateerde benadering die nu wordt gebruikt voor het beheer van de openbare ruimte.

In het kader van assetmanagement is de 'nota vervangingsopgave' opgesteld. Daarin is, op basis van kentallen een vergelijking gemaakt van de budgetten die Helmond beschikbaar heeft voor het beheer van de openbare ruimte in vergelijking met andere gemeenten. Tevens is gekeken hoe de kosten zich ontwikkelen naar aanleiding van vervangingsopgaven en wat dit betekent voor de beschikbare budgetten. Op basis van een eerste scan is geconstateerd dat er geen acute financiële risico's zijn en dat voor Groen substantieel minder budget beschikbaar is dan gemiddeld: circa 40% minder dan vergelijkbare gemeenten. In 2020 worden beheerplannen vanuit assetmanagementsystematiek, prestaties-kosten-risico's, geactualiseerd. En ook voor de assets waar nog geen beheerplannen voor zijn opgesteld. Op basis van deze beheerplannen worden reëel benodigde budgetten voor dagelijks onderhoud en vervangingen in beeld gebracht.

Een aantal beheerplannen is momenteel niet meer actueel. Uw raad heeft via een apart voorstel besloten de looptijd van de huidige verlopen beheerplannen te verlengen tot en met eind 2020.

4.3.1 Wegen

Beheerplan, Investerings- en onderhoudsprogramma Wegen

In 2018 is de meerjarenplanning Wegen 2019-2023 opgesteld. In 2020 worden vanuit het investerings- en onderhoudsprogramma Wegen (het POW 2020) de volgende werken uitgevoerd:

- Vossenbeemd - rijbaan en fietspaden (investering)
- Dierdonklaan - fiets- en voetpaden (investering)
- Windmolenstraat - voetpaden en parkeerstroken (investering)
- Kruispunt Wolfsputterbaan / Coenderberglaan - spoorvorming (groot onderhoud / exploitatie)

Weginspecties / Kwaliteit verhardingsareaal

De MJR 2019-2023 bevat een pakket aan uitvoeringsmaatregelen voor grootschalig onderhoud en investeringen op diverse locaties. Op basis van het jaarlijks beschikbare budget voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen, blijft de kwaliteitsachterstand gelijk aan 1 jaar zoals al in 2013 vastgesteld. Voor het volledige verhardingsareaal van 5,4 miljoen m² is er dus geen sprake van een toename of afname van de kwaliteit van de wegen.

Naast de uitgevoerde inspecties zijn op basis van eigen visuele waarnemingen ook uitgebreide constructieonderzoeken uitgevoerd op een aantal belangrijke hoofdwegen. De conclusie van deze onderzoeken is dat er sprake is van een investeringspiek in de periode 2022 - 2024. De investeringspiek heeft betrekking op de Rijpelbaan, Kasteel-Traversal en Deurneseweg. De benodigde investeringskosten voor deze wegen leggen een te groot beslag op de jaarlijkse budgetten voor groot onderhoud en investeringen. Via het reguliere begrotingsproces zal een verfijning plaatsvinden van dit onderwerp en daarvoor wordt begin 2020 een voorstel opgenomen in de voorjaarsnota.

Onderhoudsniveau

Voor het beheer en onderhoud van verhardingen worden landelijke richtlijnen gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in beeldkwaliteiten die gerelateerd worden aan zwaarteklassen voor de wegen: A+, A, B, C en D. Beeldkwaliteit D is een indicatie voor achterstallig onderhoud. Beeldkwaliteit C wordt gezien als de onderkant van verantwoord wegbeheer. Het overgrote deel, ongeveer 90% van het verhardingsareaal voldoet aan beeldkwaliteit A of A+. In onderstaande tabel is de kwaliteit van de verharding weergegeven in relatie tot het percentage verhardingen. De resultaten zijn gebaseerd op de weginspectiegegevens van 2017.

Kwaliteit	Asfaltverharding (%)	Elementenverharding (%)
A+	70,7	70,1
A	20,9	23,8
B	4,5	1,2
C	0,3	0,4
D	3,6	4,5

4.3.2 Onderhoudsplan kunstwerken

Helmond beschikt over een vastgesteld Beheerplan Civieltechnische Kunstwerken 2013-2017. De tactisch-strategische (beheer)afwegingen in dit plan zijn nog steeds geldend. Daarom is ervoor gekozen om geen volledig nieuw beheerplan op te stellen. Er is wel een nieuwe meerjarenplanning voor vervanging en groot-onderhoud in het beheersysteem opgenomen. Deze planning is niet afzonderlijk vastgesteld door uw raad, maar wordt voor zover de werkzaamheden gedekt worden binnen bestaande middelen, jaarlijks opgenomen in de begroting.

Per 1 januari 2020 telt de gemeente 181 civieltechnische kunstwerken (incl. fonteinen) en 18,5 km water- en/of grondkeringsvoorzieningen. De totale vervangingswaarde is geschat op circa € 185 miljoen (prijsspeil 2017).

Voor 2020 staan de volgende grootschalige werkzaamheden op de planning:

- Vervanging van sluis 8 en 9;
- Plan Akkers; uitdiepen vijver en aanbrengen van nieuwe inlaten;
- Brug bij sluis 8, vervangen slijtlaag;
- Renovatie aanlegvoorzieningen in steekhaven.

4.3.3 Waterlopen/waterpartijen

Helmond beschikt over een digitaal onderhoudsplan voor alle waterlopen en vijvers. De gemeente heeft ruim 156 km waterloop in onderhoud en daarnaast nog alle openbare stadsvijvers van in totaal 14 hectare. Met Waterschap Aa en Maas is een onderhoudsovereenkomst afgesloten voor het onderhoud van een aantal leggerwatergangen in het stedelijk gebied. In veel gevallen voert de

gemeente het onderhoud uit in deze wateren en ontvangt daarvoor een vergoeding van het waterschap. Het reguliere maaiwerk wordt in het najaar uitgevoerd. Op een aantal locaties wordt gefaseerd gemaaid om de bestaande ecologische waarden in stand te houden en/of ecologische waarden te ontwikkelen. Op een aantal andere locaties wordt eerder gemaaid in verband met verkeersveiligheid en/of sociale veiligheid. Dit gebeurt conform de Wet Natuurbescherming. Baggerwerkzaamheden liggen momenteel stil in verband met PFAS.

4.3.4 Onderhoudsplan rioleringen (GRP, OPR en Waterplan)

Er is een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2019-2023) vastgesteld. Dit plan is gezamenlijk met vier Peelgemeenten en Waterschap Aa en Maas opgesteld. In het GRP zijn de keuzes voor invulling van de wettelijke taken met betrekking tot het afvalwater, het hemelwater en de grondwaterstand verwerkt. In dit wettelijk verplichte plan is ook het beheer en onderhoud van riolering en aanpalende voorzieningen vastgelegd. De jaarlijkse werkzaamheden, waaronder de vervangingswerken, worden opgenomen in het Operationeel Programma Rioleringen (OPR 2020). De kwaliteit van onze riolering is op een acceptabel niveau. De kwaliteitsbewaking is gebaseerd op inspecties volgens de NEN-normen en de resultaten hiervan zijn de basis voor te nemen maatregelen.

Een aspect dat steeds belangrijker wordt, is het voorkomen van wateroverlast en waterschade bij hevige regenval. Dit is een onderdeel van het landelijke beleid om Nederland in 2050 klimaatbestendig te krijgen. De uitkomst van de klimaatstresstesten, uitgevoerd samen met de Peelgemeenten en Waterschap Aa en Maas, worden meegenomen in de klimaatrisicodialoog en vervolgens vertaald in ambities en beleid. Dit beleid moet in 2020 in regionale en lokale plannen zijn vastgelegd.

4.3.5 Onderhoudsplan groen

Onderhoudsbestekken groen

Voor een aantal van de onderhoudsbestekken openbaar groen worden nieuwe overeenkomsten gesloten die gelden vanaf 1-1-2021. De inkoop- en aanbestedingsprocedure wordt uitgevoerd zoals beschreven in het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2017-2020.

Aanpak boomwortelproblematiek

Ook in 2020 worden er weer locaties aangepakt waar veel overlast is van boomwortels. Naast de inzet van middelen uit het hiervoor bestemde krediet worden er ook middelen ingezet uit het budget renovaties-reconstructies openbaar groen. In intensief overleg en met inbreng van omwonenden worden de plannen opgesteld.

Extra middelen natuur- en onderhoudsvriendelijker groen

In 2020 vinden de laatste werkzaamheden plaats in het kader van de omvorming naar natuurvriendelijker- en onderhoudsarm groen. De locaties die in ieder geval uitgevoerd gaan worden zijn Park Ashorst en 't Peppellaantje. Indien daarna nog niet alle middelen zijn aangedaan pakken we extra locaties aan.

4.3.6 Onderhoudsplan gebouwen

De gemeentelijke vastgoedpanden, circa 120 panden, 200 adressen en 150.000 m², worden regelmatig technisch onderworpen aan (her)inspectie. Het onderhoudsplan is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplanning (MOP) die in een geautomatiseerd gebouwenbeheerssysteem staat. Naar aanleiding van ingrijpende renovaties, aankopen en/of verkopen worden de mutaties in panden jaarlijks in deze MOP verwerkt. Bij werkzaamheden in het kader van bijvoorbeeld legionella-beheersing, het functioneren van de liften, de werking van brandmeldcentrales en overige installaties, wordt aan de formele voorschriften voldaan.

Aan objecten die de gemeente eventueel op korte termijn wil verkopen, wordt vooralsnog alleen instandhoudingsonderhoud gepleegd. In het kader van het verhuurgeschikt maken en behoud van panden, blijft de gemeente als contractuele verplichting uiteraard alle daarvoor noodzakelijke onderhoudsactiviteiten verrichten. De komende jaren worden de panden verdergaand verduurzaamd, inclusief vergroening, in combinatie met het regulier onderhoud. De benodigde budgetten voor huidig en toekomstig onderhoud zijn structureel voorzien in de begroting en in de onderhoudsreserve.

Voor een aantal scholen, in ieder geval voor alle multifunctionele accommodaties, is contractueel afgesproken dat de uitvoering van het onderhoud door de gemeente gebeurt. De budgetten hiervan zijn overgeheveld naar de gemeente.

4.4 Financiering

4.4.1 Rentevisie

Bij beslissingen voor het aantrekken van financieringen is het belangrijk dat we de actuele marktontwikkelingen op zowel de geld- als kapitaalmarkt nauw volgen. We laten ons daarbij vooral leiden door de rentevisies van een aantal (grotere) financiële instellingen.

De huidige verwachting is dat de economische groei van in de eurozone de komende jaren zal afvlakken. In 2020 wordt een economische groei van 1,1% voorzien tegen 1,8% in 2018. De afname van de groei is vooral het gevolg van een minder gunstige ontwikkeling van de buitenlandse vraag en de Brexit.

Het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) blijft zeer ruim. De ECB verwacht dat de officiële rentetarieven tot halverwege 2020 op de huidige niveaus of lager zullen blijven. Eerder werd nog uitgegaan van gelijkblijvende rentetarieven. Ook wordt de inzet van andere monetaire maatregelen onderzocht, waaronder hervatting van de effectenaankopen.

Het beleid van de gemeente Helmond is erop gericht om de financieringsbehoefte zoveel mogelijk af te dekken met kortlopende schulden omdat de rente op de kortlopende schulden in het algemeen lager is dan de rente op de langlopende middelen. In de afgelopen jaren was er steeds sprake van een negatieve rente op de kasgeldleningen. Hiervan hebben wij echter geen gebruik kunnen maken, omdat onze gemeente over overvloedige liquide middelen (creditsaldi) beschikt.

Ook op basis van huidige prognoses voor wat betreft de gemeentelijke liquiditeiten verwachten we dat in 2020 niet of nauwelijks sprake is van het aantrekken van langlopende leningen. Met de huidige nog steeds zeer lage rente op de geldmarkt wordt een eventuele financieringsbehoefte zoveel mogelijk afgedekt met kasgeldleningen. De kasgeldlimiet van € 29,0 miljoen wordt daarbij zo goed mogelijk benut.

Ons beleid wordt verder bepaald door de marktontwikkelingen. Bij veranderde omstandigheden, bijvoorbeeld sterke stijging van de geldmarkttarieven, wordt het beleid daarop aangepast.

4.4.2 Risicobeheersing

Onder het financiële risicoprofiel van de gemeente Helmond verstaan wij de volgende risico's:

- Het renterisico (vlottende en vaste schuld);
- Het kredietrisico en garantstellingen.

Renterisico vlottende schuld - kasgeldlimiet

Voor korte financiering (looptijd tot 1 jaar) geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten. In de Wet financiering decentrale overheden (fido) is daarom een begrenzing opgenomen van de kortlopende middelen die gemeenten mogen opnemen, de zogenaamde kasgeldlimiet. De limiet voor 2020 is vastgesteld op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal van € 341 miljoen, ofwel € 29,0 miljoen. Binnen de kasgeldlimiet wordt een deel van de financieringsbehoefte gedekt met kortlopende leningen, tenzij een forse rentestijging op de kapitaalmarkt verwacht wordt. Gezien de huidige lage rente op kortlopende leningen (< 0%) wordt de kasgeldlimiet zo goed mogelijk benut.

Renterisico vaste schuld - renterisiconorm

Om de rentegevoeligheid van de vaste leningen met een looptijd van een jaar of langer te beperken, wordt jaarlijks een renterisiconorm aangegeven. Deze is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het maximumpercentage moet voor de komende vier jaar worden berekend op basis van de begroting voor 2020. Het doel daarvan is dat gemeenten hun leningenportefeuille spreiden, zodat de te lopen renterisico's gelijkmatig over de jaren worden verspreid.

In de afgelopen jaren is de gemeente Helmond ruimschoots onder de vastgestelde norm gebleven en ook de komende begrotingsjaren wordt de norm niet overschrijden. Zie onderstaand overzicht.

(bedragen x € 1 miljoen)

	2020	2021	2022	2023
Renteherziening	12,3	11,9	11,5	11,1
Aflossingen	17,7	12,8	12,8	12,8
Totaal risico	30	24,7	24,3	23,9
Renterisiconorm	70	70	70	70
Ruimte onder renterisiconorm	40	45,3	45,7	46,1

Kredietrisico

Kredietrisico's ontstaan enerzijds door het verstrekken van leningen en anderzijds door het afgeven van een borgstelling op een lening die door een derde partij verstrekt wordt. Het verstrekken van een lening of borgstelling gebeurt volgens de kaders van het leningen- en borgstellingenbeleid.

Het verloop van onze leningen- en garantieportefeuille is als volgt:

(bedragen x € 1 miljoen)

Geldleningen:	stand 1-1-2018	stand 1-1-2019	raming 1-1-2020
woningbouwcorporaties	4,6	4,2	3,8
verpleeg/verzorgingshuizen	1,9	1,6	1,4
overige	16,0	14,6	14,5
totaal geldleningen	22,5	20,4	19,7
gewaarborgde leningen netto risico bedrag*	28,4	33,9	42,6
Huurgaranties	0,8	0,6	0,4
totaal waarborgen en huurgaranties	29,2	34,5	43,0
Totaal	51,7	54,9	62,7

* in het verleden heeft de gemeente hypotheekleningen met gemeentegarantie verstrekt. Deze zijn in 2018 toegevoegd aan het overzicht van gewaarborgde leningen, waardoor het bedrag aan gewaarborgde leningen in 2019 hoger is dan in 2018.

In de afgelopen jaren is het volume van de verstrekte leningen flink afgenomen. Dit komt onder andere door vervroegde aflossing van geldleningen. Daarnaast worden weinig tot geen nieuwe leningen verstrekt vanwege de risico's die de gemeente hierbij loopt. Een groot deel van de portefeuille bestaat uit de verstrekte starters- en duurzaamheidsleningen (ruim € 11,9 miljoen). De borgstellingen zijn toegenomen, onder andere voor de aanleg van Glasvezel.

Naast leningen en borgstellingen die we zelf verstrekt hebben, vervullen we ook een achtervangfunctie voor leningen die het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) verstrekt aan woningcorporaties. Voor de woningbouwcorporaties Woonpartners, Volksbelang, Compaen, Wocom en Stichting Woonbedrijf SWS is een gelimiteerde achtervangovereenkomst met het WSW gesloten. Komt een corporatie/toegelaten instelling in financiële problemen dan geldt onder de huidige regelgeving de volgende structuur:

1. Primaire zekerheid: de eigen middelen van de corporatie om tegenvallers op te vangen en mogelijke saneringssteun van andere corporaties;
2. Secundaire zekerheid: de borgstellingsreserve van het WSW. Raakt dat door de aanspraken onder een bepaald niveau dan kunnen de obligo's worden opgevraagd bij de WSW-deelnemers (corporaties);
3. Tertiaire zekerheid: de gedeelde achtervang van Rijk en gemeenten. Als het WSW niet aan haar verplichtingen kan voldoen, dan komt de gedeelde zekerheid tussen rijk (50%) en gemeenten (50%) in beeld in de vorm van het verstrekken van renteloze geldleningen aan het WSW.

Onderstaande tabel geeft weer voor welke bedrag aan geldleningen onze gemeente een achtervangfunctie vervult.

(bedragen x € 1 miljoen)

	stand 1-1-2018	stand 1-1-2019	raming 1-1-2020
Achtervang via W.S.W.	487,8	484,1	462,6

4.4.3 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Een indicatie van de financieringsbehoefte van de gemeente is in onderstaande tabel weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met de uitvoering van alle investeringen zoals voorzien in het investeringsprogramma. De kortlopende financiering tot het maximale bedrag van de kasgeldlimiet van € 29,0 miljoen wordt daarbij volledig benut, waardoor de langlopende financieringsbehoefte voornamelijk € 25 miljoen bedraagt in 2020. Het geraamde rentepercentage dat verschuldigd is indien gebruik gemaakt wordt van de kortlopende financiering bedraagt 1% en bij de langlopende financiering is dat 2%. Beide percentages zijn inschattingen en zijn gebaseerd op de huidige lage rentestand.

In hoeverre de berekende financieringsbehoefte feitelijk op termijn nodig is, is afhankelijk van de voortgang van de investeringen, grondverkopen, inzet van reserves et cetera.

(bedragen x € 1 miljoen)

Overzicht financieringsbehoefte	2020	2021	2022	2023
Totale boekwaarde investeringen (incl. Grondbedrijf na aftrek voorzieningen)	425	423	405	383
Gefinancierd met:				
Reserves	230	221	215	211
Voorzieningen	29	32	36	39
Langlopende geldleningen e.d.	123	105	92	80
Werkkapitaal / kortlopende geldleningen	44	32	32	32
	426	391	376	362
Verwachte financieringsbehoefte	0	32	29	21

4.4.4 Rentelasten en toerekening

De rentekosten die voortvloeien uit de financiering zijn conform de BBV voorschriften in onderstaand renteschema opgenomen.

Renteschema		
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	3.585
b. De externe rentebaten	-/- €	298
Totaal door te rekenen externe rente	€	3.286
c1. De rente die aan de grondexploitatie 1.3% moet worden doorberekend	€ 3.025	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ -	
	-/- €	3.025
Saldo door te rekenen externe rente	€	262
d1. Rente over eigen vermogen		25
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	€	1.690
De aan taakvelden (programma's incl. overhead) toe te rekenen rente	€	1.977
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/- €	2.580
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	€	-604
Gehanteerde rente-omslag		1,00%
Prognose werkelijke renteomslag		0,76%

De laatste jaren zijn de BBV voorschriften over de verantwoording van rentekosten veelvuldig gewijzigd en als zodanig ook doorgevoerd in onze begroting en jaarrekening. Dit was echter nog niet het geval met de aanbeveling van de BBV-commissie om geen rentekosten meer toe te rekenen over de inzet van eigen financieringsmiddelen. In de tot nu toe toegepaste traditionele opzet van de renteomslag werd namelijk naast de externe rentekosten ook een (interne) rentevergoeding (over reserves en voorzieningen) meegenomen en doorbelast aan de taakvelden. De Commissie BBV verzoekt vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen.

Zoals afgesproken bij de Voorjaarsnota 2019 wordt ingaande begroting 2020 gehandeld conform de aanbeveling van de BBV-commissie en wordt de renteomslag voortaan enkel gebaseerd op de externe rentekosten. Door toepassing van de netto-methode komt de omslagrente uit op 1%.

De bijstelling van de systematiek is in principe budgettair-neutraal, met uitzondering een budgettair nadeel als gevolg van de doorwerking naar de afval- en rioolheffing, hetgeen reeds in de voorjaarsnota 2019 is verwerkt. Zoals uit het overzicht blijkt, ligt het gehanteerde omslagpercentage van 1% hoger dan de prognose voor 2020. De verwachting is, dat dit verschil in 2021 door aanvullende nieuwe financieringen kleiner wordt, waardoor het huidige renteomslagpercentage ook voor de komende jaren een stabiel uitgangspunt blijft.

4.4.5 Overige ontwikkelingen

Borgstellingen

In 2018 is de gemeente aangesproken op een borgstellingsovereenkomst die voor meerdere jaren is afgesloten. In dat jaar zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop nieuwe huurders kunnen worden aangetrokken om daarmee het beroep op de borgstellingsovereenkomst te beperken. Het maximale bedrag waarop jaarlijks -tot en met 2021- een beroep gedaan kan worden bedraagt € 200.000 en ook in 2020 kan deze borgstelling tot maximaal dit bedrag worden aangesproken.

Garantieproduct ABN-AMRO

De gemeente ontvangt op basis van deze belegging een gegarandeerd beleggingsrendement van 4% samengesteld per jaar. Daarnaast is contractueel vastgelegd, dat de gemeente jaarlijks vanaf 2011 t/m 2019 een uitkering ontvangt van € 453.780. Per 1 september 2020 loopt de belegging af en op deze datum ontvangt de gemeente gegarandeerd een bedrag van € 5 miljoen.

EMU-norm decentrale overheden

De rijksoverheid en de decentrale overheden zijn samen verantwoordelijk voor het terugdringen van het begrotingstekort. Door deze gezamenlijke inspanningsplicht dragen zowel het Rijk als de decentrale overheden bij aan het realiseren en behouden van een houdbare budgettaire positie voor de Nederlandse overheid als geheel. Deze gelijkwaardige inspanningsplicht is vertaald naar een macronorm in EMU-saldo. Voor de periode 2019 tot 2022 is een macro EMU-norm van -0,4% van het bruto binnenlands product overeengekomen, waarbij medeoverheden onderling moeten komen tot een onderverdeling van deze norm.

Om een beter inzicht in het EMU-saldo te krijgen is (conform BBV) in deze begroting ook een meerjarenraming van het EMU-saldo opgenomen. Voor de berekening wordt verwezen naar de bijlage.

Schatkistbankieren

De wet schatkistbankieren verplicht decentrale overheden hun overtollige liquide middelen en beleggingen aan te houden bij het ministerie van Financiën. Dit behoudens een drempelbedrag wat bepaald is op 0,75% van het begrotingstotaal. Voor Helmond is dit in 2020 afgerond € 2,6 miljoen.

Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector. Inmiddels is de EMU-schuld minder dan 60% van het bbp en is daarmee het hoofddoel van het verplicht schatkistbankieren bereikt. Vandaar dat het kabinet een wijziging van het drempelbedrag voor het verplicht schatkistbankieren overweegt waardoor de administratieve lasten worden verminderd. Wat dit voor onze gemeente betekent is nu nog niet bekend.

Gezien onze positieve liquiditeitspositie verwachten we ook in 2020 nog gebruik te moeten maken van schatkistbankieren.

Deelnemingen

Als vast onderdeel van deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de betreffende instelling en al dan niet sprake van een dividenduitkering dan wel een andere vorm van een uitkering.

Deelnemingen	Aantal aandelen	Bedrag per aandeel in €	Nominaal bedrag historische uitgaven in €	Ontvangsten in €
Automotive Facilities Brainport Holding NV	1.104		25.280	0
Brainport Development N.V. (voorheen NV Rede)	328	453,78	148.840	
Enexis Holding BV	23.177	1	23.177	18.897
Publiek belang Electr. Prod. BV			1	0
CBL Vennootschap BV			3	0
CSV Amsterdam BV			3	0
Vordering op Enexis BV			3	0
Verkoop Vennootschap BV			3	0
Glasvezel Helmond			6.250.000	0
NV Bank Nederlandse Gemeenten aandelen	52.650	2,5	131.625	150.053

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Planning- en controlcyclus

De planning- en controlcyclus voor het jaar 2020 is in 2019 gestart met de Voorjaarsnota 2019. Deze is als leidraad gebruikt voor het opstellen van de Programmabegroting 2020 - 2023. De programmabegroting geeft de budgettaire kaders op hoofdlijnen weer, inclusief een geactualiseerd meerjarenperspectief 2020-2023. In het begrotingsjaar zelf informeren wij u over de voortgang via bestuursrapportages. Vervolgens verantwoorden we de begroting 2020 in 2021 met de Jaarverantwoording 2020.

De ingezette lijn met verbeteringen aangaande de P&C cyclus en haar producten blijven we doorzetten. De kwaliteitsslagen uit eerdere producten nemen we mee naar de nieuwe producten, zoals ook in deze Programmabegroting het geval is. Daarbij houden we rekening met de aandachtspunten vanuit uw raad, zoals onder andere:

- Begroting leesbaarder en compacter;
- Tabellen duidelijker, incl. onderbouwing van cijfers;

Voor deze Programmabegroting is daarbij een onderzoek gedaan naar een 10-tal begrotingen van andere (gemeentelijke) organisaties. Ideeën voor verbetering zijn daaruit overgenomen naar onze Programmabegroting. Bijvoorbeeld: gebruik van infographic(s), pictogrammen betere samenvatting(en) en minder tabellen. Of de huidige (nieuwe) opzet van de Programmabegroting conform de wensen van de raad is blijven we gezamenlijk onderzoeken. Hierbij gaan we in het aankomende jaar daarbij ook kijken naar de programmastructuur en aanpassingen daarop inclusief aantallen programma's.

4.5.2 Fiscaliteiten

Deze paragraaf gaat uitsluitend over Rijksbelastingen en het BTW-compensatiefonds.

Fiscaal Beleid

Als overheidsinstantie heeft de gemeente Helmond een maatschappelijke functie. Daarbij is een goede reputatie belangrijk. Hierbij hoort een terughoudend fiscaal beleid, waar geen ruimte is voor kunstmatige constructies. De gemeente is zich ervan bewust dat fiscale planning ook kansen biedt om binnen bestaande wet- en regelgeving belastinglasten te verminderen. Op basis van deze uitgangspunten wil de gemeente voldoen aan haar fiscale verplichtingen en wil zij aanvaardbare aangiften indienen. Zij wil de risico's die zij daarbij loopt beperken en fiscale mogelijkheden benutten. De risico's worden beperkt door het (uit)bouwen van een Tax Control Framework. Dit is een systeem van interne beheersing en interne en externe controle.

Horizontaal Toezicht

De gemeente heeft met de Belastingdienst een convenant Horizontaal Toezicht gesloten. Horizontaal Toezicht is een vorm van toezicht door de belastingdienst, waarbij de gemeente een grote verantwoordelijkheid heeft om haar processen zodanig op orde te hebben dat daar aanvaardbare aangiften uit voort komen. Het fiscale beleid in combinatie met het (door)ontwikkelen van het Tax Control Framework geeft mede uitvoering aan de inhoud van het convenant.

4.5.3 Personeel en organisatie

De afdeling Arbeid, Organisatie en Gezondheid (AOG) draagt bij aan een gebalanceerde, goed georganiseerde werkcultuur binnen de Gemeente Helmond. Hierbij staan onze kernnormen Mensen, Resultaat, Veranderen en (Vak)intelligentie centraal. De afdeling houdt zich bezig met taken zoals het verder op orde brengen van de basis tot en met strategisch partnership en organisatieontwikkeling.

De speerpunten van de afdeling AOG voor 2020 zijn de volgende:

1. De doorontwikkeling van goed werkgeverschap;
2. Doorontwikkeling van onze medewerkers;
3. Verdere digitalisering van processen, structuur en werkwijzen binnen de afdeling AOG;
4. Een zorgvuldige implementatie van wettelijke wijzigingen, zoals:
  - a) De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA);
  - b) De Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB);
  - c) De Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA);
  - d) Het principeakkoord voor de cao voor gemeentemedewerkers.
5. De doorontwikkeling van het Sociaal Domein.
6. De verdere uitwerking van het Programma Toekomstgericht Werken;

Ad 1. De doorontwikkeling van 'goed werkgeverschap'

In deze doorontwikkeling staat het binden, boeien en aantrekken van (toekomstige) werknemers centraal. Onderwerpen die hieronder vallen, zijn bijvoorbeeld de doorontwikkeling van het arbeidsvoorwaardenpakket, het mobiliteitsbeleid, locatie- en tijdsafhankelijk werken en het optimaliseren van Helmond als werkgeversmerk.

Ad 2. Doorontwikkeling van onze medewerkers

Door verdere versterking en verbreding van de Helmond Academie investeren wij in onze werknemers. Dit om ervoor te zorgen dat zij de ambities van en voor de stad kunnen blijven verwezenlijken.

Ad 3. Verdere digitalisering van processen, structuur en werkwijzen binnen de afdeling AOG

De digitalisering gaat snel. Dit maakt dat steeds meer handmatige handelingen geautomatiseerd kunnen worden. In 2020 besteden we nog meer aandacht aan deze digitalisering. Dit ook door het binnenhalen en behouden van mensen met de juiste (technologische) vaardigheden en het slim inzetten en waar mogelijk optimaliseren van systemen. Enerzijds met als doel een tijdsefficiënter en minder foutgevoelig proces, anderzijds om nog meer grip te krijgen op beschikbare data.

Ad 4. Een zorgvuldige implementatie van wettelijke wijzigingen

Het komende jaar staat een aantal belangrijk wetswijzigingen in relatie tot werkgeverschap op het programma van ons kabinet. In de volgende punten lichten wij deze wijzigingen en hun (financiële) impact toe.

a. Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

De Wnra gaat in op 1 januari 2020 en regelt dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten en plichten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. Een van de belangrijkste wijzigingen is dat werknemers een tweezijdige arbeidsovereenkomst krijgen. Deze komt in plaats van de huidige eenzijdige aanstelling.

Hoewel de Wnra niet direct leidt tot veranderingen in arbeidsvoorwaarden (en daarmee gemoeide kosten), zijn er wel regelingen binnen het arbeidsrecht die mogelijk tot kosten kunnen leiden. Dit betreft de transitievergoeding en de aanzegvergoeding. De hiermee gepaard gaande kosten ramen wij vooralsnog op € 170.000. Dit is echter een schatting, omdat we niet exact weten hoe vaak deze vergoedingen in de toekomst daadwerkelijk uitgekeerd gaan worden; deze vergoedingen worden alleen uitgekeerd als de arbeidsovereenkomst op initiatief van de werkgever niet wordt verlengd of wordt beëindigd.

b. Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB)

Dit jaar is de Wet Arbeidsmarkt in balans (WAB) aangenomen. Met de WAB wil het kabinet het verschil tussen vast werk en flexwerk verkleinen en vaste contracten aantrekkelijker maken. Deze nieuwe wet wordt op 1 januari 2020 van kracht. Doordat na de Wnra de medewerkers van de gemeente onder het reguliere arbeidsrecht vallen, heeft de invoering van de WAB ook gevolgen voor onze medewerkers. De WAB omvat diverse maatregelen die een kostenstijging tot gevolg hebben voor zowel vaste als ingehuurde werknemers. De kostenstijging wordt onder andere veroorzaakt door:

- De invoer van een gewijzigde regeling voor de transitievergoeding, waarbij geldt dat deze opgebouwd wordt vanaf de eerste werkdag;
- Het verdwijnen van de sectorindeling en de implementatie van één landelijke WW-premie. Deze zal overigens voornamelijk effect hebben op ingehuurde werknemers. Naar verwachting heeft dit geen effect op de kosten van onze vaste werknemers omdat wij eigen risicodragers zijn voor de WW.

In de markt wordt gesproken over een verwachte kostenstijging van 8 tot 10% voor de inzet van ingehuurde medewerkers. Voor payrollers zal de stijging naar verwachting nog groter zijn, omdat in de WAB dus ook nieuwe afspraken zijn gemaakt voor verdere aanscherping van de beloningsregels van payrollers. Aangezien we nu nog niet de mogelijke impact van deze wetswijziging kunnen bepalen zullen wij voor wat betreft de mogelijke extra kosten bij u terugkomen in de 1^e Berap 2020.

c. Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA)

De Wet DBA had en heeft tot doel meer duidelijkheid te scheppen over de vraag wanneer er sprake is van een dienstbetrekking en wanneer van zelfstandigheid. In plaats van duidelijkheid leverde de wet veel onrust onder zzp'ers en opdrachtgevers op. Dit is de reden dat het kabinet voornemens was de wet per 1 januari 2020 te vervangen. Echter, omdat er veel ontwikkelingen zijn op het gebied van 'werken als zelfstandige' en er nog teveel onduidelijkheden zijn over de nieuwe, vervangende wet, is de vervanging vooralsnog opgeschoven naar 1 januari 2021.

Dit betekent dat de inzet van zzp'ers onder de huidige voorwaarden gecontinueerd kan worden. Op het gebied van handhaving kon de Belastingdienst de afspraken al handhaven bij kwaadwillendheid. Per 1 januari 2020 mag de Belastingdienst daarnaast ook handhaven wanneer opdrachtgevers aanwijzingen van de Belastingdienst niet (of in onvoldoende mate) binnen een redelijke termijn opvolgen.

Verder wordt opdrachtgevers aangeraden om tijdig te anticiperen op de mogelijke nieuwe maatregelen die op 1 januari 2021 worden getroffen. Om te anticiperen op mogelijk komende maatregelen werken wij samen met de inhuurdesk aan adequaat beleid op dit gebied. Zodra meer duidelijk is over de nieuwe wetgeving en de kosten daarvan, rapporteren wij hierover via de reguliere P&C cyclus.

d. Het principeakkoord voor de cao gemeentemedewerkers

In 2019 is de nieuwe cao voor gemeentemedewerkers vastgesteld met een looptijd tot 31 december 2020 en in deze periode stijgen de lonen stapsgewijs met 6,25%.

Ad 5. Doorontwikkeling Sociaal Domein

Het traject doorontwikkeling van het Sociaal Domein is inmiddels in gang gezet. In 2020 zal de gewenste organisatiestructuur verder vorm krijgen. Eventuele consequenties hieruit zullen in het 1^e halfjaar van 2020 duidelijk zijn.

Ad 6. De verdere uitwerking van het Programma Toekomstgericht Werken

Het streven van het programma is om een toekomstgerichte ontmoetingsplek te creëren voor de organisaties en inwoners van de stad, die tevens fungeert als eigentijdse werkplek voor onze gemeentelijke medewerkers. Dit sluit aan bij de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en inclusiviteit. Het leidt tot een eigentijds huisvestingsconcept inclusief bijbehorende investeringen, waarin de accenten uit het coalitieakkoord (duurzaam, sociaal en economisch vitaal) zijn meegenomen. Wij willen dit Huis voor de Stad budgetneutraal realiseren, met andere woorden: passend binnen de huidige beschikbare budgetruimte.

Inmiddels is door de gemeenteraad de bijbehorende visie vastgesteld. Op grond daarvan heeft een diepgaande nadere verkenning plaatsgevonden op gebied van inhoud en financiën. De raad heeft op basis hiervan een keuze gemaakt voor het aantal huisvestingslocaties. Eind 2019 is in samenwerking met het Total Engineeringteam gestart met het nader vorm geven van concepten en modellen. In het eerste halfjaar 2020 zal de gemeenteraad naar verwachting een definitieve uitspraak doen over het ontwerp van het Huis voor de Stad en wordt het definitieve investeringskrediet beschikbaar gesteld. Na definitieve besluitvorming kan overgegaan worden tot de aanbesteding van de feitelijke aannemer. Deze aanbesteding kan naar verwachting eind 2020/begin 2021 afgerond worden, waarna feitelijk gestart kan worden met de bouw van het nieuwe Huis voor de Stad. Verwachte ingebruikname is in de loop van 2022.

4.5.4 Informatievoorziening en ICT

In de afgelopen jaren zijn er al veel initiatieven geweest die hebben geleid tot een verdere digitalisering van de gemeente Helmond. De in 2016 ingezette weg wordt ook in 2020 en verder doorgezet. Digitalisering en technologie biedt veel mogelijkheden om onze dienstverlening steeds meer af te stemmen op de vraag van de maatschappij. We willen het eenvoudig maken voor onze inwoners en bedrijven, dat betekent dat we onze processen eenvoudiger moeten maken. Echter ook dat we een bepaalde complexiteit intern in de organisatie moeten brengen om die belasting niet bij de stad te leggen.

Dienstverlening aan inwoners

In 2019 zijn grote stappen gezet in het digitaliseren van onze dienstverlening aan onze inwoners. De ondersteunende software voor de medewerkers van het stadskantoor is vernieuwd en wordt in 2020 verder verbeterd. Een deel van de processen is gedigitaliseerd. In 2020 zullen we deze en nieuwe processen verder verbeteren om de dienstverlening kwalitatief beter en sneller te maken. We ronden in 2020 het project VIP meldingen volledig af. Naast het ontvangen en afhandelen van meldingen over Openbare Ruimte, in het Sociaal Domein, op gebied van openbare Veiligheid, heeft de melder ook inzicht in de status van zijn melding.

De ambitie is dat iedereen zijn eigen vorm van communicatie met de gemeente kan kiezen en dat we verwachten hiermee een positieve impuls te geven aan het imago van de gemeente. Onderdeel van de visie op dienstverlening is dat we toegankelijk zijn voor alle inwoners van de stad. Gebruikt iemand liever de telefoon in plaats van internet of is er sprake van een lichamelijke beperking of andere reden, onze dienstverlening moet dat aankunnen. Dat betekent dat we ook digitaal gezien moeten zorgen dat we de toegankelijkheid voor iedereen garanderen en dat onze processen in staat zijn om dat intern te verwerken.

Digitale proces- en zaakgericht werken

In 2019 zijn de eerste processen gedigitaliseerd en in de nieuwe systeemomgeving gezet. De focus lag hierbij vooral op de processen die de grootste bijdrage geven aan de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening. In 2020 wordt deze lijn voortgezet en is het doel om alle gemeentelijke primaire (klant)processen in de nieuwe systeemomgeving te hebben. Tegelijkertijd zijn we steeds meer onze processen aan het verbeteren en werken we efficiënter en met een betere kwaliteit.

Deze verandering raakt de hele organisatie, digitalisering is niet alleen gericht op vernieuwen van systemen. Het verandert ook de wijze waarop we werken. Onderdeel van deze veranderingen zijn ook het onderzoek naar de inzet van RPA (Robotic Process Automation) waardoor repeterend werk mogelijk kan worden uitgevoerd door software robots. Of de inzet van kunstmatige intelligentie die bijvoorbeeld de binnenkomende meldingen analyseert op trefwoorden en die automatisch naar de juiste ambtenaar doorzet. We zullen in pilots, onder andere bij Financiën, onderzoeken of en hoe robots ons kunnen helpen.

Een belangrijk gevolg is dat ook de wijze van archiveren verandert. Het archief wordt steeds meer digitaal. Dat betekent dat papieren documenten digitaal moeten worden gemaakt en dat nieuwe documenten direct digitaal worden gearchiveerd. In 2020 gaan we daarom een zogenaamd E-depot inrichten, ook wel Duurzame Digitale Opslag genoemd. Op termijn betekent dit ook dat veel van deze digitaal opgeslagen documenten online voor inwoners van de stad beschikbaar zijn.

Documenten die op termijn overgedragen moeten worden naar het RHCE zullen dan ook digitaal overgedragen worden. Dat betekent dat we nu al in nauwe samenwerking met het RHCE het E-depot in gaan richten zodat straks overdracht soepel kan verlopen.

Informatieveiligheid en privacy

Met de steeds verder gaande digitalisering en het beschikbaar stellen van informatie en gegevens neemt ook het belang van de veilige verwerking van die gegevens toe.

Hierbij past het dat gemeenten ook de beveiliging van informatie professioneel organiseren. De beveiliging van informatie wordt georganiseerd aan de hand van een landelijke overheidsbaseline (nu baseline informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten BIG, vanaf 2020 de baseline informatiebeveiliging overheid BIO). Met de komst van deze nieuwe baseline informatiebeveiliging heeft de bestuurder meer dan voorheen een prominente rol.

Daarnaast is sinds 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. Deze verordening geeft duidelijke kaders waaraan de veilige verwerking van persoonsgegevens voldoet. Alle inwoners, medewerkers kunnen erop vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig en veilig met persoonsgegevens omgaat.

Het is onze doelstelling om op een gestructureerde wijze te groeien naar een volwassen informatiebeveiligings- en privacy niveau en daarmee de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van deze informatie te borgen. De ambitie is om informatiebeveiliging en privacy te borgen in de bedrijfsprocessen, ook op de onderdelen waarover we niet verplicht verantwoording af moeten leggen aan het ministerie. Om dit aantoonbaar te maken vindt naast opzet en bestaan ook een toets plaats op de werking in de bedrijfsprocessen.

In 2020 wordt het ISMS (information security management system) operationeel. Het ISMS helpt ons om met minder inspanning aan te tonen dat we “in control” zijn en voldoen aan de wetgeving en richtlijnen op het gebied van informatieveiligheid en bescherming van (persoons)gegevens.

Bovenstaande is samen met het procesgericht werken ook een antwoord op het signaal van de accountants. Zij adviseren in het accountantsverslag 2018 om onze algemene proces- en computer-controls verder op orde te brengen zodat de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking naar een hoger niveau wordt gebracht.

Toekomstbestendig maken van IT

Een belangrijk onderdeel van het toekomstgericht werken is dat je overal en altijd kunt werken. In 2020 maken we daarin een grote slag. We zullen dan Office 365 volledig operationeel hebben. We kunnen dan naast de bekende office onderdelen Word, Excel en PowerPoint, ook gebruik maken van digitale samenwerkings-omgevingen. In 2020 zullen we de virtualisatie van het bestaande applicatielandschap inrichten. We maken het daarmee mogelijk om ook de taak specifiek applicaties

die niet in de cloud zitten, toch op afstand te benaderen. Het grootste deel van het werk kan dan overal worden gedaan. Daar hoort ook bij het digitaliseren van nu nog “papieren” processen. We maken de toegang tot het netwerk eenvoudiger. Daarnaast borgen we dat iedereen alleen toegang krijgt tot de applicaties en gegevens die zij of hij nodig heeft voor haar of zijn taken.

Datagedreven

We beschikken binnen de gemeente Helmond over steeds meer gegevens en informatie. Om die gegevens beter te kunnen benutten in de sturing zijn we in 2019 gestart met het realiseren van een datamagazijn (datawarehouse). In 2020 zullen we dit magazijn verder uitbouwen. De gegevens zijn daarmee breder beschikbaar voor de organisatie waardoor we sneller en betere analyses kunnen doen om de kwaliteit van besluitvorming te verbeteren door onderbouwing met cijfers. We gaan zowel dashboards op de stad als de interne organisatie maken die meer gericht zullen zijn op de operationele sturing.

Naast deze gestructureerde data verwerking gaan we ook door met de inzet van moderne data-analyse technieken op het gebied van kunstmatige intelligentie en Big DATA. Uit de analyse van ongestructureerde gegevens kunnen we veel informatie halen. Voorbeelden daarvan zijn al ingezet op het gebied van Ondernijning en Openbare Orde.

Wetgeving en projecten

Ook in 2020 staat een aantal grote projecten en programma's op de rol. De invoering van het Digitaal Stelsel Omgevingswet met het Omgevingsloket moet per 31 december dat jaar operationeel zijn. De invoering van het landelijk administratieprotocol Wmo/Jeugd moet halverwege 2020 in werking zijn. Het burgerportaal in het Sociaal Domein wordt ingericht.

In 2020 zullen we het volledige Financieel Systeem en het Belastingstelsel gaan vervangen. De uitrol van de glasvezel over de stad zal in 2020 verder gaan, waarbij ook onderzocht zal worden welke innovaties mogelijk zijn in de dienstverlening naar de stad.

Rondom de basisregistraties lopen verschillende projecten en ontwikkelingen die invloed hebben op onze processen en bedrijfsvoering. Deze ontwikkelingen hangen ook nauw samen met het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

De Wet Open Overheid (Woo) beoogt de transparantie en verantwoording van de overheden te bevorderen door overheden te verplichten zo veel mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren.

Basisregistraties

Een belangrijke taak van de gemeente op gebied van informatieverwerking wordt gedaan in de basisregistraties zoals BRP, BGT, BAG, WOZ, BRO etc. De ingezette kwaliteitsverbetering en monitoring wordt in 2020 verder doorgezet. Het is belangrijk om naast alle innovaties en vernieuwing ook te zorgen dat de kerntaken bestendig en solide uitgevoerd blijven worden.

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Algemeen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen, waarmee de gemeente Helmond een bestuurlijke én een financiële band heeft. In artikel 1 lid c BBV wordt **financieel belang** gedefinieerd als: “Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”. In artikel 1 lid d BBV tenslotte wordt **bestuurlijk belang** gedefinieerd als: “Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. Allereerst omdat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verantwoordelijkheid van het beleid aan de verbonden partij. De tweede reden is gelegen in het inzicht in de kosten, het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

De visie op verbonden partijen is vastgelegd in het visiedocument intergemeentelijke samenwerking voor wat betreft de publiekrechtelijke samenwerkingen en in de Kadernotitie gemeentelijke betrokkenheid privaatrechtelijke rechtspersonen. Deze Kadernotitie is in 2017 geactualiseerd. De visie en realisatie van de doelstellingen zijn per publiekrechtelijke samenwerking vastgelegd in afzonderlijke beleidsdocumenten.

De mate waarin verbonden partijen bijdragen aan de beleidsresultaten is nader toegelicht bij de betreffende beleidsprogramma's. Dit is conform de vernieuwde BBV voorschriften, die vanaf deze programmabegroting gelden.

4.6.1.1 Publiekrechtelijke rechtspersonen

Publiekrechtelijke samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn te karakteriseren als verlengd lokaal bestuur. Op deze wijze participeert de gemeente Helmond in de onderstaande gemeenschappelijke regelingen (GR). Vervolgens worden de regelingen nader toegelicht.

1. GR Metropoolregio Eindhoven
2. GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
3. GR Veiligheidsregio Zuidoost Brabant
4. GR GGD Brabant Zuidoost
5. GR Reiniging Blink
6. GR Senzer

De kosten die voortvloeien uit deelname aan gemeenschappelijke regelingen zijn verplichte kosten die in de gemeentebegroting opgenomen dienen te worden. Op grond van het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft uw raad de mogelijkheid opmerkingen over de ontwerp begroting kenbaar te maken aan het algemene bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling. In het voorjaar zijn de ontwerp-begrotingen van de zes openbare lichamen gepresenteerd waar de gelegenheid is gegeven om opmerkingen kenbaar te maken. Het financieel en bestuurlijk belang per verbonden partij zullen verder worden toegelicht in deze paragraaf. De beleidsresultaten van de verbonden partijen zijn terug te vinden binnen de programma's.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (GR MRE)

Ontwikkelingen

Metropoolregio Eindhoven - In maart 2019 is het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 vastgesteld als de strategische regionale agenda en kaderstellend voor de begroting 2020 en het Werkprogramma 2020. In 2020 wordt een lange termijn perspectief op de ontwikkeling van de regio opgesteld. Tevens vindt besluitvorming plaats over de financiering van het meerjarenplan Brainport Development 2021-2025, over een Streefbeeld voor de transitie van het landelijk gebied en over de Regionale Energie Strategie. Er wordt ervaring opgedaan met de vernieuwde governance, met het oog op de voorgenomen aanpassing van de Gemeenschappelijk Regeling in 2021.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) - 2018 was het jaar van heroriëntatie voor het RHCE om zaken zowel organisatorisch als financieel weer op de rit te krijgen. Het intern herschikken van taken, alsmede het beëindigen van diverse niet tot de wettelijke taak behorende werkzaamheden heeft dit geleid tot meer grip is op de financiën. De jaren 2019 en 2020 staan voor wat betreft taken en positionering van de organisatie in het teken van de uitwerking van het bestuurlijk gekozen scenario.

Gulbergen - De voormalige stortplaats is officieel nog niet gesloten en de nazorg niet overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant. De regio zal een afkoopsom voor de nazorg moeten betalen aan de provincie (doelvermogen). Sluiting is voorzien in de loop van 2020. Parallel wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen tot een aantrekkelijk toeristisch en recreatief gebied met een sterke groene geleding en duurzame uitstraling, passend binnen de Brainport-ambitie van de regio.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Strategische netwerksamenwerking op de thema's economie, transitie landelijk gebied, energietransitie en mobiliteit. Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.

Risico's

Het Algemeen Bestuur heeft op 4 juli 2018 de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven vastgesteld. In de nota is vastgesteld wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. De MRE begroting 2020 biedt zicht op de volgende risico's:

- Gulbergen - Tot op heden is er met de Provincie Noord Brabant nog geen overeenstemming over de inhoud van het nazorgplan en de financiële vertaling naar het doelvermogen. Dit houdt in dat de kosten van pre-nazorg voor rekening blijven komen van de Metropoolregio Eindhoven. Dit kan op termijn leiden tot uitputting van middelen.
- Afvalbeheer - Per februari 2017 zijn de uitvoerende taken overgedragen aan subregio's en/of gemeenten, echter voor de Metropoolregio Eindhoven resteert nog de afwikkeling met Attero voor het beheer en nakomen van lopende regionale contracten tot en met januari 2017. Het risico voor naheffing ligt bij de individuele gemeenten.
- De financieringsstructuur van de Metropoolregio Eindhoven is gezond, maar dat de exploitatie biedt weinig tot geen ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Ontwikkelingen

Regionaal uitvoeringsbeleid

Het Besluit omgevingsrecht (Bor) van 21 april 2017 bepaalt o.a. dat de bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst gezamenlijk zorg moeten dragen voor een uniform regionaal uitvoeringsbeleid voor de taken die verplicht door de omgevingsdienst moeten worden uitgevoerd (basistakenpakket). Met het Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht 2018 (ROK-milieutoezicht) is beoordeeld wat er minimaal aan inzet noodzakelijk is om de risico's voor de leefomgeving voldoende te kunnen beheersen. Het ROK-milieutoezicht is op 22 november 2018 vastgesteld door het algemeen bestuur ODZOB. In navolging van het ROK-milieutoezicht vindt op dit moment de voorbereiding plaats voor een gezamenlijk uitvoeringsbeleid voor milieuvergunningverlening (Regionaal Operationeel Kader Vergunningverlening).

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet heeft grote impact op de manier van (samen)werken en vraagt om regionale afstemming. De ODZOB wil zich graag samen met de deelnemers en de andere betrokken partners (MRE, GGD en VRBZO) voorbereiden op de komst van de wet. De Omgevingswet verplicht de bevoegde gezagen o.a. om omgevingswaarden voor de fysieke leefomgeving vast te stellen en te monitoren. Om aan deze verplichting inhoud te geven is de ODZOB o.a. betrokken bij de regionale pilots 'Energietransitie & Omgevingswet' en 'Gezonde verstedelijking, uitrol Meetnet (luchtkwaliteit en geluid)'.

Klimaat en energie

Wetgeving rond energiebesparing bij bedrijven is per 1 juli 2019 gewijzigd. Naast de bestaande besparingsplicht is er nu een verplichting om de uitgevoerde energiebesparende maatregelen te rapporteren aan het bevoegd gezag, de informatieplicht. Door invoering van de informatieplicht is het mogelijk om het toezicht op energiebesparing bij bedrijven te prioriteren, waardoor er gericht toezicht kan worden gehouden. De ODZOB biedt gemeenten op deze wijze invulling en uitvoering om klimaatdoelstellingen te realiseren.

Toekomstbestendige veehouderij

Brabant wil tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Daarbij ligt de focus op innovatie, sluiten van kringlopen, leveren van een toegevoegde waarde en hierdoor versterking van de economische positie van de agrofoodsector. Met respect voor de leefomgeving en welzijn van dieren. Veel veehouderijen oriënteren zich op de toekomst. Een toekomstbestendige veehouderij zal moeten innoveren, moderniseren en verduurzamen. Voor de gewenste innovaties is experimenteerruimte nodig in de milieuvergunning. Voor de ODZOB betekenen deze ontwikkelingen niet alleen extra werkzaamheden i.v.m. het herzien of intrekken van milieuvergunningen, maar ook ondersteuning met kennis op het gebied van innovaties, emissiearme stalsystemen, mestbewerking, geur, volksgezondheid, etc..

Wet bodembescherming

Ook op het gebied van bodem zijn ontwikkelingen gaande die zeker invloed hebben op de werkzaamheden van de ODZOB. Zo gaat met de inwerkingtreding van de Omgevingswet een deel van de bevoegdheden die nu bij de provincie liggen over naar de gemeenten. De landelijke koers van het bodembeleid blijft op hoofdlijnen hetzelfde. Wel zijn er enkele accentverschuivingen in de aanpak. De ODZOB zal in 2020 de ontwikkelingen in de Omgevingswet, zoals de Aanvullingswet bodem, het overgangsrecht en het basistakenpakket, nauwgezet volgen, en samen met de deelnemers zorgen dat ze goed voorbereid is op de uitvoering van de bodemtaken.

Zeer zorgwekkende stoffen

De Nederlandse overheid pakt Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) met voorrang aan. Doel van het overheidsbeleid is om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. Het overheidsbeleid

is vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Dit verplicht bedrijven hun lozingen en uitstoot van ZZS naar lucht en water te voorkomen. Als dat niet haalbaar is, dan moeten de emissies zoveel mogelijk worden beperkt (minimalisatieverplichting). ZZS spelen een belangrijke rol bij vergunningverlening, toezicht en handhaving door de ODZOB.

Gezamenlijke aanbesteding processysteem

De noodzaak om informatie uit te wisselen en te delen wordt steeds groter. Op verzoek van het dagelijks bestuur is de ODZOB in 2018 een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van een gezamenlijke aanbesteding van een processysteem (applicatie) voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Het aanbesteden van een applicatie waar alle partijen in de keten gebruik van maken heeft een groot aantal voordelen. Zo zal informatie binnen de VTH-keten direct beschikbaar zijn en wordt de dienstverlening naar burgers en bedrijven verbeterd. De ODZOB is bereid om als regiedeelnemer en aanbestedende dienst op te treden.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De uitvoeringsorganisatie ODZOB zorgt, samen met de 21 gemeenten in de regio en de provincie NB, voor balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving (kwaliteit van de fysieke leefomgeving) door uitvoering van opgedragen taken. Behalve het verplicht bij de ODZOB onder te brengen basistakenpakket (wettelijk vastgestelde lijst van taken) voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) voor de milieutaken, voert de ODZOB voor Helmond ook niet-basistaken (verzoektaken) uit. Incidenteel worden aan door de ODZOB ook nog losse opdrachten verstrekt, bijvoorbeeld voor niet direct VTH-gerelateerde adviezen.

Risico's

De ODZOB inventariseert elk jaar de risico's. Ten behoeve van de begroting 2020 en jaarrekening 2018 blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's € 1.958.000 bedraagt. Hiervan is € 665.000 het risico op verlaging van baten als gevolg van mogelijke bezuinigingen door de deelnemers aan de GR ODZOB. Aangezien dit risico meer in de invloedssfeer van de deelnemers dan van de ODZOB ligt, is besloten dit risico niet af te dekken. Voor Helmond betekent dit een risico van +/- € 33.000. gezien het bedrag nemen we het risico niet in de paragraaf weerstandsvermogen van Helmond. Het restant bedrag van € 1.293.000 wordt nagenoeg geheel afgedekt door de algemene reserve van de ODZOB, welke ultimo 2018 € 1.200.000 bedraagt.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

Ontwikkelingen

Veel van de visies en plannen waarop de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost haar werk baseert wordt in 2019 opnieuw opgesteld. Denk hierbij aan de strategische koers, het meerjarenbeleidsplan en het brandweezorgplan. Elk van deze plannen heeft invloed op de begroting. Voor de Begroting 2020 wordt uitgegaan dat het bestaande beleid doorloopt. Indien een van de beleidsplannen aanleiding tot verandering geeft, wordt dat in het betreffende beleidsplan expliciet vermeld.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De Veiligheidsregio (VRBZO) voert de taken uit voor de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweezorg, ambulancezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- Adequaar te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven.
- Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen.
- Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot onze taak.
- Het - samen met de GGD BZO - organiseren, coördineren en uitvoeren van ambulancezorg,

de bijbehorende procesregistratie en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg.

Risico's

Alle deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling zijn (mede)aansprakelijk voor dekking van tekorten. Naar rato van het aandeel in deze verbonden partij worden eventuele tekorten omgeslagen over de deelnemers. Omdat we bestuurlijk nauw betrokken zijn bij dit samenwerkingsverband vindt intensieve monitoring plaats. Hierdoor zijn we in samenwerking met de overige deelnemers in staat om tijdig bij te sturen bij dreigende financiële tekorten.

Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuidoost

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft zijn beschreven in de kadernota, het meerjarenbeleidsplan en de programmabegroting 2020 van de GGD. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Uitwerking van de bestuursopdracht om de GGD structureel financieel gezond en wendbaar te maken voor de komende jaren voor de 21 gemeenten van de regio Zuidoost-Brabant
- De verhoging van de inwonerbijdrage als gevolg van de toename van het aantal lijkschouwingen en euthanasieverklaringen is verwerkt zoals opgenomen in de kadernota
- Het borgen van publieke gezondheid in de omgevingsvisie en omgevingsplannen van gemeenten; Het is de ambitie van de GGD om de gemeenten te adviseren bij de inrichting van een gezonde leefomgeving op lokaal niveau.
- Het is de ambitie van de GGD om gemeenten te ondersteunen bij hun taken in het sociale domein door het vergroten van het huidige aanbod in contracttaken, in het bijzonder in de Wmo, Jeugdwet en Omgevingswet
- Optimaal inzetten van jeugdgezondheidszorg als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein;
- Tekorten op de arbeidsmarkt van verpleegkundigen en artsen;
- Implementatie van het LEAN gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD;
- Ontwikkelen van een duurzaam en transparant financieringsmodel voor de GGD.
- Onderzoek naar inbesteding van integrale jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar bij de GGD

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ). De GGD Brabant-Zuidoost streeft - onder regie van de gemeenten – door middel van preventie naar gezondheidswinst van alle inwoners, om zo een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun leven en de zelfredzaamheid te vergroten. De dienstverlening betreft gezondheid, preventie en snelle interventie, is professioneel en betrouwbaar en komt tot stand vanuit de wens van de klant en in dialoog met de opdrachtgevers en samenwerkingspartners.

Risico's

- De gemeente is aansprakelijk voor tekorten naar rato van de bijdrage aan de gemeente uit het gemeentefonds.
- De landelijke politie heeft forensische dienstverlening in 2015 aanbesteed maar uiteindelijk de aanbesteding gecancelled. Bestaande contracten zijn verlengd, maar er wordt een nieuwe aanbesteding verwacht. Het risico bestaat dat hierbij het deel arrestantenzorg niet aan de GGD wordt gegund.
- Er is sprake van toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies, dit betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.
- Stijging van de salariskosten boven de indexering actueel vanwege de lopende cao-onderhandelingen.
- De afname van taken, verlies van de vergunning voor ambulancevervoer tijdens de komende vergunningverlening van de ambulancezorg in 2021.

Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink

Ontwikkelingen

De colleges hebben op basis van het bepaalde in de Afvalstoffenverordening, ieder voor zich, besloten Blink aan te wijzen als inzameldienst voor het ophalen van huishoudelijke afvalstoffen en KWD-bedrijfsafvalstoffen, zoals bedoeld in de Afvalstoffenverordening. Blink is diensgevolge bevoegd tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen als bedoeld in de artikelen 10.21 eerste lid en artikel 10:22 eerste lid Wet milieubeheer. Daarnaast voert Blink ook steeds meer (overheids)taken uit op het gebied van sortering, vermarkting en (eind)verwerking van grondstoffen afkomstig uit het huishoudelijk afval. Hiermee draagt Blink meer dan in het verleden bij aan het realiseren van de gemeentelijke duurzaamheids-doelstellingen (verhogen gescheiden inzameling en terugdringen hoeveelheid afval per inwoner).

Tenslotte voert Blink voor de deelnemende gemeenten onder andere taken uit op het gebied van gladheidsbestrijding en het reinigen van de openbare ruimte. Het aantal en de omvang van de laatstgenoemde activiteiten binnen Blink neemt ook in 2020 weer toe.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie heeft mede tot doel zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van de inzameling, sortering, vermarkting en (eind)verwerking van (grondstoffen) grof en fijn huishoudelijke afvalstoffen, de gladheidsbestrijding en de reiniging van de openbare ruimte van de deelnemende gemeenten.

Risico's

- De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Blink opereert in een dynamische beleidsmatige context, die, met name ten aanzien van sortering, vermarkting en (eind)verwerking van grondstoffen, rekening moet houden met de (prijs)ontwikkelingen in de markt bij contractvorming en beïnvloed wordt door overheidsmaatregelen (verbrandingsbelasting);
- Verder teruglopend aanbod aan afvalstoffen/ noodzaak tijdig afbouw van lopende verwerkingscontracten.
- De groei van de opgave voor Blink door de recente en komende toetredingen, de uitbreiding van de aan Blink opgedragen taken vraagt om een robuuste organisatie die zowel kwalitatief als kwantitatief adequaat is ingericht. In het kader van het begin 2018 door het Algemeen Bestuur vastgestelde Strategisch Meerjaren Plan wordt hier middels projecten en maatregelen invulling aan gegeven. Het is ook in gemeentelijk belang om de risico's hierbij te beperken.

Gemeenschappelijke regeling Senzer

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een bredere maatschappelijke doelstelling dan die van Senzer (het Werkbedrijf Atlant de Peel (WADP)). De drie decentralisaties omvatten immers ook Zorg en Jeugd. Tussen de decentralisaties bestaan diverse raakvlakken waarbij het uit effectiviteit en efficiency van belang is dat er een goede integrale aanpak en afstemming plaats vindt. Voorkomen moet worden dat binnen de decentralisaties de partners teveel een eigen richting ontwikkelen en het belang van de eigen organisatie benadrukken. De kracht moet juist in het gezamenlijke tot uitdrukking komen. Het is van belang dat de Raad die integrale aanpak en afstemming bewaakt in de bredere maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.

In de 2^e helft van 2019 zal er een evaluatie plaatsvinden van Senzer. Naast de evaluatie is er ook een krachtteam actief – bestaande uit een vertegenwoordiging van gemeenten en Senzer - die zich zal gaan buigen over mogelijk te nemen maatregelen als oplossing voor het tekort van Senzer op de meerjarenbegroting van 2020 en verder. Zowel de uitkomst van de evaluatie als die van het krachtteam kunnen de nodige gevolgen hebben voor de toekomstige ontwikkeling(en) van Senzer.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Senzer is een GR voortgekomen uit samenvoeging van GR Atlant Groep en de afdeling Werk en Inkomen (Werkplein). Senzer voert namens de gemeenten in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel, waaronder Helmond, de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en de Participatiewet uit. De 'hoe-vraag' wordt daarbij ingevuld door Senzer en de uitvoering is gemandateerd aan de Algemeen Directeur, met bevoegdheid door te mandateren aan eigen medewerkers van Senzer in het belang van de uitvoering. Senzer is de verbinder tussen werkgever en werkzoekende, redenerend vanuit de P&O-vraag van de werkgever die Senzer verbindt aan de (arbeids)kracht en het talent van de werkzoekende.

Risico's

- Omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen;
- De door de Atlant Groep opgerichte BV's dienen te functioneren onder bestuurlijke verantwoording en financieel toezicht van het bestuur van Senzer;
- Ingespeeld wordt op noodzakelijke aanpassing van bedrijfsprocessen die voortvloeien uit de diverse wet- en regelgevingen, zoals de Participatiewet.
- Exploitatierisico's als het rijksbudget tekort schiet. Dit risico doet zich op dit moment voor. Dit heeft tot gevolg dat er in de meerjarenbegroting 2020 tekorten worden voorzien. Een vertegenwoordiging van gemeenten en Senzer, in de vorm van een krachtteam, zullen met een voorstel aan maatregelen komen om het tekort te reduceren.
- Het voorstel aan maatregelen vanuit het Krachtteam zal gevolgen hebben voor de huidige dienstverlening van Senzer. Welke gevolgen dit exact voor de dienstverlening van Senzer zal hebben is vooralsnog onduidelijk.
- In de tweede helft van 2019 vindt een evaluatie van Senzer plaats. De resultaten zullen in 2020 met de raad worden gedeeld. De mogelijke gevolgen hiervan zijn nog onduidelijk.
- In de begroting en meerjarenraming 2020-2023 wordt Senzer geconfronteerd met begrotingstekorten waarbij een beroep gedaan is op het eigen weerstandsvermogen. Dit betekent dat bij extra tegenvallers, Senzer direct terugvalt op financiële ondersteuning van de deelnemende gemeenten.

4.6.2.2 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld, en kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. In het laatste geval wordt de term deelneming geïntroduceerd. De gemeente Helmond participeert in de volgende privaatrechtelijke rechtspersonen. Die afzonderlijk toegelicht worden.

1. Brainport Development NV
2. Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding
3. RAI AutomotiveNL BV
4. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
5. Enexis Holding NV
6. Glasvezel Helmond B.V.
7. Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties B.V.
8. Stichting Automotive Campus Helmond
9. Stichting Zorg en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost
10. Stichting Brainport Smart District

Brainport Development NV
<p><i>Ontwikkelingen</i></p> <p>Brainport Development is de economische ontwikkelorganisatie van Brainport Eindhoven. Brainport Development werkt samen met vele partners aan het onderhouden en versterken van het high-tech ecosysteem van bedrijven en kennisinstellingen. De manier van werken kenmerkt zich door het over en weer verbinden van operationele, projectmatige en strategische activiteiten. Brainport Development signaleert ontwikkelingen, kansen en uitdagingen en hun mogelijke impact op de regio, het ecosysteem en zet samen met stakeholders ideeën om naar concrete acties.</p> <p>Met de partners in de Triple Helix en het Rijk blijft gewerkt worden aan de gezamenlijke Rijk - Regio Brainport Nationale Actieagenda en de 'Regio Deal Brainport Eindhoven'. De Brainport Nationale Actieagenda is geen doel op zichzelf, maar is een methode om een langjarig partnerschap tussen Rijk en regio aan te gaan ter versterking van de economische kracht van de regio. De Regio Deal Brainport Eindhoven fungeert hierin als vliegwiel.</p> <p>Het uitvoeringsprogramma van de Brainport Nationale Actieagenda wordt gemonitord en jaarlijks geactualiseerd. Ook worden jaarlijks de gezamenlijke prioriteiten voor het jaar daarop vastgesteld. De 'Regio Deal Brainport Eindhoven' alloceert de gereserveerde Rijksbijdrage van €130 miljoen uit de, in het Regeerakkoord genoemde, Regio Enveloppe en fungeert als vliegwiel voor de gezamenlijke Brainport Nationale Actieagenda.</p>
<p><i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i></p> <p>Brainport Development NV is een economische ontwikkelingsorganisatie die samen met partners uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid werkt aan het versterken van Brainport Regio Eindhoven. High Tech en design in combinatie met hoogwaardige maakindustrie en ondernemerschap leveren de oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen van morgen.</p>
<p><i>Risico's</i></p> <ol style="list-style-type: none">
1. Het niet voor handen hebben van (voldoende) middelen voor investeringen.
2. Het niet hebben van voldoende middelen voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.

Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding

Ontwikkelingen

Er zijn vier testlaboratoria ontwikkeld: voor elektrische mobiliteit, voor coöperatieve driving, voor manufacturing processes, training en education, en voor endurance, safety en testing. Om een open innovatie te stimuleren kunnen onderwijsinstellingen en startende bedrijven onder gunstige voorwaarden van deze testlabs gebruikmaken. Het programma realiseert bovendien een accelerator center met werkplaatsen en kantoorunits voor startende automotive bedrijven. In 2019 heeft AFB Holding een van de vier test laboratoria (Manufacturing & Processing) met terugwerkende kracht per 1-1-2018 verkocht.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

a. het opzetten, exploiteren, deelnemen in en beheren van facilitaire testcentra op de Automotive Campus in Helmond;
b. het oprichten, verkrijgen en vervreemden van vennootschappen en ondernemingen, het verkrijgen en vervreemden van belangen daarin en het beheren of doen beheren, en het voeren of doen voeren van bestuur over vennootschappen en ondernemingen en het financieren of doen financieren daarvan.

Risico's

- Verlies inleg aandelenkapitaal bij gedwongen liquidatie;
- Het niet voor handen hebben van (voldoende) middelen voor investeringen;
- Het niet hebben van voldoende middelen voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.

RAI AutomotiveNL B.V.

Ontwikkelingen

In 2018 is besloten tot een fusie tussen Automotive NL en de RAI Vereniging. Zowel de Stichting Automotive NL als Automotive NL B.V. zullen hiermee onderdeel worden van de RAI. De stichting zal een separate sectie worden binnen de RAI vereniging en de B.V. is onder verantwoordelijkheid gebracht worden van het bestuur van de RAI Vereniging.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

AutomotiveNL heeft de volgende samenhangende hoofdactiviteiten:

- Ecosysteem: Het verlenen van diensten aan de leden en het actief onderhouden van een sterk internationaal automotive netwerk met industrie, dienstverleners, opleidingen, kennisinstututen en overheden;
- Innovatie: Het stimuleren van onderzoek en innovatie van industrie en kennisinstellingen met gezamenlijke ontwikkeling van strategie, roadmaps en projecten.

Het doel van het innovatieprogramma van AutomotiveNL is de sterktes van de Nederlandse automotive sector in te zetten om innovaties te ontwikkelen die oplossingen bieden voor de maatschappelijke problemen van wegmobiliteit: emissie, congestie, veiligheid en geluid. Daartoe voert de Nederlandse automotive sector een programma gebaseerd op de twee focusgebieden smart & green mobility. RAI Automotive NL is voor de ontwikkeling van de Automotive Campus van belang gezien hun activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen m.b.t. de ontwikkeling van de campus. Door hun innovatieprogramma en de organisatie van events trekken zij bedrijven richting de campus.

Risico's

Helmond is lid van de sectie ANL en is lid van het bestuur. De ontwikkelingen op de automotive campus zijn sterk markt gerelateerd. Verreweg het merendeel van de leden van de vereniging zijn gefocust op de eigen onderneming; de gemeente heeft belang bij het bevorderen van de economische ontwikkeling in het geheel en een sluitende grondexploitatie.

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)

Ontwikkelingen

De strategie van de BNG is met 'de klant' mee te bewegen. De bank doet dit door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van de klanten. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank heeft toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Uiteindelijk leidt dit voor de inwoner tot lagere kosten voor verschillende voorzieningen.

Risico's

Macro-economische omstandigheden kunnen sterke vermogenspositie beïnvloeden. Risico's worden laag ingeschat (thans triple AAA).

Gegevens m.b.t. de vermogenspositie voor het komende begrotingsjaar, stelt BNG niet beschikbaar.

Enexis Holding NV

Algemene informatie

Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder b t/m h voort. Gemeente Helmond is aandeelhouder in deze deelnemingen.

- b. CBL Vennootschap B.V.;
- c. Vordering op Enexis B.V.;
- d. Verkoop Vennootschap B.V.;
- e. Extra Zekerheid Vennootschap B.V.;
- f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.;
- g. Claim Staat Vennootschap;
- h. Essent Milieu Holding B.V.

Ontwikkelingen

Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Brabantse Energie Alliantie. Enexis en de provincie zijn beide deelnemer in deze alliantie die als doelstelling heeft meerdere soorten strategische en concrete samenwerkingen te bewerkstelligen. Vanuit deze samenwerkingen komen bijdragen aan het behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord-Brabant. Deze sluiten aan op de verschillende thema's die ook in het provinciale uitvoeringsprogramma staan zoals warmte in de gebouwde omgeving, nul op de meterwoningen, groene mobiliteit, energieke landschappen en sustainable energy farming.

Enexis, provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht, nul op de Meter-woningen en, in het kader van de Regionale Energie Strategie, het optimaal ondersteunen van gemeenten bij het opstellen van een visie op grootschalige opwek van duurzame energie en in het faciliteren van lokale energieprojecten.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.

Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:

- Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld;
- Betrouwbare energievoorziening;
- Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten;
- Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren;
- Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen.

Risico's

De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V.

Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.

Glasvezel Helmond B.V.

Ontwikkelingen

Eind 2018 is als uitvloeisel van de open uitvraag aan de markt, de gevoerde onderhandelingen en vormgeving van de samenwerking tussen de gemeente Helmond en e-Quest de Glasvezel Helmond BV opgericht. De reeds op glasvezel aangesloten wijken Brouwhuis, Rijpelberg en Stiphout zijn sindsdien eigendom van Glasvezel Helmond BV. In 2019 is met de uitbreiding van het netwerk gestart in de wijken Helmond-Noord en Warande.

Begin 2020 zijn dus de voornoemde 5 wijken aangesloten en kunnen huishoudens, bedrijven en instellingen diensten afnemen. In 2020 zal verder uitgebreid worden richting andere wijken, met als eerstvolgende wijk Dierdonk.

Ondertussen worden ook de eerste maatschappelijke diensten via glasvezel aangeboden. Inwoners kunnen bijv. (mantel)zorg- en veiligheidsdiensten afnemen als nieuwe vorm van digitale dienstverlening over de beveiligde glasvezelinfrastructuur. Daarnaast loopt een project in samenwerking met de Veiligheidsregio om 1000 panden te voorzien van brand- en/of inbraakbeveiliging via het glasvezelnetwerk van Glasvezel Helmond BV.

Eind 2019, begin 2020 is het voornemen om via de veilige glasvezeltechniek ook specifieke patiëntgroepen van het Elkerliek Ziekenhuis op afstand te monitoren en te begeleiden. Hiervoor zijn 4 projecten gedefinieerd. De gemeente Helmond is in dit verband proeftuin voor de BrabantRing, een veilig netwerk voor heel Noord-Brabant ten behoeve van maatschappelijke diensten.

De geplande afronding van het project is in 2021.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Het beoogde effect is dat in het tijdsbestek tot en met 2021:

- Alle inwoners en bedrijven tegen acceptabele kosten zijn/kunnen worden aangesloten op een adequaat glasvezelnetwerk;
- Het glasvezelnetwerk open en toegankelijk is voor alle (maatschappelijke) dienstenaanbieders zoals zorgdiensten;
- Het glasvezelnetwerk onderdeel gaat worden van de BrabantRing, dat wil zeggen gekoppeld gaat worden aan andere Brabantse netwerken met als doel om op veilige wijze

- maatschappelijke diensten over glasvezel mogelijk te maken;
- Het glasvezelnetwerk erin voorziet dat ook de openbare ruimte wordt verglaasd en kansen ontstaan voor een diversiteit van Smart City toepassingen in de toekomst, inclusief openbare WiFi;
- Alle gemeenschapsaccommodaties de beschikking kunnen hebben over hoogwaardige glasvezelverbindingen.

Risico's

- Glasvezel Helmond BV moet rekening houden met ontwikkelingen in de markt (bijv. beschikbaarheid voldoende aanlegcapaciteit als gevolg van toenemende vraag en/of commerciële acties van concurrerende aanbieders);
- Businesscase blijkt in de praktijk niet (volledig) realiseerbaar doordat bijv. deelname vanuit inwoners en bedrijven achterblijft en/of de kosten voor aanleg hoger zijn dan op voorhand ingeschat als gevolg van grotere vraag naar capaciteit;
- Kwaliteit van het glasvezelnetwerk, de daarop beschikbare dienstverlening en de service blijken in de praktijk onvoldoende (consistent) te zijn, waardoor het aantal aangesloten inwoners en bedrijven af zal nemen in plaats van toenemen.

Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties B.V.

Ontwikkelingen

In 2018 is het ROW formeel opgericht. De totale subsidie (van € 8.000.000) wordt in meerdere tranches beschikbaar gesteld. Helmond neemt in totaal € 877.000 voor haar rekening. In 2018 heeft gemeente Helmond € 55.000,- bijgedragen aan fondskosten. Op 25 februari 2019 heeft het fondsbestuur positief besloten over de lening van € 1.000.000 aan Data Valley Group uit Son. Er wordt nu gewerkt aan een financieringsovereenkomst met deze partij. De 2^e tranche is gesloten op 31 maart 2019. De 3^e tranche is gesloten op 10 juni 2019. Op dit moment worden de verschillende aanvragen beoordeeld. De resterende middelen worden naar verwachting in 2019 en 2020 volledig uitgekeerd.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Het aanbod van bestaande bedrijventerreinen sluit niet altijd aan op de behoeften van ondernemers en bedrijven. De regio heeft daarom samen met de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) het Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties (ROW) gevormd. Dit fonds faciliteert nieuwe innovatieve ontwikkelingen op bestaande bedrijventerreinen.

Risico's

Gebleken is dat er diverse aanvragen zijn binnengekomen, waarvan reeds op een aanvraag uit de 1^e tranche positief is besloten door het fondsbestuur. Dat betekent dat er vraag is in de regio naar dergelijke financieringsconstructies en dat het fonds dus zin heeft. Vanwege een langere aanlooptijd is nu de verwachting dat pas in 2020 de laatste middelen uit het fonds worden uitgekeerd.

Stichting Automotive Campus

Ontwikkelingen

De stichting Automotive Campus is per 1 april 2017 opgericht samen met de bedrijven Van de Ven en Hurks en de provincie Noord Brabant. De stichting heeft een drieledige taak:

1. mee-ontwikkeling en bewaking van het Automotive Campus-concept;
  2. aantrekken van nieuwe bedrijven voor de campus;
- uitbouwen van het ecosysteem op en rondom de campus en versterking van het vestigingsklimaat. Dit is vastgelegd in het Businessplan Stichting Automotive Campus 2017-2019.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

- a. uitbouw van het ecosysteem op de Automotive Campus in Helmond en hiermee bijdragen aan de economische structuurversterking van Helmond;
- b. aantrekken van nieuwe bedrijven.

Risico's

1. Verlies inbreng gemeentelijke middelen; € 625.000 voor 2017-2019

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Ontwikkelingen

Het Zorg- en Veiligheidshuis beraadt zich op een verbreding van het takenpakket zoals de persoonsgerichte aanpak van mensen met verward gedrag, radicalisering, complexe nazorg ex-gedetineerde.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

In het Zorg en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost werken overheid, politie, justitie, reclassering, kinderbescherming, (verslavings)zorg en zorgpartners samen. De doelstelling van de samenwerking is bijdragen aan de algemene veiligheid, het verminderen van zorgproblemen, het voorkomen en verminderen van zorgproblemen, het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval.

Risico's

- Gemeente is aansprakelijk voor tekorten;
- Tendens is dat meer COM-zaken vanuit 21 deelnemende gemeenten richting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost worden geleid. Ook vindt er wellicht een verbreding en/of verdieping van de taken plaats. Dit kan uiteindelijk leiden tot een extra claim voor onze gemeente.
- Tendens is dat Zorg en Veiligheidshuis, mede gelet op de rol van deze netwerkorganisatie, meer taken wil oppakken op terrein van radicalisering, persoonsgerichte aanpak en van mensen met verward gedrag complexe nazorg ex-gedetineerde. Uiteraard enkel na instemming van deelnemende gemeenten en bestuur. Dit kan leiden tot een extra claim voor onze gemeente.

Stichting Brainport Smart District (BSD)

Ontwikkelingen

Door de stichting is een Visie ontwikkeld voor de slimste wijk ter wereld. Deze visie is eind 2019 gepresenteerd. De wijk is gelegen ten noorden van de spoorlijn in Brandevoort. De wijk bestaat uit een mix van 1.500 woningen, gemeenschappelijke voorzieningen en 12 ha. werkfunctie. Bedrijven en instanties kunnen projecten en initiatieven indienen via de Business Challenge. Inmiddels zijn circa 20 projecten geselecteerd en worden op de haalbaarheid onderzocht. Daarnaast loopt er een participatie project met 40 toekomstige bewoners. Naast deze ontwikkelingen houdt de stichting zich bezig met de complete ontwikkeling van de wijk, subsidieaanvragen en overige financiële stromen.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De bevolking in steden wereldwijd groeit exponentieel. Dit zorgt voor allerlei problemen op onder andere het gebied van duurzaamheid, energie, inclusiviteit, mobiliteit, gezondheid en leefbaarheid. Tegelijkertijd biedt sociale innovatie en de snelle technologische ontwikkeling volop mogelijkheden om deze problemen te tackelen. Door onder andere marktfalen en regelgeving komen de benodigde ontwikkelingen echter onvoldoende op gang. Het BSD gaat een podium bieden om de oplossingen wel mogelijk te maken en te versnellen, om zo als voorbeeld te dienen voor de rest van de wereld.

Risico's

Het Brainport Smart District moet zichzelf nog bewijzen. De verwachting is dat bedrijven zich zullen aanmelden en dat subsidies gaan komen. De eerste bedrijven hebben dit ook gedaan en de eerste subsidies zijn ook binnengehaald. Maar om de totale wijk te ontwikkelen is meer nodig. Daarbij speelt altijd de afweging tussen kosten en innovatieve waarde: de wijk haalt alleen de bedrijven en subsidies binnen als het voorop loopt in de ontwikkelingen, maar om voorop te lopen in de ontwikkelingen zijn diezelfde bedrijven en subsidies hard nodig.

4.6.3 Financieel en bestuurlijk belang

Op de volgende pagina is in tabelvorm uiteengezet:

- In welke verbonden partijen de gemeente Helmond participeert;
- De vestigingsplaats van de verbonden partij;
- Tot welk type rechtsvorm de verbonden partij behoort;
- Op welke wijze de gemeente een financieel belang heeft in de verbonden partij;
- Op welke wijze de gemeente een bestuurlijk belang heeft in de verbonden partij;
- Het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat van de laatst besloten jaarrekening en huidige begroting;
- Aan welk programma de verbonden partij een bijdrage levert. In het desbetreffende programma zijn de beleidsresultaten van de verbonden partij beschreven.

(x € 1000)	Vestigingsplaats	Financieel belang	Bestuurlijk belang	Bestuurder	Eigen vermogen 31-12-2018	Vreemd vermogen 31-12-2018	Resultaat 2018	Eigen vermogen 31-12-2020	Vreemd vermogen 31-12-2020	Resultaat 2020	Programma- onderdeel
Gemeenschappelijke regeling											
Metropoolregio Eindhoven	Eindhoven	1.282 inwonersbijdrage	Lid DB, AB	E. Blanksma, G. v.d. Waardenburg	3.275	17.413	1.005	2.920	16.184	-	Pr.5,7, 8,10,11,13
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	Eindhoven	822 bijdrage in exploitatie	Lid AB	G. v.d. Waardenburg	1.515	4.254	-	1.515	3.466	-	Pr.12
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Eindhoven	4.379 gemeentelijke bijdrage	Lid AB	E. Blanksma	6.618	42.790	773	5.503	34.016	-	Pr. 1
GGD Brabant Zuidoost	Eindhoven	1.520 inwonersbijdrage	Lid AB	C. Dortmans	2.846	12.673	-17	2.150	12.716	-	Pr. 2 & 3
Reiniging Blink	Helmond	6.175 bijdrage in exploitatie	Lid AB, lid DB	G. v.d. Waardenburg	-	-	-	-	-	-	Pr. 12
Senzer	Helmond	72.832 bijdrage in exploitatie	lid DB - voorzitter	E. de Vries, J. van Bree	19.960	16.565	4.488	8.480	9.901	-	Pr. 2
Vennootschappen en coöperaties											
Brainport Development NV	Eindhoven	328 aandelen x 453,78 = 148k	Stemrecht in AvA en bestuurslid	E. Blanksma	3.222	3.177	35	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr. 7
Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding	Helmond	38% geplaatst aandelenkapitaal	Aandeelhouder		-509	2.079	-128	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr. 7
RAI Automotive NL BV	Helmond	18k Lidmaatschap	Lid RvB		n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr. 7
Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties B.V.	Eindhoven	877k in vorm van subsidie	5 stemmen in stichtingsbestuur	J. van Bree	500	24	-126	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr. 7
NV Bank voor Nederlandse Gemeenten	Den Haag	52.650 aandelen x €2,50	Stemrecht in AvA		4.654.000	132.518.000	337.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Pr.13
Enexis Holding NV	Den Bosch	23.177 aandelen x €1,-	Stemrecht in AvA		4.024.000	3.691.000	243.000	4.021.000	3.761.800	-	Pr.13
Vordering op Enexis BV	Den Bosch	zie Enexis holding	zie Enexis holding		9	356.324	-11	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr.13
CBL Vennootschap BV	Den Bosch	zie Enexis holding	zie Enexis holding		147	22	-10	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr.13
Verkoop Vennootschap BV	Den Bosch	zie Enexis holding	zie Enexis holding		151	30	-39	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr.13
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	Den Bosch	zie Enexis holding	zie Enexis holding		1.620	23	-15	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr.13
Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam BV	Den Bosch	zie Enexis holding	zie Enexis holding		870	45	-124	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr.13
Glasvezel Helmond B.V.	Helmond	50% aandelen: 6.250	Lid RvC, stemrecht in AVA	J. van Bree	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr.13
Stichtingen en verenigingen											
Stichting Automotive Campus	Helmond	bijdrage in exploitatie 725	vertegenwoordigd in RvT		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Pr. 7
Stichting Zorg en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	Helmond	bijdrage in exploitatie 71	Lid AB/DB	H. van Dijk	58	57	-22	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr. 4
Stichting Brainport Smart District	Helmond	735 Voorfinanciering	Lid DB	C. Dortmans	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	Pr. 8

4.6.4 Organisatie met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang

Naast publiekrechtelijke samenwerking in de vorm van gemeenschappelijke regelingen werkt de gemeente Helmond voor het realiseren van haar doelen ook samen met andere overheden (en private partijen) in samenwerkingsverbanden met als grondslag lichtere regelingen zoals bijvoorbeeld een convenant of een bestuurlijke overeenkomst. De “*Notitie verbonden partijen*” (Commissie BBV; oktober 2016) spreekt van een “regeling zonder meer”. Deze samenwerkingsverbanden zijn geen rechtspersonen. Ook wordt niet (volledig) voldaan aan de definities in artikel 1 BBV, met name met betrekking tot de definitie “financieel belang”. De “*Notitie verbonden partijen*” bevat als aanbeveling: “*In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV, maar er wel sprake is van:*

- *een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht); én*
- *een bestuurlijke belang; beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen.”*

Doorgaans is de gemeente een verplichting aangegaan om jaarlijks haar aandeel in de organisatiekosten te voldoen. Een van de partners in de regeling treedt op als penvoerder (penningmeester, opdrachtgever naar derden, en indien van toepassing, werkgever). Indien de samenwerking leidt tot verplichtingen voor het uitvoeren van programma's of projecten vindt afzonderlijke besluitvorming plaats. Anders dan bij publiek rechtelijk verbonden partijen is het samenwerkingsverband niet verplicht een begroting te maken en aan de gemeenten voor zienswijzen voor te leggen, dan wel een jaarrekening vast te stellen.

Gemeenten kunnen geen taken en bevoegdheden delegeren of mandateren aan een “regeling zonder meer”. Het accent ligt op beleidsafstemming of coördinatie. Het bestuurlijk belang krijgt vorm in deelname aan een bestuurlijk gremium (bijvoorbeeld een stuurgroep) waarin doorgaans alle deelnemers aan de regeling vertegenwoordigd zijn.

Samenwerking op basis van “regelingen zonder meer” kent financiële, juridische en bestuurlijke risico's. Afhankelijk van de kans en impact kan gekozen worden voor verminderen, vermijden, accepteren en verzekeren als strategieën om de risico's te beheersen. Het opnemen van onderstaande samenwerkingsverbanden draagt bij aan het beheersen van de risico's.

Het visiedocument intergemeentelijke samenwerking en de bestuurlijke visie Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst dienen als algemene basis. De visie op het specifieke samenwerkingsverband is vastgelegd in afzonderlijke beleidsdocumenten.

Overeenkomstig BBV artikel 8, lid 3 is de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma opgenomen in het betreffende programma. Hierin komen, in aansluiting op publiekrechtelijke en privaatrechtelijke regelingen, de volgende samenwerkingsverbanden aan de orde:

1. Peelland Interventie Team (PIT)
2. Regionaal Inlichtingen en Expertise Centrum (RIEC)
3. Uitvoeringsagenda Onderwijs en Arbeidsmarkt 2018-2020
4. 21 voor de Jeugd
5. Coöperatie Slimmer Leven
6. Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE)
7. Innovatiehuis De Peel
8. Pact Brabant
9. Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant
10. Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel

11. G40
12. BrabantStad
13. Vereniging Nederlandse Gemeenten
14. Vereniging Brabantse Gemeenten

4.7 Grondbeleid

Inleiding

De commissie BBV heeft onlangs de nieuwe notitie voor het grondbeleid gepubliceerd: Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019). In deze notitie wordt ook beschreven en toegelicht wat de inhoud van de paragraaf grondbeleid ten minste moet zijn:

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de vijf voorgeschreven onderwerpen in de paragraaf grondbeleid is vormvrij. Het is ook aan de gemeente om eventueel te kiezen voor een afzonderlijke nota grondbeleid. Alsdan kan de paragraaf grondbeleid in de jaarstukken (begroting en jaarrekening) een meer samenvattend karakter krijgen.

De gemeente Helmond heeft in de Financiële Verordening Gemeente Helmond 2019 vastgelegd dat:

- het college minimaal eens in de 4 jaar een nota Grondbeleid aanbiedt aan de raad, waarin aandacht wordt besteed aan:
  - De strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;
  - Het beleid ten aanzien van de grondprijzen;
  - Het beleid ten aanzien van de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen.
- in de paragraaf grondbeleid bij de begroting en jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van het BBV op.

In 2016 is de Nota Grondbeleid 2017-2020 vastgesteld. Deze paragraaf grondbeleid bij de begroting 2020 heeft daarom een meer samenvattend karakter waarbij de verplichte onderdelen worden behandeld in relatie tot de uitgangspunten in de Nota Grondbeleid 2017-2020. In 2020 wordt de nota Grondbeleid geactualiseerd.

4.7.1 Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente Helmond is zoals gezegd uitgewerkt in de Nota Grondbeleid 2017-2020. Daarin zijn de uitgangspunten en kaders van het grondbeleid opgenomen. Belangrijke uitgangspunten daarin zijn:

- terughoudendheid bij het opstarten van nieuwe plannen en bestaande plannen eerst afmaken.
- grondprijzen marktvolgend benaderen met als streven de inflatie te volgen, maar met een nullijn als minimum.

In het Coalitieakkoord 2018-2022 is aangekondigd dat onderzocht gaat worden wat de consequenties zijn van het mogelijk hanteren van residuele grondwaarde en dat, gelet op de veranderende grondpolitiek, de nota grondbeleid wordt geactualiseerd. Dit proces is inmiddels opgestart en zal de komende maanden verder vorm krijgen.

We passen de kaders van de nota grondbeleid 2017-2020 toe, behalve bij de bepaling van de winstneming en de risico analyse omdat de regels van de commissie BBV zijn aangepast na vaststelling van de nota grondbeleid.

Volgens de BBV voorschriften moet jaarlijks een uitgebreide herziening van alle Bouwgronden in Exploitatie (BIE's) plaatsvinden. Met de vaststelling door de raad van de actualisering van de BIE's bij de Jaarrekening 2018 zijn ook de grondexploitatiebegrotingen voor de resterende looptijd vastgesteld. De afzonderlijke jaarschijven voor de resterende looptijd (en dus ook de jaarschijf 2020) liggen

daarmee in principe vast tot aan de nieuwe uitgebreide herziening van de BIE's bij de jaarrekening 2019. De belangrijkste uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de herziening bij de jaarrekening 2018, en die dus bepalend zijn geweest voor de begroting van de jaarschijf 2020, zijn:

- Een opbrengstenstijging met ingang van 2019 van 1,5% per jaar (maximaal 10 jaar). De grondprijzen 2020 worden dus met 1,5% opgehoogd ten opzichte van de grondprijzen 2019. Daarbij wordt zoveel mogelijk gewerkt met afgeronde prijzen en in de praktijk ligt dit percentage dus soms net iets hoger en soms net iets lager. De concrete uitwerking en vaststelling van het grondprijzenbesluit 2020 is op grond van de gemeentewet een collegebevoegdheid. Het grondprijzenbesluit wordt ter kennisname voorgelegd aan de raad.
- De kostenstijging bedraagt 2% per jaar en volgt de inflatie. Uitzondering hierop is dat we in 2019 en 2020 voor het bouw- en woonrijp maken een index van 4% per jaar hanteren. Dit is gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de Grond Weg en Waterbouw(GWW) index en de huidige krappe aanbestedingsmarkt.
- De rente is meerjarig bepaald op 1,3%. De toe te rekenen rente aan BIE wordt gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. De gemeente Helmond werkt niet met projectfinanciering maar met het systeem van totaalfinanciering. Op grond van de door de BBV voorgeschreven berekeningswijze is de rente meerjarig bepaald op 1,3%.
- De looptijd en planning van de BIE's is gebaseerd op de beste inschatting. Niemand kan in de toekomst kijken en het is moeilijk om te bepalen in welk jaar er bijvoorbeeld concrete belangstelling zal komen voor bijvoorbeeld een specifiek bedrijventerrein. Bij de herziening wordt jaarlijks bij de jaarrekening aan de hand van eventuele concrete belangstelling, mogelijke belemmeringen, woningbouw programma's en andere ruimtelijke doelstellingen de beste inschatting gemaakt van de planning en de resterende looptijd.

4.7.2 Wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

BIE

Onder de BIE worden vanaf 2016 uitsluitend de gemeentelijke grondexploitatieprojecten gerangschikt, die in uitvoering zijn. Dit zijn gronden die in eigendom zijn van de gemeente en waarvoor de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex, inclusief een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Bij elke nieuwe BIE geldt als startpunt het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex. Feitelijk zijn dit dus in bezit zijnde gronden en (eventueel) aanwezige opstallen die zich in een transformatieproces bevinden waarbij ze worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Bij de jaarrekening 2018 telde de gemeente Helmond 29 lopende BIE's. De verwachting is dat we in 2019 7 BIE's kunnen afsluiten. Dit is afhankelijk van de verkoop van de laatste bouw kavels. Lukt dit niet dan schuift de verwachte einddatum met 1 jaar op. De begrote lasten en baten van de jaarschijf 2020 zijn gebaseerd op de resterende 22 BIE's en worden in de begroting budgettair neutraal geraamd omdat het saldo van de geraamde lasten en baten conform de BBV voorschriften verrekend wordt met de balanspost Onderhanden Werk. Afwijkingen op de BIE's ten opzichte van de jaarschijf worden tussentijds niet separaat aan de raad voorgelegd maar worden toegelicht bij de uitgebreide herziening van de BIE's bij de jaarrekening. Alleen als het totaal van de jaarschijf van alle BIE's dreigt te worden overschreden, zal dit aan de raad worden voorgelegd. Uiteraard worden inhoudelijke majeure planwijzigingen tussentijds voorgelegd aan de raad. Overigens is de hoogte van de uitgaven c.q. opbrengsten in een jaarschijf niet bepalend voor het verwachte eindresultaat op een BIE. Het zegt iets over de planning in tijd. Het jaarrekeningresultaat op hoofdproduct 880 wordt bepaald door tussentijdse winstnemingen op winstgevende BIE's en bijstellingen van de verwachte negatieve eindresultaten op verliesgevende BIE's.

De BBV geeft een richttermijn aan van 10 jaar voor de maximale looptijd van een BIE. De BIE's Brandevoort 2 en Automotive Campus hebben een looptijd van meer dan 10 jaar. Voor Brandevoort 2 is als gevolg van de crisisjaren de looptijd eerder al verlengd tot 1 januari 2031. Voor de Automotive

Campus is de planperiode eerder al verlengd tot 20 jaar en hiervoor is toestemming gekregen van het Ministerie in het kader van de Crisis en Herstelwet. Op basis van marktonderzoek is de geplande afzet van de bedrijventerreinen op de Automotive Campus over 20 jaar verdeeld. Om de risico's te beperken zijn de volgende maatregelen getroffen:

- Er zijn overeenkomsten gesloten voor afname grond voor projectmatige bouw.
- De nog te bouwen woningen passen binnen de woningbouwtaakstelling van de provincie.
- Geen indexering van de opbrengsten na 10 jaar.
- Er is een voorziening getroffen voor het verwachte verlies.
- Bij de bepaling van het weerstandsvermogen van het grondbedrijf is rekening gehouden met tegenvallende scenario's op de planproductie en opbrengstenstijging.

Facilitair grondbeleid

Als de gemeente de grond die in een transformatieproces wordt gebracht, niet zelf in bezit heeft en dus niet zelf de grondexploitatie uitvoert, gebeurt dit door een private ontwikkelaar. Gemeenten zijn verplicht om de kosten die de gemeente maakt (planologisch en eventueel aanleg openbare voorzieningen) te verhalen op de private partijen. Feitelijk is er dan sprake van een vordering op een derde partij. Er is dan sprake van faciliterend grondbeleid door de gemeente.

Het verhalen van de kosten gebeurt bij voorkeur op basis van vrijwilligheid. De gemeente en de ontwikkelaar sluiten in die situatie voorafgaand aan de wijziging van het bestemmingsplan, een zogenaamde anterieure overeenkomst af. Daarin wordt vastgelegd hoe de verrekening plaatsvindt en welke kosten door de ontwikkelaar aan de gemeente worden vergoed. Vaak wordt hierbij het uitgangspunt van fixed-price gehanteerd: het afgesproken bedrag in de overeenkomst is leidend, er vindt achteraf geen verrekening plaats als de werkelijke kosten lager dan wel hoger liggen.

Als het niet lukt om voorafgaand aan de bestemmingsplanwijziging overeenstemming met de private partij te bereiken wordt de kostenverrekening gebaseerd op een exploitatieplan en het sluiten van een nadere (posterieure) overeenkomst. In sporadische gevallen vindt pas op termijn een gedwongen verrekening plaats via een dan aangevraagde omgevingsvergunning.

Bij de jaarrekening 2018 telde de gemeente Helmond 19 nog niet afgesloten projecten waarvoor kosten zijn gemaakt en waarvoor een anterieure overeenkomst is afgesloten danwel naar verwachting op korte termijn een overeenkomst wordt afgesloten. De begrote lasten en baten van de jaarschijf 2020 worden in de begroting budgettair neutraal geraamd omdat het saldo van de lasten en baten wordt verrekend met de balanspost waarop de vergoeding van de ontwikkelaar is ondergebracht. Afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf worden tussentijds niet separaat aan de raad voorgelegd. Bij de jaarrekening worden de eventuele (verwachte) resultaten toegelicht en wordt ook inzicht gegeven in de (voorbereidings)kosten van nieuwe projecten die in dat jaar zijn opgestart.

4.7.3 Actuele prognose van de resultaten

BIE

Bij de laatste herziening van de BIE's bij de jaarrekening 2018 zijn de verwachte looptijden, jaarschijven en eindresultaten bepaald. De verwachte eindresultaten worden gepresenteerd op eindwaarde (= het resultaat op het tijdstip dat de grondexploitatie wordt afgesloten) en op contante waarde (= het resultaat op eindwaarde contant gemaakt naar de stand op 1 jan 2019 tegen 2% per jaar). De verwachte eindresultaten zijn uitgesplitst in de winstgevende BIE's en de verliesgevende BIE's. Voor de verliesgevende BIE's is een voorziening getroffen tegen de contante waarde van de verliezen op 1 januari 2019. Deze voorziening wordt conform de BBV voorschriften in mindering

gebracht op de boekwaarde per 1 januari 2019¹. Feitelijk betekent dit dat op het saldo van de lasten en de baten die in het verleden zijn gemaakt (= de boekwaarde) en dat nog terugverdiend moet worden met de grondverkopen, nu reeds een afboeking heeft plaatsgevonden voor het gedeelte wat niet meer terugverdiend kan worden (= de eindwaarde van de verliesgevende BIE's). De boekwaarde zonder de afboeking wordt de bruto boekwaarde genoemd.

In onderstaand overzicht is de actuele prognose van de BIE's opgenomen zoals die is bepaald bij de jaarrekening 2018. Sinds de vaststelling van de jaarrekening hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die mogelijk kunnen gaan leiden tot vertragingen in de uitgifte van de gronden. Deze ontwikkelingen hebben in hoofdlijnen met name betrekking op de BIE Brandevoort 2 (hoogspanning, nieuwe contractpartij in verband met een faillissement, mogelijk PFAS), de BIE Centrum (vertraging de Waart) en in mindere mate op de overige BIE's (mogelijk PFAS, uitspraak raad van state over de PAS). De verwachting is niet dat dit zal leiden tot een bijstelling van de verwachte eindresultaten op de BIE's omdat meestal ook de met de uitgifte gepaard gaande kosten (bouw- en woonrijp maken) uitgesteld worden. Eventuele vertragingen leiden tot aanpassingen in de jaarschijven en kan ook een effect op de rentekosten hebben. Bij de jaarrekening 2019 zal opnieuw een uitgebreide herziening van de BIE's plaatsvinden en dan wordt ook inzichtelijk wat het eventuele effect is op de jaarschijven en dus ook de jaarschijf 2020. Vooralsnog geldt dus nog de jaarschijf 2020 zoals die bij de jaarrekening 2018 is bepaald.

Voor het inzicht in de concrete uitvoering van de ontwikkellocaties en de voortgang zijn in onderstaand overzicht ook de verwachte rentelasten en overige lasten en de te verwachten opbrengsten voor de jaarschijf 2020 opgenomen zoals die bij de jaarrekening 2018 zijn bepaald. De verwachte opbrengsten in 2020 liggen ruim 25 miljoen hoger dan de lasten dus de verwachting is dat in 2020 de boekwaarde van de BIE's met dit bedrag zal gaan dalen.

---

¹ Bij de begrotingstukken wordt geen uitgebreide balans (zoals bij de jaarrekening) gepresenteerd met inzicht in bruto en netto boekwaarde. Op aanbeveling van de provincie wordt daarom de voorziening tegen contante waarde van de verliezen opgenomen in het overzicht van de reserves en voorzieningen.

Complex	Jaarrekening 2018						Prognose jaarschijf 2020		
	Bruto boekw aarde ultimo 2018	Geprognosticeerde einddatum 1 januari	Eindw aarde		Contante w aarde		rentelasten	overige lasten	baten
			Geprognosticeerde w inst	Geprognosticeerd verlies	Geprognosticeerde w inst	Geprognosticeerd verlies			
BOUWGRONDEN IN EXPLOITATIE (BIE)									
Woongebieden									
Brandevoort	-1.781.537	2022	2.843.323	0	2.679.326	0	-20.976	632.563	254.049
Brandevoort II	157.053.136	2031	0	58.074.123	0	45.791.050	2.175.020	10.652.478	22.177.356
Geldropsew eg 2011	546.828	2020	139.522	0	136.786	0	0	0	0
Haagstraat 2e	-228.317	2021	139.598	0	134.177	0	-1.876	6.605	0
Heiakker Brouw huis	4.191.306	2021	0	1.664.523	0	1.599.887	22.299	526.901	600.000
Houtse Akker	-665.459	2020	624.601	0	612.354	0	0	0	0
Professor Rommelaan	-76.079	2020	60.690	0	59.500	0	0	0	0
School Paardenbloem	757.244	2021	0	191.775	0	184.328	847	125.797	0
Stiphout Zuid	-1.664.300	2021	687.111	0	660.430	0	-10.934	714.317	549.385
subtotaal woongebieden	158.132.822		4.494.845	59.930.421	4.282.573	47.575.265	2.164.380	12.658.661	23.580.790
Saneringsgebieden:									
Cacaofabriek eo	2.136.878	2021	0	1.297.769	0	1.247.375	28.597	269.371	1.200.000
Centrum	8.601.158	2022	0	9.762.837	0	9.199.739	112.877	2.377.388	3.436.978
Goorloopzone Noord	4.260.384	2022	0	2.403.412	0	2.264.789	55.838	580.195	2.652.682
Groene Loper Boskavels	-637.362	2020	309.860	0	303.785	0	0	0	0
Mahoniehoutsstraat Bibliotheek	246.267	2020	0	282.621	0	277.079	0	0	0
Mierlo Hout 3e fase slegestr	3.441.917	2021	0	2.784.200	0	2.676.086	31.125	358.815	0
Mierlosew eg 210 tm 232	1.680.140	2020	0	969.836	0	950.819	0	0	0
OMO-scholen	999.310	2020	0	648.018	0	635.312	0	0	0
Pleinen Heistraat	1.478.358	2022	0	2.370.352	0	2.233.635	27.353	232.518	168.644
Suytkade	22.440.805	2023	0	19.114.982	0	17.659.288	309.099	2.957.264	5.899.361
subtotaal saneringsgebieden	44.647.855		309.860	39.634.027	303.785	37.144.122	564.889	6.775.551	13.357.665
Industriegebieden:									
Automotive Campus	4.018.586	2038	0	3.975.361	0	2.728.810	106.689	4.346.541	842.582
Bedrijvenpark Schooten	1.042.208	2022	414.998	0	391.062	0	6.152	131.451	607.783
BZOB	2.005.132	2025	8.501.491	0	7.549.080	0	-27.573	499.216	2.317.509
Ehad Engelsew eg	4.716.906	2021	0	2.014.491	0	1.936.266	64.706	39.285	3.066.872
DeWeijer Oost	1.828.544	2022	1.244.848	0	1.173.048	0	28.515	195.095	3.724.597
Rietbeemd	1.939.247	2026	0	1.057.087	0	920.258	25.655	16.176	0
Rijpelberg bedrijventerrein	-148.066	2022	1.129.094	0	1.063.971	0	1.291	266.391	270.868
Spiro Chruchillaan Franke	3.286.644	2022	0	1.396.999	0	1.316.423	29.888	1.430	952.526
Zuid I-II	-657.555	2026	1.917.654	0	1.669.433	0	3.306	15.607	1.987.678
subtotaal industriegebieden	18.031.646		13.208.085	8.443.938	11.846.594	6.901.757	238.629	5.511.192	13.770.415
Overige gebieden:									
Restexploitaties	-24.000	2022	3.637.503	0	3.427.700	0	-10.856	376.567	3.252.621
subtotaal overige gebieden	-24.000		3.637.503	0	3.427.700	0	-10.856	376.567	3.252.621
TOTAAL BIE	220.788.323		21.650.293	108.008.386	19.860.652	91.621.144	2.957.042	25.321.971	53.961.491

Facilitair grondbeleid

Voor het facilitair grondbeleid geldt dat het niet zo maar mogelijk is om een exacte verdeling van de te verhalen kosten over de jaarschijven te maken. Dit is van vele factoren afhankelijk, maar vooral ook van de private partij en dus buiten de invloedssfeer van de gemeente zelf. Om toch een globaal inzicht te geven in de voortgang van deze gebiedsontwikkelingen is in onderstaand overzicht de stand van zaken weergegeven bij de jaarrekening 2018.

Project	Getekende overeenkomst	Nog geen getekende overeenkomst wel voorschot	Vergunning verleend
Groene Loper 2 Rand Berlaer	nee	nee	nee
Hoofdstraat 114	ja		ja
Rootakkers Stiphout	nee	ja	nee
Vondellaan	nee	nee	nee
Houtse Parallelweg 100	ja		ja
Kruisschotseweg	ja		ja
Mierloseweg Tex Deco	ja		ja
Mierloseweg 34-36	nee	ja	nee
Molenbunders	ja		ja
Oosteinde	nee	nee	nee
Oranjekade	ja		nee
Professor Rommelaan	ja		ja
Raymakersterrein	nee	ja	nee
Adriana van Dyckestraat	ja		ja
Lieshoutseweg 57	ja		ja
Stiphout Centrum	ja		ja
Straakven WC	ja		ja
vm UWV kantoor Stationspl.	ja		ja
Weverspoort	ja		ja

Begin 2019 is het exploitatieplan Automotive Campus vastgesteld om het kostenverhaal van de private ontwikkelingen op de BIE Automotive Campus veilig te stellen.

4.7.4 Onderbouwing en uitgangspunten bij (tussentijdse) winstneming

In de Nota Grondbeleid 2017-2020 is de methode beschreven hoe in Helmond jaarlijks de eventuele tussentijdse winstnemingen moeten worden bepaald. Deze methode is inmiddels achterhaald omdat de commissie BBV de Percentage of Completion (POC) methode verplicht heeft voorgeschreven. In de nieuwe BBV notitie van 2019 is deze POC methode nader uitgewerkt. In het kort is deze methode als volgt:

Het verwachte eindresultaat op eindwaarde wordt vermenigvuldigt met het percentage voortgang van de kosten en vermenigvuldigt met het percentage voortgang op de opbrengsten. Vervolgens mogen daar nog project specifieke risico's van afgetrokken worden. Het alsdan berekende bedrag is het bedrag van de winstneming die gedaan moet worden. Als in eerdere jaren al winstnemingen zijn gedaan op de betreffende BIE dan moeten de eerdere winstnemingen uiteraard in mindering worden gebracht. Het verschil is de te nemen winst.

Om een inschatting te doen van de mogelijk in de jaarschijf 2020 tussentijds te nemen winst op de winstgevende BIE's wordt de volgende pragmatische methode gehanteerd:

De verwachte eindwaardes op winstgevende BIE's zoals die bij de jaarrekening 2018 zijn bepaald worden pondspondsgewijs verdeeld over de restantperiode van de betreffende BIE's. Alsdan kan de volgende zeer globale schatting gedaan worden van de te nemen winsten in de jaarschijven:

BIE	einddatum 1 januari	Winstverwachting jaarrekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BOUWGRONDEN IN EXPLOITATIE (BIE)									
Woongebieden:									
BRANDEVOORT 1	2022	2.843.323	947.774	947.774	947.774				
GELDROPSEWEG 2011	2020	139.522	139.522						
HAAGSTRAAT 2E	2021	139.598	69.799	69.799					
HOUTSE AKKER	2020	624.601	624.601						
PROFESSOR ROMMELAAN	2020	60.690	60.690						
STIPHOUT ZUID	2021	687.111	343.556	343.556					
subtotaal		4.494.845	2.185.942	1.361.129	947.774	0	0	0	0
Saneringsgebieden:									
GROENE LOPER BOSKAVELS	2020	309.860	309.860						
subtotaal		309.860	309.860	0	0	0	0	0	0
Industriegebieden:									
BEDRIJVENPARK SCHOOTEN	2022	414.998	138.333	138.333	138.333				
BZOB	2025	8.501.491	1.416.915	1.416.915	1.416.915	1.416.915	1.416.915	1.416.915	
DE WEIJER OOST	2022	1.244.848	414.949	414.949	414.949				
RUPELBERG BEDRIJVENTERREIN	2022	1.129.094	376.365	376.365	376.365				
ZUID III	2026	1.917.654	273.951	273.951	273.951	273.951	273.951	273.951	273.951
subtotaal		13.208.085	2.620.512	2.620.512	2.620.512	1.690.866	1.690.866	1.690.866	273.951
Overige gebieden:									
RESTEXPLOITATIES	2022	3.637.503	1.212.501	1.212.501	1.212.501				
subtotaal		3.637.503	1.212.501	1.212.501	1.212.501	0	0	0	0
totaal BIE		21.650.293	6.328.815	5.194.142	4.780.788	1.690.866	1.690.866	1.690.866	273.951

4.7.5 Beleidsuitgangspunten bij reserves en risico's in relatie tot grondzaken

Reserve grondbedrijf

In de Nota Reserves en Voorzieningenbeleid is bepaald dat het grondbedrijf (de BIE's) binnen de gemeentelijke begroting een gesloten circuit is. Dit betekent dat de reserve grondbedrijf dezelfde functie heeft als de algemene reserve binnen de algemene dienst en heeft daarom als doel om de jaarrekeningresultaten van het grondbedrijf op te vangen. Vervolgens wordt de reserve grondbedrijf betrokken bij de bepaling van het totale weerstandsvermogen van de gemeente.

Risicoanalyse

In de Nota Grondbeleid 2017-2020 is als besispunt opgenomen om de risicoanalyse uit te voeren op basis van de IFLO methode en een project specifieke vertrouwelijke risicoanalyse. De IFLO methode is echter een zeer globale methode en biedt te weinig houvast voor een gedegen risico analyse. In maart 2019 is de Kadernota Risicomanagement vastgesteld. Daarin zijn doelstellingen voor risicomanagement geformuleerd en is een stappenplan gepresenteerd voor de implementatie. Daarbij zijn 10 materiële processen benoemd binnen de gemeente. De processen van het Grondbedrijf worden daarbij meegenomen en dit traject is inmiddels opgestart. In afwachting van dit traject wordt vooralsnog vastgehouden aan de risico analyse zoals die onlangs bij de Jaarrekening 2018 is uitgevoerd. Voor een verder toelichting op het weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

5 Bijlagen

5.1 EMU-saldo

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
	Volgens realisatie tot en met sept. 2019, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-25.021	-9.012	-6.521	-6.379	-3.454
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	7.125	23.789	16.771	437	570
3. Mutatie voorzieningen	4.040	-768	-9.393	-14.230	4.529
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	11.869	-28.374	-45.642	-37.770	-4.759
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-39.975	-5.195	12.957	16.724	5.264

5.2 Overzicht structureel lasten en baten

Conform de gewijzigde BBV-voorschriften wordt inzicht gegeven in hoeverre de begroting ook structureel sluitend is. Daarvoor wordt het begrotingssaldo opgeschoond met incidentele baten en lasten die van invloed zijn op het structurele saldo.

(bedragen x € 1.000)				
Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	-9.042	-6.241	-6.379	-2.021
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	9.042	6.521	6.379	3.454
Begrotingssaldo na bestemming	0	280	0	1.433
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.909	1.091	-1.442	-1.022
Structureel begrotingssaldo	1.909	1.371	-1.442	411

Uit het overzicht blijkt, dat we het eerste, tweede en laatste jaar structureel in evenwicht zijn. In 2022 geeft de tabel een nadelig structureel begrotingssaldo. In de paragraaf weerstandsvermogen komt de ratio structurele exploitatieruimte in 2022 positief uit op 0,4. Dit is te verklaren doordat de structurele reservemutatie van ruim 2,5 miljoen de incidentele baten en lasten opheft waardoor de gemeente Helmond meerjarig structureel in evenwicht is.

Een inventarisatie van deze incidentele posten is opgenomen in het overzicht incidentele baten en lasten. In de recente wijziging van de BBV zijn de definities en eisen voor opname van posten in dit overzicht aangescherpt. Dit sluit aan bij onze uitgangspunten in het coalitieakkoord in het kader van een solide financieel beleid, namelijk dat structurele uitgaven ook structureel gedekt worden. Hierop wordt dus nadrukkelijk gestuurd. Het overzicht incidentele baten en lasten is in feite een spiegelbeeld hiervan. Op basis van de voorschriften is het een voorwaarde, dat de posten vanuit inhoud incidenteel van aard zijn en er ook geen fluctuaties zijn in de kosten die voortvloeien uit structurele taken. Ter onderbouwing zijn de posten voorzien van een afzonderlijke toelichting. Wellicht ten overvloede wordt hierbij opgemerkt, dat de wijze van dekking hierbij dus niet relevant is. Het onderstaande overzicht geeft een totaaloverzicht van de incidentele posten, die van invloed zijn op het structurele begrotingssaldo.

5.3 Overzicht incidentele lasten en baten

bedragen x €1.000									
Nr.	Incidentele baten en lasten:	Begroting		Meerjarenbegroting					
		2020		2021		2022		2023	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
1	Project crisisbeheersingstrainingen	20							
1	Dekking reserve Brandweer		20						
2	Project Taskforce veiligheid	100		100					
	Totaal programma 1	120	20	100	-	-	-	-	-
3	Impulsprogramma werkgelegenheid	380							
3	Dekking reserve Sociale stad		380						
4	Schuldverlening: dekking reserve Sociale stad		400		400		400		
5	project afwikkeling instroom en doorstroombanen	170		170		170		170	
5	Dekking reserve instroom en doorstroombanen t.b.v.		170		170		170		170
	Totaal programma 2	550	950	170	570	170	570	170	170
6	Impuls gezonde stad 2019-2022	320		320		320			
6	Dekking reserve Sociale stad		320		320		320		
7	WMO-jeugd (transformatieopgave)	643							
7	Dekking reserve Sociale stad		643						
8	Projecten Sociaal innovatief fonds	1.144							
8	Dekking reserve Sociale stad t.b.v.		1.144						
	Totaal programma 3	2.107	2.107	320	320	320	320	-	-
9	Projecten Kindervriendelijke stad	100		100		100			
10	Actieplan jongeren	50		50		50			
	Totaal programma 4	150	-	150	-	150	-	-	-
11	Programmeringsbudget Museum tlv Bankgiroloterij	10		10					
11	Dekking reserve gemeentemuseum		10		10				
12	Project Lucas Gassel 2020	80							
12	Dekking reserve gemeentemuseum		80						
13	Bibliotheekvoorziening scholen /cultuurparticipatie	30		30		30			
14	Impuls Cultuur	225							
	Totaal programma 5	345	90	40	10	30	-	-	-
15	Project voetbalcoördinator	75							
16	De Braak (bijdrage OMO en onvoorzien)			1.000					
16	Dekking reserve grondbedrijf				1.000				
	Totaal programma 6	75	-	1.000	1.000	-	-	-	-
17	Project Brainport International programma	66							
18	Project High Tech Automotive	945		945					
18	Dekking reserve High Tech Automotive campus		945		945				
19	Innovatiehuis De Peel	30		30					
20	Arbeidsmigranten	100							
21	Digitale stad	500							
22	Impuls vitalisering bedrijventerreinen	250		250		250			
23	Economisch impuls bedrijventerreinen	300							
	Totaal programma 7	2.191	945	1.225	945	250	-	-	-
24	Project Invoering omgevingswet	375		250					
25	Brainport smart District (Project Brandevoort)	500		500		500			
26	Volkshuisvestingsactiviteiten: Dekking reserve volksh. vesting		220		220		220		
	Totaal programma 8	875	220	750	220	500	220	-	-

bedragen x €1.000									
Nr.	Incidentele baten en lasten:	Begroting		Meerjarenbegroting					
		2020		2021		2022		2023	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
27	Project leefbaarheid(-smaatregelen) Leonardusbuurt	95		95					
27	Dekking reserve leefbaarheidsmaatregelen		95	95					
28	Project Leefbaarheid(-smaatregelen) Helmond West	165							
28	Dekking reserve samen investeren Brabantstad		165						
29	Project stimulering ondernemerschap centrum	125		125		125			
	Totaal programma 9	385	260	220	95	125	-	-	-
30	Project kleine verkeersmaatregelen	300		300					
30	Dekking reserve mobiliteit en verkeersveiligheid		300		300				
31	Innovatieprogramma smart mobility	400		400		400			
32	Openbaar vervoer in Helmond	100							
	Totaal programma 10	800	300	700	300	400	-	-	-
33	Onderhoudsvriendelijk groen (begr.wijz. 25826 dd 13-8)	200							
33	Reserve natuur en groen		200						
	Totaal programma 11	200	200	-	-	-	-	-	-
34	Dekking reserve afvalstoffenheffing (ingroeiscenario)		665		299				
35	Dotatie reserve ISV voor bodemsanering	36							
36	Impuls duurzaamheid: diverse projecten	675		675		675			
37	Luchtmeetnetwerk Zuidoost-Brabant	30							
	Totaal programma 12	741	665	675	299	675	-	-	-
38	Burgerzaken: reserve egalisatie verkiezingen	86							
38	Burgerzaken: Reserve egalisatie leges		112						
	Totaal programma 13	86	112	-	-	-	-	-	-
39	Stijging personeelskosten door nieuwe wetgeving	170							
40	ID-banen gemeente Helmond	77		77		77		77	
40	Dekking reserve voorm ID-banen		77		77		77		77
41	Dotatie reserve voorm ID-banen	7		5					
42	Dotatie reserve instroom en doorstroombanen	25		19		13		7	
43	Dekking reserve Hypoth.fonds n.br.gem ledenrekening		421						
44	Pilot inhuur verbinding participatie zorg	71							
44	Dekking algemene reserve		71						
45	Vrijval reserves		628				1.328		
46	Dekking algemene reserve i-deel				524		1.637		1.029
	Totaal programma AD	350	1.197	101	601	90	3.042	84	1.106
	Totale	8.975	7.066	5.451	4.360	2.710	4.152	254	1.276
Waarvan incidentele mutaties op reserves		154	7.066	24	3.836	13	4.152	7	1.276
Saldo sluit aan op saldo in bijlage 5.4			6.912		3.812		4.139		1.269

De incidentele baten en lasten worden allen afzonderlijk toegelicht:

1. Project Crisisbeheersingstrainingen

Projectmatig wordt de kennis en kunde van de gemeentelijke leden van de crisisbeheersingsorganisatie op peil gebracht. Het doel is dat zij in staat zijn om hun rol te pakken bij een ramp e.d. Het project wordt in 2020 afgerond. De bekostiging vindt plaats via een onttrekking uit de reserve brandweer.

2. Project Taskforce veiligheid

Helmond neemt deel aan het project Taskforce veiligheid. Dit project loopt tot en met 2021.

3. Impulsprogramma werkgelegenheid

Op basis van de strategische agenda is de ambitie om significante groei te realiseren in de Helmondse werkgelegenheid. Hiervoor is een Impulsprogramma Werkgelegenheid opgesteld. Dit programma wordt in 2020 afgerond. De kracht van de inzet vanuit de gemeente ligt met name in het projectmatig bevorderen van goede vestigingsfactoren en het proactief acquireren om

bedrijvigheid naar Helmond te halen. Dit impulsprogramma wordt bekostigd uit de reserve sociale stad.

4. Schuldhulpverlening

We zetten sterker in op het voorkomen van schulden en trekken hiervoor jaarlijks € 400.000 extra uit. Daarnaast krijgen mensen die al problematische schulden hebben via maatwerk een tweede kans om schuldenvrij te worden. Als gemeente willen we meer regie nemen over de bewindvoering om de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren en de kosten te beheersen.

5. Project afwikkeling instroom en doorstroombanen

In de besluitvorming over de afbouw van de ID-banen (gesubsidieerde arbeid) is besloten om de 43 ID-werknemers (arrangement 4: werknemers met zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt) tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd in de ID-regeling te houden. De subsidiëring van de loonkosten van deze medewerkers wordt bekostigd uit de reserve ID-banen. De laatste werknemer bereikt in 2034 de pensioengerechtigde leeftijd.

6. Impuls gezonde stad 2019-2022

Wegens gezondheidsredenen leven mensen in sommige wijken in Helmond gemiddeld zeven jaar minder lang dan in andere wijken. Het impuls omvat gerichte wijkperspectiefplannen die worden doorgevoerd tot en met 2022. Hiermee werken we met gerichte investeringen aan de gezondheid en het perspectief van mensen in deze wijken. De kosten worden gedekt uit de reserve sociale stad.

7. Transformatieopgave van Wmo en Jeugd

Het meerjarig strategisch programma Sociale Stad is een impulsprogramma binnen het brede sociale domein van de gemeente Helmond. Het strategisch programma sociale stad geeft een extra impuls aan de doelstelling van sociale stijging. Dat doen we via o.a. de pijler: transformatie van Wmo en jeugdzorg. In 2020 zijn hiervoor incidentele impulsmiddelen gereserveerd.

8. Projecten Sociaal Innovatief Fonds

Het meerjarig strategisch programma Sociale Stad is een impulsprogramma binnen het brede sociale domein van de gemeente Helmond. Het strategisch programma sociale stad geeft een extra impuls aan de doelstelling van sociale stijging. Dat doen we o.a. via het instrument sociaal innovatief fonds, waaruit projecten bekostigd worden. Uitgangspunt is dat deze projecten in 2020 plaats vinden. (dekking reserve sociale stad).

9. Projecten kindvriendelijke stad

Doel hiervan is: Elk kind moet onbekommerd kunnen opgroeien; dit reikt breed. Betreft het realiseren van projecten van meer op kinderen gerichte openbare ruimte en goede speelvoorzieningen tot het tegengaan van kinderarmoede. Voor deze projecten is een impuls van totaal € 300.000 voor de komende 3 jaar beschikbaar.

10. Actieplan Jeugd

Dit Jongerenactieplan faciliteert om samen met partijen in de stad het aanbod voor jongeren een stuk aantrekkelijker. Onderdeel daarvan is dat het voor jongeren makkelijker wordt om via eigen ideeën / projecten subsidies van de gemeente te ontvangen.

11. Programmeringsbudget Museum tlv Bankgiroloterij

In 2016 heeft het Kasteel Helmond een eenmalige bijdrage ontvangen van de BankGiroLoterij voor het vernieuwen van de presentaties in het Kasteel. In deze bijdrage is ook een eenmalige impuls voorzien voor het activiteitenprogramma van Museum Helmond. De bijdrage is gestort in een reserve om tot en met 2021 de projectkosten te kunnen dekken.

12. Project Lucas Gassel 2020

In 2020 vindt een eenmalige expositie plaats over de kunstenaar Lucas Gassel. In 2018 is voor deze expositie € 200.000 beschikbaar gesteld. Dit geld is in een reserve is gestort voor de voorbereiding en de uiteindelijke expositie in 2020.

13. Bibliotheekvoorzieningen scholen/ cultuurparticipatie

Betreft een tijdelijk project tot en met 2022 dat loopt via de traditionele en eigentijdse bibliotheekvoorzieningen op scholen. Hiermee gaan wij, met onze culturele partners, onderzoeken hoe we jongeren meer en beter kunnen bereiken, gericht op actieve cultuurparticipatie.

14. Impuls cultuur

In 2020 wordt eenmalig een bedrag van € 225.000 beschikbaar gesteld om een aantal lopende, maar ook nieuwe culturele activiteiten te ondersteunen. Het bedrag zal onder meer worden ingezet voor de opening van de museale collecties in het Van Gend en Loos gebouw, voor de opstart van de nieuwe lokale omroep, ten behoeve van incidentele ondersteuning van het Annatheater en ter ondersteuning van de beoordeling van museale collecties.

15. Project voetbalcoördinator

Een voetbalcoördinator is één van de actiepunten uit de vastgestelde visie amateurvoetbal. Doel is om de vitaliteit van de verenigingen te verhogen en de samenwerking te versterken. Dit project (en aanstelling) loopt tot met 2020.

16. De Braak (bijdrage OMO en onvoorzien)

Conform raadsbesluit 79 2017 inzake de realisatie van de Braak wordt in 2021 een bedrag van € 1 miljoen ingezet voor een bijdrage aan OMO (€ 700.000) en een budget van € 300.000 voor onvoorzien uitgaven voor de Braak. E.e.a. wordt bekostigd uit de reserve grondbedrijf.

17. Project Brainport International Programme

Op basis van de positieve evaluatie van het Brainport International Programme investeren we in 2019 en 2020 samen met Eindhoven, Best en Veldhoven in de internationale acquisitie (kosten € 66.000). Uitgangspunt is dat dit na 2020 binnen het budget voor Brainport Development komt te vallen.

18. Project High Tech Automotive

Tot en met 2021 loopt het ontwikkel- en stimuleringsprogramma High Tech Automotive Campus. Uitgangspunt en verwachting is dat de markt dit initiatief daarna of zo mogelijk al eerder overneemt.

19. Innovatiehuis de Peel

Om tot uitvoeringskracht in de Peel te komen op het gebied van economie (o.a. Automotive, Food, Slimme Maakindustrie) is gezamenlijk met het bedrijfsleven, het Waterschap en de Peelgemeenten het Innovatiehuis De Peel opgericht. Deze netwerkorganisatie gaat er aan bijdragen de Brainportambitie waar te maken. Iedere deelnemer draagt € 30.000 bij. Na twee jaar evalueren we de aanpak en organisatie.

20. Arbeidsmigranten

Hoewel de primaire verantwoordelijkheid bij de werkgever/uitzendorganisatie ligt, willen we mede verantwoordelijkheid dragen, in de vorm van faciliteren. Om dit een impuls te geven zetten we samen met werkgevers en uitzendorganisaties in 2020 o.a. in op het stimuleren van de integratie, het bevorderen van taalonderwijs en het toezien op wantoestanden en uitbuiting.

21. Digitale stad Helmond

Onze samenleving digitaliseert in hoog tempo. Dit vraagt van de gemeente dat zij regie neemt en ontwikkelingen op gang brengt (denk aan zorgdiensten). In 2020 geven we hieraan een impuls waarvoor € 500.000 beschikbaar is.

22. Impuls Vitalisering bedrijventerreinen

Het betreft hier een project om bestaande bedrijventerreinen toekomstbestendig en vitaler te maken. Dit gebeurt met tot innovatieve werkconcepten, het creëren van kansen en optimaal ruimtegebruik. Het project loopt tot en met 2022.

23. Economisch impuls bedrijventerreinen

Met het actieplan “economische impuls bedrijventerreinen” investeren we met de Stichting Bedrijventerreinen Helmond (SBH) en individuele ondernemers in de bestaande

bedrijventerreinen om deze o.a. deze kwalitatief op peil te houden of te brengen (v.w.b. veilig, schoon en duurzaam). Dit actieplan wordt in 2020 afgerond.

24. Project invoering omgevingswet

Naar verwachting zal begin 2021 de nieuwe Omgevingswet in werking treden. Om de invoering van deze wet goed te laten landen wordt een implementatieplan uitgevoerd. Dit is nodig om te kunnen anticiperen zijn er voorinvesteringen nodig op het gebied van informatisering/automatisering, opleidingen te kunnen organiseren etc.

25. Brainport Smart District (Brandevoort)

Hét project van de toekomst, Brainport Smart District, is het toonbeeld van het 'wonen van straks'. Hierbij gaat het op deze unieke plek om de uitstraling van de innovatie en om ruimte voor experimenten. De ontwikkelingen vinden plaats in de slimme wijk in Brandevoort. Om dit te realiseren is in 2018 een subsidie versterkt / toegezegd aan de stichting Brainport Smart District van € 2 miljoen voor de jaren 2019 t/m 2022.

26. Inzet reserve Volkshuisvesting

Voor de dekking van volkshuisvestingsprojecten wordt tot en met 2022 € 220.000 per jaar ingezet vanuit de reserve volkshuisvesting.

27. Project Leefbaarheid(-smaatregelen) Leonardusbuurt

Op basis van een 2016 vastgesteld wijkontwikkelingsprogramma vindt een integrale aanpak en opwaardering van de Leonardusbuurt plaats. Naast vernieuwing van de woningvoorraad en openbare ruimte worden in deze wijkaanpak, welke loopt tot 2021, ook impulsen gegeven aan het sociale klimaat. Dit gebeurt door projecten welke gericht zijn op sociale cohesie, arbeidsparticipatie, gezondheidsverbetering en financiële problematiek. Deze ingrepen en tijdelijke interventies moeten de wijk toekomstbestendig maken, waarna tijdelijke extra impulsen niet meer nodig zijn.

28. Project Leefbaarheid(-smaatregelen) Helmond West

Op basis van een vastgesteld wijkontwikkelingsprogramma vindt een integrale aanpak en opwaardering van de wijk Helmond West plaats. Naast vernieuwing van de woningvoorraad en openbare ruimte worden in deze wijkaanpak, welke loopt tot en met 2020, ook extra inzet gepleegd gericht op verbetering van het maatschappelijke klimaat. Dit gebeurt door projecten welke gericht zijn op sociale cohesie, talentontwikkeling, arbeidsparticipatie, gezondheidsverbetering en financiële problematiek. Na afronding van deze projecten einde 2020 zal een tijdelijke extra impuls niet meer nodig zijn.

29. Project stimulering ondernemerschap centrum

Wij geven de (nieuwe en bestaande) ondernemers in het centrum een tijdelijk impuls bij het doorontwikkelen van ondernemerschap. Dit doen we projectmatig op het gebied van voorlichting, coaching en relocaties. Het project loopt tot en met 2022.

30. Verkeersveiligheid: project kleine verkeersmaatregelen

Deze impuls is gericht op het oplossen van knelpunten in de verkeersveiligheid met gerichte maatregelen (bijv. drempels en de aanleg van schoolzones bij basisscholen / parkeerknelpunten en verbetermaatregelen in de huidige infrastructuur). Het betreft hier een impuls die eindigt in 2021.

31. Innovatieprogramma smart mobility

In het kader van stimulering smart mobility zetten we jaarlijks tot en met 2022 € 400.000 in ten behoeve van (Europese en regionale) innovatieprojecten Smart Mobility.

32. Openbaar vervoer in Helmond

In het openbaar vervoer zien we diverse ontwikkelingen. Om hierop te kunnen anticiperen en het lokaal openbaar vervoer in Helmond door te ontwikkelen geven we hieraan een impuls in 2020 waarvoor € 100.000,- beschikbaar is.

33. Onderhoudsvriendelijk groen

In 2020 worden een aantal projecten gerealiseerd in het kader van natuur- en onderhoudsvriendelijk groen, waaronder wijkpark Brouwhuis, Park Ashorst en 't Peppellaantje.

34. Afvalkosten

De kosten voor afvalverwerking stijgen in 2019. Voornaamste reden is de verhoogde belasting op afval, voorgenomen in het regeerakkoord 2018 van de Rijksoverheid. De baten worden geïndexeerd voor inflatie. Daarnaast wordt een onttrekking gedaan aan de reserve om de kosten en baten in evenwicht te brengen. De komende jaren wordt dit tekort ingelopen door een stapsgewijze verhoging van het heffingstarief.

35. Dotatie reserve ISV voor bodemsanering

Als onderdeel van het convenant 'Bodem en ondergrond 2016 – 2020' ontvangt onze gemeente aanvullende middelen. Het betreft hier de 1e tranche van het extra budget van het convenant. De middelen hiervoor zijn in de meicirculaire (Gemeentefonds) opgenomen. Omdat deze middelen niet in hetzelfde jaar worden aangewend storten we deze in de reserve voor ISV bodemsanering.

36. Impuls duurzaamheid

Diverse projecten worden opgepakt in het kader van verduurzaming op meerdere fronten. Zoals pilots voor wijkgerichte aanpak, impuls ter stimulering van concrete duurzaamheidsprojecten bij bedrijven en het stimuleren van gedragsverandering van alle Helmonders door inzet van o.a. klimaatcoaches. Via een jaarlijkse impuls van € 675.000 maken we een goede slag; deze impuls loopt tot en met 2022.

37. Luchtmeetwerk Zuidoost-Brabant

In 2020 sluit onze gemeente aan op het regionaal luchtmeetnetwerk waarvoor een eenmalige inzet van € 30.000 nodig.

38. Egalisatie leges burgerzaken

Verkiezingen: In 2020 worden géén verkiezingen gehouden. Afspraak is dat in het jaar dat er geen verkiezingen worden gehouden het beschikbare budget voor dat jaar gestort wordt in de egalisatiereserve verkiezingen.

Reisdocumenten/Rijbewijzen: Op grond van een prognose van het aantal af te geven reisdocumenten en rijbewijzen in 2020 zijn de opbrengsten en de (rijks)afdrachten geraamd. Ter egalisatie is een onttrekking aan de egalisatiereserve reisdocumenten/rijbewijzen opgenomen.

39. Stijging personeelskosten door nieuwe wetgeving

In 2020 treden een aantal nieuwe wetten in werking zoals de Wnra. Hoewel de Wnra niet direct leidt tot veranderingen in arbeidsvoorwaarden (en daarmee gemoeide kosten), zijn er wel regelingen binnen het arbeidsrecht die mogelijk tot kosten kunnen leiden. Dit betreft de transitievergoeding en de aanzegvergoeding. Wat de impact van deze wetten is, wordt nog onderzocht en in 2020 stellen we € 170.000 beschikbaar voor de uitvoering van deze wet.

40. 40. 41. ID-banen gemeente Helmond

N.a.v. de beëindiging van deze ID-banen (gesubsidieerde arbeid in eigen gemeentelijke organisatie) is besloten om deze door te betalen tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Hiervoor is een reserve gevormd. Het bedrag in de reserve is (na jaarlijkse rentetoevoeging) passend om dit te kunnen bekostigen. Zowel de kosten als de dekking hiervan is jaarlijks in de begroting opgenomen.

42. Hypotheekfonds. Noord-Brabantse gemeenten

Bij het opheffen van het Hypotheekfonds Noord-Brabantse gemeenten is de uitkering van het saldo in depot gezet bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Uit de incidenteel ontvangen middelen bij het opheffen van het fonds is een reserve gevormd. 2020 is het laatste jaar dat een bedrag van € 400.000 vrijvalt ten gunste van de exploitatie ter dekking van de gedeelde dividenduitkeringen.

43. Pilot inhuur verbinding participatie zorg

Voor de uitvoering van de pilot 'verbinding participatie zorg' heeft onze gemeente bij de decembercirculaire 2018 € 120.000 ontvangen om ontwikkeling en uitvoering in de lerende praktijk te stimuleren. Een deel van de uitvoering vindt plaats in 2020.

44. Vrijval reserves

Van een aantal reserves is het doel behaald of gaan projecten niet meer door. Deze reserves vallen vrij en worden in 2020 en 2022 ingezet ter dekking van de begroting.

45. Dekking algemene reserve i-deel

De tekorten voor de uitvoering van de participatiewet worden voor de jaren 2021 – 2023 gedekt uit de reserve i-deel.

5.4 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Specificatie (per saldo) in overzicht incidentele baten en lasten.

Toevoegingen aan reserves	Totaal 2020	Waarvan structureel	Waarvan incidenteel
PROG01	€ 0	€ 0	€ 0
PROG02	€ 0	€ 0	€ 0
PROG03	€ 0	€ 0	€ 0
PROG04	€ 0	€ 0	€ 0
PROG05	€ 0	€ 0	€ 0
PROG06	€ 0	€ 0	€ 0
PROG07	€ 0	€ 0	€ 0
PROG08	€ 0	€ 0	€ 0
PROG09	€ 0	€ 0	€ 0
PROG10	€ 0	€ 0	€ 0
PROG11	€ 50.000	€ 50.000	€ 0
PROG12	€ 36.000	€ 0	€ 36.000
PROG13	€ 108.280	€ 0	€ 108.280
Alg Dekking	€ 9.884	€ 0	€ 9.884
Totaal	€ 204.164	€ 50.000	€ 154.164

#

Onttrekkingen aan reserves	Raming 2020	Waarvan structureel	Waarvan incidenteel
PROG01	€ 23.968	€ 3.968	€ 20.000
PROG02	€ 950.000	€ 0	€ 950.000
PROG03	€ 2.128.948	€ 22.407	€ 2.106.541
PROG04	€ 359.990	€ 359.990	€ 0
PROG05	€ 346.864	€ 256.864	€ 90.000
PROG06	€ 116.029	€ 116.029	€ 0
PROG07	€ 1.125.923	€ 180.923	€ 945.000
PROG08	€ 289.238	€ 69.238	€ 220.000
PROG09	€ 276.599	€ 16.667	€ 259.932
PROG10	€ 480.381	€ 180.381	€ 300.000
PROG11	€ 482.696	€ 282.696	€ 200.000
PROG12	€ 741.602	€ 46.602	€ 695.000
PROG13	€ 112.153	€ 220	€ 111.933
Alg Dekking	€ 1.811.825	€ 644.420	€ 1.167.405
Totaal	€ 9.246.217	€ 2.180.405	€ 7.065.812

Saldo	€ 9.042.053	€ 2.130.405	€ 6.911.648
--------------	--------------------	--------------------	--------------------

5.5 Reserves en voorzieningen

Naam reserve	Boekwaarde		Mutaties 2020		Boekwaarde		Mutaties 2021		Boekwaarde		Mutaties 2022		Boekwaarde		Mutaties 2023		Boekwaarde	
	1-1-2020		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2020		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2021		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2022		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2023	
Algemene reserves																		
799100 Algemene Reserve	€ 26.511.543				€ 26.511.543				€ 26.511.543				€ 26.511.543					€ 26.511.543
799101 Algemene reserve sociaal domein	€ 5.323.133		€ -71.000		€ 5.252.133				€ 5.252.133				€ 5.252.133					€ 5.252.133
799150 Algemene reserve i-deel	€ 4.107.900				€ 4.107.900		€ -524.000		€ 3.583.900		€ -1.637.000		€ 1.946.900		€ -1.029.000			€ 917.900
799105 Algemene reserve Grondbedrijf	€ 42.590.234				€ 42.590.234		€ -1.000.000		€ 41.590.234				€ 41.590.234					€ 41.590.234
Totaal algemene reserves	€ 78.532.810	€ -	€ -71.000	€ -	€ 78.461.810	€ -	€ -1.524.000	€ -	€ 76.937.810	€ -	€ -1.637.000	€ -	€ 75.300.810	€ -	€ -1.029.000	€ -	€ -	€ 74.271.810
Bestemmingsreserves																		
Specifieke bestemmingsreserves																		
799141 Reserve leefbaarheidsmaatregelen	€ 266.364		€ -105.054		€ 161.309		€ -95.000		€ 66.309				€ 66.309					€ 66.309
799211 Reserve mobiliteit en verkeersveiligheid	€ 1.145.053		€ -300.000		€ 845.053		€ -300.000		€ 545.053				€ 545.053					€ 545.053
799212 Reserve Helmond Stagestad	€ -				€ -				€ -				€ -					€ -
799213 Reserve 50+ Beleid	€ 6.750		€ -6.750		€ -				€ -				€ -					€ -
799215 Reserve Natuur-en onderhoudsvriend.Groen	€ 200.000		€ -200.000		€ -				€ -				€ -					€ -
799217 Reserve groene peelvallei	€ 367.159				€ 367.159				€ 367.159				€ 367.159					€ 367.159
799218 Reserve cofinancieringsfonds	€ 1.714.000				€ 1.714.000				€ 1.714.000				€ 1.714.000					€ 1.714.000
799219 Reserve High Tech Automotive Campus	€ 2.460.741		€ -945.000		€ 1.515.741		€ -945.000		€ 570.741				€ 570.741					€ 570.741
799220 Reserve Sociale stad	€ 6.083.488		€ -2.886.541		€ 3.196.947		€ -720.000		€ 2.476.947		€ -720.000		€ 1.756.947					€ 1.756.947
799221 Reserve versnellingsagenda duurzaamheid	€ -				€ -				€ -				€ -					€ -
799222 Reserve de Waart	€ -				€ -				€ -				€ -					€ -
799255 Reserve infrastructurele werken	€ 1.079.649		€ -108.581		€ 971.068				€ 971.068		€ -971.068		€ -					€ -
799310 Reserve parkeervoorzieningen	€ 706.244				€ 706.244				€ 706.244				€ 706.244					€ 706.244
799325 Reserve strategische investeringen	€ 71.754				€ 71.754				€ 71.754				€ 71.754					€ 71.754
799335 Reserve ISV Invest. Sted.Vernieuwing	€ 3.231.748	€ 36.000			€ 3.267.748				€ 3.267.748				€ 3.267.748					€ 3.267.748
799336 Reserve verzekeringsgelden theater	€ -				€ -				€ -				€ -					€ -
799337 Reserve parkeren	€ 17.154				€ 17.154				€ 17.154				€ 17.154					€ 17.154
799338 Reserve stedelijke vernieuwing	€ 796.839				€ 796.839				€ 796.839				€ 796.839					€ 796.839
799405 Reserve integraal veiligheidsbeleid	€ 108.000				€ 108.000				€ 108.000				€ 108.000					€ 108.000
799416 Reserve topsport	€ 16.225				€ 16.225				€ 16.225				€ 16.225					€ 16.225
799417 Reserve City-sportthal	€ 1.907.028				€ 1.907.028				€ 1.907.028				€ 1.907.028					€ 1.907.028
799480 Reserve gezondheidsbeleid	€ 109.350				€ 109.350				€ 109.350				€ 109.350					€ 109.350
799486 Reserve voorm ID-banen GH	€ 435.244	€ 7.244	€ -76.979		€ 365.509	€ 5.555	€ -76.979		€ 294.085	€ -	€ -76.979		€ 217.106	€ -	€ -76.979			€ 140.127
799488 Reserve Instroom en doorstroombanen	€ 830.929	€ 24.741	€ -170.000		€ 685.670	€ 18.800	€ -170.000		€ 534.470	€ 12.800	€ -170.000		€ 377.270	€ 6.800	€ -170.000			€ 214.070
799491 Reserve accommodatiebeleid	€ -				€ -				€ -				€ -					€ -
799550 Reserve samen investeren Brabantstad	€ 637.547		€ -637.547		€ -				€ -				€ -					€ -
799552 Reserve brabantnet (glasvezelkabel)	€ 43.531				€ 43.531				€ 43.531				€ 43.531					€ 43.531
799554 Reserve helmond west	€ 150.000				€ 150.000				€ 150.000				€ 150.000					€ 150.000
799559 Reserve onderhoud gebouwen (vastgoed)	€ 3.010.000				€ 3.010.000				€ 3.010.000				€ 3.010.000					€ 3.010.000
799570 Reserve organisatie ontwikkeling	€ 4.000.000				€ 4.000.000				€ 4.000.000				€ 4.000.000					€ 4.000.000
799571 Reserve volkshuisvestingactiviteiten	€ 660.000		€ -220.000		€ 440.000		€ -220.000		€ 220.000		€ -220.000		€ -					€ -
799572 Reserve Gemeentemuseum	€ 146.254		€ -90.000		€ 56.254		€ -10.000		€ 46.254				€ 46.254					€ 46.254
799578 Reserve gezond in de stad (GIDS)	€ 40.000				€ 40.000				€ 40.000				€ 40.000					€ 40.000
799581 Reserve uitvoering strategische agenda	€ -				€ -				€ -				€ -					€ -
799582 Reserve Brandweer – profess. organisat	€ 43.480		€ -20.000		€ 23.480				€ 23.480				€ 23.480					€ 23.480
799583 Reserve ODZOB	€ 651.557				€ 651.557				€ 651.557				€ 651.557					€ 651.557
799584 Reserve Arbeidsvoorwaardenbeleid	€ 240.000				€ 240.000				€ 240.000				€ 240.000					€ 240.000
799585 Reserve Startersleningen	€ 200.000				€ 200.000				€ 200.000				€ 200.000					€ 200.000
799587 Reserve stimuleren wonen	€ 1.538.471				€ 1.538.471				€ 1.538.471				€ 1.538.471					€ 1.538.471
799588 Bestemmingsreserve Theater Speelhuis	€ 60.823				€ 60.823				€ 60.823				€ 60.823					€ 60.823
Totaal specifieke bestemmingsreserves	€ 32.975.383	€ 67.985	€ -5.766.452	€ -	€ 27.276.916	€ 24.355	€ -2.536.979	€ -	€ 24.764.291	€ 12.800	€ -2.158.047	€ -	€ 22.619.044	€ 6.800	€ -246.979	€ -	€ -	€ 22.378.865

Naam reserve	Boekwaarde		Mutaties 2020		Boekwaarde		Mutaties 2021		Boekwaarde		Mutaties 2022		Boekwaarde		Mutaties 2023		Boekwaarde									
	1-1-2020		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2020		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2021		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2022		Toevoeging	Onttrekking	31-12-2023									
Financieringsreserves																										
799120 Reserve uitkering grondbedrijf/garant.	€	8.258.800			€	8.258.800			€	8.258.800			€	8.258.800			€	8.258.800								
799138 Reserve eenmalige investeringsimpuls	€	2.726.067	€	-235.986	€	2.490.081	€	-235.986	€	2.254.095	€	-235.986	€	2.018.109	€	-235.986	€	1.782.123								
799201 Financieringsreserves begroting	€	49.461.079			€	49.461.079			€	49.461.079			€	49.461.079			€	49.461.079								
799575 Res. Hypoth. fonds N.Br.Gem.ledenrekening	€	421.426	€	-421.426	€	-			€	-			€	-			€	-								
Totaal financieringsreserves	€	60.867.372	€	-	€	60.209.960	€	-	€	59.973.974	€	-	€	59.737.988	€	-	€	59.502.002								
Dekkingsreserves																										
799140 Dekkingsreserve kapitaallasten	€	49.114.113	€	50.000	€	-1.974.419	€	47.189.694	€	-1.949.886	€	45.239.808	€	-2.361.081	€	42.878.727	€	-1.949.102	€	40.929.625						
Totaal dekkingsreserves	€	49.114.113	€	50.000	€	-1.974.419	€	47.189.694	€	-	€	-1.949.886	€	45.239.808	€	-	€	-2.361.081	€	42.878.727	€	-	€	-1.949.102	€	40.929.625
Egalisatiereserves																										
799240 Egalisatiereserve Verkiezingen	€	152.688	€	86.179	€	238.867			€	238.867			€	238.867			€	238.867								
799241 Egalisatiereserve Rijbewijzen & Reisdoc.	€	612.558	€	-111.933	€	500.625			€	500.625			€	500.625			€	500.625								
799320 Reserve afvalstoffenheffing	€	3.756.871	€	-665.000	€	3.091.871	€	-299.000	€	2.792.871	€	-	€	2.792.871	€	-	€	2.792.871								
799322 Reserve rioleringen	€	721.764			€	721.764			€	721.764			€	721.764			€	721.764								
799456 Reserve onderhoud buitensport	€	960.439			€	960.439			€	960.439			€	960.439			€	960.439								
799528 Reserve automatisering algemeen	€	2.412.564			€	2.412.564			€	2.412.564			€	2.412.564			€	2.412.564								
799592 Reserve ERD WGA en ZW	€	170.301			€	170.301			€	170.301			€	170.301			€	170.301								
Totaal egalisatiereserves	€	8.787.186	€	86.179	€	-776.933	€	8.096.432	€	-	€	-299.000	€	7.797.432	€	-	€	-	€	7.797.432						
Totaal bestemmingsreserves	€	151.744.053	€	204.164	€	-9.175.216	€	142.773.002	€	24.355	€	-5.021.851	€	137.775.505	€	12.800	€	-4.755.114	€	133.033.191	€	6.800	€	-2.432.067	€	130.607.924
Totaal reserves	€	230.276.864	€	204.164	€	-9.246.216	€	221.234.812	€	24.355	€	-6.545.851	€	214.713.315	€	12.800	€	-6.392.114	€	208.334.001	€	6.800	€	-3.461.067	€	204.879.734
Voorzieningen																										
799610 Voorziening wethouderspensioenen	€	6.343.512			€	6.343.512			€	6.343.512			€	6.343.512			€	6.343.512								
799613 Voorziening Startersleningen	€	587.718			€	587.718			€	587.718			€	587.718			€	587.718								
799614 Voorziening zonnepanelen Brandevoort	€	5.554			€	5.554			€	5.554			€	5.554			€	5.554								
799624 Voorziening rioleringslasten	€	20.021.359	€	3.480.127	€	23.501.486	€	3.538.130	€	27.039.616	€	3.538.130	€	30.577.746	€	3.538.130	€	34.115.876								
799682 Voorziening borgstellingen	€	180.000			€	180.000			€	180.000			€	180.000			€	180.000								
799683 Voorziening mobiliteit	€	462.015			€	462.015			€	462.015			€	462.015			€	462.015								
799685 Vz reparatie uitkering WW-versobering	€	25.820			€	25.820			€	25.820			€	25.820			€	25.820								
799687 Vz onderhoud tbv bevoegd gezag scholen	€	1.003.109			€	1.003.109			€	1.003.109			€	1.003.109			€	1.003.109								
Voorziening grondbedrijf	€	84.513.300	€	-4.248.001	€	80.265.299	€	-12.931.295	€	67.334.004	€	-17.768.302	€	49.565.702	€	991.314	€	50.557.016								
799689 Voorz verlies contracten fac grondbedr	€	134.520			€	134.520			€	134.520			€	134.520			€	134.520								
Totaal voorzieningen	€	113.276.906	€	3.480.127	€	-4.248.001	€	112.509.032	€	3.538.130	€	-12.931.295	€	103.115.867	€	3.538.130	€	-17.768.302	€	88.885.695	€	4.529.444	€	-	€	93.415.139

5.6 Investeringsprogramma (IVP)

(bedragen x €1.000)

Hoofd- Progr. product	Investeringen	2020	kapitaallasten			
			2021	2022	2023	
Vervangingsinvesteringen						
4	404	Speelvoorzieningen	250	28	27	27
5	542/510	Cacaofabriek / Museum	400	44	44	43
9	815	Wijkontwikkelingsplannen	1.000	60	60	59
11	580	Openbaar groen	150	7	6	6
11	210	Opwaarderen openbare verlichting	700	30	30	30
11	260	Vervanging verkeerregelininstallaties (VRI's)	400	44	44	43
11	210	Wegen asfalt	2.200	95	95	94
12	730	Afvalcontainers de Veste	125	0	0	0
12	760	Rioleringszorg	2.856	0	0	0
12	730	Vervanging containers	60	0	0	0
Vervangingsinvesteringen Bedrijfsvoering						
AD	991	Regulier vervanging systemen automatisering	1.350	284	281	278
AD	991	Vervanging door nieuwe digitalisering	600	126	125	124
Nieuw beleid						
7	340	Doorontwikkeling Food Tech Brainport	500	30	30	30
7	340	Impuls innovatieve concepten vitalisering bedrijventerreinen	250	15	15	15
9	310	Vergroten aantrekkelijkheid Centrum	1.000	60	60	59
10	250	Flankerende maatregelen N279	1.000	43	43	43
10	250	Regionale Bereikbaarheidsagenda	2.000	87	86	85
10	090	Uitvoering Fietsagenda Helmond	400	44	44	43
12	780	Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod	500	30	30	30
13	991	Toekomstgericht werken	bn	0	0	0
AD	991	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	500	30	30	30
Totaal			16.241	1.057	1.049	1.039

5.7 Kansrijke investeringen 2021-2023

(bedragen x €1.000)

Investerings					kapitaallasten		
Progr.		2021	2022	2023	Totaal	2022	2023
Vervangingsinvesteringen							
4	Speelvoorzieningen	250	250	250	750	28	55
9	Wijkontwikkelingsplannen	PM	PM	PM	PM		
11	Openbaar groen	150	150	150	450	7	13
11	Opwaarderen openbare verlichting	700	700	700	2.100	30	60
11	Vervanging verkeerregelininstallaties (VRI's)	400	400	400	1.200	44	88
11	Wegen asfalt	2.200	2.200	2.200	6.600	95	190
12	Rioleringszorg	1.640	1.690	1.746	5.076	0	0
12	Vervanging containers	60	60	60	180	0	0
Vervangingsinvesteringen Bedrijfsvoering							
AD	Regulier vervanging systemen automatisering	150	600	1.500	2.250	31	157
AD	Vervanging huisvesting	1.400	1.400	0	2.800	154	307
AD	Vervanging door nieuwe digitalisering	600	600	600	1.800	126	251
Nieuw beleid							
6	Knelpunten uitvoering voetbalvisie	500	0	0	500	30	30
7	Doorontwikkeling Food Tech Brainport	500	500	0	1.000	30	60
7	Impuls innovatieve concepten vitalisering bedrijventerreinen	250	250	0	500	15	30
9	Vergroten aantrekkelijkheid Centrum	0	0	0	0	0	0
10	Flankerende maatregelen N279	1.000	1.500	0	2.500	43	108
10	Regionale Bereikbaarheidsagenda	2.000	2.000	2.000	6.000	87	173
10	Uitvoering Fietsagenda Helmond	400	400	0	800	44	88
12	Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod	500	500	0	1.000	30	60
13	Toekomstgericht werken *	bn	bn	bn	0	0	0
AD	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	500	500	0	1.000	30	60
Totaal		13.200	13.700	9.606	36.506	824	1.730

* Budgettair neutraal (bn)

5.8 BBV Indicatoren

Hieronder worden de verplichte BBV indicatoren verdeelt over de diverse programma's weergegeven. Voor de invoer van de verplichte BBV indicatoren zijn we als gemeente Helmond afhankelijk van landelijke cijfers aangeleverd door diverse partijen. Indien deze cijfers (nog) niet beschikbaar zijn gesteld zijn deze indicatoren niet (volledig) gevuld.

Programma 01 Veiligheid en handhaving

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
1.01	Diefstallen uit woning (per 1.000 woningen)	5,1	5,9	4,2	4,4	3,4		Waarstaatjegemeente.nl
1.02	Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	8,5	8,6	8,6	7,6	6,8		Waarstaatjegemeente.nl
1.03	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte per 1.000 inwoners)	11,8	9,7	8,0	8,9	7,8		Waarstaatjegemeente.nl
1.04	Verwijzingen Halt (per 10.000 inwoners van 12-17 jaar)	188	217	149	153	140		Waarstaatjegemeente.nl
1.05	Winkeldiefstal (per 1.000 inwoners)	3,0	3,4	3,1	3,1	3,1		Waarstaatjegemeente.nl

Programma 02 Werk en inkomen

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
2.01	Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële beroepsbevolking)	62,4%	64,2%	65,3%	65,5%	66,2%		Waarstaatjegemeente.nl
2.02	Personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder)		50,6	50,8	49,9	47,6		Waarstaatjegemeente.nl (2018 2e helft v/h jaar)
2.03	Lopende re-integratievoorzieningen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)		25,3	25,5	11,9	10,5		Waarstaatjegemeente.nl (1e helft van het jaar)

Kinderen in
2.04 uitkeringsgezin (%
kinderen tot 18 jaar) 7,3% 7,2%

Waarstaatjegemeente.nl

Programma 03 Zorg en welzijn

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
3.01	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 1.000 inwoners)		80	84	86	87		Waarstaatjegemeente.nl (2 ^e helft v/h jaar)

Programma 04 Jeugd en onderwijs

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
4.01	Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2,9%	3,0%					Waarstaatjegemeente.nl
4.02	Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	1,2	1,3	3,2	2,6			Waarstaatjegemeente.nl
4.03	Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen)	5,2	5,2	8,5	10,7			Waarstaatjegemeente.nl
4.04	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	2,1	1,9	1,9				Waarstaatjegemeente.nl
4.05	Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)		9,5%	9,3%	9,5%	8,9%		Waarstaatjegemeente.nl (2 ^e helft v/h jaar)
4.06	Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)		1,1%	1,0%	0,9%	0,8%		Waarstaatjegemeente.nl (2 ^e helft v/h jaar)
4.07	Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)		0,5%	0,4%	0,3%	0,3%		Waarstaatjegemeente.nl (2 ^e helft v/h jaar)
4.08	Jongeren met delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	2,7%	2,1%					Waarstaatjegemeente.nl

Programma 06 Sport en beweging

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
-----	--------------------------	------	------	------	------	------	------	---------------------------------

6.01	Niet-sporters (%)			50,6%				Waarstaatjegemeente.nl
------	-------------------	--	--	-------	--	--	--	------------------------

Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
-----	--------------------------	------	------	------	------	------	------	---------------------------------

7.01	Vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 74 jaar)	113	114	117	119	125		Waarstaatjegemeente.nl
------	--	-----	-----	-----	-----	-----	--	------------------------

7.02	Banen (aantal per 1.000 inwoners van 15 - 74 jaar)	725	704	715	731	753		Waarstaatjegemeente.nl
------	--	-----	-----	-----	-----	-----	--	------------------------

7.03	Functiemenging (verhouding banen en woningen in %)	52,1	51,5	51,9	52,4	53,4		Waarstaatjegemeente.nl
------	--	------	------	------	------	------	--	------------------------

Programma 08 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
-----	--------------------------	------	------	------	------	------	------	---------------------------------

8.01	Gemiddelde WOZ-waarde (duizend euro)	206	201	197	198	205		Waarstaatjegemeente.nl
------	--------------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	--	------------------------

8.02	Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	5,6	6,5	3,9				Waarstaatjegemeente.nl
------	---	-----	-----	-----	--	--	--	------------------------

Programma 12 Milieu

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
-----	--------------------------	------	------	------	------	------	------	---------------------------------

12.01	Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	188	189	191	183			Waarstaatjegemeente.nl
-------	---	-----	-----	-----	-----	--	--	------------------------

12.02	Hernieuwbare elektriciteit (%)	0,4%	0,6%	0,7%	1,9%			Waarstaatjegemeente.nl
-------	--------------------------------	------	------	------	------	--	--	------------------------

Programma 13 Bestuur en organisatie

Nr.	Strategische indicatoren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Meting: jaar, peildatum en bron
13.01	Formatie (FTE per 1.000 inwoners)				6,34	6,49		Gemeente Helmond
13.02	Bezetting (FTE per 1.000 inwoners)				6,94	6,13		Gemeente Helmond
13.03	Apparaatskosten (kosten per inwoner)				285	322		Gemeente Helmond
13.04	Externe inhuur (kosten per inwoner)				5,05%	4,6%		Gemeente Helmond
13.05	Overhead (%)				7,5%	8,21%		Gemeente Helmond
13.06	Demografische druk (verhouding beroepsbevolking versus jeugd en ouderen)	67	67	68	68	68		Waarstaatjegemeente.nl
13.07	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens (€)	703	729	742	750	752	757	Waarstaatjegemeente.nl
13.08	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (€)	703	729	742	750	752	757	Waarstaatjegemeente.nl

5.9 Overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld

(bedragen x € 1.000)

	2020 Lasten	2020 Baten
0 Bestuur en ondersteuning		
0.1 Bestuur	6.647	1
0.10 Mutaties reserves	204	9.063
0.2 Burgerzaken	3.686	1.228
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.088	2.573
0.4 Overhead	27.968	792
0.5 Treasury	-221	467
0.61 OZB woningen	443	19.116
0.62 OZB niet-woningen		3.462
0.63 Parkeerbelasting		3.407
0.64 Belastingen overig	737	1.119
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	3.338	191.646
0.8 Overige baten en lasten	2.529	
Resultaat Bestuur en ondersteuning	47.419	232.874
1 Veiligheid		
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.952	211
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.858	547
Resultaat Veiligheid	7.810	758
2 Verkeer, vervoer en waterstaat		
2.1 Verkeer en vervoer	12.111	642
2.2 Parkeren	2.177	43
2.4 Economische havens en waterwegen	83	31
Resultaat Verkeer, vervoer en waterstaat	14.371	716
3 Economie		
3.1 Economische ontwikkeling	4.570	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.871	7.824
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	190	216
3.4 Economische promotie	1.370	379
Resultaat Economie	13.001	8.419
4 Onderwijs		
4.1 Openbaar basisonderwijs	299	
4.2 Onderwijshuisvesting	4.205	570
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.409	1.774
Resultaat Onderwijs	7.913	2.344

5 Sport, cultuur en recreatie		
5.1 Sportbeleid en activering	1.615	
5.2 Sportaccommodaties	4.135	748
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	6.298	1.563
5.4 Musea	2.249	126
5.5 Cultureel erfgoed	78	3
5.6 Media	2.853	699
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.901	313
Resultaat Sport, cultuur en recreatie	23.129	3.452
6 Sociaal domein		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	25.503	6.376
6.2 Wijkteams	449	
6.3 Inkomensregelingen	53.827	38.323
6.4 Begeleide participatie	16.845	
6.5 Arbeidsparticipatie	5.906	
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.637	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	19.630	1.858
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	25.574	
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	24.918	170
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	2.298	
Resultaat Sociaal domein	177.587	46.727
7 Volksgezondheid en milieu		
7.1 Volksgezondheid	1.778	
7.2 Riolering	6.639	9.255
7.3 Afval	8.100	10.834
7.4 Milieubeheer	3.117	687
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	15	
Resultaat Volksgezondheid en milieu	19.649	20.776
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
8.1 Ruimtelijke ordening	1.578	82
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	23.350	21.691
8.3 Wonen en bouwen	5.112	3.080
Resultaat Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	30.040	24.853
Totaal resultaat	340.919	340.919

5.10 Taakvelden per programma

Verdelingsprincipe taakvelden over de programma's (bedragen x € 1.000)					
Programma	Programma omschrijving	Taakveld	Omschrijving taakveld	2020 Lasten	2020 Baten
PROG01	Veiligheid en handhaving	0.10	Mutaties reserves	0	24
PROG01	Veiligheid en handhaving	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4.871	211
PROG01	Veiligheid en handhaving	1.2	Openbare orde en veiligheid	2.769	547
Resultaat Veiligheid en handhaving				7.640	782
PROG02	Werk en inkomen	0.10	Mutaties reserves	0	950
PROG02	Werk en inkomen	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	744	728
PROG02	Werk en inkomen	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	269	19
PROG02	Werk en inkomen	6.3	Inkomensregelingen	53.682	38.323
PROG02	Werk en inkomen	6.4	Begeleide participatie	16.845	0
PROG02	Werk en inkomen	6.5	Arbeidsparticipatie	5.906	0
PROG02	Werk en inkomen	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.483	255
Resultaat Werk en inkomen				78.929	40.275
PROG03	Zorg en welzijn	0.10	Mutaties reserves	0	2.129
PROG03	Zorg en welzijn	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	11.775	1.793
PROG03	Zorg en welzijn	6.2	Wijkteams	292	0
PROG03	Zorg en welzijn	6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	2.637	0
PROG03	Zorg en welzijn	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	18.147	1.603
PROG03	Zorg en welzijn	6.81	Ge-escaleerde zorg 18+	24.918	170
PROG03	Zorg en welzijn	7.1	Volksgesondheid	1.778	0
PROG03	Zorg en welzijn	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	9	0
Resultaat Zorg en welzijn				59.556	5.695
PROG04	Jeugd en onderwijs	0.10	Mutaties reserves	0	360
PROG04	Jeugd en onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	299	0
PROG04	Jeugd en onderwijs	4.2	Onderwijshuisvesting	4.205	570
PROG04	Jeugd en onderwijs	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.665	1.046
PROG04	Jeugd en onderwijs	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	406	0
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	13.006	4.452
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.2	Wijkteams	157	0
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	25.574	0
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	2.298	0
Resultaat Jeugd en onderwijs				48.610	6.428

PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	0.10	Mutaties reserves	0	347
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	3.4	Economische promotie	1.370	379
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	6.298	1.563
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.4	Musea	2.249	126
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.5	Cultureel erfgoed	78	3
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.6	Media	2.691	693
Resultaat Cultuur, toerisme en recreatie				12.686	3.111
PROG06	Sport en bewegen	0.10	Mutaties reserves	0	116
PROG06	Sport en bewegen	5.1	Sportbeleid en activering	1.615	0
PROG06	Sport en bewegen	5.2	Sportaccommodaties	4.135	748
PROG06	Sport en bewegen	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	74	6
Resultaat Sport en bewegen				5.824	870
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	0.10	Mutaties reserves	0	1.126
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	0.64	Belastingen overig	0	25
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	3.1	Economische ontwikkeling	4.570	0
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	190	216
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	7.4	Milieubeheer	15	5
Resultaat Economisch beleid en werkgelegenheid				4.775	1.372
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0.10	Mutaties reserves	0	289
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.638	2.573
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.165	7.824
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	8.1	Ruimtelijke ordening	1.578	82
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	23.350	21.691
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	8.3	Wonen en bouwen	3.876	3.080
Resultaat Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting				36.607	35.539
PROG09	Stedelijke vernieuwing	0.10	Mutaties reserves	0	277
PROG09	Stedelijke vernieuwing	0.64	Belastingen overig	0	135
PROG09	Stedelijke vernieuwing	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	706	0

PROG09	Stedelijke vernieuwing	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	710	0
PROG09	Stedelijke vernieuwing	8.3	Wonen en bouwen	1.231	0
Resultaat Stedelijke vernieuwing				2.647	412
PROG10	Verkeer en mobiliteit	0.1	Bestuur	108	0
PROG10	Verkeer en mobiliteit	0.10	Mutaties reserves	0	480
PROG10	Verkeer en mobiliteit	2.1	Verkeer en vervoer	2.599	129
Resultaat Verkeer en mobiliteit				2.707	609
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	0.10	Mutaties reserves	50	299
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	0.63	Parkeerbelasting	0	3.407
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	81	0
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	1.2	Openbare orde en veiligheid	89	0
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	2.1	Verkeer en vervoer	8.935	335
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	2.2	Parkeren	2.177	43
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	2.4	Economische havens en waterwegen	83	31
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.136	307
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	6	0
PROG11	Openbare ruimte en natuurbescherming	8.3	Wonen en bouwen	5	0
Resultaat Openbare ruimte en natuurbescherming				16.562	4.422
PROG12	Milieu	0.10	Mutaties reserves	36	742
PROG12	Milieu	2.1	Verkeer en vervoer	577	178
PROG12	Milieu	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	285	0
PROG12	Milieu	6.3	Inkomensregelingen	145	0
PROG12	Milieu	7.2	Riolering	6.625	9.255
PROG12	Milieu	7.3	Afval	8.100	10.834
PROG12	Milieu	7.4	Milieubeheer	3.102	682
Resultaat Milieu				18.870	21.691
PROG13	Bestuur en organisatie	0.1	Bestuur	6.500	1
PROG13	Bestuur en organisatie	0.10	Mutaties reserves	108	112
PROG13	Bestuur en organisatie	0.2	Burgerzaken	3.686	1.228
PROG13	Bestuur en organisatie	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	450	0
PROG13	Bestuur en organisatie	0.8	Overige baten en lasten	832	0

PROG13	Bestuur en organisatie	5.6	Media	162	6
PROG13	Bestuur en organisatie	7.2	Riolering	14	0
Resultaat Bestuur en organisatie				11.752	1.347
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.1	Bestuur	39	0
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.10	Mutaties reserves	10	1.812
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.4	Overhead	27.968	792
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.5	Treasury	-221	467
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.61	OZB woningen	443	19.116
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.62	OZB niet-woningen	0	3.462
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.64	Belastingen overig	737	959
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	3.338	191.646
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.8	Overige baten en lasten	1.697	0
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-257	112
Resultaat Algemene dekkingsmiddelen				33.754	218.366
Totaal resultaat				340.919	340.919

5.11 Financiële positie

Activa	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Vaste activa					
Materiële vaste activa	259.232.245	283.021.164	299.792.330	300.228.851	300.798.773
Financiële vaste activa	18.078.617	15.760.716	13.442.815	11.131.580	8.861.736
Totaal vaste activa	277.310.862	298.781.880	313.235.145	311.360.431	309.660.509
Vlottende activa					
Onderhanden werk bouwgrondexploitatie	232.657.358	204.283.766	158.640.918	120.871.623	116.112.985
Totaal vlottende activa	232.657.358	204.283.766	158.640.918	120.871.623	116.112.985
Totaal activa	509.968.220	503.065.646	471.876.063	432.232.054	425.773.494
Passiva	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Vaste passiva					
Eigen vermogen (reserves)	230.276.864	221.234.812	214.713.315	208.334.001	204.879.734
Voorzieningen	113.276.906	112.509.032	103.115.867	88.885.695	93.415.139
Langlopende schulden	122.986.822	105.391.232	93.033.787	81.902.718	70.153.646
Totaal vaste passiva	466.540.592	439.135.075	410.862.969	379.122.414	368.448.519
Vlottende passiva					
Kortlopende financiering	43.427.628	63.930.571	61.013.094	53.109.639	57.324.974
Totaal vlottende passiva	43.427.628	63.930.571	61.013.094	53.109.639	57.324.974
Totaal passiva	509.968.220	503.065.646	471.876.063	432.232.053	425.773.493